

Patria, cabinetul de lucru al Președintelui

Omul în strategia dezvoltării României

Două zile de program mai mult decât intens, într-o vizită de lucru desfășurată în patru județe — iată o imagine care vine să întregască permanentă preocupare a secretarului general al partidului, președintele republicii noastre, pentru bunul mers al întregii activități de împlinire a hotărârilor celui de al XI-lea Congres și ale Conferinței Naționale ale partidului.

Două zile de întâlniri și consfățuiri directe cu activiștii de partid și de stat, cu oamenii muncii de la orașe și sate pe problemele cele mai importante — economice și sociale — care sînt la ordinea zilei în industrie, agricultură, în știință, învățămînt, în cultură sau comerț, adică în tot aștepta domeniul cîte îl preocupă în mod fundamental pe cetățean.

Faptul — cu atît mai mult remarcabil și emoționant dacã ne gîndim cã succede unor decedii de rodnice dialoguri ale președintelui României pe plan internațional — ne determinã sã reținem un amănunt de mare semnificație: pentru unele dintre județele care l-au avut din nou ca oaspele în această săptămînã pe tovarășul Nicolae Ceaușescu vizita coincide cu împlinirea unui deceniu de la reorganizarea administrativ-teritorialã a țării. Un deceniu de cînd — Miercuria Ciuc, de exemplu — trăia emoțiile primilor luni de activitate ca „centru de județ”, așa cum nu mai fusese niciodatã în trecut.

Salutată cu entuziasm la vremea respectivã, poate cu un entuziasm care, în rîndul populației, avea temeiuri mai mult sentimentale, măsura — inițiatã de secretarul general al partidului — avea sã se dovedeascã, în timp, unul dintre pilonii „strategiei Ceaușescu”, strategie a dezvoltãrii în ritm susținut, multilateral, a României socialiste. Un pilon fixat cu logica implacabilã a adevãrului cã fiecare unitate teritorialã are specificul ei, posibilitãțile și necesitãțile ei, de care trebuie sã se ținã seama și prin prisma cãrora trebuie sã i se stabileascã programele de viitor. La vechea judecatã — validatã de timp — potrivit cãreia tot omul voia sã se știe „în județul lui”, tovarășul Nicolae Ceaușescu adãuga, încă de atunci, din 1968, noi și superioare comandamente, izvorite din însãși esența socialismului: viața trebuie sã se dezvolte în mod egal pe întreaga suprafață a țării; nu putem avea regiuni dezvoltate, bogate și regiuni lãstate în urmã. Socialismul cere ca toți cetățenii sã se bucure de aceleași condiții — bogãțiile fiecãrei zone trebuie valorificate, pe cît posibil, în respectivele locuri (ceea ce este și mult mai economic), milioane de oameni gãsindu-și astfel noi drumuri concrete de împlinire.

La baza acestor mãsuri care, nouã, multora ni se pãruse, poate, o simplã revenire la „tradiția județelor”, se afla, deci, un foarte profund plan strategic de dezvoltare a țării, al cãruia autor investise o temelnicã muncã de programare a progresului în industrie, agriculturã, știință, învățãmînt, culturã — tuturor acestora circumscrindurã-li-se vasta problematicã a omului: pregãtirea sa profesionalã și cul-

(Continuare în pag. 3)

EUGEN FLORESCU ■

Flacăra

ANUL XXVII - NR. 25 (1202) 22 Iunie 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Muzica tinăra

● În zilele de 22, 23, 24 iunie va avea loc la Costinești Festivalul „Cîntecele tinereții” organizat de C.C. al U.T.C. Festivalul va fi un prilej de întîlnire a publicului cu cei mai de seamă reprezentanți ai muzicii tinere de la noi. Cele trei zile ale manifestării vor preciza nivelul pe care l-a atins cîntecul tînăr cu conținut patriotic, politic, revoluționar, larg umanist din România de azi.

Festivalul îi va desemna pe cei mai buni dintre interpreți în ziua de 25 iunie cînd se va desfășura o „Galã a laureaților.”

● O incununare a acestei sãrbãtori a muzicii tinere o va constitui prezența pe litoral a Cenaclului Flacãra al Tinerețului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacãra, cenaclu condus de poetul Adrian Pãunescu. În ziua de 25 iunie membrii de frunte ai cenaclului vor petrece alãturi de cei care le prețuiesc arta „O searã de varã la Costinești”.

„A trăi în cinste și a iubi”

Vasile Perța, primarul din leud, știe prea bine, la fiecare ceas al zilei, cîte suflete numãrã comuna lui. Cu niște zile în urmã, într-o dimineață, pe cînd stãteau noi de vorbã, leudul avea 4.691 locuitori. Pe la miezul nopții ce avea sã vinã se nãștea încã un copil de român maramureșean, astfel cã la leud actele Consiliului Popular înregistrau 4.692 locuitori. Precizarea trebuie fãcutã intrucit aici toate familiile au mulți copii, iar ceasul, chiar dacã nu aduce cît aduce anul, e aproape mereu binecuvîntat cu naștere de cocon sau cocoanã. E greu de spus în ce parte a țării dragostea de prunci e mai mare, dar parcã am avea motive sã credem cã dragostea aceea simplã, nemãrginitã și întregã, pe care o trãim pentru toți copiii, se întimplã aici mai frumos ca oriunde. Leudul e comunã cu cei mai mulți copii de familie. Cînd sînt puțini, sînt numai patru-cinci. Cînd e binisor, sînt șapte-opt. Cînd toate merg cum se cuvine, familia se mindrește cu zece fii și fiice și chiar mai bine. Familii bogate, cu mai mult de zece copii, sînt vreo sutã cincizeci. Iatã cîteva: a lui Grigore Chindriș Bo-

critã, a lui Stoica Vasile și Stoica Gheorghe, a lui Ion Chindriș Brebanu, a lui Gavrilã Bota, a lui Vasile Trifoi, zis Snobã, a lui Ștefan Pleș. Bãrbații poartã nume și poreclã. Aceastã vine cu ceva haz, pentru cei care-i știu istoria, însã rostul ei e mai adînc: atîtea nume seamãnã ori sînt chiar la fel încît porecla se ivește ca sã deosebeascã omul de om. Un localnic a socotit cã în ultima vreme au „emigrat” la Sighetu Marmãției 169 de familii de ieudeni, dupã cum urmeazã: 23 cu numele Chindriș, 17 cu numele Dunca, 10 cu numele Ivãncuș, 8 cu numele Dãncuș. Vã puteți imagina cã de-alde

Chindriș, bunãoarã, vor mai fi rãmas în leud destui ca sã umple comuna cu numele lor. Copacii bãtrini și puternici cresc drept din trunchiul lor cîteva ramuri vînjoase, ramuri cît niște trunchiuri. Leudul este un stejar, cu rãdãcinile înfipte adînc în secolii, astfel cã de-l întregi pe un Ion Dãncuș, de pildã, dacã e neam cu alt Ion Dãncuș el zice cã nu. Sînt atît de mulți dintr-o ramurã încît nu-și socotesc decît rudenia de frate și sorã, de vãr și varã, de cum-

(Continuare în pag. 9)

TUDOR OCTAVIAN ■

despre împlinirile vieții și muncii lor, dăruit viitorului ei luminos

Caldă manifestare de bucurie a lucrătoarelor Țesătoriei de bumbac din Sighișoara

La întreprinderea Metalotehnica din Tirgu Mureș

La întreprindere mătăsii din Sighișoara

nu s-a văzut la televiziune și nu s-a citit nici în presa cotidiană sint suflutele a sute și sute de mii de oameni după încheierea vizitei, conștiințele iluminate de o ardoare reinnoită, amplificată, de o altă cotă a hotărârii de mai bine, de mai mult, de o conștiință potențată de elanurile izvorite din perspectiva clarificată a sarcinilor ce stau în fața întregului popor, sarcini purtând limpezimea gândirii și claritatea exprimării unuia dintre bărbații cei mai de seamă ai timpurilor noastre. Personalitate marcantă a vieții internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, imediat după răsunătoarele succese diplomatice din această lună a ținut să se afle în mijlocul oamenilor muncii, în mijlocul acelor cărora le închină întreaga sa activitate, întreaga sa viață și cu forța pe care și-o însușea acest ideal a vorbit oamenilor și oamenii sub imperiul acestei forțe au primit îndemnul și l-au angajat în efortul lor concret, parte constitutivă din efortul general, pentru a ridica prestigiul României la înălțimea propriului ei vis.

Vizita întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu într-un moment atât de plin de semnificații pentru destinele țării, pentru prestigiul ei în lume, în județe din nordul țării, unde de veacuri muncesc și trăiesc laolaltă într-o indestructibilă frăție, români, maghiari și alte naționalități, reprezintă unul din momentele cardinale ale noii calități spre care se îndreaptă dezvoltarea economică a acestor județe, unitatea naționalităților făuritoare, într-o deplină solidaritate, a istoriei acestui timp socialist.

ION CRISTIAN

În timpul vizitării expoziției organizată la IMATEX — Tirgu Mureș

„Muncitorul, inginerul, specialistul de înaltă calificare trebuie să vorbească o singură limbă cu mașina, să-i cunoască tainele, s-o întrețină, s-o facă să producă cât mai bine. Mașina nu întreabă pe nimeni în ce limbă vorbește: ea întreabă un singur lucru — dacă cunoști tehnica, dacă ți-ai însușit știința, dacă ești bun meseriaș și, în raport de aceasta, produce mai mult sau mai puțin. Iată de ce, indiferent în ce limbă se învață, trebuie făcut totul pentru însușirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. De asemenea, trebuie să facem totul pentru însușirea celor mai noi și mai avansate cunoștințe ale materialismului dialectic și istoric, concepția revoluționară, umanistă, despre viață și lume. Atunci vom fi și buni comuniști, buni patrioți, buni muncitori — și fiecare ne vom putea îndeplini datoria la locul său de muncă.”

„Într-adevăr, România are astăzi prieteni pe toate meridianele. Am fost nu demult în vizită în mai multe țări atit socialiste, cit și capitaliste. Au venit în țara noastră mulți conducători de state și de guverne, delegații guvernamentale și de partid. Putem spune că din toate acestea am constatat cu multă satisfacție prestigiul de care se bucură România socialistă, poporul nostru, tocmai ca rezultat al felului în care el știe să muncească, să învețe, să-și ridice nivelul de viață, ca rezultat al politicii sale internaționale, al modului cum participă la soluționarea problemelor internaționale pe cale pașnică, prin excluderea forței, prin asigurarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, de a-și făuri viața în mod liber, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Omul în strategia dezvoltării României

(Urmare din pag. 1)

turală, activitatea de formare a conștiinței sale. Omul înțeles ca om.

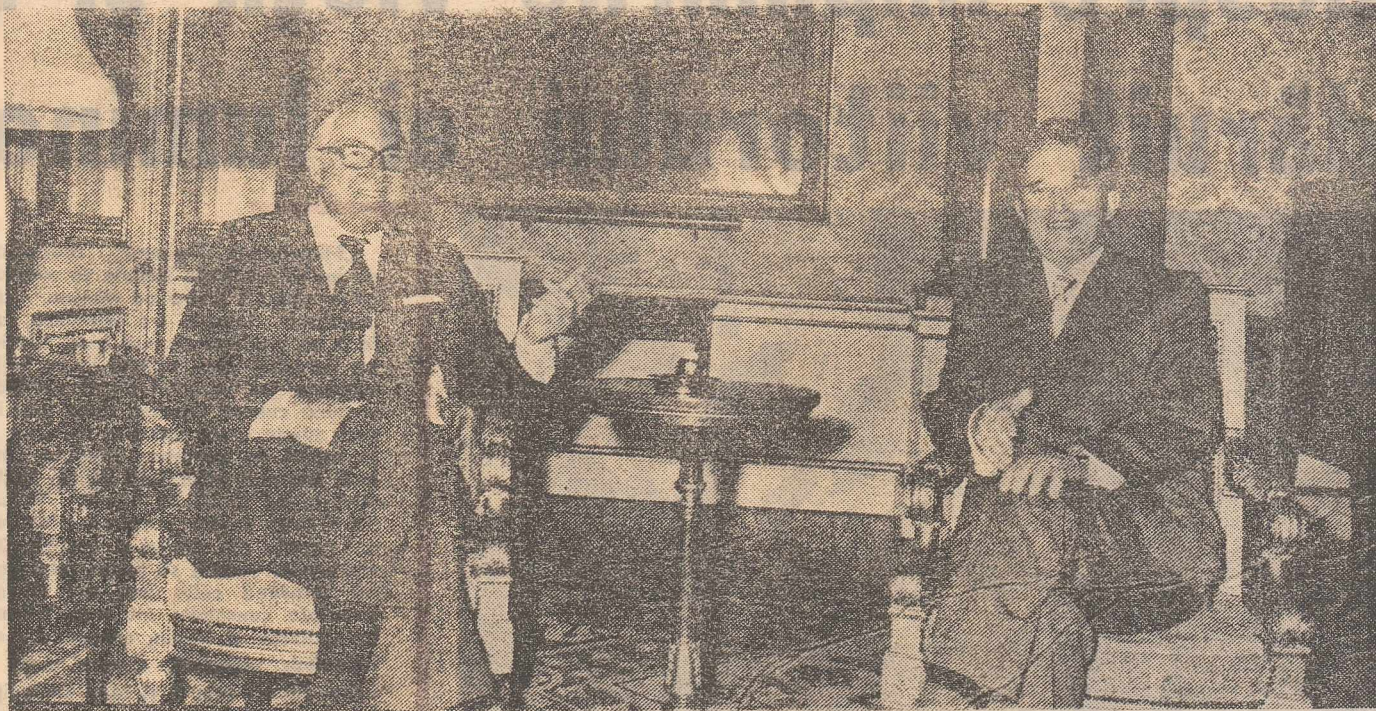
În strategia dezvoltării, secretarul nostru general a adăugat obiectivul celor „10 miliarde“ (cel puțin) care trebuie să însemne producția industrială pînă în 1980 în fiecare județ, iar mai recent pe acela al trecerii la autogestiuune, imbinat cu o rațională planificare la nivel național. Bătălia pentru calitate și volum de producție înseamnă, direct, bătălia pentru nivel de viață, pentru condițiile omului.

Și iată cum, pornind de la ceea ce eredeam a fi o simplă și sentimentală „revenire la județe“, ni se înfățișează astăzi ca începutul unei mari și profunde strategii a dezvoltării țării, o strategie care are în centrul ei omul — indiferent dacă el, cetățeanul României este român, maghiar, german sau de altă naționalitate. Fiindcă, pe această strategie s-au putut dezvolta în mod admirabil unitatea însăși a poporului român, solidaritatea tuturor fiilor acestui pămînt, acțiunea lor comună pentru binele și înflorirea țării.

Și iată de ce, ca unul care a bănut — chiar și acum, foarte de curind — o parte din locurile vizitate, ca unul, deci, care a auzit de nenumărate ori în documentările ziaristice: „fabrica aceasta nu era în 1968“, „uzina aceasta s-a construit după 1968“, „cartierul acesta s-a înălțat în anii din urmă“ etc. — n-am putut urmări decât cu multă bucurie cuvintele celor ce, la mitingurile de la Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Sighișoara, Tirgu Mureș, Zalău, Carei, Satu Mare își exprimau sima și prețuirea pentru valoroasa strategie a dezvoltării României, și remarcabilele succese obținute pe această cale, succese al căror inițiator este bărbatul din fruntea țării, secretarul general al partidului

Eveniment istoric în cronica

● Întreaga desfășurare a vizitei — o nouă expresie a prestigiului de care se bucură în lume România și conducătorul ei, recunoașterea înaltelor virtuți și calități de om politic, de proeminentă personalitate a lumii contemporane, intruchipate de președintele Nicolae Ceaușescu

Convorbiri între președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru James Callaghan

Un moment solemn: este semnată Declarația comună, important document care consemnează rezultatele deosebit de fructuoase ale vizitei șefului statului român, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Marea Britanie

Ampla deschidere a politicii externe promovate de partidul și statul nostru, dinamismul acestei politici au fost în aceste zile din nou reliefate cu pregnanță de tot ceea ce a însemnat vizita de stat pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a întreprins-o între 13 și 16 iunie în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, la invitația Majestății Sale Regina Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh. Desfășurată la scurt timp după istoricul tinerar al înaltilor soli ai poporului român în țări din Asia și aproape imediat după încheierea dialogului la nivel înalt româno-nigerian de la București, această nouă pagină în cronica întâlnirilor la nivel înalt dintre România și alte țări subliniază, o dată în plus, principalitatea și consecvența, spiritul constructiv și energia cu care țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu acționează pentru promovarea unor relații noi, democratice cu toate statele globului, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectării reciproce a independenței și suveranității naționale, pentru edificarea unei lumi a cooperării pasnice între popoare. Din această perspectivă, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Marea Britanie constituie un eveniment de o deosebită importanță atât pentru viitoarea evoluție a relațiilor dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de

Nord, cât și o contribuție de prestigiu la cauza conlucrării pasnice și fructuoase între state, indiferent de mărime sau orinduire socială.

Despre însemnătatea deosebită a dialogului la nivel înalt româno-britanic, despre semnificația de eveniment a vizitei președintelui României și a tovarășei Elena Ceaușescu în această țară vest-europeană vorbesc în modul cel mai direct, cel mai convingător cu putință rezultatele vizitei, dar, în aprecierea de ansamblu a acestor rezultate, nu poate fi ignorată nici un moment atmosfera de susținut interes care a premers vizita, primirea pretutindeni sărbătorească și insufletită de cele mai vii expresii ale stimei și prețuirii față de reprezentanții de seamă ai poporului român, amplele ecouri pe plan național și internațional la încheierea vizitei.

„O premieră istorică” — după cum scria ziarul „The Guardian” — prima vizită de stat a președintelui României în Marea Britanie și, totodată, prima vizită de stat dintr-o țară socialistă la un astfel de nivel în această țară vest-europeană a înscris un eveniment de importanță istorică în dezvoltarea colaborării reciproce, în primul rând. Caracterul deosebit de rodnic al vizitei, rezultatele convorbirilor oficiale au fost consemnate în „Declarația comună” semnată de președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru James Callaghan la 15 iunie, la „Banqueting House”, impozant edifi-

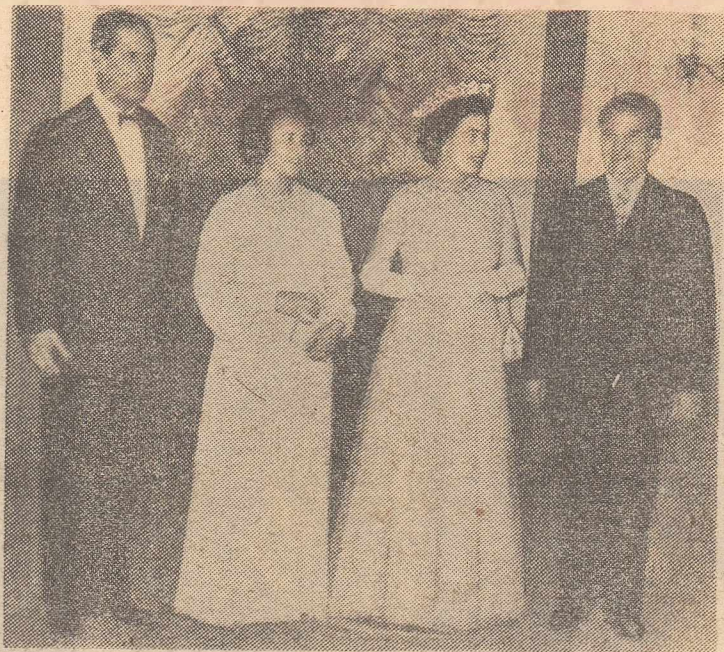
ciu guvernamental rezervat desfășurării unor importante evenimente politice. Reafirmând importanța Declarației comune româno-britanice semnată la 18 septembrie 1975 la București — primul document semnat după Conferința de la Helsinki pentru securitate și cooperare, reprezentând un exemplu al modului cum trebuie traduse în viață unele principii și prevederi ale Actului final în acțiuni practice efective — noul document româno-britanic consemnează acordul României și Angliei de a acționa pentru intensificarea relațiilor bilaterale, pentru conlucrarea mai activă în viața internațională. În acest sens, exprimându-se satisfacția reciprocă față de creșterea cooperării și comerțului dintre cele două țări, actuala Declarație comună înscrie hotărârea României și Marii Britanii de a acționa pentru creșterea, până în 1980, a volumului anual de comerț, în ambele direcții, de două ori și jumătate, comparativ cu nivelul atins în 1974.

Activitatea practică, de lucru, a președintelui Nicolae Ceaușescu, a întregii delegații române, s-a materializat în semnarea unor importante documente, creându-se astfel cadrul concret pentru amplificarea conlucrării pe multiple planuri. Este vorba de memorandumurile de înțelegere privind cooperarea în industria aeronautică și cooperarea tehnologică în domeniul explorării și exploatarea maritime de petrol și gaze, de acordurile între indus-

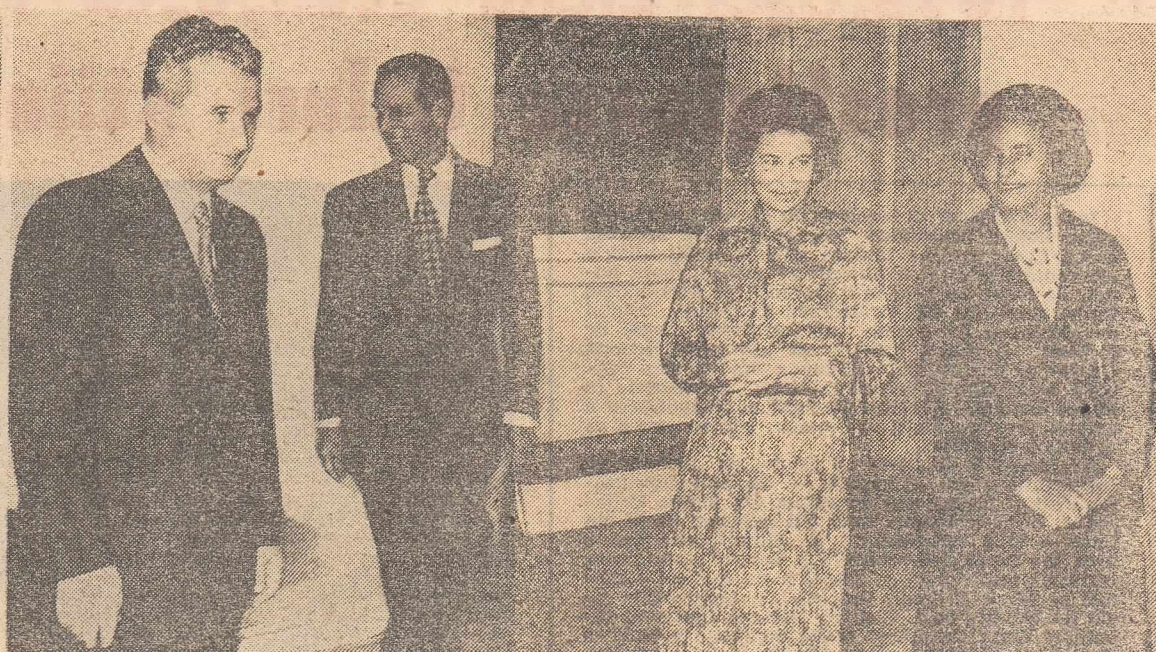
tria aeronautică română și British Aerospace și Rolls Royce privind cooperarea pe termen lung în construirea de avioane B.A.C.-1-11 și motoare pentru avioane, de Acordul de cooperare în domeniul învățămîntului, științei și culturii, de Protocolul în domeniul agriculturii și industriei alimentare, de Înțelegerea privind cooperarea în domeniul transporturilor. A fost semnată, de asemenea, o Convenție de asistență juridică în probleme civile și comerciale, recunoscută ca necesară în contextul creșterii volumului schimburilor comerciale și al altor schimburi între cele două țări. A fost exprimată, de asemenea, dorința de a diversifica schimburile și cooperarea între tineri și organizațiile de tineret, contribuția tinerei generații la dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre popoarele română și britanică, la promovarea păcii și înțelegerii între popoare.

Prin transpunerea în viață a prevederilor acestor acorduri, sau — cum menționa președintele Nicolae Ceaușescu — chiar prin depășirea acestora, se poate spune că voința reciprocă de ridicare pe noi trepte a colaborării româno-engleze are un cadru general de dezvoltare adecvat. Dezvoltarea nestingherită a înțelegerilor convenite reclamă însă cu energie un cadru internațional propice. Era deci firesc, era necesar schimbul de vederi în legătură cu unele probleme ale vieții internaționale. Cele două părți și-au exprimat preocuparea cu

relațiilor româno-britanice

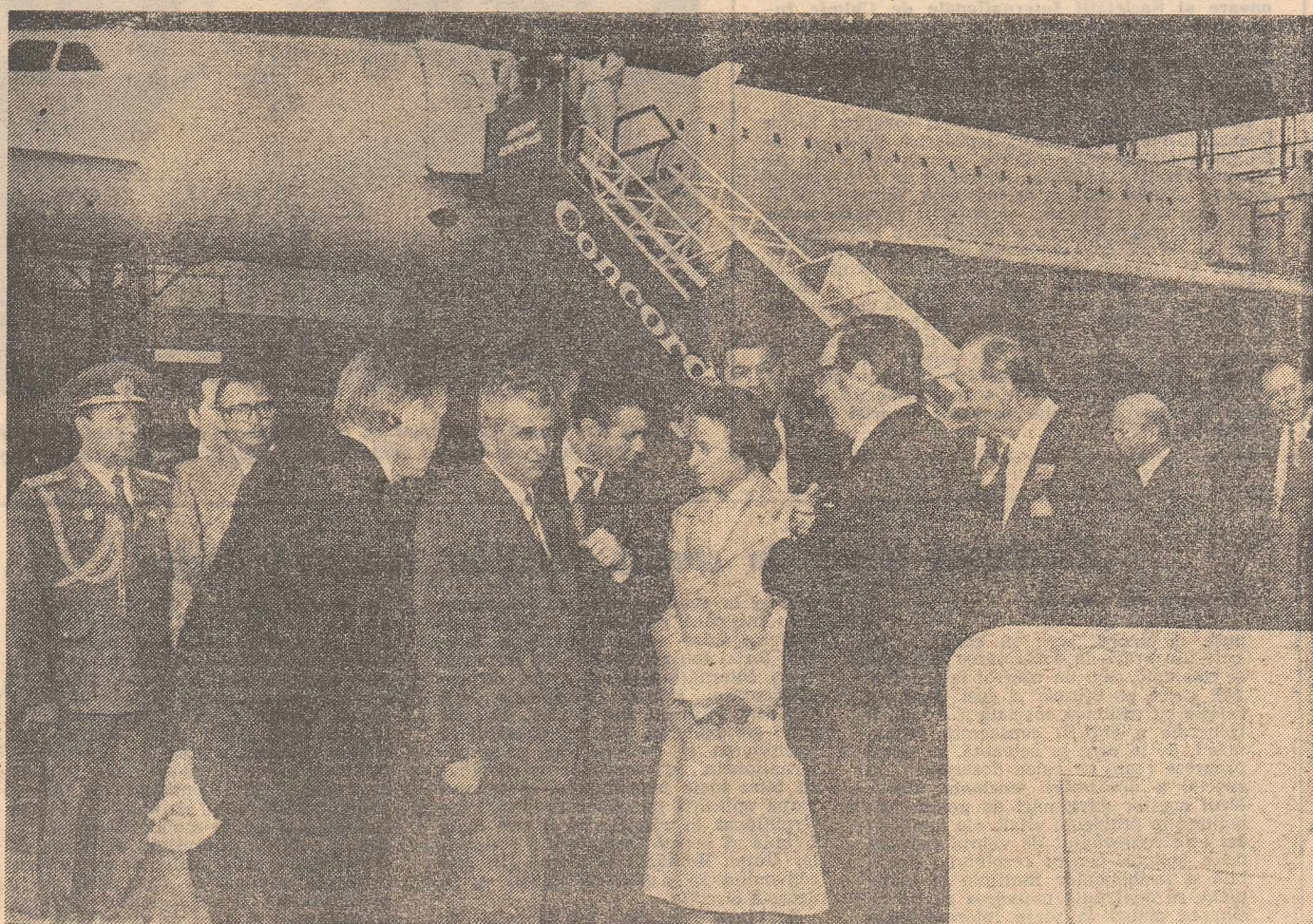
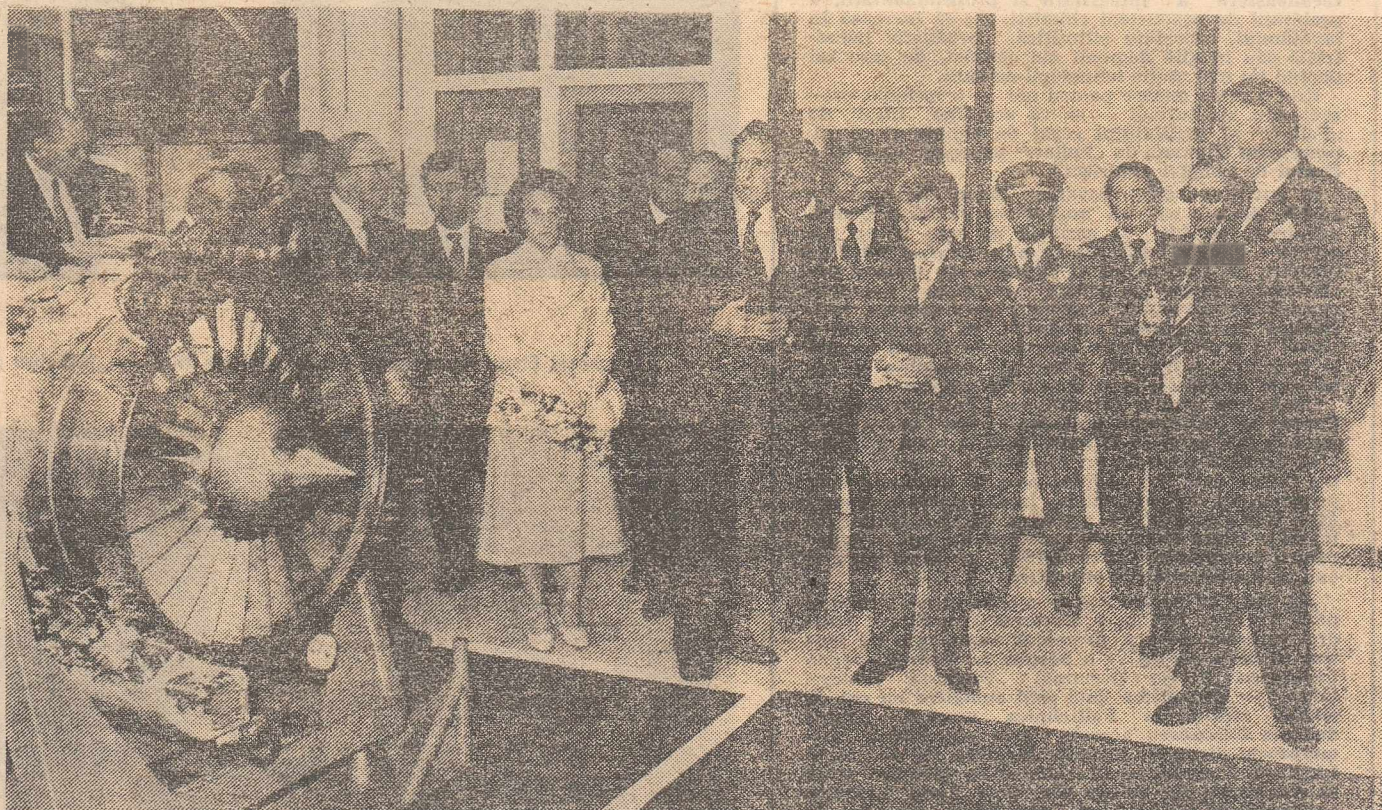

In timpul banchetului oficial oferit de înalții oaspeți români

Aceeași atmosferă cordială și prietenească înainte de plecarea din Londra

● Remarcabilele rezultate ale vizitei în Marea Britanie — un viu exemplu de raporturi între state cu orinduirii sociale diferite, o nouă și strălucită dovadă a posibilităților existente în lume de a se acționa pentru promovarea colaborării, pentru instaurarea unui climat de pace, securitate și cooperare, în care națiunile să poată trăi libere și suverane, conform aspirațiilor și intereselor lor legitime

privire la fragilitatea procesului destinderii și au subliniat necesitatea intensificării eforturilor pentru continuarea acestui proces, pentru a-l face ireversibil. România și Marea Britanie consideră că, pentru aceasta, este necesară aplicarea integrală, de către toate statele participante a prevederilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, care constituie un cod de conduită în relațiile internaționale, punerea în aplicare a acestui cod atât în relațiile între ele, cât și cu toate celelalte țări ale lumii, extinderea acestor prevederi la toate celelalte continente. Importanța deosebită acordată problemei securității europene este reflectată și de faptul că, subliniindu-se rezultatele dezamăgitoare în comparație cu ce s-a așteptat de la recenta reuniune de la Belgrad, se impune o pregătire temeinică a viitoarei reuniuni de la Madrid, din 1980, pentru ca aceasta să dea un nou impuls întăririi încrederii, securității și cooperării în Europa. A fost evidențiat în această ordine de idei faptul că progresul înregistrat în domeniul politic trebuie să fie însoțit de progrese în aspectele militare ale securității și a fost subliniată necesitatea acțiunii comune pentru realizarea unor relații economice internaționale mai echitabile; necesitatea urgentă a progresului în domeniul dezarmării și elaborarea unei strategii

DOINA FRUNTELATA ■

(Continuare în pag. 6)

Înalții oaspeți români în vizită la firmele British Aerospace și Rolls Royce

În semn de profundă prețuire pentru meritele sale deosebite de om de știință

Tovarășei Elena Ceaușescu i-au fost conferite prestigioase titluri științifice britanice

Înaltă apreciere și considerație de care se bucură peste hotare activitatea desfășurată de tovarăsa Elena Ceaușescu pe tărîmul științei și-au aflat o elocventă ilustrare în ultimii ani într-un mare număr de titluri ce i-au fost conferite de prestigioase foruri științifice din străinătate. Conferirea titlului de „Membru de onoare al Institutului regal de chimie” și cea a titlului de „Profesor Honoris Causa” al Institutului politehnic din Londra centrală — în timpul recentei vizite desfășurate în Marea Britanie — constituie încă o recunoaștere a acestui prestigiu, încă un omagiu pentru ampla sa activitate științifică.

Acordarea la 13 iunie a titlului de „Fellow” al Institutului regal de chimie — cel mai cuprinzător institut profesional de științe din Marea Britanie și, în același timp, unul din cele mai vechi din lume — și a certificatului de chimist autorizat a avut loc în sala de consiliu a acestei prestigioase instituții, împodobită cu drapelele de stat ale României și Marii Britanii. Președintele Institutului regal de chimie, prof. Richard Norman înminând tovarășei Elena Ceaușescu înalta distincție a ținut să remarce: „Cînd acordăm titlurile de licențiat, membru deplin și membru cu înaltă și amplă calificare — „Fellow” — facem aceasta în semn de recunoaștere a integrității și profesionalității, a probității de practicieni chimiști, fie că lucrează în învățămînt, cercetare științifică, producție industrială sau în alte domenii ale chimiei, de care azi depind tot mai multe tehnologii de bază.

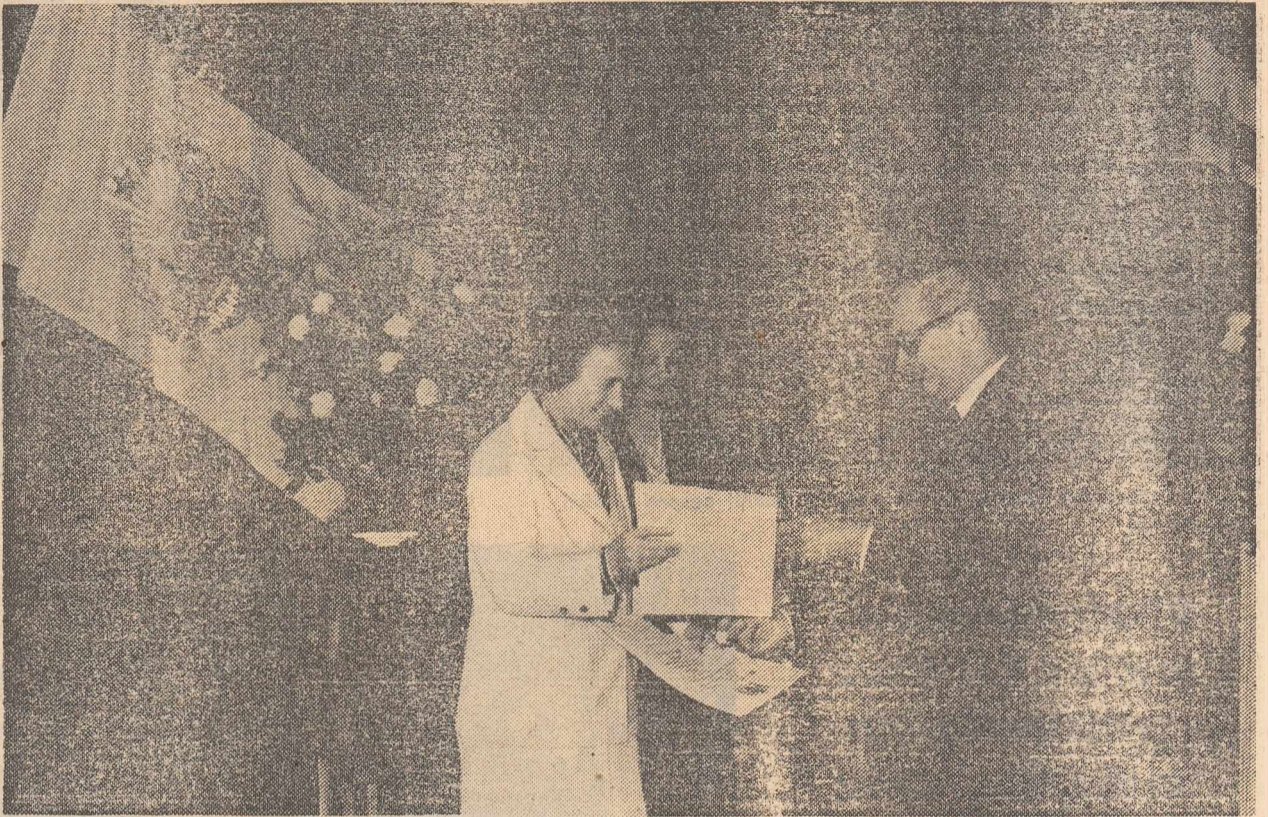
Este o mare onoare pentru noi — a încheiat președintele institutului — să vă acordăm titlul de „Fellow” al Institutului regal de chimie și să vă prezentăm Diploma de „Fellow” împreună cu Certificatul de chimist autorizat”.

În cuvîntul său, tovarăsa Elena Ceaușescu a spus: „Doresc să vă mulțumesc călduros pentru primirea deosebit de cordială pe care mi-ați rezervat-o, pentru hotărîrea de a-mi conferi titlul de membru al institutului și Diploma de chimist recunoscut, precum și pentru cuvintele dumnea-voastră de apreciere. Consider toate acestea ca o cinste adusă științei românești, ca o expresie a stimei și prețuirii dintre oamenii de știință români și britanici, a banelor relații de prietenie și colaborare dintre țările și popoarele noastre”.

Conferirea titlului științific, de „Profesor Honoris Causa” al Institutului politehnic din Londra centrală, a însemnat, la 13 iunie 1978, în viața Politehnicii Londrei centrale un eveniment deosebit. Pentru prima dată s-a acordat această distincție unei personalități din străinătate. Înalta cinste a revenit unei reprezentante de seamă a științei românești, tovarăsa Elena Ceaușescu, nou omagiu ce i se aduce pentru contribuția sa deosebită la dezvoltarea și extinderea activităților științifice.

„În timp ce pentru noi — a spus în cuvîntul său prof. Terence Burlin, prorectorul Politehnicii Londrei centrale, care a prezentat expunerea de motive în baza căreia s-a propus ca tovarăsa Elena Ceaușescu să fie declarată „Profesor Honoris Causa” — este prima dată cînd omagiem un om de știință străin în Politehnică noastră, pentru doamna Ceaușescu aceasta este una dintre numeroasele distincții primite. Membru de onoare al Institutului american al chimiștilor, membru activ al Academiei de științe din New York, membru corespondent al Academiei din Atena, membru de onoare al Societății Internaționale de Chimie Industrială, profesor onorific al Universității naționale de inginerie din Peru, titlurile de Doctor Honoris Causa al universităților din Argentina, Mexic, Filipine, Iran — sînt doar exemple din această listă”.

Într-o alocuțiune viu aplaudată, tovarăsa Elena Ceaușescu a mulțumit pentru acordarea înaltului titlu, pentru caldă manifestare, pentru cuvintele de apreciere rostite la adresa României și a poporului român: „Toate acestea le consider, stimați colegi, ca o expresie a prețuirii și cinstirii învățămîntului și științei românești, ca o manifestare a sentimentelor de stimă ce și le nutrește reciproc oamenii de știință și cultură români și britanici.” Arătînd că trăim într-o epocă în care învățămîntul și știința au rol tot mai important în progresul popoarelor, în ridicarea bunăstării lor materiale și spirituale, tovarăsa Elena Ceaușescu a subliniat: „Este, deci, necesar, ca între oamenii de știință să existe o strînsă legătură de colaborare și intensificare a schimbului de informații în scopul îmbogățirii continue a cunoașterii celor mai noi euceriri ale genului uman”.

Tovarășei Elena Ceaușescu îi este conferit titlul de „Membru de onoare al Institutului regal de chimie”

Imagine din timpul ceremoniei ce a avut loc cu prilejul conferirii titlului de „Profesor Honoris Causa” al Institutului politehnic din Londra centrală unei reprezentante de seamă a științei românești, tovarăsa Elena Ceaușescu

Eveniment istoric în cronică relațiilor româno-britanice

(Urmare din pag. 5)

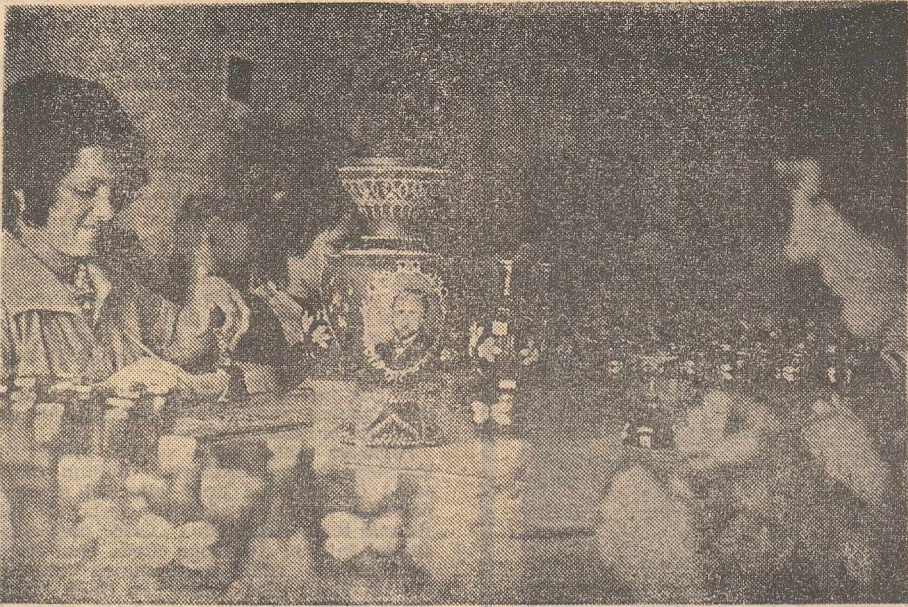
puse de acord, care să conducă, în cele din urmă, la dezarmarea generală și completă, sub un control internațional strict și eficace a fost pusă în relație cu sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, de la care se așteaptă, se speră progrese reale pe calea dezarmării, în special a dezarmării nucleare. Corolarul acestor exprimări de poziție, de acțiune în probleme vitale ale lumii de azi este reprezentat de voința comună de a acționa pentru rezolvarea durabilă a problemelor multiple și complexe ce confruntă omenirea cu participarea activă la viața internațională a tuturor statelor, mari sau mici. Acordul de acțiune comună a fost expri-

mat și în ceea ce privește rezolvarea prin mijloace pașnice a tuturor conflictelor între state, excluderea folosirii forței sau amenințării cu forța din viața internațională. O astfel de reglementare impun conflictele din Orientul Mijlociu, din Africa, din alte zone ale planetei. Un rol deosebit în menținerea și consolidarea păcii internaționale, în dezvoltarea cooperării între toate popoarele și în promovarea aplicării normelor dreptului internațional în raporturile dintre state trebuie să revină Organizației Națiunilor Unite, României și Mării Britanice convenind să acționeze solidar și în această direcție.

Rezultatele cu care s-a încheiat vizita întreprinsă de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu

în Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, rezultate salutate cu deplină satisfacție de întregul nostru popor, în condițiile în care lumea contemporană este confruntată cu o serie de probleme dificile și complexe, pentru a căror soluționare se impune mai mult decît oricînd acțiunea comună, unită a popoarelor, îmbracă în acest cadru o valoare exemplară. Se demonstrează astfel concret, prin faptul de politică externă românească o idee-mobil, o idee-catalizator: există posibilități obiective de dezvoltare a raporturilor de colaborare, prietenie, conlucrare fructuoasă între țări cu orînduirii social-politice diferite, cu potențial și grad de dezvoltare diferite, aceasta fiind unica alternativă viabilă pentru pacea și progresul

omenirii. În această lumină apare pe deplin posibilă coexistența pașnică între națiuni, cu condiția să se pornească de la dorința comună de acțiune pe această cale, cu condiția de a întemeia statornic relațiile între state pe principii respectării independenței și suveranității naționale, ale egalității în drepturi, ale neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Adeziunea deplină, de suflet și gînd pe care întreaga noastră țară, întregul nostru popor o exprimă în aceste zile față de remarcabilul bilanț al vizitei președintelui său în Marea Britanie reprezintă unitatea poporului nostru în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu. Mai mult decît o confirmare a valabilității unei politici, ecoul recentei vizite în Marea Britanie reprezintă o recunoaștere a succesului unei astfel de politici în lumea de azi.

Suflători și pictori decoratori ai Fabricii de sticlă pentru menaj

Oameni și obști în Țara Năsăudului

La răsărit, peste munți, sint Țara Cim-pulungului moldovenesc și Țara Dornelor. La apus, sub alți munți, sint țările Mara-mureșului, a Oașului, mai încolo a Chioarului. La miazănoapte sint numai munții, la miazăzi e podișul sau Țara Ardealului, despletită, la rindu-i, in alte „țări”, precum cea a Zarandului sau a Hațegului, a Amlașului, a Oitului sau a Bârsei. În acest teritoriu, așezate-n ciorchine, ca într-o pulpă de fructe (sintem într-o țară a fructelor!) de diferite culori, sint toate alcătuirile reliefului românesc, sint munți maiești, uneori solenni, alteori dramatici, cu arhitecturi frământate (munții Rodnei, ai Bârgăului, ai Călimanului), sint dealuri bătrâne (ale Bistriței, ale Suplaiului, ale Șieului, uneori uriașe, vaste ca munții, dar, ca și munții, cotrobăite de om, sparte cu plugul sau cu tractorul pe toată întinderea, aproape trei pătrimi din agricultura ținutului fiind, spun statisticile, terenuri de dealuri, terenuri în pantă), sint văi de ape (bazinul Someșului Mare și al afluenților lui, adică peste 300 de kilometri de riuri montane cu unde reci, rezezi, bogate în păstrăvi și în lipani), sint deci și ochiuri de cimpii sau de luncă, înecate în pulberii de flori, ca niște emulsi fine de acuarelă între îngrămădirile dietritice, ele inșele orgiastice împărțiri de culori, ale dealurilor și ale munților.

Sintem în Țara Năsăudului, suprapusă aproape în întregime (minus Bistrița, Becleanul și alte centre din miazăzi și din apus) pe harta județului Bistrița-Năsăud, sintem într-una din acele străvechi, tainice, fascinante, tulburătoare „țări”, entități primordiale ale geografiei fizice și demo-spirituale a românilor, ținuturi cu trăsături specifice, cu culori specifice, expresii ale unității în varietate a pământului românesc, a ființei noastre, și, în același timp, mărturie de o inestimabilă bogăție, luminind temelii ce se pierd în timp, ale întemeierilor noastre în spațiul Carpaților și al Dunării, ale vieții noastre neîntrerupte, în forme de existență și de civilizație care te tulbură ca un memento. Atestarea în documente ca „țări” („tērae”), în înțelesul arhaic al termenului, deci ca ținuturi autonome, a numeroase depresiuni intramontane și văi de ape, în acea „epocă a enigmei”, cum o numea un cercetător, premergătoare întemeierii celor dintii formații statale ale românilor (Țara Năsăudului, de pildă, fiind consemnată ca „țară” încă din veacul al XIII-lea), dovedește că aici, sub acești munți, pe aceste ape, ce adunate dau suma rotundă a țării românilor în întregul ei, au existat, puse pisc peste o strălună istorie, deci precedate de un amplu proces de maturizare a ființei noastre, a civilizației noastre, acele forme timpurii de organizare politică, acele „Români locale”, cum le numea Nicolae Iorga, cu rol de nucleu sau de pivoturi în coagularea miracolului de străvechime și dăinuire a neamului care sintem azi.

Un ținut cu trăsături specifice, cu culori specifice, un cuib arhaic și parfumat de viață, o floare rară, aparte, dintr-o ghirlandă care înseamnă țara cea mare, întregul nostru înflorit pământ, conservind, între pereții greu permeabili ai munților, ca într-un fel de hermetism ontologic, tradiții anume, cu rădăcini în adâncuri de timp, mărturisind o conștiință de sine, o conștiință de „țară”, de lume veche, cum puține locuri pe lume au. „Noroc, țară!” se salutau cindva, prin munții Heniului, ciobanii cu turmele, urcați din vetrele Șanțului, ale Leșului, ale Rebrei sau Rebrășoarei. „Cutare nu-i țară cu mine”, ziceau despre cel venit de prin alte părți, nerefuzându-i prietenia, dacă venea ca prieten, căutînd-o chiar, dacă graiul, simțirea și ființa aceuia erau pe potriva lui. O „țară”-cetate, dar nu închisă și nu stingheră, ci deschisă spre toate zările, spre desăvîrșirea sintezei Țării, un ținut cu legături, din veac, nu numai cu Transilvania ci și, peste munți, cu Moldova, Vasile Lupu numindu-l pe bistrițeni, spune cronică, „ai noștri prea buni prieteni”, lătratul Moldel, cel din zorii descălecatelor, auzindu-se, scria cineva,

mereu și mereu prin timp, amestecat cu fluierul Iancului, cu toate fluierile istoriei românești, în acea vastă corală ce convertește armoniile venite de pretutindeni în registrul său grav, conducîndu-le spre aceeași unică rezolvare de simfonie.

Un ținut străvechi, mîndru de străvechimea lui, de istoria lui, un ținut care, la ceasul de față, este mai mîndru ca niciodată de fapta lui, de întemeierile lui, de actele lui de creație și de existență, ce desenează, din nou, un loc ales, o culoare aparte, o floare rară în ghirlanda înfloririlor românești, sub lucrarea acestor din urmă ani, sub irigarea cu seve și energie a socialismului, care-a fertilizat și fertilizează în cuprindere ca și-n adîncime, înălțîndu-l ca demnitate și ca putere — ridicîndu-l pe verticala marilor planuri ale partidului — întreg acest spațiu, cu priveliștea și cu viața lui. Proiectate pe această bătrînă „țară”, pe această bătrînă lume, cindva ocolită de drumurile civilizației, întemeierile acestui ceas istoric par a configura, prin toate datele lor, un spațiu nou sau o nouă „țară”, o inedită alcătuire, emancipată de sursa istorică, plutind totuși pe orbita ei, ca și un corp ieșit din gravitația terestră.

Un produs al acestui pământ, un produs prețios, cu țîsnire arteziană: inteligența

La Bistrița, orașul-reședință al județului, am transcris, înainte de a pleca la drum, niște cifre. Niște cifre cu totul impresionante prin realitatea pe care o concentrează în sinteza lor. Niște cifre exprimînd o narațiune epică amplă, dinamică, palpitană — narațiunea devenirii unei bătrîne „țări” în acești ultimi ani, anii congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului — o narațiune în care eve-

nimente, fapte, mișcări de oameni și de priveliști se înlanțuie și se întretaie în creșteri pline de tensiune, în etape majore care modifică, de la an la an, uneori de la un sezon la altul, relațiile din întregul tablou.

Între anii '68 și '77, pe teritoriul județului s-au ridicat nu mai puțin de 75 de obiective economice, mari fabrici și combinat, recreînd peisajul, destinul orașelor, viața lor, calitatea ei. Numai în cincinalul pe care-l străbătem, spun mai departe cifrele, numărul noilor obiective economice, la care se adaugă importante extinderi ale capacităților existente, e de 50. În acești ani, ritmul mediu anual de dezvoltare industrială a locurilor a fost de 22 la sută. În acești ani, mai exact în cel ce s-a scurs, întregul volum al producției industriale a anului '78 s-a realizat în 11 (unsprezece) zile, urmînd ca în 1980 el să fie atins în doar 4 (patru) zile. Nu numai Bistrița, străvechiul burg de meseriași-artizani, denumit cindva și „Brașovul din miazănoapte”, oraș în care o-mul ciocănește metalul și piatra de multe veacuri, dăruînd Transilvaniei, chiar și Moldovei, superbe ziduri de cetăți și case (cetatea Neamțului fiind fortificată, sub domnia lui Petru Rareș, de bistrițeni-mestri ai pietrei), dăruînd metal de unelte, de arme, de podoabe, adeseori și metalul spiritului, deci nu numai Bistrița, azi o mare cetate de scaun a industriei românești, dar și orașe precum Năsăudul, capitala străbunei „țări”, sau Becleanul, excentric acelei „țări”, dar centru dinamic al noului pe harta de azi a județului, și nu numai orașe, ci și sate, precum Rodna (sediul unei mari exploatare miniere), Prundul Bârgăului (cu o fabrică mai mult decît bicentenară, azi innoită din temelii, care prepară hirtie) sau Ilva (însemnat centru forestier, ca și Năsăudul), fac azi industrie, fac o mare industrie. Bistrița și Țara Năsăudului înseamnă astăzi o mare platformă industrială, concentrînd investiții de miliarde, producînd miliarde, înseamnă fabrici, uzine și combinate precum „Nettex”-ul, marea întreprindere de textile neșesute, întreprin-

derea de textile extralate, Topitoria de in și cinepă de la Beclean, Uzinele „Textila”-Năsăud, Combinatul de prelucrare a lemnului de la Bistrița, întreprinderea de utilaj tehnologic, Fabrica de sticlă, întreprinderea de utilaje pentru industria materialelor de construcții și refractare, întreprinderea de industrializare a laptelui, Exploatarea minieră Rodna (ce ea singură, în 1960, va depăși valoarea producției globale industriale a întregului județ din 1968). Bistrița și Țara Năsăudului înseamnă, astăzi, mari premii tehnice, înseamnă industrie în care ei, acești bistrițeni și năsăudeni, se constituie așez ca pionieri.

Majoritatea fabricilor și uzinelor bistrițene se articulează pe platforma industrială din nord-vestul orașului. Marile mișcări epice, zgomotele, tumultul, exploziile noilor ritmuri de muncă și de creație se aglomerează aici, în rest'e liniște. În răsăritul orașului (din care ridicăm, mișcînd-o lent către miazănoapte, perspectiva străvechii „țări”) sint halele întreprinderii de industrializare a laptelui, în care, la fel, e liniște, în care oamenii par că oficiază, în care pașii sint discreți, în care nici respirațiile nu se aud, filtrate fiind prin tifoane albe. Ne oprim, înainte de-a pătrîși orașul, aici, la această poartă, lîngă liniștea ei, cu ecouri de țară veche, dar și lîngă simbolul ei, cu tulburătoare deschideri spre viitor. Aici totul e calm și cast, mina omului, impură și terestră, nu atinge nicicum, niciodată, șuvoiul diafan de lapte ce se prelucrează în retorte, în cazane, în conducte ermetice închise, acoperite toate de straturi izolatoare, cu un intangibil de cale lactee. E grija față de sănătate, față de viață. Și nu întimplător, ieșînd dintr-un oraș-monument cum e Bistrița, inconjurat de o vastă centură de blocuri moderne, dar cu piața centrală dominată și azi de clădirile cu arcade din veacurile XV și XVI, ne oprim aici, unde se pregătește pentru oameni, cu o tandrețe aproape maternă, un aliment de primă necesitate, cel mai curat, primul. Cînd îl vezi pe muncitorii și pe muncitoarele de aici cu cită grijă mi-nuiesc aparatele, cu cită atenție supraveghează retortele, cu cită nobilă vigilență întrețin puritatea întregului, capeti — și nu întimplător — sensul adînc, deplin și exact al noțiunii de răspundere față de viață. Nu întimplător, fiindcă acest urias izvor al laptelui a fost printre primele întemeieri ale noii Bistrițe, ale industriei ei. Nu întimplător, fiindcă aici, în această bătrînă „țară”, în această „țară” a monumentelor ce se rînduiesc peste veacuri într-o inextricabilă panoramă, într-un impunător și unic manuscris de cronică, începînd — ca toate cronicile românilor — cu anul zămislirii primului strămoș, noul a început cu copilul, cu primul aliment vital. Nu întimplător, fiindcă această bătrînă „țară” — așa cum documentele zilei contemporane atestă — e un paradis al copiilor, e unul dintre ținuturile în care se nasc cei mai mulți copii. Maierul, satul copilăriei lui Liviu Rebreanu, așezat la poala Ineului, lîngă Rodna, e, la români, satul cu cel mai mare indice de natalitate, cu cele mai multe mame eroine (cîteva sute!), cu cei mai mulți copii (cîteva mii!). Și ca Maierul, concurîndu-l îndeaproape, adică înconjurîndu-l cu hora răsmiilor lor de copii, sint multe altele.

Plecăm, urmînd drumul lui Ion al Glanetașului, spre Năsăud. Ca și Bistrița — poate, mai mult decît Bistrița, cetate totuși faimoasă din străvechime prin breslele ei, prin meșteșugarii ei, prin atelierele de fier metalul și cioplit piatra, cetate a cărei stemă, tăiată în formă de inimă sau de frunză, putea însemna și o frunză din codrii Carpaților, dar putea însemna și inima unui meșter faur, și una și alta elemente hotărîtoare în procesul vital al locurilor — Năsăudul, sub zodia industrializării socialiste, inaugurată aici pe loc gol, fără nici o tradiție, fără nici un atelier mai de proporții, fără nici un nucleu notabil al meșteșugurilor și bres-

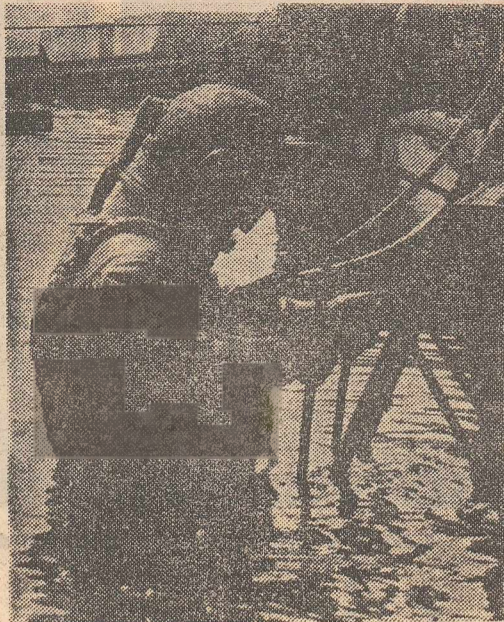

Tinerii unei industrii tinere. Fotografii de ION PREDOȘANU

(Continuare în pag. 12-a)

ILIE PURCARU

Viața sub linia orizontului SCAFANDRII

Caraimanul, Moldoveanu, Ceahlăul, munți cu aerul tare al unor înălțimi curcinate. Priveliști. Dar toate înălțimile se măsoară de la nivelul mării. Marea, unitate de măsură a curajului. Viață. Necunoscut. Te apropii de ea noaptea, desculț, pe plajă, o auzi, imensă și primordială furindu-ți nisipul de sub picioare, virful degetelor pipăie nemărginirea și te retragi printre ași tăi, cu un sentiment de teamă învinsă între lumini și între certitudini.

Vasele intră și pleacă din port. Niște oameni aflați aici în vacanță pot prinde doar partea festivă și nostalgică a lucrurilor. Dar ce se întâmplă cu lumea adincurilor? Dar ce vor fi făcând scafandrii? De multă vreme marea a devenit un teritoriu al muncii. Acolo unde ochiul nostru surprinde doar luciul apei clătiniindu-se între marș cargouri, la adâncimi, se prestează ore muncă așa ca-n abatajele minerilor de la Petrița sau ca pe cîmp. Se ridică construcții ori se fac cercetări.

Ca să dau de scufundători am căutat oameni pe uscat. Nicolae Sotir este tinarul director al Grupului de șantiere construcții hidrotehnice, singura unitate ce lucrează cu scafandri și care execută toate lucrările hidrotehnice de pe litoral — Mangalia, Agiea, Constanța, Midia — construcții de diguri ori lucrări de dragare (adică aducerea fundului mării la nivelul necesar intrării vapoarelor în port).

Tovarășe director, am observat că meseria de scafandru îi atrage pe toți. Nu cumva mai curind prin ecranele cinematografulor și ale televizoarelor?

Intr-adevăr, există un aspect publicitar — „lumea tăcerii”, rechini (care în apele noastre nu există), scafandru autonom care inoată printre epave și descoperă comori... La noi nu e nimic spectaculos. E întuneric. Se lucrează numai prin pipăit. Datorită poluării din apele portuare. În urma scufundărilor, acțiunile de dragare tulbură totul în jur. Noi avem scafandri grei care lucrează efectiv sub apă, program zilnic, ca și minerul care intră în șut. Durata programului de lucru este în funcție de temperatura apei. La plus zece grade se lucrează patru ore. Peste aceste grade, programul de lucru — 6 ore. Sub zero grade munca sub apă devine extrem de dificilă intrucit se formează niște dopuri de gheață care pot obtura cablul ce alimentează cu aer scafandru.

Știu că oricât aș vrea să fiu de veridic în relatarea mea despre munca dumneavoastră plină de inedit pentru noi, nu m-aș putea scufunda fără o temeinică pregătire tehnică și fizică. Există o școală de scafandri?

Nu. Am dat anunțuri în presă că organizăm un curs de scafandri. Și au venit vreo trei categorii de candidați — unii care nu aveau nici o meserie și s-au gândit că aici, la noi, s-ar putea realiza, alții care erau lăcătuși, sudori și foarte mulți din dorința de aventură, de exotismul pe care îl atribuiau acestei meserii. Tot atunci a venit aici, la scafandri grei, chiar o fată. I-am explicat cam câți oameni îmbracă și dezbracă un scafandru. E o muncă foarte grea, neaccessibilă oricui. Tocmai de aceea, pentru orele de imersie, scafandrii primesc sporuri substanțiale. Un scafandru se scufundă cu tot ce ne-am strădui să-l învățăm, cu tot ce e legat de cunoașterea vaselor, cu noțiuni de hidrologie și de matematică. Dar peste toate acestea sîntem atenți la capacitatea de adaptare la mediu a unui scafandru înainte chiar de a-l putea numi astfel. Prima probă eliminatoare și foarte severă este vizita medicală. Meseria de scafandru presupune o viață sportivă desăvîrșită. Am avut cazuri cînd nerespectarea unei vieți echilibrate s-a repercutat negativ. Pe stațiile de scafandri sînt cadre medicale care verifică starea scufundătorilor înainte de imersie. Uneori aceștia nu pot cobori din cauza dezechilibrului ventricular, sau a altor tulburări specifice celor ce coboară la presiuni mari. Pentru o mai atentă testare, la terminarea cursurilor am impus o perioadă de stagiatură iar după executarea unui număr edificator de ore de imersie cursanții se prezintă la căpitania portului unde susțin un examen sever pentru obținerea brevetului de scafandru. Și iată-i lucrînd acum în noul

port Constanța la executarea paturilor de fundație a cheiurilor și la montajul sub apă al blocurilor de beton de 100 de tone ce formează cheiul propriu-zis. Inchipuți-vă că se realizează astfel sub apă o zidărie înaltă de 14 m. Și tot anul acesta vom realiza montajul unui bloc de beton armat, de formă cilindrică, pentru postul de acostare a navelor de mare tonaj la o adîncime de 19 m, privită pe verticală, cam cît blocul turn din fața gării Constanța. Pe an, realizăm circa 2 km de astfel de cheiuri și din apă nu se vede nimic. „Ce faceți voi acolo, mări? — se pot întreba la suprafață turiștii — dacă nici pești nu scoateți?”

Mărturisesc că în calitate de turist distrat, prima relație între mine și apă ar fi în legătură cu baia pe care aș putea-o face și peștii pe care i-aș putea minca. Ivirea unui scafandru ar depăși cu mult imaginea festivă a unui sezon estival.

Ne apropiem cu o barcă de echipa de scafandri a inginerului Mihai Croitoru, absolvent al Institutului de construcții hidrotehnice, promoția 1974. Venit aici, urmîndu-și destinul, tocmai din Țara de Sus, de la Suceava. Exact la timp, cît să-l mai prindem costumindu-se pe Luchi Ștefan, un tînar bărbat de 33 de ani, cu mustață, încăruntit la temple, tipul pentru care ar merita să scriească flashurile. O vechime în această meserie de zece ani. Fiecare bocanc al lui Luchi cîntărește vreo 12 kg. I se face toaleta. De piept i se prinde un disc enorm de fier (greutăți de lezare) menit a-l trage, fi-rește, la fund. Pe uscat, în costumul său, Luchi cîntărește 180 kg. Vîntul îi mai răvășește o dată părul. Pe dedesubt poartă o flanelă neagră, de lînă, pe gît i se montează cască enormă, ca de cosmonaut. Trei vizoare prin care scafandru își ro-tește privirea. Etanșeizarea! Luchi coboară și întîrzie cîteva minute cu marea la nivelul creștetului, apoi nu se mai vede decît apa fierbînd, întunecată și grea. Acolo, la fund, se începe „patul” la 14 m. Piatră care trebuie nivelată, așezată cu

mina. Transpirația unui scafandru nu i-o poate șterge nimeni. Nici măcar un cuvînt bun transmis prin cablul telefonic de către cei de pe stație. Ochii unui scafandru în apele portului sînt ochii celor de sus. Tubul de aer și „călăuza” (un fir care-l dirijează sau îl poate scoate afară în caz de pericol) sînt elementele care îl leagă de viață. Un bloc de piatră în echilibru nestabil le poate tăia dintr-o dată. Sub apă nu se transmit vești importante, care sînt emoționale. Aici, ca în activitatea genștilor, greșești numai o dată. Încă din timpul cursurilor, care au durat 7 luni, vreo zece băieți s-au lăsat păgubași. Au văzut că e de muncă și nu de privit. Întreb dacă mai există un ceremonial al intrării în adîncuri. Nu, nu mai există. Un vechi scafandru, Ion Sirbu, care a însumat 17 mii de ore imersie, povestește că botezul era cam așa: echiparea pe uscat cu costum și leșt cu tot, astuparea vizoarelor și trimiterea scafandruului să nimerască ușa. Dacă n-o nimeria... Aflu de la inginerul Mihai Croitoru că adîncimea de trei metri e mai greu de suportat decît aceea de zece. Măiestria unui scafandru ar fi să se mențină „între două ape”. El însuși a făcut acele cursuri. Trebuia să cunoască în adînc munca celor pe care îi conduce de sus. Dacă te ducei brusca la fund, numai 5 metri și ai o carie, simți cum îți explodează măseaua în cap. Tot atât de brusca și se poate infunda un sinus, lucru extrem de dureros. Masivul Luchi a intrat odată în apă plîngînd, cu sinusul drept infundat. Masivul Luchi a ieșit odată alb ca varul simțînd cum erau să se răstoarne tonele unui bloc de piatră peste el. Dacă n-ar fi intrat imediat înapoi să vadă despre ce este vorba, n-ar mai fi fost scafandru în viața lui. Așa a spus. Acolo unde nu se întîmplă nimic pentru pescăruși și pentru profani, se face montarea de blocuri în zid de chei la 14 metri, cotă Marea Neagră. A mai spus Luchi că îi vine să injure. O carte și un autor. Carte despre scafandri. „Cică noi stăm în pat, în cabine, în haine de lînă, vin marinarii și ne introduc cu grijă în costumele noastre de lucru și ne poartă bi-

nișor, incetșor, să nu ne ciobim și ne lasă la apă. Eu mă îmbrac personal aproape în întregime! Dar uite, vine unul care poate să iasă singur din costum. Subțirel băiatul.” Nicolae Dragu are 38 de ani, este scafandru din 1969. A lucrat și în Libia. În Mediterană, ca scafandru autonom vedea și la 80 de metri. „Dar aici, în port, spune el, este treabă. Capul omului vijiiie de motoarele celor de la dragare. Un scafandru stă efectiv sub apă 2 ore (munceste, nu „stă”, precizează Croitoru) și cară pietre cu brațele, spre deosebire de lucrul la carierele de piatră, în aer liber. Ce-i mai dificil este că nu se vede nimic. Nu se văd ca-n filme peștii și meduze.”

— Dar într-o bună zi se vor vedea marile vapoare ancorate la cheiul făcut de mina lor, a celor de aici.

Părăsesc portul într-o șalupă, însoțit de inginerul Mihai Croitoru. Săltăm ca o coajă de nucă pe lângă gigantul și noul petrolier românesc „Independența” de 155 de mii tone. Arhimede: „Orice corp scufundat într-un fluid este supus unei forte ascensionale egală cu greutatea volumului de fluid dezlucuit”. Pe lângă acest uriaș volum de muncă, pe lângă această greutate a muncii, îți vine să treci în poziție de dreptei cu gîndul la tricolorul românesc pe care-l va flutura „Independența” pe mările și oceanele lumii.

Despre Constantin Șcarlat, cunoscut acvanaut român, ofițer de marină, cercetător subacvatic, instructor al multor altor scafandri, s-a mai scris. Privim marea de deasupra vechiului port Tomis.

Pentru mine, încă din copilărie, a fost o pasiune inotul sub apă. Iar în ceea ce privește scafandria autonomă, la noi în țară, am făcut totul s-o impulsionez. Sînt mii de copii pe care i-am instruit încă din 1964. Luchi Ștefan face parte din prima echipă instruită, din promoția sa numărîndu-l pe Nicolae Radu și Ion Bică și Voica Samoilă, toți băieți cu liceul terminat.

Constantin Șcarlat le cerea pur și simplu caiete de lecturi particulare. Apoi scufundarea! Și îmi răspunde la o întrebare plînd în aerul sărat al mării prin cuvintele lui William Beeb: „...cărțile, acvariile, filmele sînt pentru cunoașterea lumii submarine ca orarul unei călătorii față de călătoria însăși”. „Prin '59, cînd îmi începusem activitatea, își amintește instructorul, îmi făcusem o mască dintr-un cauciu de tractor. Acum facem de sub apă comunicații fonice pe principii ultrasunetelor. Marea Neagră are un peisaj care uneori îl depășește pe cel al Mediteranei. În zonele stîncioase abundă flora și fauna. Adică bogată în zooplancton și fitoplancton. Deci au peștii ce mîncă. Deci avem pești! Dar un scafandru autonom trebuie să cunoască la perfecție inotul sub apă. Din 100 de ore de pregătire cu elevii mei, 10 ore fac specializare tehnică și 90 de ore inot subacvatic, antrenament fizic. Să fi inotător încă nu-l de ajuns. Trebuie să cunoști marea. Pericolul nu constă numai în adîncime. Marea poate fi oglindă, iar dedesubt curenti puternici îi pot desprinde pe scafandru de pe locul său de susținere, ducîndu-l departe. Apoi temperaturile care se schimbă brusca! Sfidarea unui amănunt nesemnificativ poate duce la accidente grave. Trebuie să ne gîndim că nu se riscă un slip, ci o avere”. Constantin Șcarlat are și un studiu științific asupra naturii omului care pătrunde sub apă: „Aplicații bio-energetice și psihosomatice în studiul activității scufundătorilor autonomi”. A scîlît studii despre animale acvatice și domestice care pot cobori sub apă în ajutorul omului, cum ar fi cîinii din rasa Terra-Nova, niște cîini negri, lăptoși, care sînt adevărați salvamari, reușînd să inoate pînă la 5 kilometri. Dar mîndria ofițerului de marină Constantin Șcarlat este descoperirea apeductului antic de la Callatis despre care a și scris. „Scufundîndu-mă, am descoperit un capăt de apeduct într-o zonă care, acum 2000 de ani, era deasupra nivelului actual al mării! El asigură apa potabilă necesară navelor care intrau în vechiul port Callatis. Apeduct aproape identic ca principiu cu cel numit Aqua Appia, ridicat la Roma de Appius Claudius în anul 312 î.e.n. Dar dacă v-au atras atenția preocupările mele, să știți că acestea sînt preocupările și îndatoririle unui ofițer de marină. Institutul de marină are imense laboratoare și biblioteci. Nu trebuie aplicată toată învățătura de acolo? Dacă primești, trebuie să dai. Dar puțini sînt aceia care să se întorcă dintr-o lungă călătorie cu o găleată cu apă! Trebuie studiată marea. Chiar și într-un pahar! Marinarii nu se pot transforma în simpli șoferi. Am încercat a urma pilda unor înaintași de mare cînstire, ca Mihail Drăghicescu, comandor în marina română, erou la 1877, autorul „Istoricului principalelor puncte pe Dunăre și pe coastele mării”, sau ca Eugeniu Botez, cunoscut mai mult ca Jean Bart, autorul lui „Europolis”. Dar el a fost un prețuit locotenent de marină, autor al lucrării științifice „Războiul pe Dunăre”. Gîndirea creatoare a românilor a dat lumii importante invenții sau a înlesnit descoperirea altora. Pelton, după cum spunea academicianul Constantin C. Giurescu, s-a inspirat în descoperirea sa epocală — turbina — după moara de apă cu palete din Ardeal. Să mai amintim că pînă și căruciorul pe șine din minele de aur de la Abrud este strămoșul trenului? Față de toate ne trebuie un constant atașament. Dar greul nu-l îndepărtează pe om. El atrage. Așa cum ne atrag pe noi adîncurile, marea!”

Scafandri autonomi, scafandri grei, oameni care, sub nivelul mării, împing mult mai departe linia unui orizont adevărat.

TRAIAN BRADEAN : Cîntec Ianului '78

ADI CUSIN

De la strungă la strung

Existau, pînă acum zece ani și mai bine, numeroase așezări ale acestei țări în care industria era o chestiune oarecum sentimentală, ce ținea de dorință și de speranță, și, plecînd de aici, de perspectivă. Sînt numeroase exemple de localități pe care hărțile le înregistrează ca mici orașele bătute în seamă doar de trenurile personale, sortite de o anumită perioadă a istoriei să rămîină la condiția de țirg, localități care azi, datorită unei politici înțelepte și rivnei oamenilor de a depăși un prag al condiției și bunăstării lor, au intrat în circuitul industrial al României. Astfel, a apărut noțiunea de spectaculos industrial pe meleaguri ce se distingeau cel mult printr-un bogat trecut istoric. Cu ani în urmă, cînd puneai cîteva întrebări esențiale despre Blaj, și se răspundea invariabil că Blajul înseamnă istorie, numai istorie. Desigur, faptul ține de mîndria și bucuria fiecărui dintre noi, orașul transilvănean avînd semnificația unei biruințe a conștiinței noastre, dar un blăjean sau un blajin, cum îi numea cineva pe locuitorii Blajului, îi va adăuga imediat că orașul lor înseamnă și industrie și încă industrie complexă ce poartă mențiunea „unicat”, fapt ce ține în primul rînd de mîndria și bucuria oamenilor locului.

Întreprinderea de accesorii pentru mașini unelte, pe scurt I.A.M.U.-Blaj, este prima și singura întreprindere din țară profilată pe producția de accesorii.

În 1974, I.A.M.U.-Blaj începe să producă parțial. Nu se știa exact care erau aptitudinile blăjeanului pentru industrie, pe o rază de zeci de kilometri negăsindu-se nici măcar un singur specialist în domeniul construcțiilor de mașini. Industria, deci industria constructoare de mașini, presupunea în primul rînd ca țărănul de pe cele două văi ale Tîrnavelor să fie școlit într-o meserie, să fie specializat. Era vorba de mînuirea unor utilaje complexe cu comandă program, cu dispozitive de citire automată optică a cotelor. Și iată-i pe cei din Tău, din Tăuni, pe cei din satele inconjurătoare, veniți să-și plece mințile spre tehnică, calificîndu-se sătenii din Mediaș sau Cugir, proces deloc ușor, dat fiind că proaspețele deprinderi însemnau totodată adaptare, luptă înversunată cu mentalități și obișnuințe. Și astfel, din 1976 I.A.M.U. a început să lucreze la întreaga capacitate. Accesorii pentru strunguri, pentru mașini de frezat, accesorii de uz general, în total, peste o sută de tipo-dimensiuni. În 1977 au fost asimilate aproximativ 20 de produse noi, iar în primele luni ale acestui an au fost asimilate 5 produse, acestea din urmă aducînd o economie de peste un milion și jumătate lei-valută. Cifrele acestea atestă vocația pentru tehnică a blăjenilor, fapt care innobilează istoria orașului dintre Tîrnave.

Nicolae Hașa a stat pînă la 16 ani în satul său natal, pe nume Tău, din comuna Roșia de Secaș, timp în care, pe lângă anii firești de școală, a făcut și agricultură alături de mama sa, la sapa, la recoltat. Și, poate, ca într-o poveste, ar mai fi făcut și azi, dacă nu i-ar fi căzut în mină un număr din ziarul „Unirea” în care observase, printre alte lucruri interesante, și un anunț: Școala profesională din Cugir... etc., etc...

— M-am înscris și mi-am ales meseria de rectificator.

— Ce știai despre Blaj?

— Foarte multe lucruri din cartea de istorie: cele mai vechi școli cu limba de predare în limba română, multe nume mari ale culturii noastre: Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ioan Budai Deleanu, altfel spus Școala ardeleană, momentul 1848 pe Cîmpia Libertății, unde am fost și eu, împlinindu-se 130 de ani de la marea adunare națională, adică fapte pe care le știam și de la bătrînii mei.

— Despre industria orașului?

— Nimic, pentru că nu prea exista. Altfel nu se putea să nu știu și eu ceva. Surorile mele au plecat prin alte părți să-și facă o meserie, la Aiud, la Sebeș. Azi lucrez la atelierul de ghidaje cu role și sînt și la liceul seral, în anul III.

— La început ne-a fost mai greu, apoi am venit și cu îmbunătățiri și nu numai la subsamble, dar chiar și la mașini.

— Un exemplu?

— Îi dau, dar îmbunătățirea nu-i a mea, ci a lui nea Ioan Costea, tehnician care, la Festivalul național „Cîntarea României”, a fost premiat pe județ. Ce-a făcut nea Ioan? El a luat un dispozitiv bazat pe un sistem bielă-manivelă, l-a adaptat, a mai luat o mașină universală de ascuțit scule și a transformat-o, a mesterit la ele, le-a pus cap la cap și avem acum o mașină de rectificat semiautomată care lucrează cu o precizie de 2 sutimi și după care umblasem pe la alții pînă ni se urise. Înainte, pe manual, făceam 14 piese pe schimb, iar acum 24, și economia de preț de cost pe bucată e de 32 de lei. Deci, și economii și productivitate mai mare și, dacă mă mai trageți mult de limbă, vă voi spune că de aici vor ieși și beneficii mai mari.

Satul Tăuni, din comuna Valea Lungă, e locul de băștină al lui Ioan Mija.

— La cei peste treizeci de ani ai mei, cochetează cu decența Ioan Mija, nu-ți mai permiți să urmezi școli profesionale, așa că eu am făcut un curs de calificare de 8 luni. De plecat, am plecat cam de la strungă și am ajuns la strung, ca mulți dintre cei de aici. Dacă am venit la oraș mai tîrziu decît alții, aceasta e din cauza bolii tatălui meu, boală lungă și grea și apoi, la Blaj, cel mai apropiat oraș de Tăuni, singura industrie era cea de la Combinatul de prelucrare a lemnului.

— Și acum, la ce lucrezi dumneata?

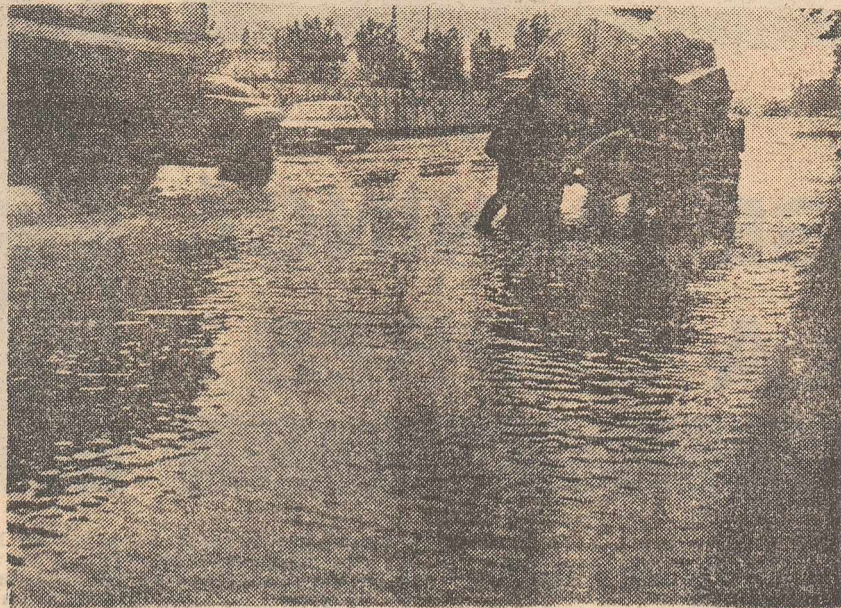
— La mîngina paralelă, dar produsul de bază este capul de frezat căruia eu îi prelucrez corpul rotativ.

— Complicat?

— Acum, nu. La început, era. Mai sînt însă și lucrări pretențioase. De pildă, la alezaje am o toleranță de două sutimi la piese foarte mari: Știi, eu vorbesc acum de sutimi, alezaje, vorba aia, le și realizez, dar de ele tot de la televizor am aflat, din reportaje. Acum, parcă aș fi de cînd lumea în fabrică, mi-aduc aminte de agricultură doar cînd o ajut pe nevastă-mea la C.A.P., la acordul global. De fapt glumesc, eu tot țărăn imi zic, mai exact un schimb sînt muncitor, un schimb sînt țărăn.

RADU BARBU ■

Bucureștiul

pe o ploaie torențială

Azi, sîmbătă, 17 iunie, cînd ne-așternem la scrierea acestui reportaj, peste întregul București s-a instăpînit un cer curat și senin ca o lacrimă de zeu nordic, dacă zeii nordici au cumva lacrimi albastre. Dar, dincolo de metaforă, ieri și alaltăieri, mai exact spus începînd din noaptea de joi spre vineri, Bucureștiul a fost realmente asaltat de cîteva reprize de ploai torențiale care au atîns uneori un debit de 20 de litri de apă pe metru pătrat într-o singură oră, debit care, în condiții normale, se înregistrează de-a lungul a 24 de ore.

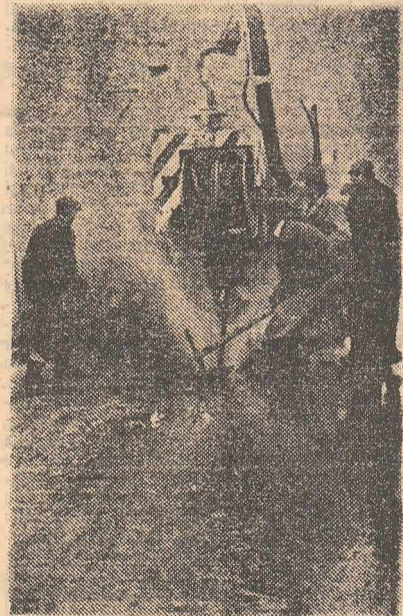
Asadar, azi, cerul se arată a fi senin, dar ieri, după ultima ploaie de pe la ora 16,00 ne-am propus un raid prin București, mai ales că la redacție începuseră a sosi vesti destul de alarmante. Ne-am deplasat, deci mai întîi și-ntîi, la sediul central al I.C.A.B.-ului, lîngă Cîșmigiu, unde primele informații ni le oferă cu promptitudine dispecerul Dan Nucă, economistul Mircea Ranetti, secretarul comitetului de partid, și Petre Tigănuș, contabilul șef al întreprinderii. Oameni și utilaje în luptă cu ploile torențiale: 600 de muncitori, constituiți în echipe de intervenție, 100 de insoțitori de șoferi, 40 de mașini de transport, cu oameni și materiale, 117 mașini autospeciale. În rezervă, gata de intervenție, întreg personalul Grupului de întreprinderi de gospodărie comunală. Alte amănunte: Bucureștiul dispune de o rețea de canalizare a apei folosite în lungime de aproape 1 600 de kilometri, și de alți 1 300 de kilometri pentru aducerea apei la beneficiari; numărul total al gurilor de canalizare se ridică la exact 40 000; construită la începutul secolului nostru, rețeaua de canalizare din centrul Bucureștiului se arată a fi mult mai rezistentă decît adăugirile ulterioare la această imensă rețea de conducte care pe alocuri ating un diametru de doi metri.

Insoții de Mircea Ranetti, ne deplasăm urgent spre Bulevardul Muncii, unde, de cîteva ore, o echipă se chinuie cu desfundarea unor guri de canal. Șoferii Ion Vlad și Dumitru Abălașei, plus muncitorii Marin Romanescu și Alexandru Cristoloveanu, mînuiesc cu dexteritate un furtun pe care apa curge cu o presiune de 180 de atmosfere, o adevărată rază laser, care taie, pur și simplu, plăcile de beton cu care, nu numai din neglijență, ci chiar dintr-o ciudată lipsă de gândire, unii constructori au cimentat gurile de scurgere. „Cînd am sosit aici, ni se adresează Ion Vlad, bulevardul era un adevărat lac pe o lungime de 500 de metri. După patru ore, iată, mai avem de desfundat trei guri și apa s-a restrîns încă de pe acum pe o suprafață de doar 10-15 metri, iar adîncimea ei s-a redus la cel mult 10 centimetri. Cînd am venit, apa avea pe puțin 25-30 de centimetri”.

În drum spre Arcul de Triumf, la o surprare de canal, Mircea Ranetti ne povestește cum într-o gură de canal a fost descoperit, nici mai mult, nici mai puțin, un porc. „Ce anume ar trebui să se știe despre rețeaua noastră de canalizare? Că ea este proiectată, ca peste tot, pentru situații normale, iar în cazul unor ploai torențiale, cum au fost cele de astă-noapte (joi, s.m.) și cele de azi, rețeaua intră în subpresiune pînă cînd colectează apa de pe stradă. Dacă diverși cetățeni sau constructori, din neglijență, infundă gurile de canale, colectarea întîrzie, sau nu se realizează, de unde o sume-

denie de alte greutăți, cum ar fi inundarea subsolurilor”.

La Arcul de Triumf aveam să-l întîlnim pe inginerul Aurelian Nedelcu, șeful secției canalizare. „Datorită subpresiunii, aici avem o rupere de racord gură de scurgere. Sîntem dotați, în acest punct de lucru, cu un motor-compresor, o basculă, 2 vitanje, un atelier mobil și o echipă de 10 muncitori, foarte harnici și pricepuți, toți, fără nici o excepție. I-aș aminti, totuși, pe drenorii canaliști Constantin Maria, Stefan Nicusor, Ion Nitu, Dumitru Zamfir, șoferii Ionel Petcu și Ion Pandele, sau pe compresoristul Marin Lupu. Muncim de aproape 3 ore și peste o oră vom termina. De cînd sîntem la datorie? De astă-noapte, de pe la orele 22,00, cînd am sosit ne-

chemați, adică din proprie inițiativă, ca întotdeauna, la sediul din strada Flîntîna. Unde am mai acționat, unde am mai intervenit? La podul Colentina și în cartierul Colentina, la capătul tramvaiului 17, pe Șoseaua Alexandriei, la capătul tramvaielor 2 și 15. Misiunea a fost îndeplinită, începutul de inundație a fost stopat, astfel încît tramvaiele au circulat și circula în permanentă. Acțiunea s-a desfășurat vineri dimineața, între orele 3-4, cînd alții, bineînțeles, dormeau dulcele somn de dimineață. După cum se vede, am dat prioritate zonelor de intensă circulație, apoi unor instituții, cum sînt grădinițele, școlile, depozitele de alimente, obiectivele industriale, iar după ce terminăm în cele mai importante puncte ale orașului, vom acceda ajutorului convenit locuitorilor cu apă la subsoluri. Dacă nu mai plouă cu aceeași intensitate, mîine, adică sîmbătă, urmele ploii nici nu se vor mai cunoaște”.

Și într-adevăr, sîmbătă, cînd am predat tipografiei acest reportaj, peste București strălucea, binevoitor, soarele, dar să ne gîndim, măcar o clipă, și la oamenii acelor mașini albastre, culoarea mașinilor de la I.C.A.B., care vineri au luptat pentru o cît mai rapidă colectare a puhoaielor de apă ce s-au prăvălit peste București.

VICTOR NIȚĂ ■

„A trăi în cinste și a iubi”

(Urmare din pag. 1)

nați. Fiind ramurile copacului groase și pline de sevă, oamenii țîn cu strînsnicie legile dintotdeauna ale comunei. Iată o lege: în leud nimeni nu divorțează niciodată de nimeni. Familia e sfîntă și e apărută ca o moșie. Familia se împlinește cu prunci mulți, nu din habotnicie religioasă, ci din voința de a ține spița sănătoasă și harnică. Sigur, ca toți maramureșenii, bărbații și multe din femeile Văii Izei merg vara la muncile cîmpului în sudul Ardealului, în Banat, în Bărăgan și, mai departe, pînă în Dobrogea. Parte din bărbați lucrează în minerit, în silvicultură și în industrie, dar tot plecatul e pentru întoarcere. Ce contează la leud e numai întoarcerea și întregirea familiei, după muncile verii. În leud nimeni nu-și amintește de vreun bărbat ori de-o femeie care să-și fi părăsit copil. Viața cu mulți coconi nu e ușoară. Dar,

zic localnicii, „om muncii mai mult ș-om dăvedii”. Iubind copiii, ieudenii își iubesc bătrînii. Cuvîntul acestora e ascultat. Ei sînt legea cea mare. Cit de bună și de întreagă e această lege, ne putem da seama dacă aflăm că aici nu se pomenește de zeci de ani de nici o fărdelege. Nici o crimă, nici un viol, nici o nemernicie. Plutonierul adjutant Vanghele Păcuraru stă să se gîndească mult ca să-și amintească de treburile sale mai deosebite. „A furat unul un lemn, zice plutonierul. Cu lemnul mai avem ceva probleme, e drept. Certurile, cite sînt, pentru bucata de pămînt de lîngă casă sînt ori pentru aceea de pe deal. Cam zece judecăți pe an, mutate la oraș. Asta fiindcă în sat prea e neam lîngă neam ca să fie judecata limpede pămîntului. Fotografia pe care o punem în capul acestui articol e făcută de un Dăncuș și anume de Mihai Dăncuș, fiu al comunei și specialist etnograf. Deși e realizată abia de curînd, ea amintește surprinzător, în sentiment și port, de celebra imagine fotografică a moșilor abruđani semnată de Ioniță Andron. Iată-i, deci, pe bătrînii din leud într-o zi de sfat și de sărbătoare. Din ce veac vin ei? Bătrînii dintotdeauna ai Maramureșului, aceia de pe Columnă.

CUM SE MĂNÎNCĂ LA EXPRES?

Cu plusuri la plan,
dar și în
sufletul oamenilor

O pură întâmplare a făcut ca, tocmai în seara zilei de 4 martie a anului trecut, la Restaurantul „Primăvara” să se fi pregătit o expoziție culinară de prezentare, care urma să se deschidă a doua zi, înspre a arăta consumatorilor arta culinară a lucrătorilor din cadrul I.A.P.L. „Amzei”, sectorul I. Unii dintre noi ne mai amintim desigur ce a însemnat în fapt seara zilei de 4 martie 1977 — dar acest amănunt nu l-am pus acum pe hirtie decât pentru a sublinia cum se cuvine corectitudinea tuturor celor care lucrau în acea seară în unitate, cele trei compartimente ale restaurantului (autoservire, braserie) neînregistrând nici o pagubă de marfă sau la inventarul unității. La numai două săptămâni după seism, „Primăvara” deschidea din nou ușile consumatorilor, complet renovat, gata să realizeze din nou planul la zi.

Deși nu posedă o vechime prea mare, sint doar doi ani și ceva de la inaugurare, „Primăvara” a căpătat deja un anumit renume, restaurantul din perimetrul vecin Pieței Dorobanți prezentându-se la ora actuală precum o unitate de cel mai înalt nivel, între cele mai frumoase ale Capitalei. Nici compartimentul numit „Autoservire” nu face excepție, dovadă în acest sens fiind pentru noi bogatul meniu al zilei, priceperea bucătarilor și amabilitatea vinzătoarelor, curățenia tuturor spațiilor de preparare, conservare sau servire a produselor proprii, ca și, deloc mai puțin important, îndeplinirea regulată a planului de desfacere, cu depășirile de rigoare. Pentru a exemplifica, să amintim aici despre meniul zilei de 16 iunie, care a cuprins trei supe și trei ciorbe, apoi nu mai puțin de 20 feluri de mâncare diferite (rasol, sarmale, chiftele marinate, ardei umpluți, limbă cu măsline, vâcuță cu conopidă, cu mazăre sau cu vinete, mușchi de vacă, cotlet sau ficat la grătar, tocăniță din pulpă, mici și așa mai departe), dar și așa-zisele „minuturi”, precum cartofi cu unt și smântână, macaroane, pilaf, mămăligă cu brinză, budincă de gris, cinci omlete diferite, orez cu lapte, cremă de zahăr ars etc. Un anunț ne indică servirea zilnică a „sărmașelor-surpriză” — specialitatea bucătăresei pețe Irina Serse: o foaie mare de varză în care s-au învelit 5-6 sărmașe mici, totul băgat în cuptor și degustat cu mare plăcere. Planul de desfacere a unității de autoservire, plus compartimentul „Gospodina” a fost cu regularitate depășit. Iată plusurile înregistrate în cursul acestui an: 87 700 lei pe ianuarie, 78 000 pe februarie, 170 000 pe martie, 86 000 pe aprilie, 50 000 pe mai. „Cifrele acestea nu reprezintă însă exact realizările noastre, ne spune șeful de unitate Petre Sirbu. Alte două unități de incintă sînt deservite tot de noi, în felul acesta volumul desfacerilor de marfă ridicându-se cu încă 150 000—200 000 de lei. În lunile cele mai bune atingem milionul de lei!” Petre Sirbu, bucătar de meserie, nu este la autoservirea „Primăvara” decât de două luni. Celălalt responsabil, pe numele său Vasile Constantin, este mai vechi în unitate, de fapt de cînd a luat ea ființă. De la dinsul aveam să aflăm că personalul din bucătărie are o activitate bună spre foarte bună, exprimată între altele la o producție culinară proprie de peste 400 000 de lei pe lună. Cei care frecventează unitatea au în general cuvinte bune despre calitatea mâncării și despre calitatea serviciului, o primă dovadă în acest sens putînd fi conștientizarea și propunerii, care conține o mulțime de aprecieri și foarte puține ne-

mulțumiri, acestea în majoritate lipsite de semnificație. Ceea ce pe noi nu ne-a mulțumit au fost taciturile de proastă calitate, învechite, ca și observația că uneori berea se mai servește și fără mîncare, regulă ce se cere respectată mai atent. Cel cu care am vorbit, consumatori ocazionali sau permanenți ai unității, s-au arătat cu adevărat mulțumiți de mîncare și de igiena localului, de buna servire a personalului. Cum împrejurul Pieței Dorobanți se construiesc în momentul de față o serie de clădiri, autoservirea primește zilnic o mulțime de lucrători în salopete de muncă, așa cum a fost cazul și celor 14 muncitori suceveni, care au dobîndit un abonament la preț de numai 18 lei pe zi, pentru trei mese. Lui Radu Marin și lui Anton Ion, amîndoi zidari din Bolintin-Deal, mîncarea li se pare bine gătită și la prețuri cu adevărat accesibile pentru orice pungă. Cuvinte la fel de bune aveam să auzim și de la pensionarul Matei Coriolan, domiciliat chiar în Piața Dorobanți, care ne-a mărturisit că mîncîcă în fiecare zi la această autoservire. „Poate doar mîncăruri dietetice ar trebui să fie în număr mai mare, ne spune dinsul. Așa se făcea aici într-un timp o fasole bătută fără untură, servită minunat. În rest, întotdeauna m-am simțit bine, nu e aglomerație, personalul e priceput și servibil, n-avem de ce ne plînge!” Ca o sugestie din partea unor asemenea consumatori permanenți, poate că ar fi bine dacă unitatea ar reveni la programul de funcționare de șapte zile din șapte, cu alte cuvinte inclusiv duminică, zi în care cei fără menaj propriu oricum trebuie să mîncească undeva. Dincolo de toate aceste constatări, mai mult subiective și mai mult fără mare greutate, activitatea autoservirii „Primăvara” ni s-a părut foarte bună, în deplină conformitate cu exigențele consumatorilor bucureșteni sau de aiurea care o frecventează. Se poate deci și așa...

D. GRECU ■

O modificare ce trebuie schimbată!

Prima scenă: din restaurantul Express Progresul, situat în apropierea pieței cu același nume, ies, după cum se vede prea bine, cam amețiți de băutură, doi cetățeni. Se uită în jur: hala, pescăria, florăria, unitatea de mobilă etc. Caută un grup social fiindcă restaurantul n-are așa ceva. A doua scenă: restaurantul cu pricina cam gol de clienți și cam fără marfă. Două vinzătoare stau plictisite, cred că ar vrea să croșeteze dacă ar fi fost prevăzătoare să-și aducă materialul de acasă, discuția se leagă greu, sigur ar vrea să mă servească cu ceva, dar nu prea au cu ce, și... ehei — zice — dacă ați fi venit cu vreo câteva zile mai înainte vă puteam servi chiar și bere la acum de cînd nu mai este bere nu mai este nimic. De azi dimineață și pînă acum la prînz am vindut doar de o sută și treizeci de lei și asta nu în restaurant ci afară la o tarabă, niște crem-vurști. Adică nu ne-am scos nici măcar plata întreținerii localului. Dacă doriți să mai stăm de vorbă o cafea vă putem servi.

Doresc. De la vinzătoria M. Bărbulescu, de la șeful unității Gheorghe Leonte, de la gestionarul Ionita Gheorghita precum și de la cîțiva clienți aflu povestea mării și decăderii restaurantului Express din piața Progresul a Capitalei. Nu cu multe luni în urmă s-a botărit deci înființarea unui restaurant expres. A fost mutat un oficiu C.E.C., câteva sute de metri mai jos, într-un local al unei tutungerii. Tutungeria a fost mutată în locul unei brutării, iar

brutăria comasată cu unitatea existentă lângă piață. Că oamenii au găsit tutun în locul pînii n-a constituit chiar o mare problemă, au văzut ei și lucruri mai de neînțeles; au așteptat totuși încrezători deschiderea expresului.

S-a deschis deci noul expres. Lîngă masa lungă de zid acoperită cu marmură, o masă ce traversează localul, necesară operațiunilor C.E.C. dar nefolositoare unui restaurant, un paravan de lemn ce ascunde privirilor, dar nu și mirosului, aragazul pe care se pot pregăti cîrcașii sau omleta. Undeva într-o încăpere alăturată un spălător pentru vase, ruginit și spart — după câteva intervenții a fost ce-i drept înlocuit cu unul mai bun — și cam atât. Pentru depozitarea navetelor cu sticle de Ci-oo sau bere nici un fel de magazie.

Cu alte cuvinte o improvizatie. Sîndu-și seama de aceasta, cel de al doilea șef de unitate, înscăunat aici imediat după preluare, adică în luna februarie, sesizează unitatea tutelară — I.A.P.L. Alunji — că „este necesară construirea unei magazii de mărfuri ambalaje, dotarea cu ladă pentru gheață, pentru gunoi. În momentul de față sîntem forțați ca mărfurile, berea, băuturile răcoritoare și ambalajele să le ținem în sala de consumație unde dă un aspect urît unității.”

Apelul rămîne fără ecou. Cu timpul ies la iveală și alte vicii ale improvizatiei: lipsa unui grup social. Șeful unității, Gheorghe Leonte, om cu experiență în comerțul alimentar, cere în aceeași lună februarie, propunînd concret unde se poate face și cum, instalarea măcar a unui WC. Totodată propune ca în fața localului (loc există) să se amenajeze o grădină de vară și în consecință solicită mese, scaune, umbrele, frapiere, jardiniere etc.

Și aceste apeluri rămîn fără ecou. Și altele, făcute de responsabil sau chiar de către clienți. De pildă, înzestrarea restaurantului cu o bucătărie proprie care să prepare și să ofere mîncăruri calde de la primul minut al deschiderii localului. (Un timp aici s-a adus mîncare de la restaurantul Giurgiu, uneori feluri care nu se mai vindeau acolo; pe drept cuvînt șeful unității a refuzat să mai facă asemenea comenzi). Improvizatia, lipsa de înzestrare și amenajare s-au răzbunat. Cînd miliția a interzis, și bine a făcut, desfacerea berei în acest local (despre motivul acestei interdicții am vorbit la început), restaurantul Express Progresul, a devenit un loc aproape pustiu. Oferind o sticlă de bere, ospătarul obliga clientul să cumpere și o chiftea rece chiar dacă acesta o lăsa apoi neatinsă în farfurie. Acum însă nu prea mai calcă nimeni pe aici, cele 6 sortimente alimentare din cele 21 obligatorii nestimulînd prea mult interesul consumatorului. Vinzarea a înregistrat o scădere bruscă ajungînd de la câteva mii de lei pe zi la câteva sute.

Firește, viitorul acestei unități nu stă în recăpătarea autorizației pentru desfacerea berei. Restaurantul trebuie înzestrat cu tot ceea ce n-a avut pînă acum și atunci autorizația cu pricina va reveni de la sine. Viitorul într-un sens modest fiindcă deși aflată lîngă piață ea nu are un formidabil vad. Ideea că „avem în piață mulți țărani care au și ei nevoie de un local” trebuie revizuită: țărani producători vin într-adevăr la piață în număr mare, dar nu pentru a da buzna în local.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Una e pe listă,
alta e pe bandă!

Autoservirea expres „Unirea” din Focșani, funcționînd la parterul hote-

lului cu același nume din plin centrul orașului, se deschide la 6 dimineața, se închide la 9 seara, ține de O.J.T., e unitate de categoria a II-a și nu permite, sub nici o formă, fumatul în incinta ei. Cele 32 de mese, cit numără azi, 15 iunie, din care numai 8 au scaune, restul fiind de tip expres, reprezintă — după convingerea responsabilului Nicolae Manolache — „un spațiu comercial insuficient”, incapabil să satisfacă dorințele consumatorilor, chiar dacă în municipiu mai funcționează alte două unități asemănătoare, una numită „Zimbrul”, alta plasată în cartierul sud. Lista de prețuri pe care ne-o înfățișează Nicolae Manolache, „sînt de 6 ani responsabil, iar astăzi am zi liberă”, cuprinde 39 de sortimente, clasificate în băuturi calde nealcoolice, minuturi și gustări, ciorbe, borșuri, supe, mîncăruri gătite, preparate dietetice, dulciuri de bucătărie și garnituri, o listă care — la prima vedere — ar putea satisface și pe cel mai exigent client. Numai că una e pe listă și alta e pe bandă! Profund de faptul că unitatea e aproape goală la această oră de dimineață, mai e un sfert de oră pînă la 10, luăm o tavă și trecem de cîteva ori prin fața plitelor și vitrinelor frigorifice, sub privirile indifferente ale unei lucrătoare, ocupată ea însăși, în lipsa ecusonului de recomandare, cu încheierea micului dejun. Terminăm la 11 numărătoarea sortimentelor puse la dispoziția publicului, incluzînd în socoteală o băutură răcoritoare roșcovană și sâlcie la gust, niște chiftele marinate, mai multe feluri de pește, conservat la origine, 6 prăjituri, o tocană, cîteva ciorbe și... cam atât! Rugat să dea explicațiile de rigoare, Nicolae Manolache începe să invoce scuzele de rigoare. Unu: mașina cu fruceala încă n-a venit. Doi: ceaiurile nu apar la bandă pentru că, răcindu-se, s-au dus la bucătărie. Trei: cafea cu lapte n-am făcut azi. E o excepție, de regulă facem. Patru: preparatele dietetice nu-s expuse. Cinci: dulciurile sînt numai pentru prînz. Șase: eu fiind liber, nu prea sînt documentat etc. etc.

În altă ordine de idei, spațiul autoservirii, așa necorespunzător cum e el, se află ținut în ordine și curățenie. Din totalul desfacerilor unei zile, mîncărurile gătite acoperă abia 40 la sută, lucru care n-are cum să surprindă atîta timp cît clientului i se oferă, la 9,45 dimineața, tocăniță, chiftele marinate și pește congelat! Omul, zice Nicolae Manolache, nu vine la expres ca să mîncească legume. El vine ca să mîncească carne! La „Unirea”, am completa noi, omul vine ca să mîncească carne pentru că altceva nu prea are ce.

Considerînd — împotriva realității — că toate merg bine în expresul de care răspunde, drept pentru care ne prezintă o conștientă de sugestii și reclamații lipsită de critici, responsabilul se plînge de greutăți derizorii, acuzînd vehement neprimirea la timp a agentului frigorific, substanță despre care ține să ne informeze că e deficitară la nivelul întregului județ, lucru care poate fi, firește, adevărat, dar care nu pare să aibă nici o legătură cu ceaiurile care au dispărut, cu răcoritoarele care n-au sosit, cu abundența de carne locată și cu toate celelalte. Greutățile ar mai proveni, din aceeași sursă, de la abaterile diverșilor lucrători ai autoservirii, din care casiera Vasilica Costan și bufetiera Mariana Sirbu au fost, recent, sancționate pentru ținută necorespunzătoare și, respectiv, încălcarea regulilor igienico-sanitare de menținerea a produselor. Acestea sînt, nu-i așa, dificultăți de ordin interior. Rezolvarea lor, în condițiile mentalităților de care vorbim mai devreme, n-ar aduce, din păcate, un reviriment în activitatea unității conduse de Nicolae Manolache, reviriment care trebuie să pornească — ne dăm cu părerea — de la conducerea întreprinderii care patronază complexul „Unirea”, de la Oficiul județean de turism. Opinia acestuia, sîntem convinși, o vom afla în cel mai scurt timp.

EMIL NEGOIȚA ■

Sun și în prag ne apare o mamă cu doi copii; pe cel mic, de un an și jumătate, îl poartă în brațe. Cel mai mare, de vreo opt ani, stă mai retras, puțin supărat. Femeia zîmbeste și ne poartă în casă: „Apartamentul l-am primit, zice, în noiembrie 1976, cînd blocul a fost dat în folosință. Pereții erau umezi de atunci, dar am crezut că pe măsură ce se vor încălzi, umezeala va dispărea. N-a fost așa și de doi ani de zile nu putem scăpa de mușcegai. Am căutat noi o soluție, pentru că, știm, întreținerea apartamentului cade mai întii în sarcina noastră, este în fond o îndatorire cetățenească să ne îngrijim de fondul locativ, dar n-am găsit, defecțiunea stă, cred, în modul de construcție”.

— Unde v-ați adresat?
— La I.C.R.A.L. Giulești mai întii. Ni s-a spus că blocul se află încă în termenul de garanție și va veni constructorul să execute remedierile. Am așteptat liniștiți, știm că am trecut cu toții prin atîtea greutăți, dar doi ani, în care nimeni să nu ia nici o măsură, în care un bloc să se deterioreze înainte de a se face recepția definitivă, ni se pare că e prea mult și e păgubitor.

Am în față un dosar din care rezultă că la blocul M5, din Bulevardul Păcii nr. 19, aproape zece familii, pe care în bună parte le-am vizitat, nu-și pot folosi apartamentele, unele total, altele parțial, din cauza fenomenului de condens. Stau cu bagajele grămadă într-o cameră, dorm câte patru sau cinci persoane în aceeași cameră și duc de doi ani de zile un război al hirtiiilor. Cele mai multe dintre aceste cereri, memorii, adrese, referate, circuli între Asociația de locatari a blocului M5, din Bulevardul Păcii nr. 19, cartierul Militari, și constructor — Grupul de șantier construcții montaj 7, din strada Sf. Voievozi nr. 20, sector 8. Iată ce le răspunde de doi ani de zile constructorul, acestor solicitanți:

„La adresa dv. nr. 8 din 29 aprilie 1977, vă facem cunoscut că s-a dat dispoziție șantierelor 2 și 6 pentru a executa remedierile semnalate... Adresa este, firește, de anul trecut, remedierile nu s-au executat, iar oamenii au scris din nou și din nou constructorul le răspunde:

„La adresa dv. nr. 19 din 4 iunie 1977, vă comunicăm că am dispus șantierelor 2 și 6 să termine remedierile pînă la data de 30 iunie 1977”. (Adresa nr. 6534 din 15 iunie 1977)

— După audiența din februarie, ne declară locatara B. Maria, apartamentul 35, bloc M5, pe la începutul lunii martie a.c., a venit la fața locului o comisie formată din arhitecți, proiectanți, ingineri, delegați ai Consiliului popular al sectorului 7, dar nici de data asta nu s-a întreprins nimic. Din cauza condensului, copiii mei sînt mai mult bolnavi, cum este, vedeți, așa mic acum, cum dealtfel se poate vedea și din fișele medicale de la Policlina „Al. Sahia”.

La parterul blocului, unde se află unitatea alimentară nr. 114, responsabilă Ana

Ivan ne poartă pe la subsolul blocului, ne arată cum apa se scurge din tavan peste mezeluri și peste alte mărfuri, „iar Inspectoratul sanitar de stat ne somează cu suspendarea activității magazinului”. Dintr-o hirtie rezultă că a mai trecut pe aici încă o comisie „care, zice responsabilă Ana Ivan, uite ce mi-a scris în carnet: «S-au controlat 8 agregate frigorifice care sînt normal instalate, dar în subsolul magazinului este apă multă și este pericol atît pentru muncitorii dv., cît și pentru mecanicii frigotehniști». Termen pentru lichidarea apei, 10 zile! Procesul verbal e întocmit la 25 mai 1978, dar la data documentării noastre trecuseră de mult cele 10 zile și apa încă bălta la subsol, țînțarii, aducători de atîtea rele, roiau în subsolul blocului ca în deltă, iar de dincolo, din strada Sf.

— O parte din aceste defecțiuni trebuie să le executăm noi, este adevărat, iar o altă parte, cele legate de apa din subsol, întreprinderea de instalații montaj și izolații, tot din cadrul centralei noastre. Cei de la izolații, cărora le-am trimis aceste sesizări, ne-au comunicat că au remediat o parte dintre aceste remedieri.

— Dumneavoastră de ce nu v-ați achițat, de doi ani, de aceste obligații?
— Pînă acum știam toți să rezolvăm condensul, dar acum, se zice, a apărut o metodă modernă, o soluție nouă pe care și noi am dori să o cunoaștem. O așteptăm de la Institutul Proiect București, adică de la cei care au proiectat și casa.

— Ați solicitat această nouă metodă?
— Le-am dat dispoziție șefilor de șantier să ia legătura cu cei de la Proiect București, să le ceară soluția asta nouă

Un fenomen numit „condens” și un altul ce se cheamă birocrație

Voievozi nr. 20, constructorul expediază o a treia adresă:

„Referitor la scrisoarea dv. adresată organelor de partid, în legătură cu executarea unor remedieri și lucrări la blocul dv., vă comunicăm: s-au dat dispoziții șantierelor 2 și 6 de a executa cele solicitate pînă la 15 aprilie 1978”. Adresa are numărul 30, din 3 aprilie 1978 și este semnată de tovarășul inginer Paul Dragomirescu, directorul Grupului de șantier. Constructorul, după cum se poate observa, nu numai că nu și-a propus să repare defecțiunile de construcție care cad în sarcina sa, dar nu și-a făcut timp nici măcar să mai schimbe conținutul adreselor expediate către Asociația de locatari, adrese care repetă ca o placă de gramofon, evident defectă, aceeași melodie, pe care o bună parte dintre locatarii blocului cu pricina nu mai pot s-o asculte. În toate aceste hirtii mai sînt și altele de care nu mai uzăm, conducerea Grupului de șantier construcții montaj 7 spune același lucru: „am dat dispoziții, am dispus șantierelor 2 și 6”, dar conducerile acestor șantier nu au mișcat, cum s-ar spune, un pai, n-au luat în seamă dispozițiile unor superiori, ceea ce în ultimă instanță înseamnă indisciplină.

— De ce această stare de lucruri? Întrebăm pe tovarășul Paul Tănase, inginer șef al Grupului de șantier construcții montaj nr. 7.

de înlăturare a condensului și să treacă imediat la remedieri.

Împreună cu inginerul șef Paul Tănase, dealtfel un om de bună credință, ne-am interesat dacă șefii de șantier au intrat în posesia noii metode. La data documentării noastre nu erau în posesia ei. Într-un fel nici nu credeau că este obligația lor să ceară noua soluție, ei o solicitau de la conducerea Grupului de șantier, iar conducerea grupului, am văzut, de la ei, șefii de șantier. Într-o asemenea situație, se înțelege, la blocul M5 situația rămîne aceeași. Oricît de înțelegători ar fi locatarii, am fi noi toți, această stare de lucruri ne determină să credem că în activitatea Grupului de șantier construcții montaj 7 există deficiențe nu numai în construcții, ci și în activitatea curentă, în organizare!

— Să știți însă, ne spune inginerul șef, Paul Tănase, condensul nu apare numai din cauza execuției defectuoase a construcției. Sînt și probleme de proiectare, de proastă exploatare, de calitate a prefabricatelor.

— Și ce ar trebui întreprins pentru evitarea acestui fenomen deloc dorit, dar care afectează după cum vedem unele apartamente?

— Proiectanții trebuie să studieze acest fenomen, să înlăture toate posibilitățile de producere a condensului prin proiect. Adică, unde sînt stîlpi din beton să-i

placheze cu cărămidă sau cu beton celular autoclavizat. Furnizorii de prefabricate, la rîndul lor, trebuie să execute panourile de fațadă conform documentației, adică cu izolația termică corespunzătoare. Tot furnizorul, de data aceasta cel de materiale de construcții termoizolante, trebuie să producă și să livreze materiale corespunzătoare normativelor. Iar noi, constructorii, să punem în operă aceste materiale de calitate, conform documentației pe care o avem și noi. Și atunci nu vom mai avea cazuri de condens, sau vom avea mult mai puține.

Așadar, mai întii de toate, cei chemați la înlăturarea unui bloc trebuie să-și facă datoria, să confere o nouă calitate muncii lor din toate punctele de vedere. Pentru că, mai ales în cartierul Militari, sînt încă multe apartamente, multe blocuri care sînt supuse unei deteriorări timpurii din cauza fenomenului numit condens. În blocul 35, tot de pe Bulevardul Păcii nr. 148-152, 17 (șaptesprezece) apartamente „suferă” de aceeași boală. «Avînd în vedere că blocul este proprietate de stat și că trebuie să participăm cu toții la întreținerea lui, ne spune tovarășa Aurelia Dumitrescu, de la apartamentul 72, am făcut tot ce a depins de noi să înlăturăm acest condens. N-am reușit. De cite ori plouă, apa se infiltrază și curge în șiroi pe pereți. Am încunostințat conducerea I.C.R.A.L.-ului Giulești, de trei ori au fost montate schele metalice, au stat o săptămînă, două și cei care le-au montat, tot așa le-au demontat fără să pună o cărămidă. Conducerea I.C.R.A.L. Giulești caută să ne liniștească tot la fel, cu tot felul de adrese. În ultima ne spune: „La cererea dv. nr. 22320 din 17 noiembrie 1977, vă comunicăm că în planul de reparații pentru anul 1978 a fost cuprins și blocul în care locuiți dv.” Bine ar fi să fie așa, cum am stat opt ani mai stăm unul, dar nu prea îmi vine să cred, ar fi prea frumos să fie adevărat.

Am revenit în finalul acestei anchete la tovarășul inginer șef Paul Tănase, cu următoarea întrebare:

— Cînd locatarii acestor blocuri se vor putea folosi în întregime de apartamentele lor?

— Noua metodă de combatere a condensului se aplică din exterior. Cînd vom avea-o, vom monta schelele și vom face toate celelalte remedieri. Oricum, treaba aceasta va fi gata pînă la sfîrșitul lui august 1978.

Scurt, cuprinzător și demn de crezut. Numai că de la data la care a avut loc acest dialog și pînă la data apariției anchetei de față a trecut o lună de zile și, după cum ne confirmă locatarii blocurilor, nu s-a întreprins nimic. Chiar așa? Să aibă atîta dreptate locatara Aurelia Dumitrescu cînd spunea că pare prea frumos ca să fie adevărat? Noi, deocamdată, nu inclinăm să-i dăm dreptate.

N. GRIGORE-MARAȘANU

Intr-o analiză desfășurată în cursul anului trecut, conducerea de partid a atras însă atenția forurilor de resort că programul de diversificare a producției culinare este încă rămas în urmă față de cerințe, lucru care a atras cu sine o puternică impulsie a activității în sectorul de referință, îndeosebi în cadrul Departamentului industriei alimentare, aparținînd de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. A luat astfel ființă un program special de dezvoltare și diversificare a producției de preparate și semipreparate culinare, un adevărat plan de bătaie pînă în anul 1980, pentru recuperarea... timpului pierdut. Deocamdată însă măsurile pentru punerea în aplicare a programului special trebuie să fie foarte energice, întrucît prevăd o creștere cu adevărat foarte spectaculoasă. Mai exact, de la numai o mie de tone de produse preparate și semipreparate prin congelare urmează să se ajungă la 10 000 de tone pe an, deci o creștere de zece ori! Vor fi 15 000 de tone la nivelul anului 1980 și nu mai puțin de 50 000 de tone în 1985, în cadrul programului normal de dezvoltare, pe care l-am amintit mai înainte. Fără îndoială că o asemenea creștere implică adoptarea unor măsuri deosebite, în special pentru dezvoltări tehnico-materiale corespunzătoare, atît în sectorul industriei producătoare, cît și în rețeaua comercială, de desfacere. Primele măsuri s-au și luat dealtfel, prin amenajări, reasezări de utilaje în fluxul tehnologic, ca și o serie de completări cu utilaje românești, produse în special de întreprinderea de utilaj alimentar din Slatina. În acest fel, chiar în spațiile existente astăzi, se va produce cantitatea de preparate și semipreparate culinare prevăzută pentru acest an, adică de zece ori producția anului trecut. Cele 10 000 de tone reprezintă o structură de producție destul de diversificată, care cuprinde circa 80 de sortimente diferite, între care numai 20 la sută au un stadiu de finalizare complet, iar restul sînt semipreparate avînd un grad mai mare sau mai mic de pregătire pentru consum. Pentru a exemplifica, sînt 16 sortimente de supe și ciorbe gata pregătite, ce se cer numai scoase din ambalaj și încălzite într-o cratiță (ciorbă de burtă, borș moldovenesc, supă cu carne și paste

făinoase, ciorbă de fasole uscată cu costiță între altele), mai bine de 50 de sortimente de mincăruri avînd același stadiu de preparare (de exemplu: cremă de fasole bătută, tocană sirbească, gulas, rasol alb cu garnitură, friptură de porc cu legume și așa mai departe) și în fine grupa produselor semipreparate, care cuprinde 30 de sortimente de amestecuri de legume cu carne (pentru ciorbe, supe și mincăruri) și 5-6 sortimente de tocături (carne pentru mici, pentru sarmale, ardei umpluți, chiftele etc.). O deosebită atenție se acordă încă de acum

pacitate de 4 000 de tone pe an. Ele vor funcționa la București și la Constanța. Prin urmare, industria producătoare e gata, sau aproape gata. Dar comertul? Este aici motivul principal pentru care, nu demult, la Sinaia a fost organizată o amplă acțiune de contractare a produselor culinare preparate și semipreparate conservate prin frig. Iată ce ne spunea în acest sens tovarășa inginer Constanta Balint, secretar de stat la M.A.I.A., respectiv Departamentul industriei alimentare: „Acțiunea la care vă referiți a fost una destul de deosebită față de cele-

me, proteine și alte asemenea elemente componente ale alimentelor, asigurînd o alimentație complexă. În principal, întregul program pe care-l punem în aplicare urmărește două obiective. În primul rînd este vorba despre posibilitatea existenței în comert pe parcursul întregului an a acestor produse, care să asigure organismului toate principiile alimentare, indiferent de sezon, mai apropiate de cele ale alimentelor naturale. Al doilea obiectiv important este legat de imperativul, anume ca industria să servească într-un grad cît mai mare gospodăria casnică, în sensul de a prelua cît mai multe din operațiunile din gospodărie. Aceste deziderate sînt astăzi pe cale să se împlinească, acțiunea de la Sinaia reprezentînd desigur un început, dar un început dintre cele mai promițătoare”. Este cazul să subliniem că la contractări au participat reprezentanții rețelelor comerciale din numai 28 de județe ale țării, mai exact doar cele care posedă la ora actuală un lanț frigorific complet, care să asigure livrarea de la producător la consumator în condiții optime. Va trebui însă să reținem că pînă în semestrul întii al anului în care ne aflăm produsele conservate prin frig nu se livrau decît în 4-5 județe, ceea ce semnifică o altă creștere însemnată, respectiv cea din dotarea unităților comerciale. O altă cifră statistică importantă este legată de numărul frigiderelor în țară: la 100 de familii există astăzi exact 42 de frigidere, lucru care spune, de asemenea, destul de mult despre creșterea nivelului de trai al poporului. Cum majoritatea dintre aceste aparate casnice posedă și congelator, iată că avem în față un important spațiu de frig, care va da posibilitatea unor stocări de alimente în mai toate gospodăriile, lucru ce permite o aprovizionare ritmică, la cîteva zile, o săptămînă chiar. Sînt aici cîteva evidente care vorbesc de la sine, alături de faptul că în urma contractărilor de la Sinaia întregul plan de producție pentru al doilea semestru al anului în curs și pentru primul semestru al anului care urmează se află de acum reparatizat Direcțiilor comerciale județene, argumente care anunță așteptata creștere a calității producției culinare.

DUMITRU GRAUR

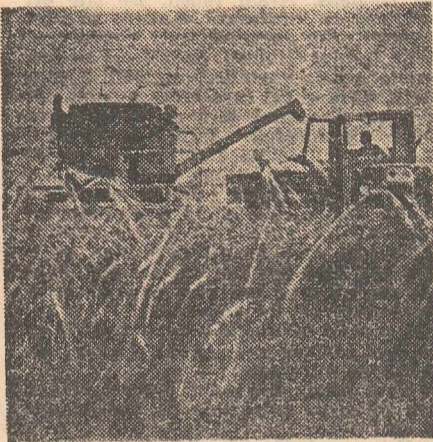
Industria alimentară și exigența diversificării

Ciorbă de burtă și fasole bătută la pachet!

ambalajelor în care se livrează aceste delicioase produse, tocmai pentru a fi evitată situația creată prin alte țări, acolo unde ambalajul ajunge să reprezinte între 10 și 40 la sută din valoarea efectivă a produsului! La noi această cifră nu este decît între 3 și 6 la sută (la panificație cel mult 10 la sută), dar să reținem că încă de pe acum se prevede alcătuirea unui program special pentru ambalaje alimentare, care se va pune în aplicare în cîincinalul care urmează. Referindu-ne din nou la perspectivă, să amintim că pînă în 1980 trebuie să între în funcțiune două unități moderne de mare capacitate pentru producerea preparatelor culinare, adevărate „fabrici de mincare” avînd o ca-

lalte contractări pe care le facem, în sensul că ea a reprezentat un mare pas înainte pe drumul satisfacerii la un nivel cît mai înalt a exigențelor consumatorilor noștri. În general, poate că o cifră de numai 10 000 de tone de produse congelate nu pare decît o simplă picătură peste sutele de mii de tone de produse fabricate prin sterilizare, adică obișnuitele conserve. Trebuie însă să reținem că principiile nutritive ale acestor produse sînt altele, cu totul deosebite. Practic, conservarea prin frig este în momentul de față cea mai bună metodă cunoscută pentru păstrarea calității alimentelor cît mai aproape de cele naturale. Ea afectează decît în cea mai mică măsură conținutul în vitamine, enzi-

La Gherăești, secerișul e așteptat cu pregătiri încheiate și optimism

VLADIMIR ȘETRAN: Aurul Bărăganului (Detaliu)

Dacă expresia un bărbat cit un munte se poate folosi, atunci ea se potrivește de minune inginerului Victor Guțu, președintele Cooperativei agricole de producție „23 August” din Gherăești, județul Buzău. În drum spre sediul unității în care lucrează neîntrerupt din 1962, înțelegând prin asta 365 de zile pe an și neînțelegând concedii de odihnă, pentru care zice că nu prea a avut timp, inginerul cu călcătura de uriaș ne înfățișează, cu multe cifre și puține cuvinte, marile schimbări petrecute la Gherăești în viața cooperativei și în viața oamenilor, neomițând să ne anunțe că „despre succesele noastre vorbește convingător valoarea unei norme convenționale de acord global, depășind 40 de lei pe zi, după cum vorbește traiul tot mai îmbelșugat al gherăeștenilor, proprietarii de case, de mașini și de alte acareturi. Ba aș îndrăzni să afirm că despre succese vorbesc, la noi, și pereții”.

Firește, chestiunea cu pereții n-am prea înțeles-o noi, dar n-a fost nevoie, odată terminat drumul spre sediu, decât să deschidem ușa biroului președintelui spre a ne lămuri. Am deschis-o și pereții ne-au convins că lucrurile stau exact așa și nu altfel, oferindu-ne prilejul să admirăm, înrămate și așezate la loc de cinste, distincțiile pe care C.A.P. „23 August” din Gherăești le-a primit în ultimii ani pentru producții mari la diferite culturi, sfeclă-de-zahăr, legume, struguri, porumb și așa mai departe. Anume, Ordinul Muncii, clasa I, în două rânduri, Meritul Agricol, clasa I, în două rânduri. Cum însă rostul venirii noastre la Gherăești nu se leagă atât de prezentarea — fie ea și laudativă — a cooperativei, cit de constatarea stadiului în care se află, astăzi, 16 iunie, lucrările de întreținere a culturilor, nu zăbovim deloc între pereții încercați cu diplome, multe dintre ele dobândite de țărani unității în cadrul Festivalului național „Cintarea României”, ci pornim pe cimp, făcând un prim popas la locul numit Pădurea Florii, pe o tarla de porumb întinsă cit vezi cu ochii. Victor Guțu, în același timp președinte și inginer șef al cooperativei, nu prea știe bine de ce bucata aceasta de pământ se cheamă cum se cheamă, adică Pădurea Florii, „când am venit eu creșteam aici 12 stejari, i-am doborât și am deschis tarla la față”, dar știe că aici, ca pe toate celelalte hectare cultivate cu porumb, 941 din 4000 cit posedă C.A.P.-ul, s-a încheiat prașila a doua, mecanică și manuală, ceea ce vedem noi fiind, de fapt, prașila a treia. Echipa condusă de Ilie Ion și Mihai Balaban, ambele de la Ferma 1, își fac datoria cu seriozitate și repeziune, după ce, zilele trecute, își vor fi încheiat munca pe cele 500 de hectare, scoțite împreună, de sfeclă-de-zahăr și floarea-soarelui. După calculele președintelui, încredințate nouă în urma consultării unui carnet cu scoarțe albastre, prașila a treia este aproape gata pe toate suprafețele, mai greu mergând în sectorul cartofilor, unde ploaia a mușcat parcă pământul mai serios decât în zonele învecinate. Ceva mai încolo, șeful de echipă Ștefan Dina li raportează președintelui pe șoptite, ca și când noi n-ar trebui să aflăm lucruri legate de bucătăria cooperativei, „n-avem nici un absent, iar munca e în grafic”, după care acceptă, preț de cit ai aprinde un băț de chibrit, să ne informeze că ploile care au căzut în ultima vreme la Gherăești, mai multe decât în

alți ani, dar nu în cantități neliniștitoare, n-au afectat ritmul activității. „A plouat, n-a plouat, noi ne-am văzut de treabă”, adaugă, după care se apucă să facă exact ceea ce a spus. Adică, își vede de treabă.

La Movila Boului, „a fost cindva aici o ridicătură de anunțat prin foc”, la vie, legatul vâstarelor s-a terminat, iar lucrările de întreținere, în principal prașitul, sint aproape gata. Trece pe lângă noi un camion acoperit cu prelată, determinându-l pe inginerul Guțu să procedeze la un nou inventar, explicându-ne că, până în prezent, C.A.P. „23 August” a livrat către I.L.F. Buzău 20 tone de spanac, 250 de varză și 200 de cartofi, în condiții de bună colaborare cu întreprinderea amintită. „Abia mai tirziu, continuă, vor apărea dificultăți, în sensul că noi vom aștepta cu marfa pe cimp, iar ei nu vor sosi să încarce, dar până spre toamnă lucrurile vor merge bine și fără bătaie de cap”. Pentru că tot am ajuns cu vorba la legume, cultivate la Gherăești pe 110 hectare, e normal să cităm numele șefilor de echipă Florica Păun și Ecaterina Mihailescu, femei de ispravă care s-au distins prin hărnicie și lucrări încheiate în grafic, demonstrând prin fapte și nu prin vorbe că nu doar bărbații comunei merită să treacă prin dreptul lor cu pălăria în mină, ci și nevestele lor care, după terminarea activității pe cimp, își păstrează obiceiul de a spăla, a găti și a rindui prin gospodărie.

La lucernă, pe unele suprafețe se execută coasa a doua, pe altele s-a trecut la a treia care — dacă timpul va fi prielnic — va fi urmată de-a patra, denumită și ultima. Referitor la furaje, s-au insiloizat până acum 2 200 tone, destinate în principal complexului propriu de îngrășat taurine, de pe urma cărui gherăeștenii speră să devină în curând nu doar mai bogați, ci și mai vestiți, în județ și mai departe.

Cum se știe, secerișul bate la ușă. Victor Guțu apreciază că el va începe, cu recoltatul orzului, în jurul datei de 25 iunie. În acest scop, s-au pregătit utilajele, ceea ce vrea să însemne, între altele, că tractoriștii de naștere ca Ion Anghelache, Dumitru Lăcătuș sau Voinea Dragomir s-au transformat, pe măsura încheierii prașilei, în mecanici, punând la punct combinele cooperativei. S-au consolidat și curățat stațiile de depozitare, iar mecanizatorii au fost special instruiți în vederea campaniei. Instruirea s-a desfășurat mai puțin la tablă, deși n-a fost ignorată nici partea teoretică a chestiunii, și mai mult la S.M.A. Maistrul Ștefan Anghelache, șeful secției mecanizare, le-a prezentat oamenilor utilajele pe care vor lucra, combina, presa, celelalte, insistând asupra detaliilor fluxului tehnologic și, mai ales, asupra obligațiilor fiecăruia în procesul muncii.

Traversând un lan de orz, la întoarcerea spre sediu, președintele Victor Guțu se apleacă de mai mult orz și zice: „avem în plan 3 500 de kilograme la hectar, dar mai mult ca sigur că vom depăși 4 000”. Cu alte cuvinte, la Gherăești, în județul Buzău, secerișul e așteptat nu numai cu pregătiri încheiate, ci și cu optimism. Un optimism la care oamenii au dreptul după o muncă serioasă și responsabilă.

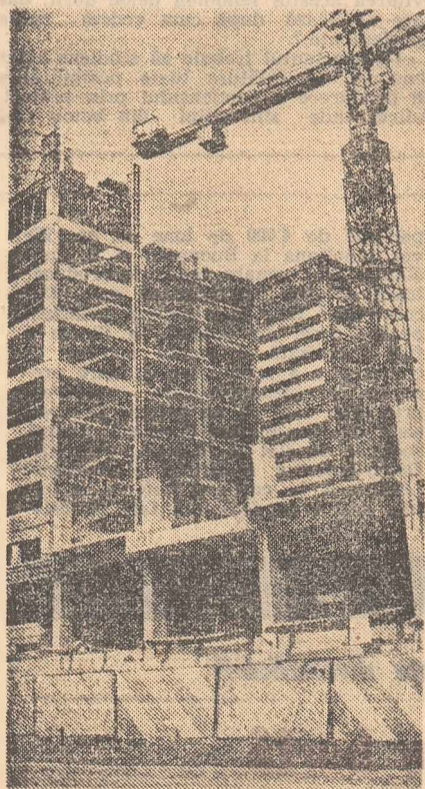
OVIDIU IOANIȚOIAIA

Oameni și obști în Țara Năsăudului

(Urmare din pagina 7)

lelor, oferă, în panoramele-i largi ca și în detaliu, noutăți care-l fac, și mai ales îl vor face, cu totul altceva decât ce a fost.

Ca și Bistrița, ca și alte orașe transilvănene, Năsăudul e un popas al spiritului. Secolele și-au păstrat aici intactă poezia. Străzile strimte, cu ziduri patinate, firmele de fier forjat, dalașul de granit tocit de pașii generațiilor, urmele încă vii, nespuse de vii în memoria locului, ale trecerii lui Coșbuc și Rebreanu, toate te conduc spre trecut, spre un trecut în care, ritmat de gongurile melodioase ale ceasurilor din turnuri străvechi, auzi cum sună metalul spiritului. Năsăudul a fost, și e încă, o cetate a cărții, a studiului, o incintă de școli, biblioteci și muzee, dintre cele mai vechi, dintre cele mai venerabile, demne să adăpostească rafturi cu infolii și vitrine cu reliefe. Pe băncile Liceului „George Coșbuc” s-au perindat, până azi, 115 generații de elevi. Liceul pedagogic, fosta școală normală, bătrână de două veacuri, cu lăcaș construit din funduri grănicerești (sintem aici în faimosul „district al grănicerilor”, întemeiat de Maria Tereza în 1773), Liceul silvic, de fapt un mare grup școlar forestier, Biblioteca orașului, care cuprinde peste 40 000 de cărți, multe din ele rarissime, filiala Bibliotecii Academiei, fondurile documentare Coșbuc și Rebreanu, ca și multe alte așezăminte ale studiului, ale științei, ale artei, trimit, de decenii și veacuri, peste bătrâna „țară” scaldată de Someșul Mare, un produs prețios, un produs neprețuit, un produs cu țesătură artizană aici, care se cheamă inteligență, inteligență de înaltă calificare. În rest însă, orașul, de decenii și veacuri și până mai ieri, aproape că nu s-a schimbat. Un oraș tăcut, calm, bătrân, un oraș-monument în care nu numai zidurile, dar parcă și aerul avea o patină a lui, îmbrăcând așezarea într-un fel de armură aeriană, peste solzii de țigla roșie ai acoperișurilor, țesuți compact până la orizont, un oraș în care totul se mișcă încet, lent, lin, cu tacturi rare la orele pline, după mecanica de ceasornicărie a turnurilor ce măsură — mereu aceeași, egală sieși — anii, zilele, ceasurile. Mi se părea, cu ani în urmă, că totul, pe-aici, va rămâne astfel, că niciind nu se va putea iesi din metrica și din ritmul străvechi, din metrica și din ritmul străzilor — tuneluri de umbră printre ziduri cu străvechimi minerale — și a orologiilor cu respirație gravă, ritmind lenes veacurile, zilele, ceasurile, fiindcă această metrică și acest ritm s-au constituit în timp, ca și arhitectura, ca și omul care calcă asfaltul cotidian cu un pas istoric. Spun toate acestea lăsând să mă contrazică însuși orașul, această splendidă cetate a nordului transilvan, ce-ți revelează, la ceasul de față, cel puțin câteva din dimensiunile sub care respiră și trăiește timpul nostru socialist. Un oraș care, nu mai departe de acum cîțiva ani, în 1976, avea sub șase mii de locuitori. Un oraș care, în acest cincinal, va avea a-

Ritmuri moderne

proape nouă mii. Deja, se pare, îi are. Noii veniți: muncitorii. Muncitorii noilor fabrici, răsărite, în ultimii ani, pe platforma industrială a Năsăudului. Fabricii moderne, mari, în plină expansiune (Uzinele textile, de pildă, întreprindere tină, abia apărută pe harta urbei, își vor dubla, în viitorii doi ani, capacitatea), fabricii în plină construcție (precum o mare întreprindere de prelucrare a maselor plastice), flancate de esplanade de blocuri și alte construcții (în acest cincinal: 1 250 de apartamente noi, o policlinică, un spital, clădiri pentru postă, pentru autogară, complexe comerciale, alimentare etc.). O populație tină și dinamică, o populație de muncitori, de constructori, ia cu asalt bătrâna urbe, dezgheață, prin noua febră a muncii, a vieții, zidurile solemne și taciturne, le sparge carapacea seculară, le alătură ziduri noi, propunând burgului o înedită idee de ritm, de creație și de existență. Anii din urmă au imprimat vieții spirituale a cetății un avânt cu adevărat artezian. Și dacă termenul de cetate supără urechea de azi a năsăudeanului, prin abuz istoric, am putea înlocui cuvântul printr-un altul, mai nou, să spunem uzină, sau uzine, numind deci întregul Năsăud, cu noile-i fabrici, dar și cu mai vechile-i școli, biblioteci și muzee, o uzi-

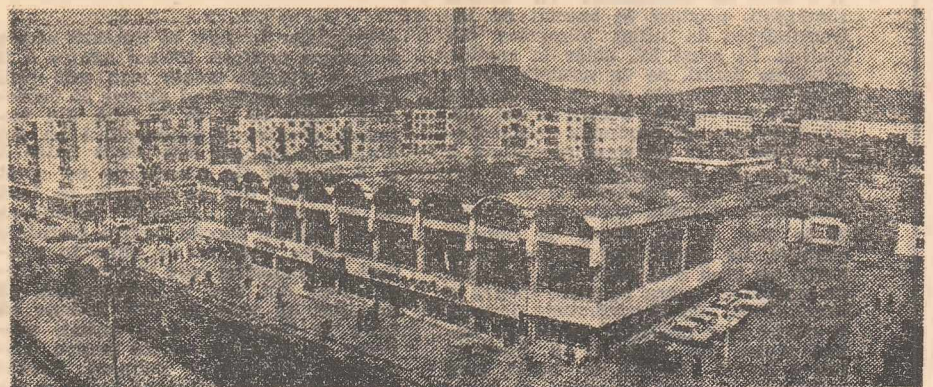
nă a inteligenței românești. Orașul cultural și cel industrial dăruiesc, deopotrivă, bătrânei „țări” demni purtători ai unei vieți spirituale efervescente, pusă sub semnul noului.

Între sălbăticia măreață a locurilor și civilizația strinsă, severă, a oamenilor

Țară de munti înalți, de codri măreți, de dealuri ample, de ape repezi, țară frumoză, dar cu un relief torturat, neprielnic zidirii în spațiu, lucrării în spațiu, Năsăudul s-a aplecat, în anii din urmă, asupra a tot ceea ce ar putea constitui o valoare, fie și numai o promisiune de valoare, o sursă de bogăție sau un potențial dinamic, totul fiind atent prospectat, evaluat, cîntărit, așezat grijuliu în zestrea cea nouă, ca într-o mare cămară gospodărească. La Singeoz-băi, apele tămăduitoare ce ținesc din pământ (zeci de mii de litri pe zi!), concurîndu-le în efecte pe cele de la Karlovy Vary, au în juru-le, edificată în anii din urmă, o stațiune modernă, posesoarea a celui mai mare hotel montan al țării, atrăgînd oaspeți din toată țara, atrăgînd oaspeți și din alte țări. Din vechiul sat grăniceresc al Parvei, din galerii subterane în care lucrează mineri-țărani, pleacă, la fiecare 24 de ore, 50 de tone de caolin, minereu dintre cele mai pure din cite se află în România, prețioasă materie primă pentru fabricile de porțelan. Văile apelor, codrii, dealurile și munții, cu comorile lor, au devenit vaste antrepozite de materiale, pentru industriile noi ale locului. În satul Anieș, așezat în drumul spre Rodna, un „Centru de fructe de pădure”, întemeiat acum cîțiva ani, expedia-

ză anual, în țară și peste hotare, produse de peste 10 milioane de lei, culesse din întinerul codrilor, prelucrate de oameni, devenite valoare. Se livrează, de-aici, sute de tone de fructe de pădure, în stare proaspătă sau conservate, sute de tone de făină de cetină, gigantice recipiente cu uleiuri volatile, mii și mii de obiecte artizanale din lemn. Oamenii Năsăudului, români, maghiari sau germani, opunînd sălbăticii mărețe a locurilor o civilizație strinsă, severă, de fermă, administrînd cu inteligență și pasiune — ca proprietari și producători — acest vechi, dar azi înnoit ținut, în care avuții inedite se oferă prospecției și fructificării, în care industriile noi răsar la tot pasul ca niște inedite forme de relief, în care frumusețea sau calitatea privești, ca și a vieții, e în continuă și efervescentă evoluție, sint aceiași dintotdeauna, și totuși sint parcă alții. Ei se îmbracă, duminicile, în vechiul, nobilul port al locurilor, în vestimente lor albe-negre de o demnită sacerdotăle, aceleasi ca pe vremea strămoșilor, ei știu ca nimeni alții să cînte din fluiet sau „triscă” (triscăii din Leșul Ilvei au cucerit, la prima ediție a „Cintării României”, Jocul I pe țară), dar ei, acum, sint muncitori de înaltă calificare, metalurgiști sau chimiști, mineri, țesătoare, industriași ai construcțiilor. Ei locuiesc în blocuri (peste 10 000 de apartamente, construite într-un singur deceniu), ei își fac case noi, case mindre și teferi, case de dănuire, de veșnicie, case mari (peste 2 000 de case cu etaj, construite în sate doar în ultimii trei ani), ca să încapă în ele copiii, ca să încapă viitorul.

Culegi din toată această „țară” un sentiment: cel de certitudine, de plînatate, de mindrie, de civilizație constituită, de tumult-de-acum limpezit, șlefuit, cristalin ritmat, dar nu închis în sine — cum era vechea „țară” — ci deschis spre țara cea mare, deschis spre lume și deschis spre timp. Deci se poate spune că și aici, în această „țară”, în acest cuib arhaic de viață care-și poartă și azi, nespuse de pure, nespuse de frumoase, trăsăturile lui, tradițiile lui, istoria — marea istorie — se află, de fapt, încă la început.

Carterul „Decobal” din Bistrița

Un kilogram de cărbune poate livra o cantitate aproape dublă de energie electrică

M-am simțit obligat ca încă de la bun început să-l atenționez pe interlocutorii mei, doctorii ingineri Iuliu Cserevny, Iulian Dogaru și Laszlo Katona, din cadrul Institutului de cercetări și proiectări de echipamente termoenergetice, mai pe scurt I.C.P.E.T., că nu sînt nici pe departe un specialist într-ale energeticii, cu atât mai puțin într-ale magnetohidrodinamicii. I-am invitat totuși să-mi acorde încrederea și bunăvoința lor pentru a aborda împreună, mai pe înțelesul publicului larg, realizările cercetărilor românești în domeniul magnetohidrodinamicii, pornind de la tulburătorul fapt că, în actuala criză de combustibil declarată pe plan mondial, dîintr-un kilogram de cărbune, prin procedeul clasic, se obțin, în cazul unei exploatare exemplare, 38 de procente de energie electrică, iar prin procedeul M.H.D., adică magnetohidrodinamic, din același kilogram se obțin 60 de procente.

Încercînd să definesc noțiunea de efect M.H.D., interlocutorii mei mi-au descris principiul de funcționare al unei instalații numite G.M.H.D., adică generatorul de energie magnetohidrodinamică. Într-un cazan sau cameră de ardere, gazele sînt aduse pînă la temperatura de 2500 de grade. Sînt apoi însășițate cu o cantitate suficientă de ioni, realizîndu-se ceea ce se numește plasma care, printr-un orificiu îngust, este direcționată spre doi poli magnetici. Trezînd pîntre cei doi poli, plasma realizează o mișcare în cîmpul magnetic, dînd naștere energiei electrice, așa cum o bobină, executînd o mișcare într-un cîmp magnetic dat, produce energie electrică.

„Într-adevăr, la prima vedere, totul este foarte simplu, avea să-mi declare inginerul Cserevny. Dincolo și de alte

însemnate avantaje, primează, fără doar și poate, principiul rentabilității. Nu vă speriați că nu sînteți specialist în domeniul respectiv mai ales că la ora actuală, în întreaga lume, sînt foarte puțini specialiști. În ceea ce ne privește, noi am atacat acest domeniu în anul 1967, cînd profesorul Constantin Mocanu a constituit primul colectiv, destul de restrîns, de magnetohidrodinamicii. Depășind cercetările strict teoretice, acest colectiv, adăugîndu-și și alți membri, începe construcția primului generator M.H.D. pe care avea să-l finalizeze în vara anului 1970. Atunci, la noi în țară, a fost produsă pentru prima oară, energie electrică prin conversiunea directă a energiei calorice, fără a o mai trece prin forma de energie mecanică.”

„Totul era să obținem energia electrică din căldura rezultată prin arderea unui combustibil, nu printr-un plasmotron. Aceasta era, avea să continue inginerul Iulian Dogaru, tema generatorului cu numărul 2. Păcat că nici unul dintre noi nu a ținut un fel de jurnal pe timpul executării acestui G.M.H.D.—02. Ar fi fost, acum îmi dau seama, un jurnal interesant, chiar captivant. Îmi aduc aminte, de exemplu, cum în vara anului 1972, la prima pornire, căpțuseala cu șamotă a camerei de ardere a gazului a căzut din cauza temperaturilor prea ridicate. În luna decembrie a anului 1972, la a doua declanșare, G.M.H.D.—02 s-a comportat admirabil, iar scepticii au dispărut, mulți dintre ei nemairecunoscînd că în urmă de cîțiva ani ne compătumeau. Cum credeți voi, ni se adresau ei atunci, la începuturi, că veți reuși să treceți peste cîteva probleme pe care țări cu o tehnică înaintată de-abia le-au dus la

bun sfîrșit?! Vă veți face de rușine! Eram, de ce să nu o spunem, ca trei oameni pe o insulă pustie în mijlocul oceanului. Odată cu începerea lucrărilor la G.M.H.D.—02, colectivul nostru s-a lărgit, adăugîndu-i-se oameni de o deosebită valoare. Doctorul inginer Nicolae Lemneanu a studiat și finalizat cîteva probleme privind arderea combustibilului solid, iar doctorul inginer Ghiocel Simionescu și-a adus o contribuție la proiectarea unei noi variante a canalului de conversiune. O idee originală și de mare folos a avut-o inginerul Dan Manolescu în legătură cu generatorul de ardere, după cum fizicianul Geza Kiss a stabilit cîteva relații noi între proprietățile plasmei și căderile de tensiune la electrozii montați pe canalul de conversiune. I-aș mai putea aminti pe matematicienii Maria Mirea, Tudor Călin și pe chimista Elisabeta Păsculete. În orice caz, etapa a doua s-a încheiat cu bine, etapa a treia, cea a studierii tuturor posibilităților de care dispunem pentru aplicarea magnetohidrodinamicii la noi în țară se află și ea în fază finală. Ne pregătim, concomitent, pentru cea de-a patra etapă, decisivă și deosebit de dificilă, în sensul că a traduce în practică toate rezultatele dobîndite pînă acum înseamnă a porni o acțiune de mari investiții financiare de la pregătirea cadrelor corespunzătoare și pînă la construcția propriu-zisă a unei centrale M.H.D.”

Sigur că da, chiar și din expunerea generalizată a acestor citorva intenții, se subînțelege că mai sînt o sumedenie de amănunte privind acel timp, mai mult sau mai puțin îndepărtat, cînd vom putea consemna existența unei centrale M.H.D. Nu ne-am propus devaluirea tuturor acestor amănunte, ci numai cîteva din elementele care, sub numele de efect magnetohidrodinamic, au constituit viața de cîțiva ani a unor cercetători, adevărați oameni de știință din zilele noastre. Sînt oameni care, iată, la chemările prezentului, trăiesc, s-ar putea spune, în viitor, un viitor care, privit în lumina energiei electrice, aparține, fără doar și poate, magnetohidrodinamicii.

VICTOR NIȚA

Chimiștii clujeni lansează un apel:

„Nu mai aruncați catalizatorii”

Un domeniu de bază este pentru cercetătorii Institutului de chimie din Cluj-Napoca și cel al chimiei anorganice, domeniu, dealtfel, cu tradiție. Este vorba de obținerea unor substanțe, să le zicem de înaltă puritate, precum luminoforii necesari la fabricarea tuburilor fluorescente, a becurilor cu vapori de mercur, a ecranelor de televiziune, a reactivilor foto și fără indoiială că în acest context se elaborează tehnologii noi pentru eliminarea sau prevenirea importurilor. Numai în ultimii 5 ani s-au obținut peste 150 de brevete, rod al strădaniei chimiștilor, al studiului, experimentărilor și nu în ultimă instanță al talentului lor.

O bună parte din personalul de cercetare se ocupă cu recuperarea unor deseuri sau componente utile din deseuri și subproduse industriale pe nedrept ignorate. Unele au o valoare economică foarte mare — cum ar fi catalizatorii uzati de la diferite procese tehnologice de fabricare sau otelurile inox. Fabricile de acid azotic folosesc mari cantități de catalizatori cu platină și rodii din import, dar ei nu-si mai îndeplinesc rolul după cîteva luni. Multă vreme au fost trimisi înapoi la producătorii externi. Catalizatorii cu pricina sînt ca un fel de site. Beneficiind de un procedeu de recuperare prin care „torc” firul de platină — rodii, și „șes”, plasa din nou, producătorii ne-o revindeau cu pret întreg. Primii care au încercat să schimbe ceva în direcția asta au fost cei de la I.A.M.C. Otopeni, numai că procedeul pus la punct de ei nu dădea o puritate decît de 980—990 la mie față de cît se cerea, adică 999.9 și nici nu asigurau o valorificare totală a deșeurilor. Cercetătoarea Eugenia Perte, fire cam pătîmasă, este cea care, la solicitarea celor din Otopeni, a pus la punct procedeul românesc de recuperare a platinei și rodului, ne-a mărturisit că desi este în relații bune cu I.A.M.C.-ul s-a lovit de multe greutăți, fiind în postura oaspetelui care vine la om acasă să-i facă ordine, în cazul de față să-i înlocuiască tehnologia. Eficiența economică a procedurii Eugeniei Perte este foarte mare. Un kilogram de platină costă 315 000 lei valută, iar unul de rodii 206 500. În țară neexistînd minereurile respective se importa totul. I.A.M.C.-ul extrăgea 80 la sută din platină existentă și doar 20 la sută din rodii, restul forma un deșeu numit negru de rodii, și din 1969 încoace s-au strîns cîteva sute de kilograme din acest valoros deșeu care îngropa odată cu el 80 de milioane lei. Acum, datorită procedurii Eugeniei Perte, se recuperează toată platină existentă și tot rodii cu o puritate între 999.2—999.9 la mie, nemairămînd deseuri. Tot chimista Eugenia Perte a propus un procedeu, încă neaplicat, de extragere a platinei de înaltă puritate, în jur de 200 de kilograme anual, din tuburi cinescopice și termocupluri uzate după un procedeu simplu, fără investiții mari și folosind numai reactivi indigeni.

În cadrul acelorasi preocupări, de recuperare a elementelor utile din catalizatori, un colectiv condus de dr. Traian Budiu a pus la punct o tehnologie de recuperare a pentoxidului de wanadiu, catalizator de bază în industria acidului sulfuric. La cererea Combinatului chimic Craiova cercetarea a fost finalizată în mai puțin de un an, iar tehnologia a fost elaborată și apoi experimentată cu succes la beneficiar, în faza pilot. De curînd inginerul craiovean Arteni, seful fabricii de catalizatori, i-a anunțat și felicitat totodată pe clujeni: „Totul merge perfect, producem din plin. Vă mulțumim!”. Credem că exemplul de conlucrare dintre cercetare și producție, dintre clujeni și craioveni, poate fi urmat și de alții. Sînt multe fabrici de acid sulfuric în țară, care aruncă și acum catalizatorii uzati, sînt fabrici care merg de 20—30 de ani și, desigur, nu i-au stocat. Traian Budiu consideră că: „Asta este inadmisibil. Tîra cheltuie milioane de lei valută și apoi sînt ziluite pe apa simbelei materiale recuperabile. Cei mai mulți gîndesc rudimentar: valută ni se dă, de ce să ne complicăm cu cercetarea”. Si tot Traian Budiu se întreabă: „Oare ce-or face cu catalizatorii fabricile din Copsa Mică, din Baia Mare și din alte locuri? Sînt peste 100 de tipuri de catalizatori pe care îi putem recupera, dar nu stie nimeni de rezultatele noastre. Continuă să cumpere cu sute de lei valută bucata, în loc să-i recuperăm noi cu cîteva zeci de lei”.

Recuperarea elementelor utile din catalizatorii uzati este doar una dintre cele mai noi și interesante cercetări finalizate de oamenii minunati ai Institutului de chimie din Cluj-Napoca, oameni despre care, fie-ne iertat am pomenit prea puțin. Asa cum ne mărturisea dr. Traian Budiu meritele sînt: „ale noastre, ale tuturor”. Constientii că nu-i putem nici măcar enumera pe toti și nici toate realizările lor, ne-am rezumat la descrierea acestei frumoase reușite a lor, care vorbeste, de fapt, despre binemeritulul prestigiu al institutului, la care ei, cercetătorii și personalul de specialitate, tîna foarte mult.

ION PREDOȘANU

Cînd, pe un ton de glumă, îi spunem inginerului Cezar Gaube, directorul Direcției județene de drumuri și poduri Brăila, că s-ar putea să fie criticat în legătură cu stadiul invenției datorată subalternului său, inginerul Victor Constantinescu, nu mă gîndeam evident, că situația chiar îndreptățește asemenea atitudine. Dar să explic puțin despre ce este vorba. În ianuarie 1976, „Flacăra” infățișă cititorilor săi, sub un titlu atractiv: „Idei la drumul mare” invenția unui tînar inginer, Victor Constantinescu, care imaginase și construisese (experimental) pe o distanță de 2 km, o șosea de un anume fel, denumită de autor „sendvis”, o metodă originală prin care costul unor astfel de lucrări, de mare interes pentru țară, scadea simțitor, iar calitatea se menținea, cel puțin. De atunci și pînă azi nici o veste nouă despre stadiul invenției amintite.

În discuția purtată cu autorul invențiilor (pentru că sînt două), brevete de O.S.I.M. ca și în Canada și Argentina, în curs de brevetare în țări ca U.R.S.S., S.U.A., Franța, Australia, mi-am dat seama că, într-adevăr, „sendvis”-ul lui Victor Constantinescu făcuse progrese, dar cam birocratic, de vreme ce distanța aceea de 2 km, dintre comunele Latinu și Gemele, rămăsese, pînă în prezent, singurul martor concret al unei idei considerată valoroasă. Evident, am întrebat din ce cauză? Ca totdeauna explicații există. Iată cîteva dintre cele mai importante: se cere, de către specialiști, confirmarea, în timp, a noului tip de șosea (fișa deja realizată datează din 1975 și soferul direcției, Marin Doagă, îmi povesteste în ce condiții mizerabile de timp s-a construit, pe plozi puțernice, pe frig etc.); laboratoarele de profil se ocupă de aceste verificări, iar autorul a făcut un contract de cercetare cu Institutul politehnic din Iași, lucrare ce va constitui și tema examenului de doctorat la care s-a înscris inginerul brăilean; o a doua problemă este cea a execuției, întrucît, fiind vorba despre o structură complet nouă, sînt necesare utilaje care să asigure realizarea mecanizată a lucrărilor. Ingerul Victor Constantinescu s-a gîndit, s-a frămîntat și... s-a apucat singur și de această treabă, cu toate că pregătirea sa nu are nimic comun cu construcția de mașini. A găsit unele soluții ca, de pildă, execuția mixturii asfaltice cu pămînt (care se poate face acum mecanizat și mai bine decît în 1975) ca și realizarea unui utilaj pentru pregătirea fundatiei și înlocuirea încadrării cu borduri prin așa numita „pană-ranfort” (menționez că bordura se execută manual și cerea mult timp). Durata de timp, în noul sistem, este redusă, între 30 și 40 la sută, iar pretul unui kilometru de

drum, ca cel dintre Latinu și Gemele, este de circa 150—200 de mii de lei, în vreme ce, prin procedeul tradițional, se știe, costurile se învîrtesc în jurul unui milion. Repararea unui kilometru de șosea, pe care se efectuează un trafic mediu, ajunge la 500 mii lei, deci mai mult decît dublul aceluiași distanțe construite prin metoda inginerului V. Constantinescu. Astfel de cifre se pot găsi tipărite, în românește și în limbi străine, în prospectul, elegant și concludent, editat sub firma „Romconsult”, din București, str. Armenească nr. 23, destinat

O idee bună, scoasă la vînzare, de care însă noi nu profităm

străinătății și care infățișează, sugestiv, bine susținut și de material fotografic color, invenția lui Victor Constantinescu privind „Noi materiale rutiere” și „Noua structură a drumului rutier”. I.R.C. Romconsult oferă (cităm din broșura amintită): „tehnologia know-how-ul și documentația necesară aplicării noii metode de construcții de drumuri, dreptul de exploatare a brevetului și licența de fabricație și comercializare pentru ambele invenții”, punîndu-se la dispoziția partenerilor străini cu: „colaborarea pentru aplicarea acestor invenții și pentru executarea lucrărilor privind studii geotehnice, studii asupra materialelor locale utilizabile, cercetări și determinări specifice de laborator, executarea de sectoare experimentale și execuția propriu-zisă a lucrărilor rutiere conform invențiilor, elaborarea de documentații tehnice, principii de calcul și concepții constructive pentru lucrările rutiere unde se aplică invențiile noastre, asistența tehnică în execuție, în elaborarea proiectelor, în încercări și cercetări rutiere”.

Poate prospectul ține de... futurologie și nu mi-am dat seama la timp de acest „amănunt”. Nu mai reproduc și capitoul în care sînt prezentate „perspectivele de dezvoltare și alte avantaje” ale celor două invenții. Ar însemna să las impresia unei pledoarii

prea angajate pentru tînarul cercetător brăilean. Organele de partid județene au sprijinit lucrările lui Victor Constantinescu. C.N.S.T.-ul le-a inclus în Planul național unic de dezvoltare economico-socială, esalonîndu-le pînă în 1980 și așa mai departe, dar n-aș putea afirma, cu mina pe inimă, că toate aceste măsuri se traduc în ceva concret, adică în, de o pildă, constituirea unui colectiv de specialiști care să pună la punct utilajele necesare, extinderea metodei și pe alte tronsoane de drumuri publice (măcar în județul respectiv) și așa mai departe. Dimpotrivă! Si acum am să revin la începutul reportajului: cei mai apropiați colaboratori ai inginerului Victor Constantinescu sînt eliminați sau se autoelimină, rînd pe rînd, din diferite motive: sudorul care l-a ajutat să realizeze utilajele este retrogradat și determinat să se transfere, omul de la aprovizionare este pensionat de urgență, mecanicului i se aranjează conflicte disciplinare, adică se face o „ordine” riguroasă în jurul inventatorului, care se vede lăsat de unul singur cu truda sa, considerată „interes personal” în timp ce alții vor să pară preocupați, exclusiv, de sarcinile de plan, ca și cum generalizarea acestor metode nu ar duce tot la efecte de producție: economii, ritmuri mai ridicate, introducerea noului etc. etc. Nu vreau să intru în probleme de personal (dacă sudorul obisnuia sau nu să bea, cît și cînd, dacă omul de la aprovizionare a făcut un ocol, de nu știu cîți kilometri, pentru a găsi cauciucurile de care avea nevoie invenția inginerului Constantinescu etc.) ci vreau numai să menționez că mentalitatea potrivit căreia o nouă tehnică, în orice sector (economic, sănătate, tehnică ș.a.m.d.) reprezintă o chestiune de „interes personal” a autorului (mentalitate întîlnită și în alte multe ocazii) este total greșită, ba chiar retrogradă, lezîndu-ne pe fiecare dintre noi, care am putea trage foloase directe și indirecte din valorificarea oricărei idei proaspete, novatoare. Mai curînd, cred că rezistența la nou reprezintă o chestiune personală a celor care se vîd deranjați în comoditățile lor, în capacitatea lor, limitată, de a aprecia, în ansamblu, și de a raporta amănuntul la interesul general, profitabil pentru mari categorii umane. Afirm toate acestea pentru că lucrările ce sînt în curs de efectuare pe distanțele Șutu — Constantinescu și Gemele — Morile Miresei (circa 18 km.) se fac printr-o metodă „combinată”, între vechi și nou, ceea ce dovedeste lipsa de credit acordată unor invenții pe care, recomandîndu-le în temeiul partenerilor străini, nu ne gîndim să le valorificăm, mai întîi, pentru noi. Oare de ce?

EMANUEL VALERIU

ULCOSILVANILUL, LA ACEASTĂ ORĂ

● Am fost informați că, în ultimele 3 luni, în tratamentul cu Ulcosilvanil au apărut unele incidente manifestate prin arsuri la nivelul mucoasei bucale și erupții cutanate, mai ales la nivelul gurii. Faptul devine cu atât mai curios, cu cât doctorul Ioan Pușcaș și colaboratorii săi au tratat în aproape 10 ani peste 22.000 de persoane, fără nici un alt efect din partea medicamentului, decât acel al vindecării. Numărul celor vindecați este, așadar, mai mare decât populația orașului Șimleu Silvaniei.

În dorința de a informa corect opinia publică interesată, ne-am deplasat la Șimleu Silvaniei, să aflăm adevărul. Am formulat întrebări, am consemnat răspunsuri, pe care le redăm întocmai, convingându-ne că, astfel, slujim momentul revoluției noastre tehnico-științifice care, în misiunea sa de a îndepărta tot ceea ce este vechi și nefolositor, nu parcurge un drum neted și nici ușor. Sub semnul acestei lupte, al acestor nobile idei, iată ce ne-au declarat doctorul Ioan Pușcaș și colaboratorii săi:

— **Tov. dr. Ioan Pușcaș, este cunoscut faptul că, încă din anul 1968, ați introdus pentru prima dată în clinica umană, acetazolamidă ca metodă de tratament în ulcerul gastric și duodenal. Ați demonstrat, astfel, pentru prima dată în lume, fiind seama și de rezultatele multor laboratoare de peste hotare, care lucrează pe animale încă din 1952, că după acest tratament ulcerul uman se vindecă în marea lor majoritate, după două-trei săptămâni. În urma acestei descoperiri, în anul 1971, ați primit titlul de doctor în științe medicale. Revista noastră a urmărit cu viu interes prezența dv. la diferite congrese de gastroenterologie, naționale, internaționale și mondiale. Publicul din țara noastră vă cunoaște atât din revista Flacăra, cât și din emisiunile de la radio și televiziune. Totodată, se știe că ați brevetat, încă din 1974, primul medicament românesc antiulceros, pe care l-ați denumit Ulcosilvanil, urmat de alte brevete, de alte descoperiri. Fiind vorba de un medicament deosebit de eficace, care a fost apreciat de cele mai prestigioase foruri de specialitate din lume, cum se explică faptul că el nu se găsește astăzi în farmacii?**

— Să vă răspund la întrebare, este nevoie să facem puțină istorie: în perioada 1968—1974, am experimentat clinic, pe o cazistică de mii de bolnavi, formula medicamentului, care, în 1974, a fost brevetată sub denumirea de Ulcosilvanil. De la acea dată și până în aprilie 1978, am așteptat cu nerăbdare, de altfel, ca și bună parte din bolnavii de ulcer, apariția lui în farmacii. Am făcut anual zeci de drumuri la București, am dat sute de telefoane la Uzina de medicamente din București, dar toate încercările mele au rămas fără rezultat. Mi-am dat, astfel, seama că apariția medicamentului este aminată fără explicații, dar bănuind că ceva se ascunde sub tăcerea respectivă.

— **Ce vă îndreptățește să faceți această afirmație?**

— În luna decembrie 1977, cu ocazia unui nou drum făcut la București, tot în plobema Ulcosilvanilului, am vizitat la Centrala de medicamente o Exponiție de medicamente românești. Căutând cu justificată curiozitate prezența Ulcosilvanilului printre acestea, nu numai că nu l-am aflat, dar am rămas surprins de prezența unui nou produs „original” antiulceros, denumit Ulcacetamidă. Produsul aparținea profesorului doctor docent Dumitru Dobrescu, decanul Facultății de farmacie din București, președintele Comisiei medicamentului din țara noastră.

— **Imi cer seuză că vă întrerup, dar apariția unui nou medicament românesc este totdeauna un factor îmbucurător pentru noi toți. Pe dv. de ce v-a deranjat apariția Ulcacetamidului? N-am să cred că sperați ca tratamentul ulcerelor gastro-duodenale să se oprească la Ulcosilvanil. Mai devreme sau mai târziu va fi înlocuit și acesta cu un medicament nou, poate mai bun.**

— Apariția unui nou medicament, mai eficace decât Ulcosilvanilul, nu numai că nu ne deranjează ci, dimpotrivă, ne bucură și pe noi. Numai că, în acest caz, nu este vorba nici de un medicament nou și nici de unul mai eficace. Este același medicament, cu aceeași substanță activă, cu unele componente neesențiale dar cărui, pentru a nu părea identic cu Ulcosilvanilul, s-a propus în brevet — dar nu și în prospect — scăderea dozei de acetazolamidă, s-a eliminat din formulă unele substanțe absolut necesare, ceea ce este grav, adăugându-se altele, contraindicate, cum este calciul. Este, ca să folosesc un termen mai delicat, un plagiat.

— **Afirmația ni se pare oarecum riscontă. Cu ce probe o susțineți?**

— Brevetarea Ulcacetamidului s-a făcut la un an după brevetarea Ulcosilvanilului și este, cum vă spuneam, o copie incorectă și chiar periculoasă. Vă imaginați cât de greu mi-a fost, după ce am publicat peste 40 de lucrări științifice în țară și în alte renumite reviste medicale ale lumii, să mă văd copiat în acest mod. M-am întreat, mă întreb și acum, cum a fost

posibilă acceptarea brevetării Ulcacetamidului? Pe lângă faptul că e un plagiat, este periculos pentru sănătatea bolnavilor prin efectele secundare pe care le declanșează. Vreau să rețineți că plagierea constă în preluarea exactă a substanței active, care, pentru a putea fi brevetată s-a indicat a se folosi în doze mai mici decât ale noastre. În realitate pe prospectul produsului s-a indicat, practic, aceeași doză de acetazolamidă pe zi, ca și la Ulcosilvanil.

— **Ați pomenit de oarecare pericolozitate a Ulcacetamidului. În ce constă aceasta?**

— Se știe din literatura medicală de specialitate că administrarea cronică, adică îndelungată, a acetazolamidei, duce la scăderea citratului din urină, favorizând astfel formarea pietrelor la rinichi. În acest fel devine obligatorie asocierea sărurilor de citrat, la orice tratament de durată cu acetazolamidă. Pe acest considerent am introdus în formula Ulcosilvanilului citratul de sodiu, care lipsește din formula Ulcacetamidului.

— **Vă propun să nu insistăm prea mult în descrierea științifică a fenomenului. Rămâneți la problemele cu care se confruntă încă Ulcosilvanilul.**

— Este important ce vrem să subliniez în continuare, pentru că omiterea adaosului de citrat, așa cum este în formula Ulcacetamidului, constituie un real pericol de producere a litiazei renale la cei care ar fi putut fi tratați cu acest produs medicamentos.

— **Considerați că apariția Ulcacetamidului a împiedicat apariția Ulcosilvanilului în farmacii?**

— Sunt convins. Ulcosilvanilul nostru n-ar fi apărut niciodată în farmacii, dacă nu ar fi intervenit spiritul legii și al dreptății, conducerea superioară de partid.

— **Concret, cum s-a putut împiedica pătrunderea Ulcosilvanilului în farmacii?**

— V-am spus, dosarul de brevetare a Ulcacetamidului a fost depus la O.S.I.M. la un an după Ulcosilvanil. Cu toate acestea el a apărut în farmacii înaintea medicamentului nostru! La insistențele mele, conducerea Centralei de medicamente ne-a răspuns: cele două produse vor trebui să apară în farmacii simultan, chiar dacă Ulcacetamidul este un plagiat! Dar faptele nici măcar așa n-au evoluat. În ianuarie 1978, Ulcacetamidul apare în farmacii iar Ulcosilvanilul cu care se trataseră mii de oameni până atunci este dat uitării. Am făcut apel la C.N.S.T., la organele de partid și de stat, care ne-au recomandat să facem contestație la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Am uitat să vă spun că am cerut audiență și la Ministerul Sănătății. După 3 ore de anticameră am fost, în sfârșit, primit de tovarășul ministru. I-am relatat următoarele: sint dr. Ioan Pușcaș din Șimleu Silvaniei, am făcut primele cercetări privind terapia ulcerelor gastro-duodenale cu acetazolamidă pe om, am făcut primele comunicări în țară și străinătate și am brevetat primul medicament antiulceros, denumit Ulcosilvanil, având la bază această substanță activă, acetazolamidă. M-am întreat și eu, vă întreb și pe dv. tovarășe ministru, am zis, cum a fost posibil ca rezultatul muncii mele de o viață să fie copiat chiar aici, acasă, chiar de către acela a cărui misiune ar trebui să fie promovarea și protejarea medicamentelor originale românești? Cum de este posibil să se treacă cu vederea o astfel de faptă, când întreaga țară cunoaște că la Șimleu Silvaniei, de 10 ani, se tratează ulcerul cu Ulcosilvanil? Răspunsul mi s-a părut mie, a fost foarte simplu: „Doctore Pușcaș, trebuie să te consolezi cu faptul că nici chiar cei care au obținut Premiul Nobel nu au fost toți adevărații descoperitori, ci alții, din umbră”. Așe mi-o răspuns tovarășul ministru. Înțeles-ai? Apoi la rugămintea de mă ajuta să restabilem adevărul mi-a spus că e vorba de o comisie care va hotărî asupra acestui fapt, „și-apoi nu uita, doctore Pușcaș, că tovarășul Dumitru Dobrescu este profesor docent, decan, și are o poziție mare”. Comisia numită de tovarășul ministru a emis o notă care încearcă să împace, iartă-mi expresia mai puțin diplomatică, „capra cu varza”, adică să rămână ambele medicamente pe piață.

— **Au rămas?**

— În urma contestației noastre, a faptului că acest produs nu a adus nimic nou, că este un plagiat și chiar periculos, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, prin Hotărârea nr. 1 din 7 martie 1978 ne-a dat câștig de cauză anulând brevetul de inventator pentru produsul Ulcacetamidă. Și astfel, Ulcacetamidul a fost retras din farmacii, întrerupându-se totodată fabricarea lui.

— **Doctore Pușcaș, intrucît faptele sint clare, vă propun să încheiem discuția despre acest plagiat, cum spuneți, și vă rog să ne răspundeți la o altă întrebare: Care sint cauzele apariției acelor erupții pe pielea bolnavilor?**

— Am tratat, de 10 ani, cu formula de bază a Ulcosilvanilului, peste 22.000 de bolnavi. Numai în anul 1978 am tratat peste 4.000 cu formula actuală, practic aceeași, ca și cea brevetată în 1974, cu excepția unor componente neesențiale. Rezultatele sint cunoscute: vindecări în 99 la

sută, în cazurile de ulcer gastric și 96 la sută în ulcerul duodenal. Nu am avut nici un incident medicamentos la nici măcar unul dintre acești bolnavi, până în luna februarie a.c., când ultimele serii de ederen, substanța de bază, au produs, peste noapte, fenomenele menționate la majoritatea bolnavilor.

Din cele cinci serii de Ulcosilvanil fabricate, prima, făcută la indicațiile conducerii superioare de partid, a fost excelentă. Am vindecat, în timp de o lună, 380 de bolnavi, fără să apară vreun fenomen secundar. Următoarele 3 serii au produs fenomene toxice și am fost obligați să întrerupem tratamentul după primele zile că astfel aceste fenomene ar fi apărut la toți. Ultima serie, destinată expoziției de medicamente, din cadrul celui de-al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie de la Madrid, este din nou foarte bună. Cu Ulcosilvanil din această serie tratăm la ora actuală bolnavii. Rețineți, nu este vorba de fenomene toxice grave, ci de leziuni ale mucoaselor, de erupții cutanate care dispar, fără nici o medicație, după 2—3 zile de la întreruperea tratamentului și care sint mai mult neplăcute decât periculoase dar ele există și trebuie eliminate urgent.

— **Cum va trebui fabricat Ulcosilvanil în continuare?**

— Ca seria de Ulcosilvanil pregătită la indicația conducerii superioare de partid și cea pregătită pentru expoziția de la Madrid. Adică o serie supravegheată, așa cum a fost denumită de tov. ing. M. Gheorghiu, director general al Centralei medicamentului care nu a produs nici o reacție toxică.

Nu este vorba deci de o tehnologie înepătoare în fabricarea ulcosilvanilului ci de lipsa fazei de purificare a acetazolamidei în procesul ei tehnologic. Dovada: Fabrica Terapie Cluj-Napoca produce ederen tablete (acetazolamidă) de peste 15 ani. El a fost folosit de noi, 10 ani la rând, pentru tratamentul ulcerelor gastro-duodenale, la zeci de mii de bolnavi, fără a observa, la nici măcar un caz, fenomene toxice sau alergii. Dar începând din ianuarie 1978 unele șarje de ederen produs la Cluj-Napoca conțin impurități toxice, adică componente organice care produc leziuni pe piele și pe mucoase. Cauza, după noi, constă în lipsa fazei de purificare a acetazolamidei în procesul ei tehnologic. Am sesizat de repetate ori Ministerul Sănătății, Centrala medicamentului și Terapie Cluj-Napoca, că nu se mai fabrică bine ederenul, dar degeaba. Am avertizat apoi aceleași foruri că în curând se va fabrica Ulcosilvanil care are la bază acetazolamidă (ederen) și nu cumva să nu purifice substanța că vom păși ca și cu ederenul. Dar tot degeaba și iată că prima și ultima serie de Ulcosilvanil au conținut ederen purificat iar cele trei serii, aceleși ederen impur cu substanțe toxice intermediare. Din cite cunosc (și sint convins că așa este) procesul de purificare a ederenului aduce o pierdere de 20 la sută din volumul substanței. Acoperirea factorilor de răspundere în fabricarea lui cu zicală că „și impur se încadrează în farmacopeea română” nu este o soluție.

— **Aveți o dovadă că ederenul este toxic?**

— Avem în depozitul farmaciei din Șimleu un stoc de peste 7.000 cutii care costă 200.000 lei. Ederen impur și toxic care arde, când îl pui pe limbă, pe oricine îl încercă. Cine va plăti?

Dacă s-ar fi luat măsuri corecte și la timp atunci când prima comisie a venit să constate fenomenele toxice produse de ederen, nu s-ar mai fi ajuns să se producă serii nereușite de Ulcosilvanil. Nu este vorba deci de o tehnologie greoaie de producere a Ulcosilvanilului, care este foarte simplă, adevărul este limpede: lipsa de interes la unele nivele!

— **La redacția noastră sosese multe scrisori în care sint exprimate nemulțumiri pentru că Ulcosilvanilul nu se găsește încă în farmacii. Ce le puteți răspunde acestor oameni suferinzi?**

— La această întrebare să răspundă conducerea Centralei de medicamente care poartă răspunderea fabricării corecte a Ulcosilvanilului și Ministerul Sănătății care dirijează rețeaua farmaceutică.

— **Sintem informați, totuși, că tratamentul cu Ulcosilvanil a fost întrerupt. Cînd se va relua?**

— În loc să ia măsuri pentru fabricarea corectă a ederenului, prin purificarea totală a lui, treabă de altfel destul de ușoară, ministrul sănătății, personal, a dat indicații să întrerupem tratamentul cu Ulcosilvanil și să revenim la terapia clasică, și aceasta, rețineți, după vindecarea a peste 22.000 de bolnavi!

— **La ce concluzii au ajuns membrii comisiilor care au verificat cauzele producerii acestor incidente în tratamentul cu Ulcosilvanil?**

— După trei luni de zile, comisiile respective nu au ajuns la nici o concluzie; nu au luat nici o măsură pentru rezolvarea situației în sensul fabricării corecte a Ulcosilvanilului.

— **Nu ne-ați răspuns, totuși, cînd vor fi reluate tratamentele cu Ulcosilvanil.**

— După întoarcerea de la Madrid, cu sprijinul organelor locale de partid și al CNST, tratamentele au fost reluate uti-

lizindu-se Ulcosilvanilul rămas din stoc produsă pentru expoziția din Spania. Cu aceasta vom putea trata 400—500 de bolnavi, după care, sperăm, toate seriile de ederen cit și de Ulcosilvanil să fie bune.

— **Cu ce alte greutăți v-ați mai confrunțat sau vă confrunțați?**

— Au fost și sint numeroase: așa de exemplu, la primul Simpozion al medicamentului original românesc care a avut loc în perioada 19—20 ianuarie 1978 la București, ne-am înscris cu 11 comunicări științifice care au constituit tot atâtea priorități medicale românești pe plan mondial. Am dorit ca ele să fie cunoscute în primul rând la noi în țară, urmînd ca apoi să fie publicate în revistele străine. Realitatea a fost și de această dată crudă cu noi, și 10 din aceste comunicări au fost excluse inițial din programul simpozionului, apărînd apoi într-o erată, numai ca rezultat al sesizărilor noastre la CNST. Autorii excluderii noastre din program au fost aceiași care au împiedicat și apariția Ulcosilvanilului.

În al doilea rînd, am întîmpinat piedici în brevetarea a doi agenți antiulcerosi sintetizați pentru prima dată la noi în țară de către harnicul și talentatul colectiv de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice, filiala Cluj-Napoca și introdusi pentru prima dată în clinica umană de către noi. Aș dori să mai amintesc că abia după 4 ani de la brevetarea Ulcosilvanilului, s-a purces la o protecție internațională a medicamentului și aceasta numai la intervenția organelor superioare de partid. În treacăt fie spus, nu am întîlnit nici o competență în rezolvarea protecției internaționale a brevetelor de noi medicamente românești. Sint doar citeva din greutățile cu care ne-am confrunțat în ultimul timp.

După cum vă dați seama ușor, în acest domeniu al medicamentului românesc există o totală discordanță cu cerințele revoluției noastre tehnico-științifice. În ceea ce ne privește, noi sintem hotărîți să slujim pînă la capăt aceste interese medicale din țara noastră, să luptăm împotriva oricăror tendințe de frînare a progresului în știința medicală românească, în ocrotirea și refacerea sănătății oamenilor.

— **Tovarășe doctor Ioan Pușcaș, v-ați întors de curînd de la Madrid, unde ați stat 10 zile. Cu ce ocazie?**

— Am fost invitat împreună cu colaboratorii mei, dr. Petru Contrașiu, dr. Aurel Chiu, dr. Ștefan Blaj, la lucrările celui de al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie și la al IV-lea Congres mondial de endoscopie digestivă, unde am prezentat un număr de 14 comunicări științifice, două la Congresul mondial de endoscopie și 12 la Congresul mondial de gastroenterologie.

— **Ce ați adus nou pe plan mondial la acest congres?**

— Majoritatea comunicărilor făcute de noi constituie priorități medicale privitoare la fiziologia și fiziopatologia secreției gastrice și noutăți în tratamentul ulcerelor gastro-duodenale cu noi inhibitori enzimatici ai secreției gastrice acide. Concret, am comunicat descoperirile noastre privind mecanismul intim de acțiune al histaminei, al ionilor de calciu și de magneziu în procesul secretor gastric acid la om; acțiunea nocivă a unor antibiotice și a substanțelor de contrast iodate asupra secreției gastrice și altele. Am prezentat la fel în premieră o nouă metodă de stimulare a secreției gastrice acide la om ca și rezultatele obținute de noi în tratamentul ulcerelor gastro-duodenale cu noi agenți antiulcerosi deosebit de eficace. Contribuția adusă de școala medicală românească de patologie gastro-duodenală a fost subliniată, de altfel, de ziarul congresului „Diario de Congresos” din 8 iunie 1978, ca și de alte ziare spaniole.

Aș dori să subliniez că, pentru prima dată la acest congres, România a avut o prezență care s-a impus. Amintesc, cu această ocazie, cele 4 comunicări deosebit de valoare științifică ale prof. dr. Toma Nicolaescu privind patologia hepatică, ale prof. dr. B. Gheorghescu, secretarului general al Societății de gastroenterologie din România și ale prof. dr. L. Buligescu și conf. dr. Carol Stanciu de la Facultatea de medicină din Iași, lucrări care au prezentat un mare interes în rîndurile participanților la acest forum medical, contribuind în acest fel la creșterea prestigiului medical al țării noastre.

— **Tovarășe doctor Ioan Pușcaș, răspundeți-ne, vă rugăm, la ultima întrebare a acestui interviu: cum se va dezvolta baza materială a spitalului din Șimleu Silvaniei și cum va evolua tratamentul cu Ulcosilvanil?**

— Este prevăzut să se construiască un spital cu aproximativ 430 de paturi. În acest fel se va rezolva sperăm un vechi deziderat al nostru, acela al internării și al tratării în bune condiții a tuturor suferinziilor de ulcer gastro-duodenale. Pentru că, vedeți și dumneavoastră, numărul suferinziilor este încă destul de mare, ei apelează la serviciile noastre și de multe ori sintem puși în imposibilitatea de-a le oferi.

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Ce ne spune un martor ocular despre succesul repurtat la Viena de doctorul Osipov-Sinești

Este vorba, firește, despre metoda originală românească, pusă la punct de doctorul Grigore Osipov Sinești, de tratare a parodontopatiilor, metodă înfățișată, recent, Simpozionului internațional de diagnosticare a praxiilor și de terapie parodontopatiilor, desfășurat în Austria, în localitatea Baden de lângă Viena. Intrucit despre metoda în sine revista noastră a mai scris, insistând asupra noutății ei științifice și asupra eficacității ei în tratarea uneia dintre cele mai grave maladii dentare, nu vom zăbovi acum asupra detaliilor ei, informându-i pe cititorii despre cele întâmplate la Baden, informații la care am ajuns discutând, zilele trecute, la Focșani, cu tânărul medic Dan Alexandru Taban, unul dintre discipolii lui Grigore Osipov Sinești, cel care l-a însoțit pe inventator la simpozionul amintit. Înainte de a găzdui observațiile medicului focșănean, să notăm că el conduce în orașul de pe Milcov un serviciu de parodontologie specializat, înființat în noiembrie 1977, în cadrul Policlinicii stomatologice, responsabilitatea serviciului respectiv fiindu-i încredințată — nu după puține insistențe — în urma încheierii cursului de perfecționare de la Centrul de parodontologie din București, organizat pe serii, sub directa îndrumare a doctorului Osipov Sinești. Sprijinit de organele locale de partid și de Direcția sanitară a județului Vrancea, cabinetul de parodontologie din Focșani deține o dotare dintre cele mai bune, fiind intens solicitat de bolnavi din zonă și din diverse județe ale țării (Neamț, Bacău, Galați, Brăila, Prahova, Iași etc.), pacienți care găsesc aici nu doar avantajele chirurgicale și terapeutice ale unei metode de tratament despre care se zice că a revoluționat stomatologia, ci și seriozitatea și temeinicia pregătire profesională a unui cadru ținar.

Revenind, se cade să spunem că reuniunea de la Baden, desfășurată între 26—28 mai, s-a bucurat de prezența a peste 300 de participanți din Europa și Statele U-

nite, recrutați din elita stomatologiei mondiale. Medicul român Grigore Osipov Sinești a susținut în prima zi a simpozionului un referat, însoțit de diapositive, înfățișând auditoriului noutatea metodei sale originale, comparând rezultatele acesteia — pe baza unei cauzistici ample și convingătoare — cu cele ale metodelor clasice de tratament în parodontopatii. Prezentat în limba germană, referatul a depășit cu 10 minute timpul maxim admis de organizatori, dar el a ținut treaz interesul confrăților din sală, surprinși de originalitatea soluțiilor propuse de doctorul bucureștean și, mai ales, de eficacitatea terapeutică a metodei sale. După încheierea referatului, s-au purtat discuții abundente pe marginea lui, profesori de renume mondial, austrieci și din alte țări, exprimându-și dorința de a veni cit mai repede în România, chiar în această vară, spre a studia la fața locului metoda românească. Interesul față de noutatea științifică a metodei — ne-a informat în continuare doctorul Taban — s-a manifestat și în timpul vizitelor pe care specialiștii români le-au întreprins în câteva clinici vieneze, în cea stomatologică a spitalului municipal, în cea de chirurgie maxilo-facială, în altele, pe parcursul cărora gazdele au solicitat amănunțite suplimentare, interesându-se totodată de posibilitățile de a studia metoda în detaliu la locul de muncă al inventatorului.

În timpul șederii în capitala Austriei, prin strădania personalului ambasadei noastre, Osipov Sinești a avut posibilitatea să proiecteze, chiar în clădirea ambasadei, filmul său color despre metoda românească de tratare a parodontopatiilor, la proiectarea acestuia asistând un număr mare de oameni de știință și medici vienezi. După vizionare, care a ținut 20 de minute, s-a discutat pe marginea metodei, aceasta atrăgându-și aprecieri laudative. Manifestarea, de fapt prima reuniune parodontologică românească organizată peste hotare, a însemnat — după vorbele doctorului Dan Alexandru Taban —

o deplină confirmare a valorii metodei originale, gândită și realizată de Grigore Osipov Sinești, ideile și soluțiile ei terapeutice stîrnind un mare interes și cîștigînd confruntarea științifică, desigur neexprimată în timpul simpozionului, cu metodele clasice de tratament în parodontopatii.

Acestea fiind zise, e de așteptat ca asemenea manifestări, prestigioase deopotrivă pentru inventator și pentru școala românească de stomatologie, în general pentru țară, să se repete, mai ales în condițiile în care Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, despre a cărui activitate susținută în sprijinirea și promovarea noului în toate domeniile revista noastră a amintit adesea, s-a declarat recent dispus să ajute activitatea Centrului de parodontologie de la Spitalul „Bucur”. Din cite am aflat răspunzîndu-se interesului manifestat și în Grecia față de tehnicile Osipov Sinești o acțiune similară urmează să aibă loc în această toamnă la Atena. Pe plan intern, urmează să aibă loc, în septembrie la Focșani, o reuniune națională a tuturor specialiștilor care aplică în prezent, la București și în teritoriu, metoda doctorului Osipov Sinești.

Nutrind o profundă satisfacție că un asemenea succes al școlii medicale din România s-a petrecut chiar la Viena — reper prestigios pe harta medicinei mondiale — ne exprimăm încă o dată regretul că strălucita și originala metodă de tratare a parodontopatiilor a trebuit să înfrunte atîtea piedici pînă a ajunge unde a ajuns și o facem nu din dorința de a scormoni ceea ce a fost, ci din convingerea că acest exemplu poate oferi un îndemn la soluționarea corespunzătoare, fără inutile și întortocheate tergiversări, și a altor situații asemănătoare.

Acest semnificativ triumf al medicinei românești, dobîndit de o realizare a cărei împlinire s-a făcut cu destule dificultăți, cu destule amînări și cu destule refuzuri, venite tocmai din partea forurilor însărcinate anume să amplifice, sub toate aspectele, prestigiul școlii noastre medicale îndeamnă, alături de multe alte argumente, la o reconsiderare de atitudine. În sensul ca forurile respective să-și facă un titlu de onoare din a pune prompt în valoare, în interesul științei și al progresului, bunul de cel mai mare preț pe care partidul ne cere să-l descoperim, să-l apărăm și să-l valorificăm cu maximum de răspundere: inteligența oamenilor acestei țări.

I. OVIDIU ■

Situația Kozak:

Corectitudinea — intîia condiție a unui experiment

După cum am mai anunțat, ca rezultat al indicațiilor conducerii de partid, Ministerul Sănătății a organizat testarea clinică a tratamentelor dermatologice ale lui Pavel Kozak oferindu-i acestuia — în scopul obținerii unor concluzii științifice certe — 20 de paturi în cadrul Spitalului Fundeni, precum și un personal minim, format din trei biologi și o asistentă medicală, a căror activitate este supravegheată de reprezentanții ai ministerului respectiv.

L-am vizitat, zilele trecute, pe Pavel Kozak. Am stat de vorbă cu cîțiva din cei 14 pacienți, internați cu începere de la 2 iunie. Ne-am întreținut cu linăru biolog Grigora Ionescu, care a avut amabilitatea să ne demonstreze — cu dovezi inatacabile, diapositive, analize etc — că starea bolnavilor primiți de Pavel Kozak în tratament se găsește în evidență ameliorare, fapt confirmat în cursul convorbirilor pe care le-am purtat, personal, cu mai mulți suferinzi. Astfel, G.M. din Caracal, 38 de ani, A.G. din Motru, 24, N.P. din Galați, 64, V.B. din Corbi Mari, Dimbovița, 50, T.B. din Tulcea, 50, G.Z. din București, 67, și alții, ne-au descris stările grave în care s-au aflat la data internării, subliniind — cu glasuri pline de recunoștință — că leziunile lor dermatologice s-au restrîns și curățat, că nu mai au mîncărîmîi, într-un cuvînt, că se simt bine deși — merită notat acest amănunt — suferă de maladii cronice, pe care au încercat să le îndepărteze, în decursul anilor (21 de ani în cazul lui N.P.), prin felurite tratamente, în diverse spitale din țară.

Dar nu acest aspect al problemei formează, în principal, obiectul rîndurilor de față, urmînd, firește, ca Ministerul Sănătății să se pronunțe, după o oarecare vreme, asupra valabilității sau lipsei de acoperire a metodei lui Pavel Kozak. Ceea ce interesează acum este altceva. Protocolul în baza căruia se efectuează prezentul test acceptat de Pavel Kozak, și încălcat, în mare măsură, de reprezentanții Ministerului Sănătății cuprinde o serie de afecțiuni dermatologice, cele pe care, de-a lungul a peste 20 de ani de experiență în materie, Kozak le-a tratat, ameliorat și vindecat, el însuși recunoscînd că în anumite maladii ale pielii metoda sa nu deține capacitatea de intervenție demonstrată. Bolnavii pe care Ministerul Sănătății i-a îndreptat și îi îndreaptă spre baza spitalicească pusă la dispoziția lui Kozak, recrutați după o triere efectuată la Spitalul Colentina, ajung la Fundeni nu doar cu afecțiunile incluse în protocol, ci în stări dintre cele mai grave, fără un minimum de analize de laborator sau cu analize de rutină, cu valori în limite normale. În aceste condiții, acceptarea bolnavilor se face după ochi, pentru ca investigațiile ulterioare de laborator să probeze complicații extradermatologice periculoase.

Astfel, teste biochimice, hematologice și imunologice efectuate în vederea aprecierii integrității structurale și funcționale a parenchimului hepatic, a principalelor parametri sanguini, a funcției renale, a imunității umorale, au scos la iveală — la mulți dintre pacienții acceptați — situații interne compromise, mult mai grave decît se putea anticipa după examenul clinic. Iată cîteva exemple convingătoare. Un internat pentru porfirie a fost găsit cu hepatită cronică evolutivă. Altuia, examenle de laborator i-au pus în evidență modificări hepatice alcoolotoxice. Un psoriazis generalizat mai prezintă date certe de hepatită cronică cirogenă, etc.

Cu alte cuvinte, urmîrindu-se se pare în mod deliberat compromiterea metodelor lui Pavel Kozak, i s-au trimis și i se trimit acestuia bolnavi suferinzi de maladii grave și complicate, obligîndu-l pe dermatolog să se ocupe nu doar de componenta dermatologică a afecțiunii, ci și de boli netrecute în protocolul amintit, pe care Kozak n-a susținut niciodată că le poate vindeca, cum a susținut — și convins — în ezeme generalizate, psoriazis, prurigo, ichtioze, lupus, eritematos discoid, epidermoliză buloasă, sclerodermie localizată, eritem polimorf. E de datorita noastră să atragem atenția Ministerului Sănătății că testul Kozak — la care s-a procedat după multe ezitări și, în orice caz, dintr-o inițiativă pornită din afara sediului ministerului amintit — este pîndit de capcane, riscînd să ducă aceste rezultate nefavorabile așteptate de dușmanii, fătîși sau voalați, ai unor metode de tratament românești pe care o practică îndelungată și miile de bolnavi vindecați le recomandă cu prisosință. De altfel, în urmă cu două săptămîni, revista noastră a semnalat cîteva din neajunsurile ce însoțesc experimentul Kozak, dar intervenția menită să așeze lucrurile pe făgaș normal întîrzie. Motiv pentru care revenim, atrăgînd atenția asupra răspunderii pe care forurile însărcinate cu promovarea noului în medicină o au în valorificarea terapiei propuse de Pavel Kozak.

TRAIAN IORDACHESCU ■

Un plagiat sancționat cu promovare!

În urmă cu 4 ani, mai exact în numerele 13 și 17 din 1974, revista noastră a înfățișat cititorilor un condamnat la act de plagiat comis în perimetrul medicinei, demascînd furtul intelectual la care s-a pretat doctorul Vasile Fica, pe atunci conferențiar universitar și director al Spitalului Brăncovenesc din Capitală, semnînd volumul „Cum tratăm anemiile feriprive” abundent inspirat din alți autori. Sub titlurile „O plastografie medicală și implicațiile ei” și, respectiv, „Hoția, care nu primește pedeapsă, amenință și insinuează”, „Flacăra” a demonstrat — fără puțînă de tăgădă — că Vasile Fica a alcătuit o carte pe seama muncii și strădaniei altora, furînd fără rușine din mai multe surse și, în special, din comunicarea medicilor francezi H. Rochant, B. Dreyfus și C. Sultan, publicată în „Nouvelle Revue Française d'Hématologie”, nr. 2, vol. 7, 1967, precum și din teza pentru obținerea titlului de doctor în medicină a Veronicăi Poboran Ieremia intitulată „Contribuții la studiul anemiilor hipocrome, hipo și hipersideremice ale sugarului și copilului mic”, redactată la București, în 1970, sub conducerea științifică a profesorului doctor docent Onoriu Coman, teză aflată în dotarea Bibliotecii centrale a Institutului medicofarmacologic sub numărul de inventar 1553838.

Fragmentele găzduite atunci de revistă, originalele și plagiatul prezentate în parralel, au probat — dincolo de orice șansă de contrazicere — actual incalificabil al conferențiarului Fica, „om de știință” care n-a catadiscit, furînd de la autorii străini, nici măcar să folosească o traducere proprie, ci care a preluat, cuvînt cu cuvînt, traducerea comunicării amintite realizată, sub titlul „Fiziopatologia absorbției fierului”, în numărul 58 al Referatelor Generale ale Centrului de documentare medicală!! Dealtfel, însuși autorul plagiatului n-a susținut nevinovăția acțiunii sale ci, pus în fața unor dovezi inatacabile, și-a recunoscut integral culpa, promițînd — într-o atmosferă de regret și mîhnire bine jucate — că va părăsi funcția de director, ca o consecință logică a comportării sale. Numai că vorbele și lamentările de la sediul redacției au fost foarte repede uitate, iar autorii sesizării, au fost supuși unei aspre campanii de represalii din partea șefului și fonat în imaculată sa reputație! Campanie care, e de datorita noastră s-o spunem înainte de a ne lua cu alte treburi, n-a încetat nici în prezent.

Firește, prins cu mița în sac, Vasile Fica a fost nevoit să returneze Editurii Medicale o parte din drepturile de autor însușite în mod fraudulos, numai că — spre mirarea noastră și a întregii lumi medicale — respectiva editură nu s-a sfiit ca, în decursul aceluiași an, să scoată de sub tipar o nouă producție a plagiatorului! Cartea se numește „Tahicard-

diile paroxistice” și are, ca să respectăm adevărul, trei autori, în ordine Florin Mătrescu, Liviu Stănescu și Vasile Fica, nume care — dintr-o măsură de prevenire — nu greu de explicat — nu apar pe copertă, „Tahicardiile” fiind singura — după știința noastră — apariție editorială a Editurii Medicale care nu conține numele autorilor pe copertă! Astfel spus, ceea ce se recomandă în Planul editorial drept „V. Fica și colaboratorii” s-a transformat în colaboratorii și V. Fica, simplă schimbare de ordine menită să inducă în eroare cumpărătorul și, evident, să asigure vînzarea. Nu vom insista asupra faptului că singurul capitol — din cele 17 ale volumului — redactat de Vasile Fica, „Metode și mijloace de tratament în tahicardiile paroxistice”, nu reprezintă altceva decît includerea între copertile unei cărți a unui articol publi-

— Ce mai face conf. univ. dr. V. Fica ?

— Ce să facă ? A ajuns Profesor !

cat cu 3 ani mai devreme în revista „Medicina Internă”, nr. 2, 1971, ceea ce vrea să însemne, că în peste o mie de zile nu s-a întîmplat nimic nou în domeniul tahicardiilor paroxistice (!!) După chipul și asemănarea „maestrului”, unii din mai tinerii colaboratori — la volum și în activitatea de zi cu zi — ai directorului par să-și însușească, firește „într-o măsură mai mică, aceleași obiceiuri (au se ajunge chiar cu una cu două la plagiat, e nevoie de oarecare experiență !!), capitolul „Patogenia tahicardiilor paroxistice” apărînd în carte sub o singură semnătură (Florin Mătrescu), deși în nr. 5/1973 al revistei „Medicina Internă” îl găsim semnat de V. Fica, Gh. Panaitescu, Fl. Mătrescu, D. Olteanu și P. Ţone !! Cu alte cuvinte, dintr-o singură trăsătură de condei, trei (dacă nu patru) autori sînt omiși, principiul „dacă așa procedază șeful de ce să nu fac la fel și eu?” — în totală și flagrantă contradicție cu etica și echitatea socialistă — funcționînd fără cusur ! Iar exemplele de acest gen ar putea continua.

Revenind la activitatea doctorului Vasile Fica, ale cărui metode frauduloase cîștigă, iată, teren, ba încă un teren consolidat și întins, să ne întoarcem la finalul ultimului articol scris pe marginea plastografiei sale. La 20 aprilie 1974, „Flacăra” nota după cum urmează :

„Dacă un țaran sau un chelner plătesc cu amezni usturătoare sau chiar cu închisoarea sustragerea citorva știuleți de porumb de pe cîmp sau încălcarea unei note cu o sticlă de vin neabătută, atunci

este inadmisibil, socotim, ca doctorul V. Fica să nu plătească pentru plagiatul său. În această idee, așteptăm de urgență măsurile corespunzătoare ale Ministerului Educației și Învățămîntului, ale Rectoratului I.M.F. și ale Colegiului municipal al medicilor și farmacistilor, căci ce autoritate morală — ne întrebăm și întrebăm forurile de mai sus — poate să mai aibă dr. V. Fica după comiterea unui act grav, cum este plastografierea „Anemiilor”. Legea socialistă românească este una pentru toți. Ea nu este pentru unii mună și pentru alții ciumă, iar doctor V. Fica trebuie făcut să înțeleagă acest lucru. Și nu numai el, ci și cei care-l protejează !”

Desigur, cititorul e interesat să afle ce a urmat. Nimic n-a urmat. Plagiatorul a rămas în continuare în funcție, continuîndu-și practicile abuzive. Ba mai mult, pentru „merite deosebite” el a fost, în repetate rînduri, trimis în străinătate în prelungi schimburi de experiență și, spre stupefarea tuturor oamenilor de bună-credință din Spitalul Brăncovenesc și, desigur, nu numai a lor, recent, conferențiarul Vasile Fica a primit numire de profesor universitar, conducînd Clinica medicală I a amintitului spital !!!

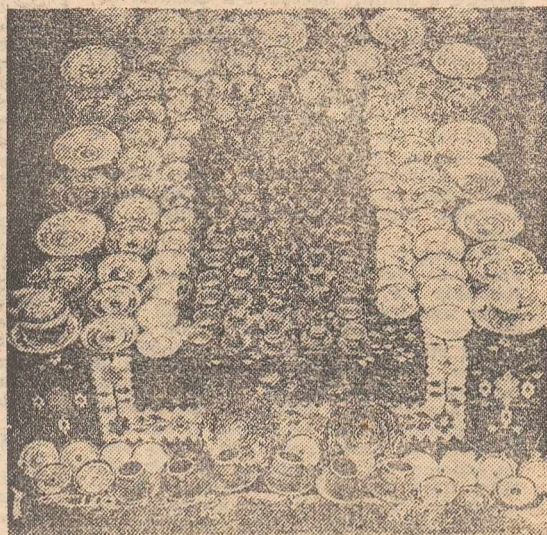
După cum bine știm, într-o țară ca a noastră, care e adevărului și a dreptății, legile nu prevăd nici o exonerare, pe deșind pe toată lumea la fel, în funcție de culpă, cu sancțiuni egale pentru infracțiuni egale. Să facă, oare, legea o excepție pentru Vasile Fica ? Să facă, oare, forurile citate mai devreme o excepție pentru Vasile Fica, numînd profesor universitar o persoană compromisă de propriile-i fapte ? Cu ce autoritate morală se prezintă, oare, proaspătul profesor universitar în fața studenților, ce exemple pozitive le poate el oferi, căci un „copist”, care-și pune semnătura pe munca și efortul altora numai pîlde de cîștig și corectitudine nu e în măsură să dea !

E de mirare că s-a procedat la o asemenea promovare, dat fiind faptul că în societatea socialistă funcțiile reprezentative, cele didactice, ca și cele de altă natură (între altele Vasile Fica e și deputat în sectorul 6 !), se cîștigă prin muncă și corectitudine, prin respectarea integrală a legilor eticii și echității. În condițiile în care societatea socialistă definește și impune criterii ferme și sănătoase de promovare, apare cu atît mai inexplicabilă atitudinea forurilor, îndeosebi a Ministerului Sănătății, care au tolerat și chiar răspîndit plagiatul doctorului Fica, trînd cu indiferență și condamnată superioritate mai vechile noastre sesizări, refuzînd orice răspuns, orice luare de poziție.

Astăzi, cînd situația Fica a căpătat, prin promovarea plagiatorului, date și mai grave, un răspuns limpede și lămuritor se impune. Il așteptăm.

ANDREI GEORGESCU ■

Cocoșul de Hurez

Intr-o organizare perfectă — forurile vilcene, din nou, au fost la înălțime! — tradiționalul târg de oale „Cocoșul de Hurez”, desfășurat în capitala ceramicii românești, lângă magnifica ctitorie a Brâncoveanului, a însemnat, la cea de-a VIII-a a sa ediție, de la începutul acestui iunie, cel mai mare, cel mai complet spectacol al artei ceramicii la români, din câte ne-a fost dat să vedem până azi. Un spectacol la care au participat 11 județe, 16 centre ceramice (cele mai reprezentative din România), 9 cooperative ceramice (reprezentative și ele, atât cit pot fi reprezentative, prin însuși statutul lor, niște cooperative), 60 de meșteri olari, creatori de înaltă faimă, și, lângă ei, mulți tineri, chiar și copii, olari-ucenici, autori ei înșiși de expresive opere ale genului. Am parcurs, pe tăpșanul târgului, o întreagă hartă a ceramicii românești, dînd ocol tuturor zărilor ei, tuturor stilurilor, tuturor tipurilor, dar călcînd cu pasul doar cîteva ulițe netede, împodobite cu iarbă proaspătă și flori de munte. De la ceramica de Hurez, cu noblețea formelor, a desenului și a ornamentului, de la fanțezia cromatică a Obogăii, de la olăria neagră de Marginea la cea albastră de Corund sau la cea cu motive-sculpturi în sgrafito a Oașului, s-a compus, cum spuneam, un mare, complet și rotund spectacol, un spectacol al artei ceramicii la români, o sinteză a calităților sale plastice și cromatice, cu valoare de document. Un document al bogăției, al varietății acestei arte, dar și al unității sale stilistice pe întreaga arie de la Carpați și Dunăre. Un document al unității de gândire și de sensibilitate artistică a românilor, al științei lor de a folosi în chip original, divers, dar unitar, pămîntul din care se fac oale, pămînt ridicat la rang de artă. Ne-am convins, încă o dată, că arta ceramică, la români, este atât de bogată, de expresivă, de totală, am zice, în semnificațiile ei, încît, dacă folclorul literar

ne-ar lipsi, am putea deduce principalele motive ale doinei, basmului sau baladei, principiile ritmice ale versului popular românesc, chiar și numai din contemplația operelor acestei arte. Ea are, ca și scoarța sau ca și broderia în lemn, poate că mai mult decît ele, capacitatea de a sintetiza universul nostru mitologic și, într-un fel, de a-l abstractiza. Nu este vorba, desigur, despre plasticizarea unor motive literare, arta noastră populară nu cunoaște asemenea transferuri inabile, ci de consubstanțialitatea motivului plastic cu motivul literar, indicînd izvorul în aceeași ritmuri, semne, simboluri, ce prezidează ansamblul creației populare din cea mai adîncă vechime.

Un juriu exigent (cel mai prestigios, s-ar părea, din istoria târgului, avîndu-l în frunte pe marele etnograf, profesorul Gheorghe Focea) s-a găsit în fața unei explozii de culori, linii, forme, semnificații, atestînd, după opinia președintelui, un veritabil progres al ceramicii românești. Meșteșug care, iată, nu s-a pierdut, meșteșug care, restrîngîndu-și funcția utilitară, prin apariția unor materiale și tehnici ce îngustează în chip vădit folosirea lutului ars, își dezvoltă, în schimb, spre beneficiul artei, străvechii lui rost decorativ. Selecția juriului a fost dificilă, produsele „kitsch” au fost mai puține ca niciodată, autenticitatea și puritatea au dominat. Au dominat, tocmai ca factor de progres, de acordare a acestei arte la sensibilitatea contemporană, căutările îndrăznețe, elaborările rafinate, desigur în tiparul tradițional. Un tipar pe care meșterul contemporan îl respectă, reproducîndu-l și predîndu-l noilor generații, dar în materia căruia — ca artist, ca personalitate artistică — intervine, corectînd efecte, cristalizîndu-le, intervine deci creator, iar prin aceasta nu falsifică, ci lucrează în duh, confirmîndu-și sîesia matricea stilistică. Este cazul lui Dumitru Șchiopu din Vlădești Vileci, autor de splendide figurine și de oale și străchini

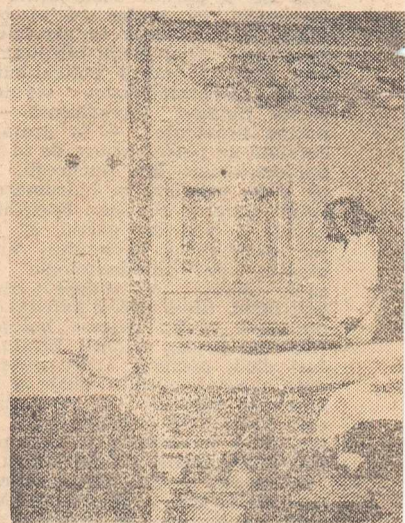
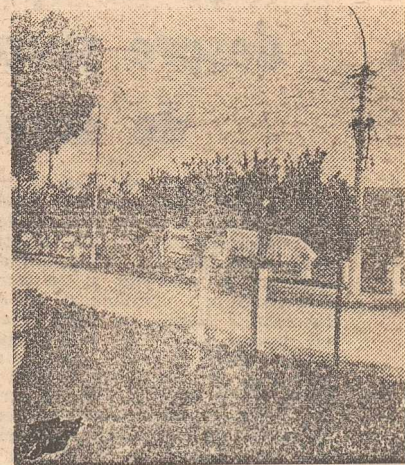
decorate cu angobă albă, delicat ilustrate, cu motive străvechi, este cazul lui Gr. Ciungulescu sau Ion Răducanu din Oboga Oltului, autori de veritabile simfonii coloristice, somptuoase, bogate, calde, este cazul nepoților faimosului Cirilibaba din Rădăuți (Neculai, Florin și Marcel), bijutieri ai delalului scump, rînduit pe taigere în altorelief, cu multă vervă decorativă, este cazul lui Ianos Jozsa din Corundul Harghitei, una dintre revelațiile acestui târg. Este cazul marilor artiști ai Hurezului care sînt Victor Vișoreanu, laureat al Premiului I la prima ediție a „Cîntării României”, și Stelian Ogrezeanu, personalitățile exponențiale, cu valoare de referință și de model, a ceea ce specialiștii denumesc „stilul Hurez”, artiști care, ca mari artiști, cu succesul asigurat ab initio, n-au participat la concurs. Au participat, în schimb, soțiile lor, Eufrosina Vișoreanu și Aurcilia Ogrezeanu. Și amîndouă au cucerit Premiul I.

Despre arta de mare rafinament a Aurcilei Ogrezeanu (care a mai cucerit niște premii I la edițiile precedente ale târgului) s-a mai scris. Despre arta Eufrosinei Vișoreanu (pentru prima oară, după cite știm, invitată la târgul de la Hurez) s-ar putea scrie, credem, ample studii. Ea lucrează în „stilul Vișoreanilor”, acel inimitabil stil al Vișoreanilor, notabil prin somptuos, prin frenezia decorativă, prin spiritul orfevru, dar și prin scîpărările fanteziei, ale surprizei care incintă sau derutează. Ea este, în același timp, o artistă ea însăși, o mare artistă, cu un „ce” personal, vădit mai ales în decorația vaselor. Ea nu decorează, ea face broderie, dantelărie, joc suav de reflexe solare, incredibile în prospețimea lor, de parcă vasele ce îi ies din mîini s-ar decanta din văzduh, nu din lut. Pornind de la motivele prime, cele mai vechi, ale ceramicii de Hurez („păianjenul”, „melcul”, „steaua”, „cîrligul” etc.), Eufrosina își exercită cu voluptate spiritul în tiparul clasic, ivind efecte neașteptate, cu un har și o bogăție de procedee care fac din fiecare piesă un unicat. Incununarea ei cu Premiul I al târgului e o tardivă, dar dreaptă recunoaștere a unui mare talent, în plină efervescentă creație.

Ediția a VIII-a a târgului de la Hurez a fost un succes. Un succes pe care l-am dori — la edițiile viitoare — și mai mare. Fiindcă foamea noastră de artă — de artă bună — nu s-a astîmpărat prin bucuriile ce ne-au fost oferite acum. Dimpotrivă.

ILIE PURCARU

P.S. Fiindcă vorbim de ceramică, fiindcă vorbim de arta Vișoreanilor: mulți dintre cititorii acestor rînduri își amintesc, desigur, de marea expoziție — cuprinzînd peste o mie de piese-unicate de artă — a lui Victor Vișoreanu, deschisă anul trecut la Muzeul satului. Fusesem înștiințat că această magnifică expoziție a intrat în patrimoniul muzcului. Aflăm acum, de la meșter, că ea nu mai există, că piesele ei s-ar fi vîndut. Unde, cum și de cine? Oficial, aceste piese n-au fost puse în vînzare nicăieri. Atunci? ! Așteptăm răspuns.

Sala de operații chirurgicale a spitalului, a unui anestezist care trebuie să

Se pregătește panoul noilor absolvenți

Eseu despre lingură și minunatul lingurar

În urmă cu vreo doi ani, un designer de școală nouă, cu slujba spre partea Rahova-Chirigiu, a creat un model de lingură cu o sîmădenea de virtuți și un singur cur: nu mergea deloc la vînzare. Lingura aceasta era, ca să zicem așa, rău condiționată istoric. Desenul vădea mult stil, luciul otelului tinea la dorul de desăvîrsire al oricărui cetățean, pretul nu speria pe nimeni. Totuși, cumpărătorul nu prea se-ndemna la cumpărat. Lingura avea căusul cam neîncăpător! Cu gîndul la linia obiectului ce trebuia pus în fabricație în mai multe zeci de mii de bucăți, designerul uita că românul, desi vrea lucrătura modernă în tot ce ia mai nou de pe piață nu-si lasă la usa magazinului și obiceiurile. Îndeobște, fie sătean, fie orășean, omul începe prinzul cu o ciorbă. Iar ciorba asta e de obicei deasă și indigestă. Cu timpul, vom avea poate o altă concepție asupra ciorbei, dar pînă una-alta, situația e că lingura trebuie creată pe nevoie.

Lingura în chestiune se află la vedere într-una din vitrinele expoziției pe care Întreprinderea INOX a organizat-o în folosul tuturor acclora care vin în vizită aici. Vitrinele sînt pline cu felurite servicii de masă, cu fel de fel de linguri, furculite, lingurite și cutite — fapt ce arată că ciorba în chestiune e numai un capăt de discuție, nevoile mesei fiind și multe și foarte variate. Cu totul, se fabrică la INOX peste 300 tipodimensiuni de tacimuri și altele. Adică: patine cu rotile și

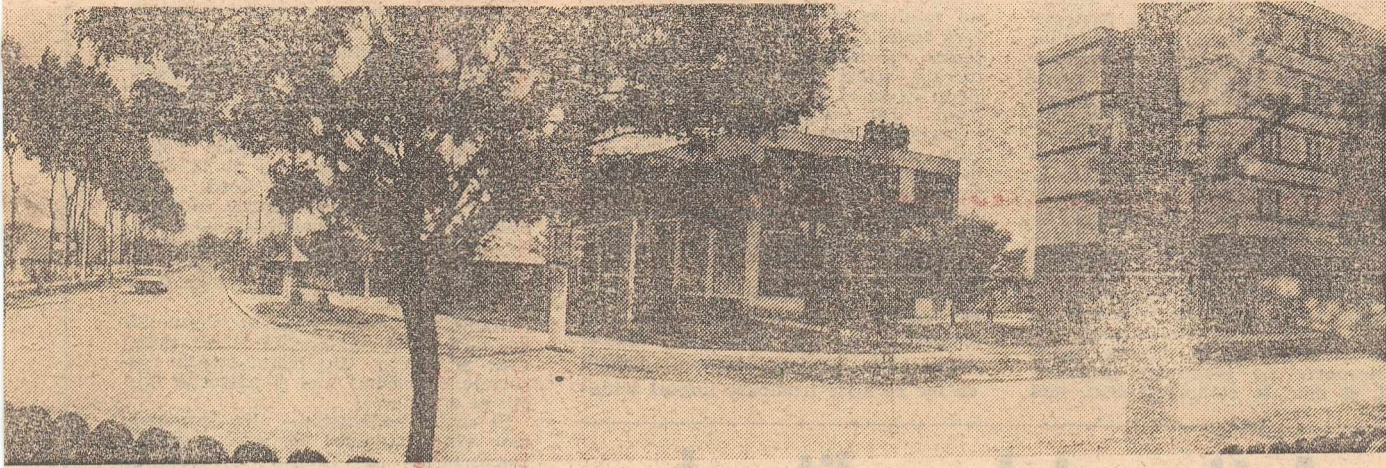
patine artistice, ascuțitoare cu role pentru cutite, clete pentru întors genele, foarfeci de toată mîna, de la foarfecile croitorului la acela al culegătorului de vii, apoi sîmădenea de bricege, pile pentru unghii, truse de volaj, ustensile pentru pescarii sportivi, în fine, numai lucruri de care — dacă exceptăm lingura, furculita și cutitul — omul n-are musai trebuință, dar care vin să-l ajute. O fabrică pentru o mie de mici nișuri, cum s-ar zice. Ocupați cu atîtea industrii mari, aproape că n-o

băgăm în seamă. Dacă ea n-ar lucra bine însă, am face mare caz. De aceea, să nu exceptăm lingura. Să vorbim frumos de lingură și lingurar, fiindcă meseria acestuia e importantă. Cînd o familie trece de la serviciul de masă din tablă proastă la cel din inox, trecerea marchează mai multe schimbări în viața familiei. În căusul preastimatei linguri începe o filosofie întreagă. Dealtfel, în urmă cu doi ani, la INOX s-au petrecut cîteva lucruri care ne lămuresc ce pagubă poate să facă în

interesul public absentă acestei filosofii. Maistrul Dumitru Dinică ține minte exact ziua cînd noul și vechiul s-au înfruntat pentru prima oară deschis la INOX. Asta s-a întîmplat în dimineața de 14 octombrie 1976. Întreprinderea nu-si mai realiza de o bună bucată de vreme planul fizic, magaziele erau pline cu 60 000 duzini de linguri necontractate și din unele principii care azi pot să ne pară ciudate, producția de cutite și furculite era foarte neglijată. Orice om cu un minim de bun simț pricepe că lingura merge cu furculita — și viceversa. Cu toate acestea, la INOX sporea stocul de linguri. În dimineața de 14 octombrie, prin urmare, maistrul Dinică ar fi trebuit să semneze, solidar cu direcția, planul preliminar al producției pe luna respectivă. În hîrtia lucrurile stăteau splendid, în realitate foarte rău. Fiind om al producției și, mai ales, un comunist de opinie, maistrul a hotărît să nu semneze planul preliminar. El știa bine că, în fapt, producția nu avea cum să fie realizată. În prima jumătate a lunii întreprinderea nu dăduse decît marfă de 700 000 lei. Hîrtiile continuau să spună că treburile merg strasnic, și în baza celor contabile direcția lua prime. „Aici e chestie de viață și de moarte, și-a zis patetic maistrul. Să trecem la adevăr fiindcă altfel ne punem toată lumea în cap!” O brigadă de control a sectorului a confirmat ceea ce practic știa fiecare în întreprindere și anume că fără unele schimbări hotărîtoare, INOX-ul rămînea fără muncitori. Atunci a fost schimbată toată echipa de conducere. Întreprinderea Vulcan a trimis, așa, din conștiință muncitorească, pe doi din oamenii ei buni ca să facă ordine, astfel că în 1977 noul stil de muncă, întemeiat pe colaborare, abnegație, seriozitate și, mai ales, vorbă omenoasă a intrat hotărît în drepturi. „Primul lucru pe care l-am avut de rezolvat chiar la sosi-

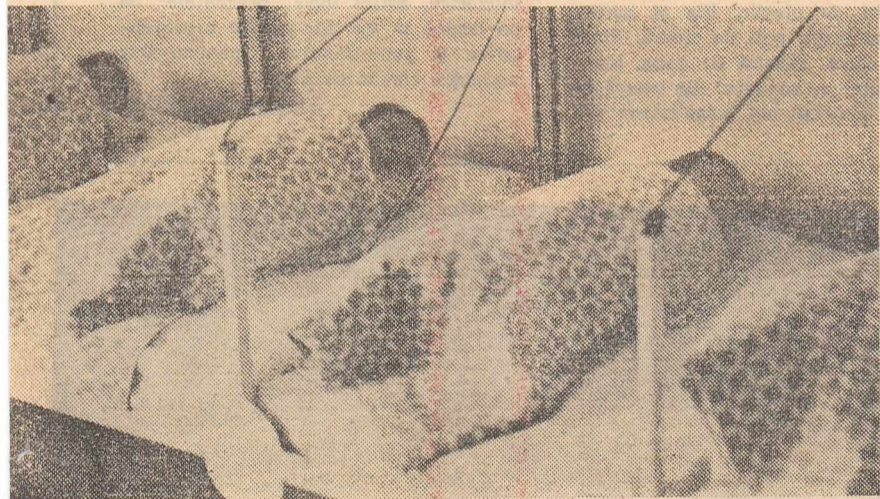
Mari meșteri, într-o mică întreprindere.

Pechea, vedere, început de urbanizare

Ora de pictură

Oameni noi

...intreprindere, spune inginerul șef cu Nicolae, a fost să le promit mai Nicolae Bodeanu și Anghel Do — aflați pe picior de plecare — ul se va schimba. Pentru asta însă voic și de dinșii. Cei doi veniseră orea de transfer și nu arătau prea entuziasm la promisiunile mele. Ingerii buni n-au părăsit între-rea... Maistrul Florea Mantu so- că întâmplările lunilor acelora, e sfârșitul lui '76 și începutul , ar fi substanța unui roman bun, de 15 zile, de la jumătatea lui brie până la 1 octombrie 1976 am cu toții cite 12 ore. Am făcut mo- ea tuturor oamenilor, știind că de care aveam să muncim depindea noastră. Dacă în primele două săp- ale luni nu realizaserăm decât lei producție marfă, în celelalte m dat producție de peste 8,5 mili- La 1 septembrie a fost schimbat ul șef, la 1 noiembrie inginerul 1 ianuarie directorul și la 15 fe- directorul comercial. Cei nou ve- director ing. Marius Constantines- vector comercial Frusina Catrina, șef Dumitru Nicolae, contabil șef Gheorghe — s-au arătat din prima ameni energici și, fapt extrem de ant atunci, plini de înțelegere în e cu muncitorii. Nimeni nu mai ve- cerere de transfer, Mi-e și astăzi grea cînd îmi amintesc cum stătea l Ion Răducan — un meserias ex- al — cu ochii umezi și cu jalba în ea să plece, după ce fostul director, i tovarășii de muncă, îi vorbise ulți oameni ca Răducan au plecat, ulți au rămas și cu cei care au ră- u frații Marin, Florea și Stelian a, cu Mihai Manta, cu alții asemeni -am pus pe muncă".

...uncă deloc ușoară, deși industria

...acestor bunuri de larg consum se cheamă ușoară. Înainte de a fi tacim strălucitor la masa celăteanului, lingura, furculița și cutitul sint tablă de oțel inoxidabil. Tabla suferă o seamă de operațiuni, iar opera- tiunile sint ca peste tot în industria me- talului, însoțite de foc, consum de ener- gie și inteligență tehnică. Ca să iasă ta- cimul cu lumini împăratești în oglinzile suprafețelor sale, el trebuie trecut prin perii de mai multe feluri. În secția de fi- nisaj, munca nu e prea confortabilă, pe- riile iau de pe metal un praf perfid, brun. Pretul frumuseții oțelului inoxidabil este de ajuns de mare ca să înțelegem încă o dată că lingura noastră cea de toate zi- lele tot cu trudă se face. INOX-ul are o seamă de dotări vechi, care se moderni- zează pe cit e posibil dar, construieste și o secție nouă. Pînă în iunie 1979 întregul flux tehnologic va fi reorganizat. Dealt- fel, munca de reorganizare se simte peste tot. Lucrul cel mai remarcabil e că acum, spre deosebire de trecutul nu prea îndep- ărtat, se știe în orice clipă starea pro- ductiei. În consecință, se știe bine și sta- rea retributivei. Dacă pentru luna mai, de pildă, INOX-ul a raportat o producție netă cu mai multe procente peste cea plan- ificată, faptul a fost resimțit cum se cuvine de toată lumea: retribuiția medie — primită în acord global — a fost și ea cu niste sute de lei bune mai mare. Dealt- fel, retribuiția medie pe anul 1978 e în jur de 2.200 lei. Încă un fapt: după ce s-a aflat în situația nu prea plăcută de a avea cea mai mare fluctuație a cadre- lor din sector, INOX-ul, o întreprindere, la drept vorbind mică, înregistrează azi o fluctuație normală. Cit despre reportajul muncii la fabrica de linguri, el poate fi scris de aici mai departe.

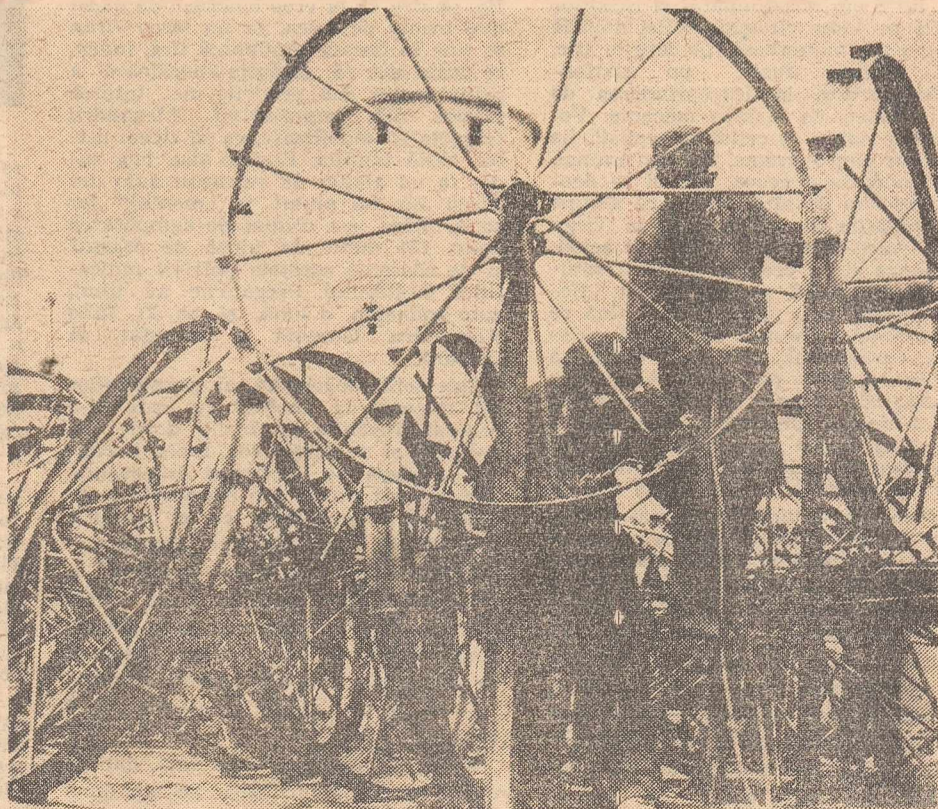
O. TUDOR

...lați, care și are sediul în comună (mane- vrînd un parc de 38 de autobuze, 155 de autocamioane și 16 bascule), cei 2.500 de copii, prinși în diferitele forme de în- vățămînt din Pechea, cei 6 km de rețea de apă potabilă, prima hidrosferă cu o capacitate de 15 vagoane, cei cîțiva kilo- metri de canalizare, noile dotări civice: sediul politico-administrativ, dispensarul uman, blocurile de locuințe, casa de cul- tură, cu 400 de locuri, grădinițele (toate acestea beneficiind de încălzire centrală), magazinul „Modern”, secția de covoare innodate, care participă la export (110 fe- mei muncesc aici), reprezintă o pistă de decolare sigură, cu o producție industrială de 47 de milioane lei în prezent, cărora li se adaugă și alte sume importante din agricultură și diverse activități, pentru ca în 1980, cînd Pechea va fi declarat oraș, să iasă, în această nouă lume, cu produc- ții de peste 110 milioane lei.

Primarul prezintă cu încredere viitorul comunei devenit iminent (ce înscamnă doi ani în perspectiva istoriei?), spunîndu-mi: „Dacă este adevărat că există un miracol românesc (și știu că el există), atunci pot declara, fără nici o teamă, că există și un fenomen numit Pechea, cu nu mulți ani mai înainte, cea mai săracă așezare din întreg sudul Moldovei. Nu uitați că printre primele 5 gospodării agricole din țară, în 1949, s-a numărat și cea din Pe- chea! Numai 4 case, din cele 2.450, mai sint acoperite cu stuf, toate celelalte cu tablă albă. Aici s-a înființat prima socie- tate culturală din județ, cu activități di- verse și chiar o universitate cultural- științifică, cu 5 cercuri de studiu, legată direct cu cea din Galați, mă refer la Uni- versitatea politică de conducere. Îmi dau seama că alături de condiția materială, economică, de care dispunem și care se va amplifica, procesul de conștiință a oa- menilor va afirma greu în balanța aventurii urbane la care asistăm toți cetățenii co- munei și la care participăm cu elan și interes.”

Fotoreportaj de A. MIHAILOPOL și GH. DECEMBRIU

COMUNA PECHEA ȘI AVENTURA URBANĂ

Sistemul de irigații al județului Galați primește, de la Pechea, roțile de sus- ținerea tubulaturii

Cum știe oricine, sezonul estival, de la Mamaia până la Mangalia, creatori populari din cele mai reprezentative zone etnografice și folclorice ale României își pot expune spre vizare creațiile artistice în lemn, ceramică, țesături, cusături etc., roade al îndemnării și imaginației lor, materializate în spiritul tradiției zonei respective. Să încercăm să răspundem unor întrebări. Cine vinde obiecte de artă populară pe litoral? Cum se fac simțite aici zonele cele mai interesante și reprezentative ale țării? În ce măsură își face loc kitsch-ul? Ce întreprind organele locale pentru ca obiectele de artă populară ce se desfac pe litoral să fie semnificative în ceea ce privește autenticitatea folclorului românesc?

O comisie de omologare condusă de tovarășul Aurel Vincențiu, secretar cu probleme de propagandă la comitetul municipal de partid, comisie care de doi-trei ani începe luptă împotriva prostului gust și, mai ales, luptă pentru respectarea valorilor autentice și reprezentative ale folclorului nostru. „Cu ani în urmă, ne spune dînsul, veneau creatori cu lucruri valoroase, dar și cu multe făcături, străine de folclorul autentic, iar altele, autentice, dar pentru alții. Majoritatea se așezau pe unde apucau, își prezentau marfa pe ziare și aspectul era detestabil. Am asigurat în primul rînd o bază materială — tonete, mese — pentru o desfacere civilizată, am stat apoi de vorbă cu artizanii, nu pentru a-i învăța ce înseamnă tradiție, ci pentru a-i determina s-o respecte”. Un alt membru al comisiei de omologare, criticul de artă Florica Cruceru, directoare a Muzeului de artă din Constanța, ne mărturisează, de asemenea, că eforturile respectivei comisii au fost în bună parte încununat de succes, astfel că, de pildă, anul trecut, cunoscuți creatori cum sînt Maria Spiridon din Avrig, Ion Frunzete din Râșinari sau Ion Bănacul, cojocar din Bărbătești, au expus în fața Muzeului de artă populară din municipiu și s-au bucurat de un succes deosebit. Cum lucrează de fapt această comisie de omologare? Ne explică, în detaliu, Maria Magiru (singurul etnograf din Constanța) care nu face parte din comisie, dar care este consultată de aceasta în fiecare iarnă, cînd se fac avizările. „Vine omul și își expune obiectele, noi alegem dintre ele pe cele care ni se par valoroase, le fotografiem și întocmim o listă, explicîndu-i că numai pe acestea le poate

desface. Bineînțeles, îi explicăm, totodată, și care sînt criteriile”. Și care sînt criteriile? „Tradiția artei autentice. Obiectele trebuie să păstreze forma inițială, materialul și tehnicile de prelucrare: sculptură, cioplire, creștătură, de pildă, pentru lemn. Mulți dintre ei și-au procurat strunguri de lemn și le finisează industrial. În sfîrșit, trecem peste aceasta, dacă obiectul este frumos. Dar aici mai intervine ceva: aplicarea unui lac și a unor culori stridente care n-au nici o legătură nici cu tradiția, nici cu frumosul și nici cu zona folclorică respectivă. În plus, sînt zone cunoscute în care am observat că apare kitsch-ul. Astfel, cei din Petricani (Tg. Neamț), renumiți pentru lingurile frumoase pe care le meșteșugesc, au început să aplice pe lingă lac și diferite figuri antropomorfe de inspirație grigoresciană, și apoi le colorează. Sau, iată

expui n-ai nevoie de avizarea comisiei, ci de un simplu certificat de producător. Peste 40 de tonete îți oferă tot soiul de obiecte, de la o ceramică fără tradiție, și bibelouri sub formă de pisici și ciini și pînă la măști urt lucrate, scoici lăcuite și vopsite strident, ca să ai o amintire cu specificul local. Din sectorul ceramic se detașează net Emerich Ravaș din Corund, care în locul ceramicii tradiționale de prin părțile sale natale, a confecționat tot felul de servicii și vase, negre-cafenii cu dungulițe și floricele ca să rupă inima turistului. Nu lipsesc din bilci nici aplicile, nici măștile bărhoase.

Saturn. Am intrat în incinta în care se desfășoară arta populară exact în momentul în care Maria și Dumitru Apostol din Petricani (Neamț) dădeau cu lac pe niște frumoase linguri sculp-

Rahova, Ion Drușă), aplica, ciini, pisoi, scoici vopsite. În spațiul afectat creatorilor „cu omologare”, cam aceleași piese de pînă acum: ceramică din Corund (nu de Corund), obiecte din iască, tot din Corund, ii, mileuri, fluiera de Hodac, linguri și lingurare, „modele din moși-strămoși, învățate de la părinții mei, la care am adăugat și eu ceva, din cap, din experiență” (Constantin Cirlan — comuna Petricani). Fusesem atenționați de la Constanța că aici, la Eforie Nord, vom întîlni un magazin specializat în ceramică de Horezu. În magazinul cu pricina e și ceramică de Horezu, dar mai la o parte, mai dedesubt, „mai dați puțin bananele la dreapta, să fotografiem ceramică”.

Mamaia. Aceeași poveste. Ceramică de la Corund, omologată și nu prea, vase și donițe din lemn, lăcuite și pictate cu păstori vioi și păstorite împlinite sufletește.

Și acum concluziile. Ne întrebăm cine vinde obiecte de artă populară românească pe litoral. Constatările raidului nostru, precum și listele cu artizanii care-și desfac marfa pe malul mării ne lămuresc pe deplin. Din aproape 400 de artizani ale căror obiecte au fost omologate (și mai sînt și cei care n-au omologat nimic și vind în piață), peste 200 sînt din județul Harghita, aproximativ 60 sînt din Neamț, 30 din Mureș, 20 din București și cîțiva din Constanța. Constatăm că, practic, arta populară românească este reprezentată în principal de o singură zonă. Mai exact, singura ceramică existentă este cea de Corund, după cum țesăturile vin doar de la Izvorul Mureșului. Este un dezechilibru evident în ceea ce privește prezența pe litoral a tuturor zonelor reprezentative din acest punct de vedere. Unde sînt renumitele centre cunoscute și căutate pentru tradițiile, pentru adevăratul tezaur de comori populare românești? Unde sînt țărani din Șugag, Săpînța, Horezu, Hurezu, Oboga, Curtea de Argeș, Avrig și din alte centre cu mari meșteri în broderie, țesături, pictură pe sticlă și olărit? Ni se spune că vor veni după 15 iulie. Poate, dar stagiune permanentă fac doar unii și lucrul acesta creează o falsă sau săracă imagine despre arta noastră populară. Nu tot comisia de omologare și avizare ar trebui să asigure și echilibrul zonelor folclorice, astfel încît „prezențele” de pe litoral să fie într-adevăr reprezentative și semnificative pentru arta populară românească?

MIRCEA RAIU ■

Artizianatul pe litoral

ceramica de Corund (Mureș). Meșterii din această zonă au început să facă ceramică neagră (cea autentică este de culoare crem, avînd ornamentația florală cu albastru) pe care o pictează cu diferite flori de culoare roz. Sau, dacă ne referim la broderii, creatorii din Izvorul Mureșului creează modele fără nimic românesc în ele”.

Să mai notăm la activul comisiei de avizare și faptul că se aplică o soluție potrivit căreia artizanii sosiți pe litoral au fost împărțiți în două zone, A și B. Prima zonă, cu obiecte mai aproape de adevăr, de tradiție, expunînd, cum s-ar zice, în față, la tonete sau mese special amenajate pentru așa ceva, în timp ce a doua, fără nici o legătură cu arta populară autentică, expune în piață, alături de producătorii de fructe și legume.

Ținînd cont de cele aflate privind eforturile comisiei de omologare și avizare, am pornit într-un raid de-a lungul litoralului să vedem cine și ce vinde și cum devine chestiunea cu cele două zone amintite, menită să stăvilească prostul gust și poluarea folclorului.

★

Mangalia. Pînă la această oră, orașul nu are încă un loc special amenajat pentru creatorii populari. Ni se spune că luna viitoare, cînd se va întîlni sezonul, se vor face. Pînă atunci, dăm o raită prin piață, unde ca să

tate cu măiestria obișnuită prin partea locului. Maria Deaconu, tot din Petricani, a expus pe masă, la un loc, și obiectele omologate și cele neomologate. Forme și creștături splendide însă tipător colorate.

Neptun. Soții Elisabeta și Gheorghe Kovacs din Izvorul Crișului vind ștergare și fețe de masă pe care le-au făcut cum au prins din bătrîni, iar cinci meșteri din Hodac expun fluiera și nairi împodobite măiestrit, „cum numai Hodacul știe”. Întîlnim și aici ceramică, firește, de Corund, amestecată — autentică și „adaptată” — în țilnim și numeroase mese pline cu obiecte omologate și neomologate.

Eforie Nord. Un chioșc cu artizanat al U.J.C.M.-Constanța vindă li făcute de cooperative meșteșugărești din Breaza și Timișoara, ceramică făcută la cooperativa de artă aplicată București (care a mai realizat și aplica, turme de elefanți și pui de cioară, să mai treacă uritul copiilor), alesături (fețe de masă și ștergare) de Oltenia. Vinzătoarea ne lămurește că se vind foarte bine „țărăncile” în portul național al diferitelor zone și protejate de cilindri de plastic, ille și șervețelele, mai puțin puful de cioară. Piața stațiunii oferă pictură de gang, bibelouri făcute „cu matrița” din piatră de la Turda (autorul, un bucureștean din

„Farfuria zburătoare” din Alimpești

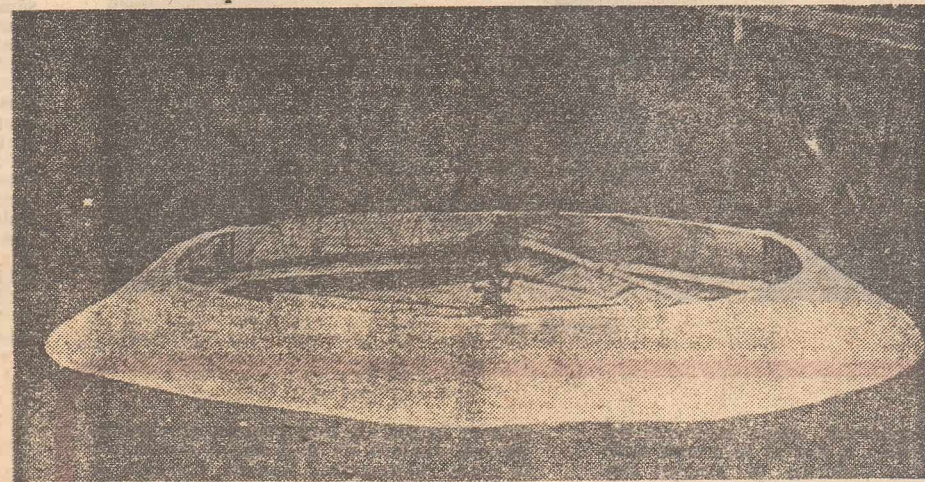
Ce a văzut în vara trecută Alimpeștii Gorjului, sat așezat la marginea județului, ceva mai într-o parte de drumul care duce dinspre Tîrgu Jiu spre Horezu, cu casele răsfrîrate de-a lungul albiei curate a Oltețului, își aduce aminte și-acum și i se pare de pomină. Pe Alexandru Gorgota, băiatul lui Solomon Gorgota, îl cunoșteau doar toți de cînd era mic și, încet, odată cu scurgerea vremii, pînă ca el să-implinească cei 43 de ani cîți are azi, s-au lămurit că de felul lui e om neastîmpărat și iscoditor să afle pe lume cît mai multe, dovadă și meseriile, numeroase, pe care le știe. Anul trecut lucra pe platforma Rovinarilor, la întreprinderea de utilaj minier, ca lăcătuș mecanic. Venea acasă odată cu ceilalți navetiști, fie zilnic, în cite-o vreme, fie săptămînal, o perioadă după aceea, dar el se deosebea oricum de alții pentru că alături de bunătățile de la oraș, de la Tîrgu Jiu, pe care le cumpăra celor de acasă, se ostenea și cu ceea ce oamenii satului numeau, scurt și cuprinzător, „fierătani”. Azi așa, miine la fel, pînă ce pe consătenii a început să-i roadă, neisțovită, curiozitatea, încît s-au oprit, ca din trecere, pe la poarta lui Alexandru Gorgota, să-l întrebe ce tot meșteștește el și ce are de gînd. Cînd le-a răspuns că vrea să facă o „farfurie zburătoare”, și-au lăsat căciuliile mai pe frunte, așa, mirați și zicînd bine, atunci, că știm și noi despre ce-l vorba, dar mai încolo, cînd s-au aflat singuri, au ris în largul lor. Pe la Alimpești lumea nu e chiar atât de îndărătnică la citit încît sa nu știe, pînă și copiii, ce sînt acelea CNZ-urile, așa că răspunsul lui Alexandru Gorgota s-a părut că vine ca din partea unuia care se ține cam cu nasul pe sus iar surîsul furișat al consătenilor n-adeucea, de aceea, a batjocurit mai mult fiind o-nercare a bieților oameni de-a scîpa astfel de uluiala care-i cuprinsese. Dacă nu cu privire la rezultatul lucrării lui Gorgota, atunci cu privire la sănătatea, poate cam

zdruncinată, a acestuia din urmă. Că n-avea rost să-și facă ei temeri în această din urmă privință, s-a dovedit foarte curînd după aceea, cînd inventatorul a cerut primarului Sevastian Dănescu permisiunea să-și monteze aparatul într-un colț al terenului de fotbal aflat chiar lîngă gardul lui. O lună de zile a lucrat acolo ca un apucat, cite-odată sub privirile, din ce în ce mai nedumerite, ale alimpeștenilor și mai întotdeauna sub ochii copiilor satului. Ba, pentru că la vreo cincizeci de metri mai încolo pe șosea, pe un teren viran se ține în fiecare săptămînă țîrg, luna, se poate zice că „farfuria zburătoare” a prins contur sub privirile mai tuturor satelor din împrejurimi. Alexandru Gorgota își mobilizase, ca să zicem astfel, toată familia. Fratele său, Ion, sudor la un atelier de reparații auto din Tîrgu Jiu, l-a ajutat la „montaj” iar soția, Elena, s-a ocupat de cumpărarea celor 124 metri de pinză de cearșaf și de coaserea acesteia potrivit indicațiilor meșterului. Pregătirile au ținut, cum spunea, o lună, și pe 21 iulie Alexandru Gorgota a anunțat că „zboară”.

Sub ochii dogoritori ai consătenilor săi, motorul de „mobra” cu care și-a echipat invenția a bîzîit două ore, aproape, și nu fără folos. Încet, burduful de pinză s-a umflat și drăcovenia, cum ar zice cineva din Alimpești, a început să semene chiar cu o „farfurie zburătoare”, iar Gorgota, alimpeșteanul, cocoțat pe sub elice, învîrtînd și mînuind tot felul de manete, s-a ridicat în aer, sub ochii oamenilor, la o palmă-două deasupra pămîntului! („Desprinderea” contează, zic și marii zburători.)

— V-ați mai gîndit la ceva atunci? îl întreb.

— La început nu mi-a fost, dar pe urmă mi s-a făcut frică. Eu am făcut o elice din trei palete. O paletă din asta are trei metri lungime și lățimea de 65 de centimetri. Cînd au început să

se-nvîrtă repede și negricioase deasupra mea parcă mi s-a întunecat cerul și mi s-a făcut teamă să nu mă ridic, cine știe, prea sus, cu toate că știam — și începusem să văd bine — că motorul de „mobra” nu mă duce prea departe. Eu, cînd m-am gîndit să pun motor din asta, am calculat că toată construcția o să aibă vreo trei sute de kilograme. Dar a ajuns să aibă 520, așa că, m-am gîndit după aceea, trebuia să pun motor de CZ, și chiar am făcut rost, pe urmă, de la Clubul sportiv din Tîrgu Jiu, dar n-am mai apucat să-l montez.

În timp ce mecanicul din Alimpești se gîndea la toate acestea, consătenii lui, adunați roată, își țineau pâlăriile cu mina pentru ca aerul vînturat de elice să nu le zboare de-a lungul terenului de fotbal, iar la sfîrșit s-au risipit fiecare pe la casa lui, mai avînd încă timp să murmure în grupuri: „ce mai, gata, Sandu, băiatul ăsta al lui moș Solomon, a reușit...”

Totuși, cum părerea oamenilor din Alimpești nu este un criteriu în lămurirea importanței unei invenții, ea, această părere a satului neputînd acorda brevet, mai trebuie să arătăm că dosarul „farfuriei zburătoare” a fost depus la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci — și nu de către Alexan-

dru Gorgota ci de către Facultatea de construcții aerospațiale București, căreia el i-a prezentat o machetă — iar ce vor hotărî specialiștii de acolo va fi, desigur, bun și definitiv. Pînă una-alta, mai amintim doar că aparatul de zbor, de formă lenticulară, conceput de Alexandru Gorgota, are, după cum susține acesta, proprietatea de-a nu cădea, principiul de funcționare amintindu-ne nouă, ca nespecialiști, de o combinație între elicopter și balonul dirijabil. De fapt, ce-ar fi nou în toată această problemă, susține Alexandru Gorgota, este că o bună parte din curenții de aer formați prin mișcarea elicei umflă burduful — să-l zicem așa, mai simplu — care-l și dă obiectului înfățișarea de farfurie și-l menține plutirea, manevrele pe orizontală și virajele urmînd a fi executate prin închiderea și deschiderea unor clapete. În privința aceasta, cum am zis, rămîne să se pronunțe specialiștii. Cît ne privește, rîndurile de față n-au vrut să vorbească decît despre un țaran deștept, cu mai multe calificări de muncitor la viața lui, care a avut ambiția ca prin el să lase satului în care s-a născut o istorie...

DUMITRU ELIADE ■

Capșa, de ce doar în amintire ?

● „Cu cine să începem rubrica dacă nu cu acela care este omul cel mai dulce din București ? Când zici Capșa, îți lasă gura apă și parcă îți vine imediat să o pornești spre maestrul cofetăriei și al bucătăriei moderne. Să facem cunoscut pe Grigore Capșa, ar fi să vorbim de biserica Zlătari sau de Ateneu. El a devenit o instituție bucureșteană, un monument de zaharicale. (...)” (Un ziar bucureștean din 13 iunie 1897).

După necazurile ce se abătuseră vreme îndelungată asupra Capitalei, anul 1852 părea a fi pentru bucureșteni un an de grație. Terorizați de atâtea molime, cutremure, focuri și ocupații străine, oamenii își lăseseră în arșița verii gospodăriile și, după cum le îngăduiau pungile, se îndreptară fie către băi, fie către ville de la marginea orașului. De-a lungul „Aleii lui Kisseleff”, după cum notează cronicarul, „în unele zile se pot vedea până la șase sute de echipajii alergând încoace și încolo, în nori de praf — aceasta pentru a lua aer curat”.

Intr-una din zilele acestei călduroase veri, o veche firmă, cocoțată pe o casă bucureșteană, pomenită și pe la 1723, făcea loc alteia: „La Doi Frați Anton și Vasile Capșa”. Casa de care vorbim era Hanul Damari, situată vizavi de biserica Zlătari, despre care, peste 90 de ani, Gala Galaction nota că este o minune să găsești într-un București „fără memorie” o casă, „și încă o casă comercială care să-și dovedească existența ei, timp de aproape o sută de ani neîntreruși”. În această casă patru frați întreprinzători, frații Capșa, aveau să întemeieze la început o mică cofetărie, dar cu dorința de a „face o mare prăvălie” care să dea românului și celui care vine să viziteze Bucureștiul și alte dulciuri decât baclavale, saraliți, lișă de fructe, compoturi și bigi-bigi. Cu hărnicie și pricepere, cei doi frați mai mari care erau trecuți pe firma hanului Damari, se așează sănătos pe treabă, își administrează cum se cuvine inventarul modest la început, („trei mături, lumânări cu său, sacaua pentru apă”), operează riguros în scripte, înfruntă anii de secetă și sărăcie, tinzând nu către o „vremelnică înghebare”, ci către o întreprindere mare, cu marfă multă și bună. Și firma prosperă. Frații mai mici sînt trimiși la Paris, după ce învață meserie în țară de la Vasile și Anton Capșa. Grigore Capșa, unul dintre cei mici, face practică la renumita cofetărie a lui Boissier, dovedindu-se nu doar un meseriaș priceput, dar și un pasionat, un adevărat maestru într-o ramură în care prăvăliile de pe malurile Dimboviței erau lipsite de rafinament. (Dealtfel, Grigore Capșa a fost singurul străin admis la Academia de studii industriale din Paris, secția cofetărie). Ucenicul își întrece maestrul și renumita casă franceză ar fi fost fericită să-l numere pe tânărul român printre colaboratorii săi. Dar, Grigore Capșa respectă tradiția familiei, își iubeste țara și la 27 de ani se asociază cu al treilea frate, Constantin, firma consemnând evenimentul cu mici rectificări: „La doi Frați C. și Gr. Capșa”.

În acest moment industria cofetăriei românești își schimbă specificul oriental, nu numai „printr-o nouă prezentare, dar și prin introducerea unor articole cu totul necunoscute până atunci la noi” (din cronică Casei Capșa). Om întreprinzător, Grigore Capșa își dă seama că fără oameni pricepuți, fără meseriași buni, cofe-

De la baclavale și bigi-bigi, la rafinamentul bucatelor de azi — o istorie de 126 de ani de artă culinară românească prezentată de „capșistul” Ștefan Lăzărescu

țaria românească nu poate prospera doar cu mărfuri de aiurea. Aduce calfe din Franța pe lângă care crește ucenicul din țară. În decursul anilor, se formează aici renumiți cofetari ca Ioan Nestor, Angelescu, bucătari ca Victor Neagu și alții. Munca și talentul lui Grigore Capșa sînt răsplătite nu numai de laude și mulțumiri, ci, așa cum notează un ziarist al vremii, și de o sumedenie de medalii de aur, argint, „care curg din toate părțile”. Marca Expoziție universală din Paris, în 1900, a prilejuit încoronarea activității lui Grigore Capșa cu trei medalii de aur și două „Grand Prix”. „L'Encyclopédie Contemporaine” din 15 iunie 1900 publică un articol în care se arată că întreprinderea Capșa este una dintre cele mai însemnate din lume.

Un vechi „capșist” este azi și cel care conduce restaurantul care se află în fosta Casă Capșa: Ștefan Lăzărescu.

— Când ai devenit „capșist”, stimată Ștefan Lăzărescu ?

— În 1933, cînd la zece ani și jumătate am fost adus ucenic de două surori care lucrau la Casa Capșa.

— Cine a fost, în citeva cuvinte, Grigore Capșa ?

— Un român talentat în arta cofetăriei (renumitul Boissier considera că această meserie este de fapt o artă), un om pasionat și muncitor, care, după practica făcută la Paris, fiind foarte apreciat, putea să rămînă acolo, dar care a ținut morțiș să vină în țară să întemeieze o școală.

— Cum își creștea Grigore Capșa ucenicii ?

— Își recruta calfele de la țară. În decursul anilor s-au format generații întregi de cofetari și bucătari cu tineri de la Rupea, Veneția (Ardeal), Glogova (Oltenia) și din alte colțuri ale țării.

— Cum se învăța meseria la Capșa ?

— Exigențele erau foarte mari. După ce intrai ucenic, trebuia să treci prin toate laboratoarele de fabricație, bombo-

nerie, patiserie, șocolaterie etc., pentru specializare. Treceau ani buni de meserie ca să poți ajunge meșter.

— Dați-mi citeva nume de elevi, meșteri crescuți de Capșa.

— D. Avramia, șeful laboratorului de la Intercontinental, Iosif Mironescu, șeful laboratorului nostru de cofetărie, frații Tutilă de la Athenee Palace și Lido, Zamfir Zenovie, șef bucătar la noi și alții.

— Este adevărat că unele dintre specialitățile existente în cofetăria noastră au fost create de Grigore Capșa ?

— Este adevărat. De pildă, prăjitura „Joffre” care a fost făcută cu ocazia vizitei mareșalului francez Joffre în august 1920.

— Stimată Ștefan Lăzărescu, am în față o scrisoare pe care Grigore Capșa i-a trimis-o lui Jean Nestor, unul dintre meșterii formați de el, și în care am întâlnit cuvintele: „Cătu despre iubita noastră patrie, sperăm a eși cu Independența definitivă și scăpați de tributulu că până acum lu plăteam turcilor... Oștirea noastră acum este vie, mândră și gata a trece Dunărea și a da pieptu cu tiranulu cari de atăta timpu ne băntue și credem și speră totu Românulu că rezultatulu va fi un memoriu plin de Victorie nemuritoare !”...

— „Scrisoarea aceasta probează că Grigore Capșa a fost un bun patriot, un om care și-a iubit țara pe care a slujit-o cum a știut el mai bine, adică ridicîndu-i comerțul, întemeind o școală în care a împletit tradiția cu ceea ce era mai nou în lume. Pentru sirguința și munca lui, pentru tot ceea ce a făcut în domeniul artei culinare românești, cred că restaurantul nostru ar trebui să-i poarte numele, așa cum de fapt îl cunoaște toată lumea în țară și în străinătate. Ar fi un semn de omagiu pentru întemeietorul artei culinare moderne românești. Dealtfel, există o întreagă literatură în jurul restaurantului Capșa. Au vorbit și au scris despre el mari scriitori români, oameni politici, străinii în trecere prin București; este un nume intrat în legendă, un punct de reper, nu doar al Podului Mogoșoaiei, ci al Capitalei, și în ciuda recunoașterii meritelor acestui român întreprinzător, în ciuda frumoasei istorii a uneia dintre cele mai vechi clădiri din Capitală, deci în ciuda tradiției, toți spunem fostul restaurant Capșa și nu „Restaurantul Capșa”. Este, cred eu, un fapt care poate fi reparat, pentru că ar fi un act de echitate față de tradiție. În ceea ce ne privește, ne străduim să continuăm tot ceea ce era foarte bun din tradiția Casei Capșa: seriozitatea, creșterea unor buni meșteri care să ne onoreze firma, respectul față de cei care ne calcă pragul.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

Cătu despre iubita noastră patrie sperăm a eși cu Independența definitivă și scăpați de tributulu que până acum i lu plăteam

„Cătu despre iubita noastră patrie, sperăm a eși cu independența definitivă” îi scria la 1877 Gr. Capșa lui Jean Nestor.

„Ei, nici să exagerăm cu punctualitatea și cu neîncălecare” — obișnuiau să spună fostul director al I.J.L.F. Teleorman, Stan Oancea, și fostul contabil șef, Ionel Stan, cînd li se aduceau la cunoștință cazuri de nerespectare a termenelor de predare la contabilitate a exemplarelor facturilor interne, emise de gestionari odată cu livrarea produselor către beneficiari. „Se mai întâmplă să întârzie, n-o fi foc !... Apoi, oamenii aceștia sînt verificați, cunoscuți. N-o să-i bănuim de cine știe ce, numai pentru că n-au depus la timp actele la contabilitate !”

Lată o optică aparent realistă, deoarece în procesul economic al unei unități comerciale de asemenea proporții, cum este o întreprindere județeană de legume și fructe, se mai întâmplă uneori să apară și greutăți.

Pentru un neavizat, lucrurile apar într-adevăr exagerate: cum, adică ? O întârziere de citeva ore a predării documentelor contabile de către gestionari poate constitui o „portită” de fraudă ? Si aceasta, chiar dacă gestionarul este verificat și cunoscut ca om corect, cum spunea fostul director Oancea ?

Atrage, într-adevăr, atenția un amănunt interesant: nici unul din cei trei-sprezece învinuți în dosarul penal care face obiectul rîndurilor de față nu are antecedente penale. Deci, potrivit legii de verificare și încadrare a gestionarilor, aceștia erau cunoscuți ca oameni corespunzători bine-mersi ! Ce se petrecea în realitate ?

— Dat fiind faptul că la I.J.L.F. Teleorman nu s-au respectat prevederile legale cu privire la circuitul, păstrarea și controlul imprimatelor cu „re-

gim special”, adică a facturilor interne și avizelor de expediere, ca documente primare de intrare și ieșire a produselor — relatează maiorul Mihail Secu, din Serviciul cercetărilor penale al Miștii județene Teleorman — a fost posibil să apară și să ia proporții aspecte de incorectitudine. Profund de lipsa de exigență a factorilor de răspundere, gestionarii la care mă refer au provocat pagube însemnate avutului obștesc, la adăpostul actelor con-

malului Secu. Or, atîta timp cît verificarea gestiunilor se făcea după anunțarea celor în cauză, cînd așa-zisele controale se bazau pe ceea ce dictau gestionarii, cum ar fi putut să se cunoască din timp adevărata situație ? Ca să nu mai vorbim de controlul preventiv pe care trebuia să-l asigure conducerea întreprinderii.

Un alt aspect deosebit de grav constatat cu ocazia cercetărilor a fost acela al nefuncționării în condițiile le-

fostul șef al depozitului de produse finite și semiindustrie, intrînd în relații de afaceri cu alți gestionari, a valorificat în interes personal mari cantități de plusuri. Numai în complicitate cu Vasia Bidigan a valorificat plusuri în valoare de 105 053 lei, dintre care 30 000 lei în 1976, iar 75 000 lei în 1977; în complicitate cu Anghel Diaconu, a valorificat plusuri în valoare de peste 63 000 lei; în complicitate cu Nicolae Bondoc, a valorificat plusuri de peste 29 000 lei. Si lista poate continua pînă la cel de-al 13-lea învinuit.

Cum se explică faptul că, deși gestionarii în cauză erau „verificați” cum spunea fostul director și „prezentau încredere”, după aceeași opinie, au recurs totuși la asemenea fapte grave, provocînd mari daune avutului obștesc ? „...Tocmai aci a fost greșeala conducerii — explică unul dintre principalii autori, Ene Anghel — că n-am fost controlați (?). Au fost lăsate toate documentele la dispoziția noastră. Si dacă am văzut că nimeni nu verifică, că toți șefii ne cred pe cuvînt, am încercat o dată, de două ori, apoi lăcomia a crescut și nu ne-am mai oprit...”

Firește, dezinteresul din partea factorilor de răspundere la I.J.L.F. Teleorman nu justifică faptele gestionarilor respectivi. Dar, de cite ori trebuie să se demonstreze oare că indisciplina, de orice natură ar fi, în cazul respectiv indisciplina financiară, lipsa de control, superficialitatea în exercitarea atribuțiilor legale, constituie cel mai propice teren pentru incorectitudine ?

MIHAI GROZAVU ■

Radiografia unei infrațiuni

tabile pe care nu le justificau la termenele legale, pentru că nici nu li se pretindea acest lucru.

În aceeași ordine de idei, trebuie subliniat un alt aspect al nerespectării disciplinei financiare, anume lipsa unei evidente stricte a imprimatelor cu „regim special”. Avînd la dispoziție mari cantități de imprimate cu acest regim și necerîndu-le nimeni să respecte ordinea folosirii lor potrivit seriilor și numerelor și, mai ales, să le justifice în termen, le-au completat după bunul plac, distrugînd pe cele întrebuintate în scopuri frauduloase, producînd un adevărat haos în evidența și completarea acestora.

— Bine, dar asemenea aspecte puteau fi depistate cu destulă ușurință, cu ocazia controalelor, a inventarelor !

— Cu condiția ca ele să se fi executat în mod normal — precizează

gii a comisiei de verificare și stabilire a conservelor degradate pe perioada depozitării (asa-numitele cazuri de bombaj). Practic, în locul acestor comisii, șefii de depozite au încheiat procese-verbale, în care au consemnat cantități mult mai mari de „conserve degradate”, decît cele existente în realitate, creîndu-și astfel mari plusuri în gestiune.

Un calcul simplu ne demonstrează că numai prin această manoperă frauduloasă avutului obștesc ar fi fost prejudiciat cu circa 170 000 lei.

Dar cei 13 gestionari implicați în cauza penală cercetată recent au recurs la numeroase alte procedee infraționiste, înlesnite, dealtfel, de fisurile existente în sistemul de evidență contabilă și control financiar de la I.J.L.F. Teleorman. De exemplu, Ene Anghel,

Un labirint lacustru

Știu că umbra nevăzută a lui Tatle mă va însoți și, totuși, plecând de la Teotihuacan am o stringere de inimă. Mă despart parcă de o vîrstă a lui. Nu voi mai revedea probabil niciodată piramidele acestea roșietice din tuf vulcanic. Ele vor face însă parte cu siguranță de-acum încolo din modul meu de a gândi, deși înainte de a sosi aici am crezut că, fără sunetul amenințător al nisipului și fără tăcerea ironică a Sfinxului e greu să accepți o măreție zadarnică. Zadarnică? În măsura în care e reală, zădărnica unei piramide nu trebuie reproșată constructorilor. Ea depinde de noi. Așa cum nu trepidația vieții moderne e de vină cînd confundăm zgomotul cu adevărul.

Uitînd de zei și de singe, mai întîrziem cîteva clipe în fața micilor magazine cu bijuterii artizanale. Multe medalioane în formă de calendăr aztec, multe podoabe de argint. Cumpăr un cap de toltec din obsidian care-mi amintește o carte a lui Malraux despre Picasso. Apoi plecăm. Piramidele rămîn în urma noastră și undevă în apropiere mai aud un casetofon urlînd o melodie la modă. Secolul nostru cu febra lui, căruia îi aparținem chiar cînd ne decidem de el. Sau, poate, mai ales atunci. Deoarece știu că judecîndu-l, judec, de fapt, de fiecare dată, contradicțiile mele.

Mergem cu soarele în față. O clipă am senzația că sînt acasă și mă întorc de la mare într-una din orele de după amiază cînd în Bărăgan lumina fulgeră în parbrizul mașinii. Numai că în stînga, misterios și glacial se înalță celebrul Popocatepetl.

În drum spre Ciudad de Mexico ne oprim la Xochimilco. Gazdele, adevărate principii ale ospitalității, vor să ne ofere, probabil, o relaxare după tensiunea arheologică de la Teotihuacan. Bineînțeles, o plimbare cu „trajinera”... Acesta e farmecul Xochimilco-ului. Dar ce reprezintă o „trajinera”? Nu mai întreb. Sînt obosit de soare.

Și după cîteva ceasuri descopăr (a cita oară?) că labirintul nu e o glumă a grecilor. El poate recidiva sub formele cele mai neașteptate. De pildă, sub forma unor canale de apă pe care circulă ambarcațiuni colorate, un păienjenis acvatic în care pătrundem odată cu seara. La început totul mi se pare un spectacol de operetă, o farsă a Veneției, un fel de Veneție provincială și agrestă reglă pentru uzul turiștilor. În locul gondolelor, plute colorate, în locul gondolierului un bărbat cu o prăjină care atinge fundul apei, în locul podului de la Rialto cerul înalt și gol, iar pe maluri, în locul palatelor din Renaștere lanuri de porumb și copaci. Firește cîntece, firește o veselie vag melancolică, firește flori. Apoi înțeleg că Xochimilco nu este o rudă săracă a Veneției. Ne aflăm într-un adevărat labirint lacustru unde locul Minotaurului îl lasă seara și impresia ciudată de irealitate. Plutim pe o trajinera și nu mai știu dacă ne întorcem sau mergem înainte. Desigur, Minotaurul nu mai ucide pe nimeni. El se mulțumește să ingine ceva în ritmurile mariachis-ilor și nu-și trebuie alt curaj aici decît acela de a nu complica inutil o seară pe care trebuie să o accepți cu simplitate. Pe maluri sînt arbori somptuoși, dar de ce mă gîndesc la riul Lethei? Am același sentiment ambiguu de la Veneția, că am părăsit „pămîntul sigur”, pătrînd într-un univers unde legile obișnuite au încetat să funcționeze, ziua se transformă în seară, iar mersul s-a transformat într-o alunecare moale, vegetală parcă și imprudentă, undeva între vis și realitate. Există aici toate atribuțiile labirintului, îmi zic, minus pedeapsa celor rătăciți în labirint și minus recompensa celor iubiți de Ariadna. Din cauza serii, probabil, apa îmi dă o beție ușoară, ca o mescalină secretă, într-o doză care nu pune în primejdie luciditatea, dar te poate face o clipă să te crezi propria ta himeră. Cer prăjina cu care e împinsă trajinera, cîteva minute sînt eu „gondolierul”, în vreme ce labirintul lacustru se ramifică în alte canale, cu aceeași apă nocturnă ce curge imperceptibil ca riul Lethei undeva dincolo de greșeli și de regrete, în preajma unui orașel de nicăieri. Dar nu, sîntem la Xochimilco într-o seară care pe nesimțite a căpătat ochi de cobră neagră și a trecut de la ironie la această alunecare nesfîrșită care în limbajul meu de om al uscatului e plină de incertitudini. Trajinera înaintează ușor și simplu printre arbori inserați și femei ce vind flori din luntri mici unde stau ghemuite. Apa, cîntecele, copacii defilînd pe mal ca palatele venețiene și seara străvezie ce cade peste florile ofilite și peste noi fac parte parcă dintr-un mister în care nu m-ar mai surprinde nimic. Nici dacă la un moment dat porumbul și copacii de pe maluri ar dispărea, dacă în locul lor s-ar înălța Palatul dogilor și cineva m-ar aștepta pe debarcaderul din Piața San Marco să mă oronce în închisorile de odinioară ale Veneției pentru că mi-am îngăduit să fiu infidel Sere-nissimei, preferîndu-i într-o seară mult mai modestul Xochimilco.

La debarcader e noapte. Nu sună orologiul din San Marco și, în locul porumbeilor, cîinii roiesc printre picioarele noastre. Însă comparațiile nu mă mai interesează.

Mergem acasă la Dolores Olmedo să vedem o colecție de tablouri ale lui Diego Rivera, dar, iată, pătrundem într-un univers de inițiere parcă în lumea lui Lampedusa. Un parc seniorial, pe care mai mult îl ghicim la lumina farurilor, un „palazzo” vechi de patru secole, care-mi evocă Palazzo Gangi din Palermo unde s-a filmat o parte din „Ghepardul”. Casa ascunde, de fapt, un muzeu. Descoperim aici o colecție fabuloasă de sculptură precolumbiană, cu multe statuete de cult, dezgropate din morminte, și mai ales un „Gînditor” primitiv pe care n-am să-l uit niciodată și care mi-a plăcut, poate, mai mult decît „Gînditorul” lui Rodin. Capul nu i se vede, ascuns în mîini. Nu mai e un om pe gînduri, ci gîndirea însăși înflorită în lut, din forme greoaie și rudimentare. Atras de acest „Gînditor” abia mai am timp să fiu politic, să mă interesez de operele lui Rivera prezente aici, dintre care trei nuduri „Dansatoarea în repaus”, „Dansul pămîntului” și „Dansul soarelui” mi se par remarcabile. Dar gazda nu se supără că privirile noastre insistă asupra colecției de sculptură. Discretă și distinsă, ne dă explicații reținute, în care se amestecă umbre și amintiri despre Diego Rivera... Plec urmîrit de imaginea „Gînditorului”...

OCTAVIAN PALER

„Marea problemă a filmului nostru rămîne scenariul!”

(De vorbă cu EUGEN MANDRIC, directorul Casei de filme nr. 3)

— Este firesc, cred, să începem cu surprizele, cu ceea ce pregătește Casa de filme nr. 3.

— Ne aflăm la sfîrșitul sezonului, astfel că cele cîteva filme terminate vor vedea lumina ecranului — mă refer la marea rețea a cinematografeilor din țară — abia în toamnă. Pînă atunci însă vom organiza cîteva premiere pe litoral și, de asemenea, în cîteva orașe ale țării, acestea din urmă avînd drept scop o testare prealabilă cu publicul.

— Care sînt aceste filme și în ce fază se află?

— Sînt complet gata, adică în copie standard, două: „CIANURA ȘI PICĂTURA DE PLOAIE” (scenariul Manole Marcus și Virgil Mogoș — regia Manole Marcus), un film polițist, sau, mai bine zis, numai aparent polițist, fiind vorba de o anchetă a miliției — un film deci nu de pistol! — anchetă în interiorul căreia se dezvoltă, într-o viziune critică, stări de lucruri și spirit care se cer înfierate. Acțiunea este de strictă actualitate. Printre interpreți: Victor Rebengiuc, Iurie Darie — acesta într-un rol absolut inedit pentru cariera sa — Ștefan Bănică, Aurel Gîrumbă. Al doilea: „MAI PRESUS CA ORICE” (scenariul Dan Pița, Nicolae Mărgineanu, Iosif Demian și Dan Mutașu — regia Dan Pița și Nicolae Mărgineanu), un film de o factură cu totul specială, înbinînd filmările pe viu cu filmări în care actorii intră în mulțime fără ca aceasta să sesizeze, cu scene întregi care reconstituie lucrurile, așa cum s-au petrecut, trase tot în manieră „ciné-verité”. Este vorba de un film închinat eforturilor de depășire a urmărilor seismului din 4 martie. Parte dintre filmări au fost realizate în decorurile reale — dacă le putem numi astfel!? — produse de catastrofă.

— Este un film, înțeleg, care implică o mare responsabilitate. Cine sînt aici interpreții?

— Este într-adevăr un film care implică o foarte mare responsabilitate. Nu voi cita interpreții.

— Ați șovăit, înainte de a-mi acorda acest interviu; să fie acesta oare motivul pentru care...

— Nici vorbă! Evit presa din cu totul alte motive. S-a întîmplat uneori să fiu răstălmăcit, să mi se interpreteze anumite afirmații într-un mod cel puțin straniu, absolut neolău pentru cel care îmi pune întrebările...

— Vă asigur că de data asta nu veți avea astfel de surprize. Așadar: interpreții...?

— Repet: nu voi cita interpreții. Ei au fost aleși dintre actorii mai puțin folosiți în film sau TV, astfel încît — pentru marea majoritate a spectatorilor — ei să se confunde cu masa luptătorilor din acele cumplite zile. Eroul filmului este populația Capitalei — populația întregii țări.

— Acestea sînt cele două premiere ferme. În alte faze de lucru?

— Cu filmările începute, și aflat deja într-o înaintată fază de producție, se află „INTOARCEREA LUI VODĂ LĂPUȘNEANU” (scenariul și regia: Malvina Ursianu). Nimic din trama nuvelei lui Negruzzi, dimpotrivă, în filmul acesta fiind eliminate erorile istorice ale admirabilei nuvele. În rolurile principale: Gheorghe Motoi, Silvia Popovici și Cornel Coman. Aproape de începerea filmărilor se mai află filmul „SPERANȚA” (scenariul Ion Pavelescu și frații Mihai și Șerban Creangă — regia Șerban Creangă). Este primul film românesc inspirat din începuturile mișcării socialiste și muncitorești din țara noastră, acțiunea desfășurîndu-se în amurgul secolului 19 și începutul celui în care trăim: o epocă de o imensă efervescență socială și intelectuală. Este una dintre cele mai ambițioase producții ale casei noastre de filme, printre eroii numărîndu-se figuri ca acelea ale lui Ștefan Gheorghiu, I. C. Frimu, Dobrogeanu Gherea și alții.

— În pregătire, ce filme puteți menționa?

— „NAVETIȘTII”, un film de Mircea Danieliuc după proza cu același titlu de Nicolae Țic; „BAIE-

CRONICA SPECTACOLELOR PENTRU CAUZA CALITĂȚII TEATRULUI (2)

Iași: universul generațiilor tinere e matur

Și teatrul pentru cei mici are probleme mari. De pildă: dramaturgie clasică avem, dar cea contemporană e tare plîpîndă și alcătuită din multe dramatizări și foarte puține piese originale; teatrul pentru copii — atît piesele cit și spectacolele — e obsedat de rostul, sîu educativ și uită de esența sa artistică, iar pagușa — bineînțeles, dar nu de toată lumea! — e pe ambele planuri; relațiile teatrelor pentru copii cu școlile is bîntuite uneori de lehamite, nu de încredere, colaborare și intrajutorare. Dar probleme au fost și vor fi, pentru că altfel viața n-ar avea haz și-ar sta și pe loc. Important e că ne batem cu ele; așa cum, de pildă, s-a petrecut — aprig — la Iași.

Zilele teatrului pentru copii: program nu încercat, ci foarte încercat: participă 9 din cele 20 de teatre pentru copii din țară; 22 de spectacole în 4 zile (firește, începînd cu 1 iunie) și în 7 localități ale județului Iași; mii de copii-spectatori și numeroși copii implicați într-un simpatice concurs, deci copiii-suiți pe scenă; expoziția „Planeta copiilor”; artiști, critici, psihologi, educatori animă, cu gînduri și cuvinte, simpozionul cu această temă, pe cit de interesantă și esențială, pe atît de dificilă: „Teatrul și universul de viață al generațiilor tinere”. Directoarea Natalia Dănilă, rezizorul Constantin Brehnescu, actorii Ion și Simona Agachi, Cristina Anca Ciubotaru, Camelia Bujdei, Doina Ilie, Nicolae Brehnescu, Liviu Smîntînică, Constantin Amutencei și ceilalți oameni care alcătuiesc colectivul — ultra ambicioși — al Teatrului pentru copii și tineret din Iași au imaginat și tipărit programul întîlnirii pe-o coală de hîrtie cu haz colorată, din care copiii își pot face simplu și repede și ingenios o sfîrlează nostimă. Pentru cei mari, și deci responsabili, sfîrlează programului i-a antrenat într-un

ții care aduc ploaie și lumină”, realizat de Mihai Constantinescu după un scenariu de Paul Mitran și Mihai Constantinescu — film consacrat șantierului național al tineretului Canalul Dunărea-Marea Neagră; „DOSARUL S.M.”, realizat de aceeași autori ca și „Cianura și picătura de ploaie”, în sfîrșit, „CABANA”, un film regizat de Cristiana Nicolae, după un scenariu de Horia Pătrașcu.

— În ceea ce privește producția anului trecut, Eugen Mandric, cum o socotiți? Ați avut satisfacții, ați avut bucurii, necazuri?

— Am avut și bucurii...! Nu scotesc totuși anul trecut ca un reprezentativ pentru producția Casei de filme nr. 3; nu am avut filme de actualitate la dinamica problematicii pe care ne-o dorim și pe care o datorăm publicului nostru.

— Motivul?

— Firește că o parte din vină ne aparține. Pe de altă parte, pot spune că de 20 de ani, de cînd cunosc cinematografia română pe dinăuntru, marea problemă a filmului românesc rămîne scenariul. Scriitorii, chiar și cei foarte importanți, cînd scriu scenariul o fac ca o chestiune subsidiară și vreau să folosesc acest prilej pentru a afirma că oricîte declarații de dragoste la adresa cinematografilor fac unii scriitori, și oricîte critici — justificate — adresează alții — ele nu se traduc, nici dragostea și nici critica, în propuneri concrete de scenarii interesante și, mai ales, în scenarii de actualitate!

— Doriți să exemplificați?

— Nu! Adică... stai, de ce nu?! Iată: așteptăm cu cele mai sincere, cu cele mai interesate sentimente de prețuire un scenariu de actualitate scris de Eugen Barbu (deocamdată ne-a oferit numai o ecranizare — foarte pasionantă, dealtfel! — după „Bietul Ioanide”). După „Puterea și adevărul” așteptam de la foarte bunul meu prieten Titus Popovici un scenariu de o actualitate mai precizată decît „Operațiunea Monstrul”. La Colocviul dramaturgiei ținut la Cluj-Napoca am auzit declarații foarte promițătoare despre dezbaterile actualității, dar din toți vorbitorii critici de la Cluj-Napoca, iată, numai Teodor Mazilu încearcă să dezbată actualitatea într-un scenariu de film. Spun toate acestea sperînd că voi fi înțeles exact: nu sînt un plîngăreț, o fac numai ca o foarte sinceră chemare adresată autorilor cu har, alături de cineășii.

— În convorbirea anterioară celei de acum, avută cu Ion Bucheru, directorul Casei de filme nr. 1, am încercat să definim împreună o anumită caracteristică, un anumit profil al casei de filme pe care o conduce. În ansamblu, cum ce ar fi caracteristică în activitatea Casei de filme nr. 3.

— În ansamblul activității sale de cinci ani, Casa de filme nr. 3 se mindrește — sau se iluzionează! — că ar fi făcut cîteva filme de actualitate importante; și poate că nu atît prin ele însele, cit prin dezvoltarea acestei direcții în contextul de azi al cinematografilor noastre: „FILIP CEL BUN” (scenariul Constantin Stoicu, regia Dan Pița) și „ILUSTRATE CU FLORI DE CIMP” (realizator Andrei Blaier). Totodată, a adus pe ecrane cîteva importante filme de dezbateră politică, pornind de la istoria mai recentă sau mai îndepărtată: „ZIDUL” (scenariul D. Carabăț și C. Ciubotaru, regia Constantin Vaeeni) și „PRIN CENUȘA IMPERIULUI” (realizat de Andrei Blaier după Zaharia Stancu).

— Iar în perspectivă?

— Prevăd un an mai bun decît 1977, dar care încă nu ne mulțumește îndeajuns. Un an în care sperăm să punem bazele unui reviriment sensibil în primul rînd în creșterea calității și acuității dezbaterii, cit și în ceea ce privește numărul filmelor pe care le vom produce. Pentru producția anului în curs ne propunem cel puțin 6 filme (cifra se referă strict la titluri, chiar dacă unele filme au două serii), iar pentru 1979—1980 cel puțin 7 și apoi 8 filme anual. Țin să afirm însă că degeaba vom crește numeric filmele produse, cit timp calitatea lor nu va justifica acest efort!

— Cum să interpretez această afirmație?

— Ca pe un conștient și, mai ales, sever angajament.

HORIA PĂTRAȘCU

virtel de probleme, de întrebări, la care s-au străduit să dea răspunsuri.

În ceea ce ne privește — după ce am privit spectacolele de pe scenă, dar și pe acela, pur și simplu formidabil, năbădăos, copleșitor, al săliilor arhipele cu spectatorii-copii — ne îngăduim să credem că azeitimea matură a teatrelor de copii trebuie să răspundă, prioritar, la aceste imperative:

● să le dea copiilor spectacole în care ei, asemenea celor maturi, să se regăsească: copil contemporan (asa cum sînt: și bun, și răi, și precoce, și nătăfleți, și tehniciști, și sentimentali);

● să le dea copiilor spectacole în care ei să-și regăsească — dincolo și mai presus de feți-frumoși vetuști, roboți de viitor, și animale-personaje de fabule și de morale — pe eternii și absolutii lor eroi: mama și tata (însă mame și tati de azi, așa imperfecti și minunați cum sînt ei azi);

● să le dea copiilor spectacole care să-și intereseze, să le canteze spontan atenția și sufletul, dar să-și educe ca viitorii spectatori de teatru de dramă, nu numai de estradă, muzical, ori circ (abilitatea de a strecura în piese și spectacole pentru copii elemente de dramă — captivante, tulburătoare, care te învață cu viața și cu meditația — mă tem că mai necesită multe reciclări pentru specialiștii în ale teatrului pentru copii);

● să le dea copiilor spectacole prin care să-și învețe să fie — așa, de mici, judecători ai unui conflict, judecători ai părților dintr-un conflict, dar judecători înarmati cu logică nu arbitri care decid, prompt și comod, bazati pe reacții primare;

● să li se dea copiilor spectacole prin care reacția — de satisfacție, de plăcere, de bucurie — la bastonadă să fie înlocuită cu aceeași reacție însă la tandrete.

Avem contemporani care-s profunzi spectatori de fotbal și primitivi spectatori de teatru. De noi depinde ca generațiile viitoare să aibă numai spectatori de calitate, indiferent de ce-i mai simplu, mai lesnicios, mai comod în viață.

NELU IONESCU

RUBRICA MEA

Din viața culturală a Buzăului

După interesanta lucrare *Tipar și cărțurari, închinată vieții culturale a Buzăului în trecut*, Gabriel Cocora ne dă cu *Peneluri și condeie* (București, Editura Litera, 1978) dipticul aceleiași teme, de la Petru Schiopul până în pragul zilelor noastre, la poetul V. Voiculescu.

Iubiții de veche artă românească vor urmări cu interes descrierea dverei (broderiei) de la numitul voievod, una dintre cele mai vechi și mai frumoase din tezaurul nostru artistic medieval. Altă contribuție remarcabilă este privitoare la „O xilografură a lui Antim Ivireanu”, care n-a fost numai al maestrului al cuvântului rostit, ci și al celui tipărit și al infrumusețării acestuia cu reprezentarea lui în lemn.

Fost „conșopist”, ridicat pentru calitățile lui birocratice la rangul de pitar, N. Teodorescu ne e prezentat ca „precursor al picturii moderne buzoiene”. A fost, pentru vremea lui (1797-1880), un bun portretist academic, care a lăsat, în tabloul *Roata lumii*, o alegorie din iconografia bizantină, referitoare la viața omului. Roata aceasta este prezentă și în poemul filosofic al lui Miron Costin, *Viața lumii și Țăzează din vechime*, care a atribuit al Fortunii labile, spre deosebire de aceea a lui Mercur, care simbolizează viteza.

Superior lui N. Teodorescu, pictorul Gh. Tattarescu, care-și avea muzeul în Capitala noastră — propria lui locuință, — a fost un „strălucit elev al școlii de zugrăvi din Buzău”. Gabriel Cocora vede în iconar un precursor al lui N. Grigorescu ca zugrăvitor al

Agapiei. Originar dintr-un sat dimbovițean, marcel pictor al frumuseților țării a fost și el legat de „meleagurile buzoiene”. Un mecenat local, Gogu Iliescu, i-a reținut din expoziția de la Ateneu în anul 1902 nu mai puțin de 40 de tablouri, apoi l-a poftit la conacul lui de la Cindesti, unde Grigorescu a pictat 60 de tablouri, din care i-a oferit gazdei a treia parte. Colecția amatorului de artă buzoian s-ar fi ridicat la 150 de „grigorești”. Când era inspirat, maestrul executa un portret de față, în ulei, într-o jumătate de oră: era un virtuoso al penelului. De aci și un anumit „inachevê” al picturii lui care-i constituie farmecul, aceea vaporozitate a luminii și a tonurilor în genere.

Bunicul lui Șt. O. Iosif, Gavril Munteanu, vestit dascăl ardelean, a fost și „un pionier al învățămîntului public” buzoian, timp de opt ani (1836-1844).

Printre mai puțin celebri pe plan național, dar vrednici oameni de cultură locală, se numără Basil Iorgulescu, „membru fondator al Societății istorice române”, și învățătorul Nae Ionescu, ctitor de „tradiții muzicale buzoiene”.

Un manifest și un mars pașoptist, urmate de ziarul socialist *Munca* (Buzău, 1902-1904), apoi de periodicul *Plușul*, în favoarea răsculaților din 1907 și de publicația buzoiană, *Scinteia* (4 august — 11 decembrie 1911), fixează locul presei progresiste locale.

Literatura e reprezentată prin poetul buzoian Ioan Georgescu, în corespondență cu G. Călinescu, de epigramistul Nișim și de săptăminalul „Carnet literar” (1931). La revista studenților buzoieni *Albatros* (1933) a colaborat V. Voiculescu, cu un substanțial eseu: *Munca*. Cartea lui Gabriel Cocora oferă modelul unei lucrări exemplare și pentru alte centre județene.

ȘERBAN CIOULESCU

Voltaire, Rousseau și secolul al XVIII-lea

Catedra de limbă și literatură franceză a Facultății de limbi străine de la Universitatea din București a organizat un colocviu omagial consacrat lui Voltaire și Rousseau de la moartea cărora se împlinesc în 1978 două sute de ani. Comitetul de organizare — format din prof. dr. Angela Ion, lector Irina Bădescu și asistent Radu Toma — a creat un cadru propice acestei manifestări desfășurate în fața unei numeroase asistențe compuse din cadre universitare, studenți și alți invitați. Comunicările ținute cu acest prilej au evidențiat din unghiuri diferite și cu metode de abordare dintre cele mai moderne complexitatea acestor două personalități din secolul luminilor. Enumerăm câteva dintre titlurile comunicărilor: *Voltaire și Rousseau sau cele două fețe ale secolului*

luminilor de prof. dr. Romul Munteanu, Voltairianism și rousseauism în modernizarea culturală: exemplul român de cercet. prof. dr. Alexandru Dușu, Semnificația receptării inițiale a lui Voltaire în România și sud-estul Europei de prof. dr. doc. I. Chițimia, Ecouri românești în opera lui Voltaire de dr. Virgil Căndea, Ideea crizei civilizației la Rousseau și semnificația ei în constituirea filosofiei moderne a culturii de prof. dr. Alexandru Boboc, Concepția despre istorie a lui Voltaire de prof. dr. Dumitru Almaș, Diderot despre el însuși și despre colaboratorii Enciclopediei de prof. dr. Angela Ion, Teoria semnelor la Rousseau de prof. dr. Paul Miclău. De remarcat, ca un fapt deosebit de pozitiv, că la acest colocviu au fost prezenți cu remarcabile contribuții nu numai personalități de prestigiu ale culturii noastre dar și studenți.

Prin organizarea sa excelentă și prin valoarea comunicărilor susținute colocviul *Voltaire, Rousseau și secolul al XVIII-lea* se înscrie ca o reușită în activitatea catedrei de limbă și literatură franceză de la Facultatea de limbi străine a Universității din București.

Două cărți despre tineri

Două cărți despre și pentru tineri („Cum învățăm să trăim”, Ed. Politică, și „Vorbește-mi de dragoste”, Ed. Eminescu) a scos, recent, Vartan Aracheian, ocupându-se de niște semne care, deși exterioare, vădesc, pe ici, pe colo, o veste bună a unor suferințe tinere, o alunecare a lor spre un abandon vital. Sunt două cărți pasionante, ce se citesc cu real interes, uneori cu emoție. Deliberat moralizatoare, înțepind ce trebuie să înțepă, dar cu acul savant camuflat în buchetul de fapte ce umplu paginile (un mare, somptuos, luxuriant buchet de fapte, o grădina de fapte, reprezentând toate speciile unei vegetații parazitare, cu ambiția de a nu ignora nici una, nici măcar o subspecie, un fir umil, un embrion), cele două cărți, în special cea despre dragoste, au darul, rarul dar de a nu se înscrie genului pisălog, de a nu certa, de a nu clama, de a nu răspica ritos adevăruri mari, ci, printr-o regie subtilă a așezării faptelor, a înmănușării lor, de a trezi, în autorii incriminatelor fapte sau în cei ce gândesc ca ei, o îndoielă. O „îndoielă eliberatoare”, cum ar spune moralistul, confundabilă pe undeva cu bunul simț, mai exact, cu rededeptarea lui, rededeptare care, o dată petrecându-se, face ca spiritul să iasă deasupra condiției lui precare, accidentale, vremelnice, ca și undelemnul, limpezindu-se și năzuind spre sine însuși. Sunt cărți de literatură bună, de literatură didactică, desigur, dar în înțelesul cel mai înalt. Modalitatea folosită de autor este cea a eseului, extras dintr-un fapt de viață, dintr-un simbul epic, deloc schematic, ci rupt din realitate, din carnea ei, cu întreaga-i încărcătură fierbinte, cu toate încrîngăturile de tendoane și nervi, aparent periferice cazului, dar toate cu rostul lor, chiar și infim. Poveștile de dragoste (cele mai multe, de falsă dragoste) din „Vorbește-mi de dragoste”, compun o astfel de aglomerare de fapte stufoase, în care intră în joc, desigur, un sentiment, dar și niște adiacențe sau excreșcențe neașteptate, fiind de jocuri exterioare de interese, acuzând acel abandon vital de care vorbeam mai sus. Sunt, practic, o suită de microromane, de un interes uman acut, clădite în sporuri de tensiune, pe verticală, pe etaje, într-un edificiu ce crește, crește până când... Cu o lovitură de maestru, autorul retează totul, ca pe-un castel de cărți de joc. Sub ruine, cei doi, el și ea, se trezesc ca la început, la acea masă de cafea sau de bar la care un băiat cu ochi goi, în care s-a adunat parcă tot vidul lumii, stă cu vidul de vizavi, o tină blondă, sau roșcovană, sau violacee, mută ca și neantul. Ce i-a adunat laolaltă? A fost, cu adevărat, ceva care să-i adune? Întrebarea, sugerată

de autor, e rostită de ei, tot ei vor da, vor trebui să dea și răspunsul, indiferent ce răspuns. Important e ca el, acest răspuns, să conțină măcar îndoiala, dacă nu recunoașterea erorii. Uneori însă nu se întâmplă așa, cei doi persistă în eroare sau în confuzie, uneori, mai mult, se justifică, și încă prin niște „principii”, colorind cu ele un vid moral, colorându-l până într-acolo încât, cel puțin în ochii lor, vopseaua prinde, astfel încât niște adolescenți fără căpătii, scăpați din mină de niște factori educativi, se trezesc ctitori de filosofie. Nici acum, autorul nu-și pierde răbdarea, ci, cu talent, cu tact pedagogic, nu cu mimarea seriozității, ci perfect serios, fiindcă problema e cât se poate de serioasă, intră în joc, descoase „principiile”, descojește vopseaua, face să reapară vidul, ca pe-o oglindă pe care cei doi n-o mai pot refuza. Totul se face cu atenție, cu o mare atenție, dar nedându-se unor astfel de cazuri mai multă atenție decât, de fapt, ele merită. Voi, pare că spune autorul celor în cauză, făcându-i să roșească, nu sinteți, totuși, niște „cineva”, nu sinteți nici atât de răi, ca să vă strivim sub dispreț, nici, desigur, atât de buni, de nevinovați, ca să vă putem ignora.

P. ILIE

CRONICA LITERARĂ

Radu Petrescu: Oceanul întors

Jurnalul lui Radu Petrescu are farmecul autenticității. Autorul nu experimentează o formulă de stil, ci mai degrabă un mod de viață. Nici personajele nu sînt ficțiuni, ca în roman. *Oceanul întors* e un tipic jurnal de scriitor. Acesta scrie despre tot ce face într-o anumită perioadă a vieții sale, dar mai ales despre faptul că scrie. Undeva afirmă că opera e singurul lucru serios, căruia merită să i te dedici cu toată ființa. Paradoxală se dovedește până la urmă identificarea lui a trăi cu a scrie. Într-un fel jurnalul devine și el literatură, înlocuiește o convenție cu o altă formă de rafinament. Autorul nici el nu se înalță asupra acestei alternative. Orizontul existenței sale (profesor într-un sat transilvan sau ținut pur și simplu la masa de scris) pare monoton, dar în același timp de necuprins. Radu Petrescu e un spirit reflexiv extraordinar. Ca și Camil Petrescu el vede ideile: „...eu și lumea sîntem două lucruri care nu interesează decît în măsura în care trebuie să se adune, ca într-un corn de abundență, toate culorile, miremele și fructele întâlnirii lor — Ideile, ideile care jur că singure există dintre care pretind că există”. Firește, ideile singure n-au identitate (în absența operei). Destul însă pentru a ne da seama de finețea și cutezanța de spirit a scriitorului. *Oceanul întors* ne apare, în primul rînd, ca un jurnal de idei și lectură. Autorul scrie pentru sine și prieteni, evident pentru a fi citit, dar nu neapărat pentru eternitate. Notățiile, concise și directe, se supun legilor capricioase ale introspecției. Cineva — în carte — le numește „jurnal oniric”.

Cronologic jurnalul aparține anilor '50. Autorul, după ce renunță la facultate, se stabilește într-un sat din Transilvania. Lucrează însă intens. Lecturile și problemele pe care le dezbate sînt ale unui artist de vocație, care nu se străduiește de lume. Face pictură, scrie cărți, are o bogată corespondență și mai ales citește. Numai față de istorie trăiește într-o izolare totală. Nimic din epoca atît de agitată pe care o traversează nu răzbate în jurnal, doar câteva detalii abia schițate. Poate că tocmai această izolare îl protejează, cum notează la un moment dat. Totuși, privește trecutul printr-o lentilă care îndepărtează: acesta e „oceanul întors”. Rezultat un efect de hiperbolizare, dar și de uitare. Înseamnă că la fel este privită de-acum și lumea, în chip reversibil. Odată cu jurnalul se consumă o întreagă vîrstă de căutări patetice. Ajuns la capătul unui drum, artistul n-are ce să-și reproșeze. După cum n-are nimic de reproșat nici trecutului, istoriei.

Putem citi jurnalul și ca pe romanul unui roman. Deocamdată redactează o *Didactica nova* și face numeroase alte exerciții de proză. Din ele va extrage substanța romanului de mai tîrziu (din care scrisese totuși câteva capitole) — *Matei Iliescu*. La fel, preocuparea pentru descrierea de natură (admirabilă) nu va rămîne fără ecou. Se consideră un homerid, totuși scoate principiile epicii mai mult din pictură și muzică. În așteptarea marii inspirații analizează *Iliada*, compune studii și schițe de caracter. Crede în resurrecția personajului, fiindcă de fapt crede în om. Avem în față un creator lucid („să știm despre ce vorbim” — spune undeva), un estetic cu alte cuvinte. Face observația pătrunzătoare despre condiția paradoxală a romanului: aceea de a fi o lume și de a fi în același timp în lume. E vorba de o lume interiorizată.

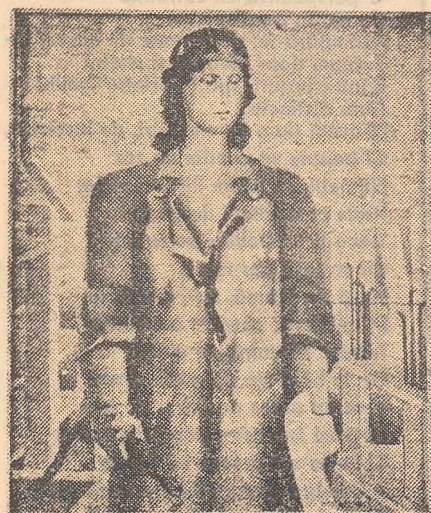
Nu de monotonie se teme Radu Petrescu, ci de senzațional. Monotonia e oarecum chiar în firea lucrurilor. Un artist ca el clădește lent, cu răbdare, atent la compoziție, dar și la arhitectura cuvîntului. Imaginează o ritmică de esență muzicală. Iată și motivația: „Orice carte de literatură este un jurnal, în realitate, al duratei noastre inefabile”.

Jurnalul acesta mai are și un sens inițiativ. Să urmărim doar exersarea privirii. Transcrie într-un fragment senzații insolite cu prelungiri de culoare, prin aer, ale obiectelor pînă la ochiul nostru. Ce-l drept mai mult descrie un procedeu decât o realitate. Un roman se intitulează semnificativ *Ce se vede*, iar ceva mai încolo îndeamnă: „Cu puțin exercițiu poți ajunge să vezi aerul”. Sentimentele și ideile sînt și ele corporale, au forma spațiului înconjurător. Ochiul (omul) nu se poate sustrage propriei sale imagini despre univers. Artistul aspiră deci la senzația integrală a realității, lucru posibil numai prin interiorizarea deplină a mișcărilor. Ca și alți romancieri, Radu Petrescu e adeptul romanului total: concept pur teoretic, o nouă utopie — fertilă deocamdată în cîmpul prozei.

CORNEL MORARU

CONSTANTIN DIPȘE: Grădinarii (Detaliu)

MIHAI RUSU: Portretul unei tinere frunțase

Clemare

Ce zangăt, ce zumzet,
ce zdrong și ce zdrang !
Pe umărul meu cu petale
o umbră mi-a lăsat mult zburind
una din păsările infernale.
Mă adumbrise, mă innegrise,
devenisem greoi și mai mult decît atît
chiar greu.
Fierăstrău de pietre
gaură în munte
peșteră.
Vino, tu, ia-mă de git
spinzură-mă tu, de tine.
Nu-mi mai este frumos, -
a început să-mi fie urit.
Vino, tu, cu tine.

NICHITA STĂNESCU

Sonet

Lumina toamnei - febră diafană -
Aduce pe colină dezlegare,
Presară aur vechi peste frunzare
Și-apoi se-nvâpăiază pe-o castană.

Clinchet se naște-n translucide roce,
Tristeți întime se-implinesc în trunchiuri,
Iar norii-și plouă razele, mănunchiuri,
Cosîtele bălăie să-ți evoce.

În toate lucrurile tu ești Semn.
Mă-nalți, ești glas al vieții, și îndemn.
Clopot perfect al toamnei, cer de seară.

Ești vie-n toate - și rigid concept.
Prin tine sint eu insumi, și aștept
O veșnic înnoită primăvară.

SZEKELY JANOS ■

În românește de Gelu PĂTEANU ■

Epistole

Nu numai frunzele,
nu numai florile,
nu numai dorul -

și fulgii iernilor,
și fulgii anilor,
și fulgii-n viscole

pot fi epistole.

Pot fi epistole
care ne leagă
draga mea dragă
draga mea dragă -

și-atunci cînd relele
și schimbătoarele
altele multele
ne amenință.

Steaua polară,
buna-credință
și fulgii-n viscole -
pot fi epistole.

Ca-n prima dragoste
pot fi epistole.

TIBERIU UTAN

SABIN BĂLAȘA : Alegorie de primăvară

Perpetua schimbare

Mi-e dragă aurora, seninul ei roz-alb,
și purpura, ca o zăpadă, într-un amurg de revelații
- toată suflarea troienind-o ;
mi-e dragă viața-n amorțire
cu violetu-i magic
- ce-i poate că un vis, o scurtă clipă ;
și crîngurile-n verde invăscute,
și viorii izvoare-n molcom curs,
și primăverile vestindu-și - în floare - tinerețea lor,
și frăgezimile campestre,
și viața care-și suie seva ca o speranță înfinită !
Dragi, secerîșurile sfinte, sub cer ca sticla,
'n toiul verii,
și toamna veșted-foșnitoare, departe alungind lăstunii,
și iarna-n strălucite chiciuri...
Iubesc schimbările acestea,
viața-n fireasca-i depănare
de la un anotimp
la altul...
Iubesc culoarea, mai cu seamă,
și oamenii - să-i chem pe nume

(o, numele acestea simple
care se cheamă și-și răspund !)
Mi-e dragă pasărea-n zbor falnic
și cîntul inimii, cînd vesel,
cînd intristat...
Iubesc seninul
care te 'nalță-ntru azur,
cu albul norilor hoinari
brăzdat de tunete - și-un ropot
de ploaie repede, piezișă ;
și curcubeul, arc sublim
al infinitului...

Mi-e dragă
schimbarea, ceea ce se 'nalță
și crește, se preschimbă-n floare
și-n dulce rod...
Mi-e drag frumosul ce se naște
din mina harnică, ia chipuri și străluciri de piatră rară
- prin care lumea se străvede prin mii de ape...
Și mi-e drag
ce, azi, e-altminteri decît ieri !

VLADIMIR CIOCOVI

Un vis

Stai. Privește acele cucoane
Care - prelungi și melomane -
Plutesc razant pe sub pervaze
Zornăind din diamanticele și turcoaze.
Lasă-te-n jos, mai tare,
Ca să poată să zboare.
Au trecut.
Hai, dă-mi iute un sărut
Și să mergem înainte.
Nu mai suspina, fii cuminte,
Că parcă se deschide
O perspectivă cu carlatide
Ce susțin frontispiciu...
Astimpără-te, nu-i vreme de capricii -
Suntem doar pierduți și streini
Printre țurțurii spartii, printre lumini
Abia distincte.
N-avem timp de chemări, de instincte,
Ci trebuie să ocolim de zor
Nămeții, să sărim într-un picior
Peste caldarimul de gheață.
Trece-ți broboada peste față
Că se lasă ger mare.
Nu-ți fie teamă, nu-i o arătare
Mogildeața aceea : e o fetiță
Trimisă să cumpere alviță
De la băcănia de peste drum.
Vine un miros de ars și de fum
Dinspre fereastra deschisă acolo,
Chiar la subsuoara lui Apolo
- Celebra statuie de marmură roză
De la Institutul de tuberculoză
De care ai auzit, desigur -

Renunță la mersul acesta nesigur
Și pășește apăsât lingă mine
Prin pulberile de ghețuri fine
Care văluresc peste ghețușe...
Hai să batem acolo la ușe
C-a-nceput să mă doară un dinte,
Poate ne vor da o cană cu ceai fierbinte
Și ne vor așeza la masă.
Nu răspunde nimeni. Lasă,
Stai jos pe morman, lingă mine.
Uite cum ies aburii din noi. E bine.
Și-acum gata ! Plecăm în noapte
Spre lumini, spre palate, spre fapte,
Numai că e negura prea groasă
Și ne e dor de-acasă...
Da, știu, abia ți le stăpînești
Lacrimile muieresti,
Ți-e dorința redusă la sfert
Și n-am inima să te cert,
Dar să știi c-am mers prea departe

amindoi

Și nu mai putem da înapoi.
Închide ochii și lasă biciul de gheață
Să te sfîșie pe frunte, pe față.
Dă-mi mina și simte talpa,
Gîndește-te la Hanibal, la Tegucigalpa,
La grădinile podidite de roze,
La ingerii zimbitori din icoane și poze.
Ține minte că vom vedea
Ulița cu palate și cinema,
Trecerile de sticlă de la o casă la alta,
Fecioarele de Orléans, cavalerii de Malta
Înșiruiți la marile geamuri din înălțime
Cînd bate amurgul peste mulțime
Și-o mină să cumpere mai iute
Stămburi, cratițe, căpute,
Nasturi, belciuge, vată...
Dar să uităm deocamdată
De toate aceste preocupări deșarte

Și să înaintăm mai departe
Prin ninsoarea proaspăt așternută
Peste întinderea nestrăbătută.
Parc-au început casele să fie
mai acătării -
Dă-te la o parte, că trece
Tramvaiul ce trebuia să sosească
la zece -

Șterge din minte semnul întrebării -
Precum scrie în tabelul de la intrare,
N-are motor, nici șină nu are,
Doar vagoane care trec fără încetare ;
Ba nu, sunt împinse din spate
De o locomotivă fără roate
Împrumutată de la Căile Ferate.
Suie sus. O, ce lumină
Peste roșul scaunelor de anilină !
Zimbește. Nu ți se pare
Că-i o poleială vișinie
Și verde la ferești, ca-ntr-o jucărie
De carton ?
(Un obiect suprarealist, prevăzut cu pompon,
Din care s-a scos
Sufletul nostru mucilaginos,
Impurificat cu scurte așchii de vise rele
- Nu vi le mai povestesc. Sunt tot acele
De mult existente. -
Alături de alte, mai noi, fragmente,
Ca unghia dragonului străpuns de-un domn,
Fesurile purtate de străbunici în somn,
Țipătul unui tren în fuga mare,
Lătrat de cîini stins în depărtare,
Capitale bintuite de molimi crude,
Asfalturi moi innegrite de dudu,
Cîntece de cocoși din crepsatin
Și „Bonjour Monsieur Gauguin“.)
Acum vom lăsa orice joc
Și vom pune capacul la loc.

LEONID DIMOV ■

Crivățul și trandafirul

Sint roșule trandafir cum spui :
sufletul pescarilor taciturni
și puternici,
pe care coasa vîntului se ascute ;
neveste cu șapte diavoli sub braț
ii bruftuluiiesc,
nu tac pînă ce nu-s iubite
sub steaua nopții trîndavă.

Grația ta nu mă incumet a o atinge,
cum tu nu-mi poți jîndui minia
cu care împing turme de stînci la vale ;
aduni zîmbetul seninului cer desfăcut,
dar rană nu-ți rodește
fără să-i spulber petala în cîmpie !

Asemenea unui popor în răscoale biciui
și cînt

marinarii colțoși și tandri,
gata să ridice femeile portului
la rangul de prințese de bal,
cu paralele agonisite într-un an,
să le cumpere dulci caramelle,
să-ntoarcă pe dos porto-franco
pentru o rochie dorită de voal -
să muleze ca ploaia
pe trupul lor tinăr de sirene zglobii !

Sint roșule trandafir cum spui :
țipătul corăbiilor care gem borfoase,
cînd valul le lovește sec în prore ;
înjurătură aspră a șleparilor,
cînd pe canale-i fur în curmeziș,
vaierul mamei care de nouă ori
și-a deschis spre lumină pintecul.

Sint Crivățul dur ce biciuie și arde
obrazul supt, sulemenit de fard,
spicul sterp al unghiilor mov
neinecate în marea de cocă a pînii ;
brațul flasc ce n-a legănat
la mijloc de noapte copilul în febre !

Soarta însinguratelor pescadoare o însoțesc,
mugind sub codrii pustii și reci de cețuri ;
atunci, Luna se sinucide
și lumina ei se stinge, pocnind ca un bici.

Spaima timonierilor sporesc, înaltă
cît catargul,
albind printre viclenele Caribde,
cînd cîcionul rupe osia mării în două ;
disperarea femeilor care, în fața ogînzii,
se fardează pentru singurătate !

O, și cite lumini ale prea-plinelor
făruri n-aș putea să mai cînt !
speranța insularilor înflorită pe tinere
diguri,
mecanici asanînd noaptea de smirnă
a tînguitelor mlaștini,
motopompiști filosofi,
pasărea griului din șapte cîmpii adăpînd !

Sint roșule trandafir cum spui :
îndemnul meșterilor ce despică în zor
lemul pentru zveltele prore,
sfînta răbdare a împletitorilor de scule
marine,

sint focul alb ce întreține incendiul
dintr-o scînteie-a frunții minerale !

De-aș avea, înmiresmat trandafir,
o navă cu al meu singe pulsînd în carenă,
smolită, călăfătită pînă în dinți,
să-i înalț aripile de fildeş în larg
și să vezi cum lumina ochiului trece
viscolește prin noapte ;
cum înflorește pielea matrozului,
pămînt în carturi de val,
cum inima îi freacă în spuțe,
asemenea virtețului ce-l isc
în acest poem bolovănos,
categoric,
ca un cîine puternic !

Să vezi prea-plăpînd trandafir,
prin lustruite, încercănate hublouri,
cum aiurează de durere bolnavul
și rana lui crește cît un aluat.

Da, sint Crivățul și-n furia stîmîtă,
smulg lustruitul acoperiș al minciunii,
clatin inerția coruptelor metropole
și spulber crezul de staniol
al claselor ce n-au știut mizerii ;

Dau de pămînt cu zcii moderni,
convenționali,
burdușiți,
fără vlagă !
căci eu sint Crivățul stîrnit
de brațele în care sună aprig Revoluția ;
zarea spre care bat e țărîm visat,
Comunismul !

Dați brațelor inaripate de lupte o navă,
să fluiera gorgonele în arcuitele prore,
să-i spele marea plînsul ei de secoi,
că tot mai mult, peste oceanul lumii,
poemul meu de Crivăț înflorește !

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Raportul la Conferința Națională, cu privire la modificarea radicală a legislației țării, ca și documentul elaborat în lumina acestor orientări, intitulat: „Cu privire la perfecționarea conducerii tuturor sectoarelor de activitate, a legislației Republicii Socialiste România, a activității organelor de justiție și ale Ministerului de Interne”, exprimă o concepție nouă, revoluționară în dreptul românesc, de un profund umanism în concordanță cu dezvoltarea societății, menit să adâncească procesul de democratizare a justiției și să contribuie prin aceasta la întărirea statului nostru socialist.

Expresie fidelă a voinței și intereselor societății, justiția socialistă se înfăptuiește în țara noastră tezelor Conferinței Naționale a partidului cu participarea largă și nemijlocită a oamenilor muncii. În etapa actuală de dezvoltare a societății noastre se înregistrează o creștere a formelor de acțiune a maselor populare și de autoapărare socială, o participare mai intensă a colectivelor de oameni al muncii la lupta împotriva celor ce atentează la ordinea și liniștea publică, are loc o preluare a unor atribuții privind înfăptuirea actului de justiție și respectarea neabătută a legalității socialiste de către obște și în același timp se realizează o integrare a activității organelor de justiție în activitatea maselor populare în eforturile generale pentru asigurarea și apărarea eucerilor revoluționare ale poporului nostru și prosperitatea patriei, în condițiile sporirii rolului conducător al partidului. În spiritul acestor documente, principala preocupare ne este de a-l împiedica pe oameni să comită abateri, de a preveni săvârșirea acestora.

Conferința națională subliniază încă o dată necesitatea respectării neabătute a Constituției și legilor țării, combaterea oricăror încălcări ale legalității socialiste și ordinii de drept, creșterii răspunderii fiecărui cetățean pentru înfăptuirea programului construcției socialiste, pentru respectarea legilor țării și a normelor de conviețuire socială. Nu este vorba de o creștere exclusiv cantitativă a sarcinilor ce revin organelor procuraturii ei, în primul rând, de un conținut nou, revoluționar, al activității noastre, al îndatoririlor noastre și metodelor noastre de muncă.

În spiritul înaltelor răspunderi ce ne revin astăzi, avem datoria de a interveni în spirit critic, militant pentru înlăturarea radicală a stărilor de lucru negative din orice domeniu de activitate, de a combate cu intransigență orice manifestare cu caracter antisocial și a acționa prompt pentru preîntâmpinarea lor.

În acest scop, ne diversificăm legăturile cu masele de oameni al muncii, lărgim sprijinul pe care-l acordăm colectivelor pentru educarea prin muncă a celor sancționați, pentru înfăptuirea în viață a principiilor eticii și echității socialiste, aducem astfel contribuția specifică la măreața operă de făurire a socialismului multilateral dezvoltat în patria noastră.

IONEL DOBRILA

procuror șef direcție
în Procuratura generală

Pagină realizată cu sprijinul Procuraturii generate

Mentalitate iresponsabilă

Cind își ucise concubinul, în ianuarie 1976, V. E. din comuna Șoimari, județul Prahova, gîndea: Ori cît ar fi de înlînsă deșteptăciunea omului, ea are totuși niște margini. Acestei formulări stilizate de noi, V. E. i-a mai adăugat un gînd plin de speranță: Cum am să fac eu, nu mă prinde nici dracul! Și o lună mai tîrziu, într-o noapte geroasă a lunii februarie, V. E. fugi de-acasă aiurea, blestemînd, „sătulă pînă peste cap de bătaie și scandalurile bețivanului de S.G.”. Întrebată unde se găsește S.G. în acel moment, femeia răspunse că „nenorocitul și-a luat sculele și-a plecat în meseria lui”.

Versiunea femeii era cit se poate de plauzibilă. S. G. era un cunoscut și apreciat meseriaș dulgher pe o rază de mai multe comune și mai departe chiar pînă în Valea Jiului. Totuși, pînă atunci, dulgherul nu mai lipsise atît de mult timp din comună și organele de miliție au hotărît, pentru orice eventualitate, să controleze spusele femeii. S-au deplasat deci la casa unde conviețuiau cei doi și n-au găsit nimic, nici o urmă, nici de-a lui S. G., nici de scandal, nici de altceva care să probeze afirmațiile femeii. Apoi s-a discutat cu rudele lui S. G. și rezultatul a fost că rudele meseriașului nu știau nimic despre S. G. de mai multe luni.

ION SALIȘTEANU: Dimineață de primăvară

De ce minșise femeia? S-a cerut concursul Serviciului judiciar al miliției județului Prahova, pentru a se efectua cuvenitele cercetări în acest caz de dispariție. S-a dat dispărutul în urmărire locală și generală, s-a procedat la solicitarea unor relații de la Direcția Generală a Penitenciarelor și de la spitalele de psihiatrie, la verificarea cadavrelor neidentificate etc. Rezultatul acestor verificări a fost negativ.

În acest stadiu s-a pus problema verificării versiunii omorului urmat de ascunderea, dezmembrarea și distrugerea cadavruului. În același scop a fost solicitat să participe la efectuarea urmăririi penale pentru elucidarea acestei ipoteze, procurorul Ștefan Bocăneț de la Procuratura județeană Prahova:

„Am pornit verificările privind comportarea, manifestările, relațiile cu locuitorii din comună ale dispărutului, modul său de viață și în principal relațiile ce existau între el și concubină. Am audiat rudele dispărutului și ale bănuitei, persoanele care au luat legătura cu S. G. înainte dispariției sale etc.

N-am reușit să aflăm decît că între concubini exista o stare de încordare, determinată mai ales de conduita necorespunzătoare a lui S.G. care obișnuia să consume băuturi alcoolice și fiind în stare de ebrietate lovea, amenința concubina și o alunga din casă, ceea ce corespundea cu declarațiile femeii. Am hotărît alcătuirea unui plan amănunțit de percheziție cu repartizarea unor sarcini pe lucrători. Fiecare încăpere a fost examinată în amănunt, fiecare obiect a fost observat cu ajutorul lămpii cu raze ultraviolete. Într-o încăpere ce era folosită de obicei ca atelier de țîmpărie a fost găsit un pat pe a cărui tăbăie au fost descoperite două scri-

jelituri. A fost căutat obiectul cu care se răzuise și l-am găsit: un gradier de confecționat butoaie în al cărui dinți am identificat particule lemnoase provenite de la scindură. A fost îndepărtat așternutul și am observat niște pete maronii. Fără deschiderea cadavruului însă probele culese nu puteau dovedi nimic. Au fost cercetate împrejurimile, au fost făcute săpături peste tot, a fost repetat apelul către penitențiar și pentru verificarea dosarelor privind identificarea cadavrelor.

Probele folosite le-am folosit în ascultarea bănuitei și am ajuns la următoarea ipoteză de lucru: în jurul datei de 20 ianuarie V. E. a aplicat concubinului o lovitură de topor în cap, a ținut câteva zile cadavrul în acel atelier în care fusese săvîrșit omorul și într-o dimineață a scos cadavrul în curte, a pus lemne de jur împrejur, le-a stropit cu petrol, și a dat foc. Am mers în comuna Șoimari și am căutat locul unde ar fi putut fi ars cadavrul. Sub o salcie am găsit urme de cenușă și resturi de oase carbonizate. Am recoltat din cenușă câteva fragmente osoase calcinate în vederea examinării medico-legale și expertizei criminalistice. Printre resturile de oase a fost găsită o sîrmuțică trecută prin orificii, de unde s-a prezumat că titularul fragmentului fusese supus anterior producerii morții unei intervenții chirurgicale. Am cercetat și aflat că în luna decembrie 1965, pe cînd era podar la o șelă de extracție, S. G. a suferit un accident de muncă în urma căruia a fost supus la două intervenții chirurgicale, în regiunea orbitară externă. Cu ajutorul unei expertize la Institutul medico-legal din București s-a făcut o expertiză osteologică care a precizat că majoritatea fragmentelor osoase prezintă

prinderi, nu numai întreprinderea lui...

Toate aceste date alcătuiesc împreună două dosare de cîteva zeci de pagini. Dosarele se află la Procuratura generală și cer recurs extraordinar împotriva hotărîrilor judecătorești care nu iau în considerație justificările lor, după părerea unor, reale. Recitesc de aceea hotărîrile judecătorești și constat că nici instanțele ce le-au emis nu resping logica potențelor și nici nu neagă împrejurările pe care aceștia le fac cunoscute în memoriile lor. Atît S. I. din Piatra Neamț, cît și S. B. din Brăila sînt oameni onorabili, viețile lor pot fi pilde pînă la un punct, își iubesc copiii, sînt generosi, harnici, devotați în prietenie, onești în societate, cu un trecut din care nu lipsesc sacrificiile, onorurile ca și nenorocirile sau ghinioanele, au în față un viitor clar, în orice caz asigurat, sînt buni meseriași, aplaudați nu de puține ori, cînd a fost cazul, toate acestea sînt adevărate și nimeni nu le poate contesta. În două cazuri n-au dreptate nici S. I., nici S. B.: acolo unde dreptatea este de partea literii legii. În aceste două cazuri, dealtfel mărunte, nimic nu poate înlocui litera legii. Un savant care ar descoperi leacul împotriva cancerului, dar ar traversa strada pe culoarea interzisă, calitatea de savant nu poate face să dispară contravenția.

De ce au ajuns, de fapt, S. I. și S. B. pînă în situația de a cere recurs extraordinar? Primul, prevalîndu-se de împrejurările tragice ale vieții sale, al doilea de considerente de ordin formal, cer în ordine: să nu plătească întreaga taxa de timbru la deschiderea procesului de partaj împotriva dispoziției legii și S. E., să nu plătească 500 lei amendă pentru neaplicarea măsurilor de limitare și restricții prevăzute de decretul 41 din D. 620/73 în domeniul încălzitului și iluminatului.

Superficialitatea versiunii unice

Ce se putea întîmpla într-un I.M.S. în care călătoreau, spre Sinaia, fără nici un scop justificat, un șofer tînăr și o necunoscută, încît aceasta din urmă să sară din mers și să se accidenteze mortal?

Revenindu-i acest caz, organul de cercetare penală a dat următorul răspuns, bazat exclusiv pe declarațiile șoferului: Învinuitul P.I. a circulat fără a avea ușile bine închise și asigurate.

În cadrul acțiunii de control periodic, verificînd printre celelalte lucrări curente repartizate procurorilor și acest caz, procurorul respectiv a observat că pe baza datelor existente la dosar puteau fi elaborate mai multe versiuni și anume: 1) Victima cunoscîndu-l pe învinuit la restaurant, a fost invitată de acesta la locuința unui prieten. Supusă unei tentative de viol, a sărit de la înălțime, s-a accidentat, după care a fost transportată cu autoturismul, simulîndu-se o cădere din imprudență. 2) Învinuitul s-a oferit s-o conducă pe fată la cîmin; aici în loc să oprească, a continuat drumul cu viteză mărită. De teama a ceea ce i se poate întîmpla, victima a deschis ușa și a sărit accidentîndu-se mortal. 3) Șoferul P. I. a circulat cu autoturismul fără a avea ușile bine închise și asigurate.

Urmărind aceste trei variante ale procurorului au fost reconstituite următoarele fapte: Victima se afla la Bușteni în interesul serviciului, la un curs de perfecționare. Se împrietenește cu o tînără din oraș și noua prietenă îi propune să meargă împreună la restaurantul „Vadul Cerbului” ca să asculte muzică. Inițialele noii prietene sînt D.F. Aceasta deci are multe cunoștințe în oraș și la restaurant îl prezintă victimei de mai tîrziu cîțiva prieteni, printre care și pe șoferul P. I. Tînărul îi propune fetei să meargă împreună la un hotel și să rămînă acolo peste noapte. Ea refuză și o roagă pe D. F. s-o conducă la cîmin. Supărată pe naivitatea prietenei sale, D. F. simulează acceptarea și afară, unde șoferul P. I. ieșise „din întîmplare”, prietenele se urcă totuși în I.M.S. Victima a acceptat invitația știindu-se în siguranță alături de prietena sa. I.M.S.-ul oprește în dreptul locuinței lui D. F. Tînăra coboară, lăsînd-o pe victimă singură cu șoferul P. I. care se oferă s-o conducă la cîmin. Mașina depășește cîminul. Fata insistă să oprească P. I. continuă însă drumul spre Sinaia, cu viteză mărită. Victima tipă. Se roagă, imploră. P.I. goneste mai departe. Ușa din față e încuiată. Atunci, victima saltă peste scaun și sare din mers prin ușa din spate. Și o viață începută demn și onest este întreruptă în chip bestial.

SPIRITUL DE RĂSPUNDERE al procurorului n-a ajutat numai la lămurirea unui caz judiciar: a salvat poate viața unei alte tinere fete care si-a început viața demn și onest. Și a mai făcut ceva: a tras un semnal de alarmă în chestiunea unei singure variante în cazurile de rutină.

„Fatalitate” cu 8 văduve și 19 copii orfani

Simbătă, 18 iunie 1977, zi scurtă. Drumul județean 244. Vaslui. În cabina autocamionului ce se îndreaptă spre stația C.F.R. — șoferul L. I. și șeful de echipă M. M. În mașină — 7 (șapte) muncitori. IMPREJURĂRI FAVORABILE ACCIDENTULUI. Comportarea ireproșabilă (16 ani serviciu) a șoferului L. I. — controlul tehnic superficial al autorității.

Increderea exagerată în sine a șoferului L. I. Dialog: M. M. — Conduc cu o viteză prea mare. L. I. — Mașina are tot ce-i trebuie, nici o grijă!

Abuz de putere al instructorului cu protecția muncii: Iei șapte lucrători și-i duci de urgență la stația C.F.R. Eu răspund! Simbătă, zi scurtă, mentalitatea „Azi și gata!”

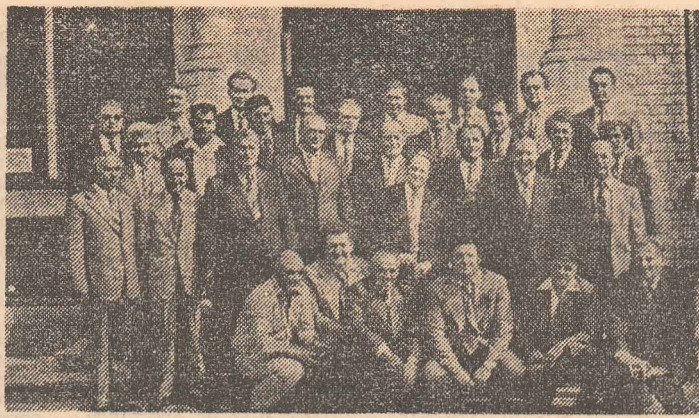
LOCUL FAPTEI: Curbă, pantă, vizibilitate redusă. Autocamionul distrus. 8 cadavre, printre care și cel al șoferului L. I.

PROCURORUL respinge concluziile Inspectoratului pentru protecția muncii: culpă exclusivă a șoferului L. I. și indică stabilirea împrejurărilor favorizante și sancționarea vinovaților. Temeiul: accidentul putea și trebuia să fie evitat. Repune, de asemenea, în drepturi, 8 văduve și 19 copii orfani.

NICOLAE CRISTACHE

Din partea Consiliului popular al județului Iași

„Referitor la scrisoarea lui Costică Barbărasă și a altor locatari din Iași, strada Păcurari nr. 20, adresată redacției FLACĂRA, vă comunicăm: în scrisoare se arată că liniștea locatilor este tulburată între orele 5-21, datorită zgomotului ce se produce la complexul alimentar de la adresa sus-menționată. Pentru verificarea faptelor arătate s-a format o comisie care s-a deplasat la fața locului, constatând că cele sesizate sînt reale. De comun acord s-au stabilit următoarele: lucrătorii comerciali să manipuleze mărfurile și ambalajele în condiții în care să evite pe cît posibil zgomotul, mai ales în timpul orelor de odihnă; exploatarea agregatelor frigorifice și a dispozitivelor improvizate — tobogan — să se realizeze astfel ca să nu se provoace nemulțumirea locatilor; din analiza făcută a reieșit că principala poluare fonică se datorează în special agregatului frigorific care echipează camera frigorifică: soluția de diminuare a zgomotului este înlocuirea acestuia cu unul semicapsulat, operațiune care se va efectua în perioada 1 iunie — 1 iulie anul curent, perioadă în care se va realiza de altfel renovarea întregului complex comercial alimentar, modificîndu-se întregul flux de aprovizionare-desfacere“.

La 10 iunie, absolvenții liceului „Roman Vodă” din municipiul Roman, promoția 1948, au sărbătorit aniversarea a treizeci de ani de la terminarea liceului. Clipe emoționante pentru cei 31 de foști elevi care au răspuns prezente la apelul făcut de profesorul emerit Mihai Poenaru. Fiecare din cei strigați la catalog și-a expus în cuvinte pline de semnificație viața și activitatea din cei treizeci de ani care au trecut, din 1948 pînă în prezent. Oamenii în toată firea, cu părul albit, au povestit despre realizările lor, despre munca plină de abnegație pe care au depus-o, sau o

depus, în slujba patriei noastre socialiste, a poporului român, al căror fii sînt. N-au lipsit nici evocările din viața grea pe care au dus-o ca elevi ce au trăit anii grei ai războiului, ani în care cărțile, hrana și îmbrăcămintea constituiau mari probleme. Întîlnirea a prilejuit o caldă revedere, a însemnat pentru cei prezenți — dincolo de emoția firească acestor clipe — un bilanț al unor împliniri atît personale cît și pe plan social. În fotografia pe care v-o trimitem, absolvenții promoției 1948 a Liceului „Roman Vodă” la revederea după 30 de ani. (Al. Ginju)

Din partea Direcției județene P.T.C. Dolj:

„Urmare scrisorii cititorului Marcel Veleanu din comuna Giurgiuța, prin care semnaleză neprimirea revistei FLACĂRA nr. 8 în luna februarie, numerele 14 și 16 din luna aprilie 1978, vă comunicăm: din cercetările efectuate asupra agentului poștal din comuna Giurgiuța reiese că pachetul cu cele două abonamente nr. 8 din luna februarie nu a fost primit, iar din numerele 14 și 16 a primit două exemplare în loc de trei. Întrucît exemplarele respective nu au fost reclamate și recuperate de agenția P.T.T.R. Giurgiuța, sau de Oficiul P.T.T.R. Cerăt, imediat de la apariția numerelor respective, pentru servirea abonatului s-au luat măsuri de sancționare a agentului poștal din comuna Giurgiuța și a tovarășului diriginte al Oficiului P.T.T.R. Cerăt. Numerele sesizate de către abonat au fost recuperate ulterior și înmîinate abonatului. De asemenea s-au luat măsuri ca în viitor să nu se mai repete asemenea nereguli“.

Asociația locatilor din strada Barbu Văcărescu nr. 44, sector 1, București vă aduce la cunoștință următoarele: la parterul imobilului nostru a funcționat timp de 16 ani o unitate de legume și fructe, bine aprovizionată, satisfăcînd din plin, printre altele, cererile celor 56 de familii din bloc, precum și ale oamenilor muncii din cele 5 întreprinderi și instituții aflate în imediata apropiere. Din luna mai 1977 unitatea a fost preluată de un alt șef, Babei Ion, despre care am auzit că a fost șef de restaurant în provincie. De la venirea acestuia aprovizionarea unității a scăzut considerabil, programul nu se mai respecta — deschidea după orele 8, uneori nu deschidea zile în șir — astfel că unitatea a devenit nerentabilă, fiind închisă cu începere de la 1 martie a.c., localul fiind atribuit I.A.P.L. Amzei, care urmează, după informațiile pe care le deținem, să deschidă un bufet! De reținut este faptul că persoana care se ocupă cu amenajarea bufetului este chiar Babei Ion, fostul gestionar de la legume și fructe. Despre schimbarea profilului unității am sesizat în scris forurile sectorului, arătînd că atît locatarii blocului nostru, cît și cetățenii din cartier le este cu mult mai necesară o unitate de legume și fructe, nefiind alta prin apropiere, pe cînd bufete se află unul la numai 300 de metri, pe bulevardul Lacul Tei și încă 4 pe șoseaua Ștefan cel Mare! În plus, localul cu pricina nu are nici măcar grupul sanitar absolut necesar unei unități de alimentație publică. Nu am primit însă nici un răspuns, deși scrisorile noastre au acordul deputatului circumscripției nr. 27, al secretarului B.O.B. P.C.R. cartier și al președintelui comitetului de cetățeni.

Din partea Ministerului Muncii:

„La solicitarea dumneavoastră de a da un răspuns la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Aurel Nicodim din Tg. Ocna, referitor la situația fiului său Nicodim Sorin

Olimpiu, vă comunicăm: Comisia de contestații constituită conform Decretului nr. 54/1975 în cadrul Ministerului Muncii a reanalizat situația absolventului N.S.O. intrucît au intervenit noi elemente care justifică efectuarea stagiului în producție în cadrul Muzeului județean Ștefan cel Mare, pentru care absolventul a prezentat și acordul Consiliului Cultural și Educației Socialiste. În consecință, comisia a hotărît admiterea contestației, anularea procesului verbal și a penalității civile de 8000 lei, urmînd ca absolventul să se prezinte la Ministerul Educației și Învățămîntului pentru reglementarea efectuării stagiului legal“.

Din partea Consiliului popular al municipiului București:

„În legătură cu cele sesizate de cititoarea Alexandrina Mihailescu din București, vă comunicăm că acestea sînt juste. Pentru deficiențele semnalate, tovarășa Ana Stan, gestonara magazinului nr. 3 Chitila, a fost sancționată disciplinar conform articolului 100 din Codul Muncii, prin decizia nr. 3/1978. Situația a fost prelucrată în ședință cu tot personalul muncitor al Complexului de magazine Gostat. Au fost luate măsuri pentru ridicarea ambalajelor din curtea unității. De asemenea, s-a atras atenția gestonarei ca toate mărfurile expuse să aibă prețuri vizibil afișate. Pentru desfășurarea în bune condiții a activității magazinului a fost desemnat un lucrător care să urmărească îndeaproape atît modul de aprovizionare, cît și comportarea lucrătorilor“.

În numele cetățenilor străzii Dr. Cantacuzino din Eforie Sud, ținem să vă mulțumim pentru sprijinul acordat și atenția susținută pe care le-ați dovedit față de noi în două probleme, și anume: strada de asfalt de pe o stradă gata impietrită și care se degrada de la an la an și maidanul de gunoi și moloz existînd de ani de zile pe terenul unui fost camping; în urma celor trei inserări ale rîndurilor noastre în paginile revistei FLACĂRA, faptele semnalate s-au rezolvat acum în mod definitiv, organele primăriei trecînd la o acțiune hotărîtă, trecînd cu vederea supărările pricinuite de noi prin desele intervenții. Cele două aspecte sesizate mai sus au fost așadar rezolvate, astfel că noi, cetățenii, putem spune că trăim astfel într-un mod civilizată, într-un cartier curat, respirînd în sfîrșit aerul adevărat al mării. (În numele cetățenilor semnează Petre Delta, Eforie Sud)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13 iar luni, marți și miercuri între orele 10-17.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Primin din partea tovarășului Alexandru Marinescu, medic primar, doctor în științe medicale, șef de lucrări la I.M.F. București

Opinia publică asistă în ultima vreme la o serie de discuții interminabile și deloc academice între unii reprezentanți ai Ministerului Sănătății și Pavel Kozak, care de aproape 20 de ani tratează afecțiuni dermatologice la locuința sa.

Școala dermatologică românească, cu vechi tradiții, cu străluciți reprezentanți, a depus și depune o remarcabilă activitate ce o face să fie considerată astăzi printre primele școli dermatologice din lume. Este limpede pentru oricine că mersul ascendent — în contextul progresului pe plan mondial al specialității — nu poate fi împiedicat de nimeni.

După aprecieri rezonabile — sînt cunoscute aproximativ 250-300 boli de piele. Dintre acestea unele sînt mai răspîndite, altele rare sau chiar foarte rare. Pavel Kozak, tratînd cu metode originale, a obținut într-un număr de 10-15 afecțiuni rezultate

excelente (ameliorări remarcabile și vindecări).

Dar Pavel Kozak nu este medic. Și atunci ce facem?

1. Să-l băgăm în pușcărie? Este prea tirziu.

2. Să-l trimitem peste graniță? Aș zice că pierdem!

3. Să interzicem accesul oricărei persoane la locuința sa? După cite știu s-a încercat dar fără rezultate eficiente.

4. Să discutăm mai departe? (Comisi, paracomisi, polemici „inflăcărute”, testări, supratestări). Devine oboseitor și chiar dăunător.

Aș spune, mai degrabă, că ideile, experiența, rezultatele terapeutice ale lui Pavel Kozak să fie utilizate într-un cadru adecvat (nu numai pe str. Uranus 1), să fie pusă în slujba sănătății poporului nostru și a oamenilor suferinzi. Sînt convins că dermatologia românească nu va avea decît de cîștigat.

Dr. ALEXANDRU MARINESCU ■

prezentă în acest congres cu noi descoperiri importante în tratamentul ulcerului gastric și duodenal“.

„Felicitări, dl. Ioan Pușcaș, descoperirile dv. privind mecanismul prin care ionii de calciu acționează în secreția acidă și mecanismul intim prin care histamina stimulează secreția gastrică, mi-au reținut în mod deosebit atenția” — îl salută cu stimă, dr. Demling, președintele Societății de gastroenterologie din R.F.G., binecunoscutul specialist, redactor șef al revistei de specialitate ACTA HEPATO-GASTROENTEROLOGICA, și viitorul președinte al celui de-al XI-lea Congres european de gastroenterologie care va avea loc în 1980, „și nu uitați, dl. Ioan Pușcaș, revista mea vă așteaptă mereu și cu mult interes lucrările“.

„Bravo, colega, eram în sală și m-am bucurat vîzînd cum ai demonstrat acțiunea magneziului în procesele secretorii gastro-duodenale și cum ți-ai susținut cealaltă descoperire privind interacțiunea histamină-calciu în procesul secretor gastric acid la om, și mai ales la procesele patologice la ulcerul duodenal“ — sînt cuvintele adresate eminentului savant român Ioan Pușcaș de către directorul spitalului „Muntele Sinai” din New York, prof. dr. Dreiling.

Că noile descoperiri ale celui care se impune cu Ulcosilvanilul, și comunicate în acest Congres mondial de gastroenterologie din Madrid, au trezit un mare interes științific în lumea medicală, constituind, în același timp, o nouă afirmare a medicinei românești pe plan internațional și se confirmă la fiecare pas, și la fiecare pauză din timpul lucrărilor acestui congres de către majoritatea specialiștilor prezenți aici la Madrid, între care amintim pe dr. prof. Kunio Tagagi — directorul clinicii de cancer din Tokio, pe dr. prof. J. Konturek — binecunoscutul specialist în mecanismul secreției gastrice (Polonia), pe prof. dr. Maeroff — președintele Societății de gastroenterologie din Argentina, și vicepreședintele al Societății interamericane de gastroenterologie, pe prof. Myren — redactor șef la „Scandinavian Journal de Gastroenterologie” și președinte al Societății respective din Norvegia.

Cum să nu te simți mîndru și fericit asistînd la acest forum mondial de medicină, cum primul medicament original românesc în vindecarea ulcerului — Ulcosilvanilul — este apreciat la cel mai mare salt în gastroenterologia internațională.

DOREL FILIPESCU ■

Din partea tovarășului Dorel Filipescu, reprezentantul Ministerului Turismului în Spania, am primit miercuri următoarea scrisoare:

Aici la margine de Europă, pe acest mare bulevard madrilen, în modernul Palat al Congreselor, după cinci zile de drum, a sosit, de la noi de acasă, tocmai din Șimleu Silvaniei, expediția medicală condusă de eminentul om de știință dr. Ioan Pușcaș, echipată cu cele mai simple și „zdrobitoare” argumente, pentru a asista cum, după 10 ani de studii și trudă științifică, și în prezența a peste 2000 de specialiști din toată lumea, PRIMUL MEDICAMENT ORIGINAL ROMÂNESC DE VINDECAREA ULCERULUI — ULCOSILVANILUL — se impune cu respect și seriozitate.

„Bien venido, sr. Ioan Pușcaș — îi întâmpina cu multă prietenie dl. dr. Eduardo Arias Vallejo, președintele celui de al VI-lea Congres de gastroenterologie — este o mare onoare pentru noi că descoperitorul Ulcosilvanilului, cel care a trezit senzații în lumea întreagă medicală, este prezent aici, la acest congres mondial din Madrid, confirmînd și de această dată că școala medicală românească este un important punct de referință pe plan mondial“.

„Onoarea este cu atît mai mare, dl. Ioan Pușcaș — completează dl. dr. Felipe Martinez Perez, președintele Societății spaniole de patologie digestivă — pentru că cele 12 noi comunicări pe care le prezentați aici în congres, împreună cu ceilalți colaboratori ai dv. (dr. Petre Contrașiu, dr. Ștefănică Blaj și dr. Aurel Chiu), lucrări ce reprezintă ultimele dv. descoperiri, ridică mult nivelul științific al acestui Congres mondial din Madrid“.

„CONTRIBUCION DE LA ESCUELA RUMANA DE PATOLOGIA GASTRODUODENAL AL VI CONGRESO MUNDIAL DE GASTROENTEROLOGIA“ (Diario de Congresos — Madrid, iunie, 78)

Diario de Congresos, după ce, pe patru pagini în culori face o costisitoare reclamă Tagometului, ale cărui rezultate în vindecarea ulcerului de 78 la sută la ulcerul duodenal și de 79 la sută la cel gastric, medicamentul cel mai apreciat și cunoscut pe plan mondial pînă la descoperirea Ulcosilvanilului, ale cărui rezultate în vindecarea ulcerului sînt de 96,8 la sută, la ulcerul duodenal, și de 99 la sută la cele gastrice, subliniază sub titlul „Contribuția Școlii românești de patologie gastroduodenală la al VI-lea Congres de gastroenterologie” că „Școala românească de patologie gastroduodenală, condusă de dr. Ioan Pușcaș, este

Poșta redacției

■ Aurel Adam — Ploiești. Vi s-a aprobat de către Procuratura Generală recurs extraordinar, care s-a trimis spre judecare la Tribunalul Suprem. Pînă la judecarea recursului extraordinar, s-a suspendat executarea hotărîrii în ceea ce vă privește.

■ Elena Duroaia — București. Comisia de expertiză medicală, reanalizîndu-vă starea sănătății, a hotărît încadrarea dv. în gradul II de invaliditate.

■ Rudolf Prüzler — Arad. Am fost informați că vi s-a atribuit, conform listei de priorități, un apartament pe str. Bușteni nr. 14.

■ Mihaș Socialiuc — București. Vi s-a aprobat instalarea unui post telefonic, urmează să primiți înștiințarea pentru achitarea taxelor.

■ Franciso Kolosvari — Ocna Mureș. În cel mai scurt timp vi se va atribui o locuință. Referitor la situația soției, am aflat că este în evidența Oficiului de repartizare a forței de muncă, pînă se va ivi o posibilitate de încadrare.

■ Călina Taga — Birlad și Adalbert Kiss — Tg. Mureș. Cererile dv. privind achiziționarea contra cost a unor autoturisme Trabant Hycomat vor fi rezolvate în cursul acestui an.

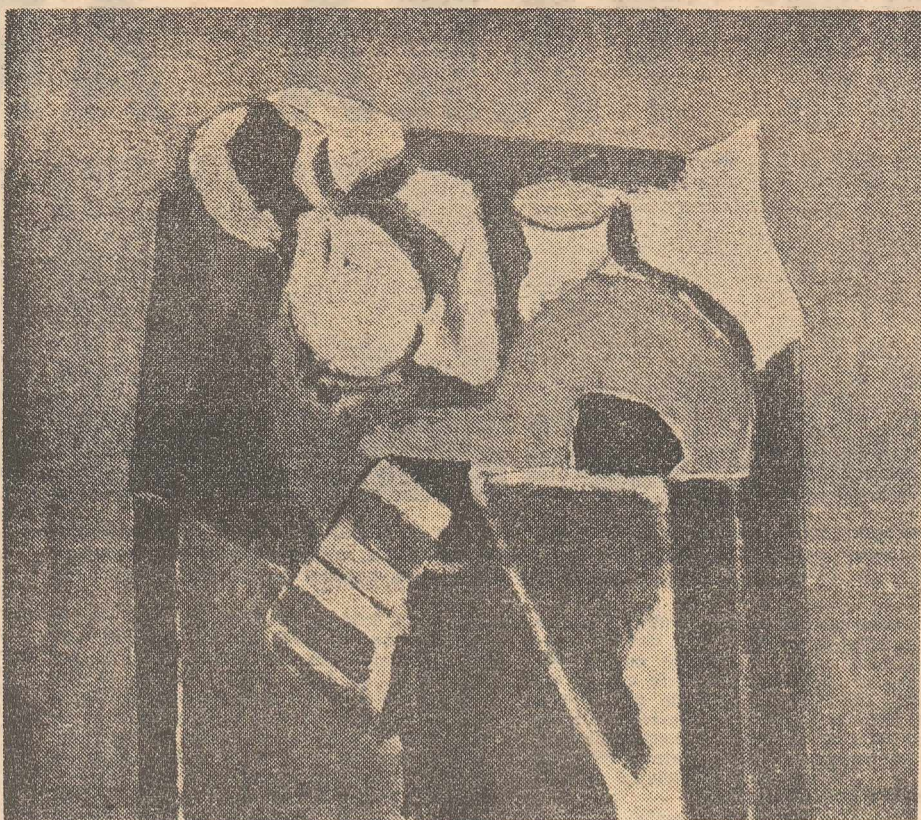
■ Vasile Gereu — Medgidia, Doru Dicanu — Craiova, Gheorghe Molnar — Făgăraș, Neculai Savin — Bacău. Vă așteptăm la redacție.

MARGA NEDELEA ■

Există în România de azi o uriașă nevoie de artă

Omul de artă a fost întotdeauna implicat în epocă

Imi cereți să-mi definesc crezul artistic... Nu pot avea un altul decât oricare coleg de breaslă, pentru că (și istoria artelor ca și cea a civilizației, în care, oricum, trebuie să se înscrie toate artele demonstrează, fără posibilitate de tăgădă susținerea mea) omul de artă a fost, întotdeauna, implicat direct în epocă și că opera sa, pentru a rămâne a trebuit să reflecte această stare de fapt. Dincolo de formulele estetice, de „limbajul” folosit, de mijloacele la care artistul a apelat, a stat conceptul de viață tipic perioadei istorice respective. Desigur, nu pot nega că materializarea acestui fenomen a îmbrăcat forme originale, că „pigmentul” personalității fiecărui artist nu s-a manifestat pregnant în punerea de acord, în conjugarea, sau cum vreți s-o numiți, a datelor furnizate de societate și produsul artistic realizat. Aci intervin alte numeroase considerente, dintre care este suficient, cred, să amintesc despre sinceritatea omului de artă în abordarea temelor sale de inspirație, în tratarea și alegerea lor, dar asta nu înseamnă că mă pronunț pentru rabat la mijloace și la calitate, mai ales. Vreau să spun că, având cel mai profund respect pentru mari înaintași, să zicem pentru Vasile Alecsandri, de pildă, ori Theodor Aman, pentru a nu ocoli aria propriilor noastre preocupări, trebuie să scriem sau să pictăm azi, ca cei doi mari oameni de cultură citați. Cine nu ține seama de cuceririle diverse ale epocii sale, în ansamblul lor și în specificitatea lor (și aici mă refer și la arta națională, cât și la cea internațională) nu va putea răspunde menirii sale. Care este această menire? Fără nici un dubiu aceea de a se adresa unui public foarte larg și nu unor cercuri închise, de a contribui la educarea maselor și nu de a se mărgini la epatarea „inițiatilor”, aceea de a contribui la definirea noii spiritualități a societății în mijlocul căreia trăiește. Iată de ce mă gândesc că, în dimensiunile încă necunoscute în trecut, atinse de societatea românească acum, ca și în cele prefigurate, artistul plastic este solicitat cu mult mai multă acuitate, registrul responsabilității sale sociale devenind foarte larg. Din fericire, zestrea noastră de tradiție este atât de bogată și diversă, disponibilitatea pentru frumos și înțelepciunea a poporului atât de temeinic verificată și prezentă în istorie ca și în actualitate, manifestă atât în viața de fiecare zi a tărânelui cit și în opera unor pictori ca Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian și Ion Andreescu, ori a altora din-

ION PACEA : Compoziție pe fond albastru

tre cele două războaie, Pallady, Pătrașcu, Lucian Grigorescu, Camil Ressu încit, alături de condiția socială actuală a artistului, îi conferă acestuia toate șansele de reușită. Festivalul național „Cântarea României”, pentru a lua o singură pildă, demonstrează puternic noile valențe ale societății noastre actuale nu numai pentru faptul că ei prilejuiește o evaluare (cu un bilanț spectaculos sub raportul fenomenului de cultură polivalent) dar și reflectarea unui potențial impresionant, la scara unei întregi națiuni, ca și particularitatea, ca totul de excepție, a alăturării profesionaliștilor de amatori, a unei reuniri emoționante și fructuoase de autenticitate și inovație sub o singură și generoasă fluturătoare de standard cultural, dacă-mi este îngăduită metafora. Alături de corul „Madrigal”, încercat de glorie mondială și națională, evoluează o formație de flauteriști din Gorj, alături de maeștri ai șevaletului, expun medicii sau muncitori și așa mai de-

parte. Iată pentru ce, acum, în timpul Conferinței naționale a artiștilor plastici mă gândesc la înaltele responsabilități care ne revin: aceea de a practica frumosul, de care avem atita nevoie, de a satisface setea unui întreg popor pentru echilibru și armonie estetică, cerindu-ne să muncim sincer și neobosit pentru străbateră magistralelor ce duc spre frumusețe, acțiune care înseamnă sacrificiu de energie și de timp, și care nu trebuie să se rezume la problemele aparent exclusive ale breslei noastre, ci la cele efective, reale, printre care se numără estetica străzilor, promovarea design-ului în industrie și comerț, în construcții și, în cele din urmă, în sălile de expoziții, unde un public pregătit și educat prin multiple mijloace, din care eu am amintit doar câteva, va învăța să guste și artele plastice, ca atare.

SPIRU CHINTILĂ ■

Constantin Lucaci:

„Să întoarcem ochiul eternității către noi”

Intrind în atelierul sculptorului Constantin Lucaci, și se taie respirația. Machetele sculpturii sale monumentale fulgeră încâtușate numai pentru o clipă în oțelul ce găzduiește deopotrivă luciditatea calculului și suplețea metaforei. Simți cum tot ceea ce pare definitiv este pus nu sub semnul existenței precare și perisabile, nici măcar al relativității, ci se află într-o perpetuă devenire. Sculpturile sale sînt nobile abstracțiuni materializate în timp și în spațiu, e adevărat, fără a suferi însă încâtușarea materiei, ci exprimînd bucuria împlinirii în forme dinamice degajînd energii. Sculptura lui Constantin Lucaci nu cere ambianța unei muzici celeste, ea singură o creează. Ca o fire vizionară ce este, artistul te face să simți imediat suflul unui secol viitor, în care rațiunea se împletește cu forța lirismului descătusat, în măsura în care alăturăm muzica sferelor de zborul cosmic. Pentru el, materia pe care o supune, oțelul, „nu e doar un material, e și o multitudine de oglinzi în care sclipește lumina și se frămîntă lumea”. Constantin Lucaci a ajuns la esențe după 15 ani de sculptură figurativă cu forța și personalitatea care îl caracterizează, imortalizîndu-i în piatră pe Ștefan cel Mare, pe Eminescu și Luchian, pe Brîncuși răstignit în Coloana infinitului. După ani de trudă, artistul simte „necesitatea de a depăși cazul particular, semnificațiile locale și de a pătrunde pînă în adîncul universului uman”. Artă sa, ca orice artă autentică, este risipă de energie dar într-un limbaj bine stăpînit, fără concesii făcute hazardului. Odată cunoscută, sculptura lui Constantin Lucaci ne devine imperios necesară, ea gîsîndu-și amplasamentul în spații generoase, deschise tuturor, devenind simbolul celor mai noi cuceriri ale tehnicii și spiritului uman, purtătoarea visului nostru de dăinuire. Ce pot fi altceva sculpturile pline de semnificații din fața Televiziunii române, ori fîntîna arteziană din orașul Constanța? Artă lui Constantin Lucaci se înscrie într-un spațiu vital, nu concurînd, ci adunînd în expresia sa oțelul translucid, apa și aerul. Focul se degajă din însăși arderea artistului într-un cerc voltaic purificator. Am avut fericita ocazie de a-l întîlni pe sculptor acum, în preajma Conferinței naționale a artiștilor plastici cînd fiecare își privește retrospectiv munca și se gîndește la răspunderile ce-i revin. „Între evocarea trecutului și acuta percepție a prezentului — ne spune sculptorul — trebuie să existe un echilibru firesc. Trăim o epocă unică în istoria poporului nostru, în care realizările concrete și aspirația, visarea, se îngemănează atât de fericit! Acum și aici ne făurim istoria, acum, în prezent, ne construim viitorul. Astfel privind lucrurile, eu sînt un om de anticipație. Ne revine o mare responsabilitate pentru că este greu, ca artist, să ai curajul afirmării unei opere noi. A fost și este greu să fii precursor, deschizător de drumuri, este ușor să te plasezi pe un drum bătătorit și deschis de alții. Acestea sînt valabile nu numai în ce privește atitudinea artiștilor față de nou, dar ele trebuie să le dea de gîndit și factorilor de decizie în promovarea artei. În arta mea factorul de decizie sînt eu. Și eu vin în întîmpinarea necesităților fîrîi, ale comenzi sociale, cu viziunea mea. Viața modernă cu implicațiile ei social-economice obligă artistul să aducă arta în cetate, să înfrumusețeze calea omului spre muncă. Rolul educativ al artei își găsește mai repede împlinirea dacă omul se află zilnic în contact cu ea. Artă monumentală nu are un rol decorativ; ea devine mijloc de educare estetică, cu implicații moral-filosofice. Decorativul devine un mijloc pentru a-l capta pe om în lumea ideilor. Vedeți că eu nu resping decorativul. Îl utilizez. Dar ca partizan al expresiei moderne nu pot transmite de-a gata o idee. Militez pentru o artă care să catalizeze sentimentele privitorului, mă adresez ne-limitelor lui de înțelegere. Și de aceea consider că așa-zisa problemă a accesibilității, mult discutată încă la noi, trebuie rezolvată printr-un dialog între artist și publicul instruit, arta fiind un act de cultură. Trebuie să constatăm că ne bucurăm de o mare libertate de expresie. Această conferință va analiza critic o etapă rodnică de creație pentru artiștii plastici și va constitui un îndemn către exigență în sensul decantării experiențelor și experimentelor de pînă acum. Trec anii și va trebui să facem mai mult țînînd cont de forțele artistice de care dispunem. Să fim pătrunși și mai mult de autenticul spirit creator, să întoarcem ochiul eternității către noi. Fără a ne schimba principiile, să ne înnoim visele.”

ADI CUSIN ■

Calitatea relației artă-industrie

Pentru creatorii de artă decorativă calitatea relației cu industria ușoară are o importanță deosebită și, în multe cazuri, hotărîtoare. De aceea consider că în orice discuție publică asupra artei ceramistilor și — în general — a artiștilor numiți, prin tradiție, decoratori, relația cu industria ușoară primează. Dacă putem vorbi de o școală a sculpturii ceramice românești, bunăoară, este pentru că, ani buni, am reușit să perfecțăm un tip de colaborare cu unele întreprinderi specializate în producția ceramică. Și reversul medaliei: dacă ansamblul artelor decorative nu a beneficiat de toate posibilitățile oferite de procesul industrial modern, este pentru că nu am reușit să ne facem înțeles cum se cuvine ori n-am găsit întotdeauna înțelegerea de care avem nevoie. Conferința pe țară a artiștilor plastici constituie, după părerea noastră, prilejul bun pentru a cerceta critic împlinirile și neîmplinirile ultimilor șase ani în domeniul artei ceramicii, adică perioada care începe cu anul 1972, an de referință (simpozionul de la Sighișoara) și care anunța un tip superior de colaborare. Avem, e adevărat, destule motive să mulțumim întreprinderilor din Sighișoara, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Curtea de Argeș pentru interesul arătat — cu ocazia unor simpozioane — prototipurilor create de artiștii plastici în ideea multiplicării industriale. Nu-i mai puțin adevărat că adesea colaborarea se limitează doar la răstimpul acestor simpozioane. E puțin, chiar prea puțin. Noi, creatorii în domeniul atât de democratic al ceramicii, gîndim că simpozioanele nu trebuie să fie decît încununarea unor lungi perioade de fructuoasă colaborare. Referindu-ne la realizarea unor opere reprezentative pentru biografia creației unor dotați ceramiciști români, e util să subliniem faptul că lucrări care au obținut prestigioase distincții în concursuri și festivaluri ale artelor decorative în lume — Londra, Perugia, Faenza, Valauris, Erfurt, Calgary (Canada) — au fost create cu ocazia unor simpozioane, beneficiind de dotările industriale de profil și nu în atelierelor personale. În multe privințe, relațiile pe care Uniunea artiștilor plastici le are cu întreprinderea de faianță și sticlă din Sighi-

șoara trebuie luate ca model. În unele privințe, numai, fiindcă și aici am vrea să statornicim un fel mai cordial al dialogului. Și cordialitatea, cum se știe, e urmarea cunoașterii reciproce, a cointeresării părților, în fine, a existenței unui protocol de acțiune. Nu e prea firesc să începem în fiecare an ceea ce ar putea fi început odată pentru mai mulți ani. Nu de mult, la o masă rotundă la care au participat pe lîngă reprezentanții Uniunii artiștilor plastici și ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste și reprezentanții ai Ministerului Industriei Ușoare, am propus înființarea unei comisii aflate sub dublul patronaj al celor două instituții — ministerul și consiliul — comisie care să joace un rol activ în ce privește colaborarea dintre uniunea noastră și industria bunurilor ceramice. Nu e un secret pentru nimenea că pînă acum factorul activ a fost

numai Uniunea artiștilor plastici. Conferința pe țară a artiștilor plastici trebuie să dezbătă foarte serios chestiunile colaborării cu industria. În același timp, este absolut esențial ca suma celor mai realiste și, îndrăznim să spunem, mai sesizante idei afirmate aici să stea în atenția Ministerului Industriei Ușoare. Noi, ceramiciștii, care am dat, totuși, în atîtea rînduri proba marilor virtuți ale artei ce-o practicăm socotim că avem datoria, nu numai dreptul, de a pune industria bunurilor ceramice față cu ambiții mai mari și, desigur, cu realizări mai mari. Lucrînd împreună în baza unui program cu repere certe, în care elementul creație să aibă toată considerația, putem spera să dăm bunurilor ceramice calitatea înaltă pe care o impunem întregii noastre vieți, materiale și spirituale.

COSTEL BADEA ■

Lucrări care să dăinuie peste generații

Există în România de azi o uriașă nevoie de artă. De aceea orice artist trebuie să simtă ca o chemare lăuntrică, strict personală, ca o îndatorire patriotică, să creeze lucrări capabile să dăinuie peste generații vorbind despre timpul nostru. Societatea noastră încurajează orice manifestare de artă autentică. Artistul nu mai este un paria al societății, care trăiește din mila mai marilor zilei. El este azi un cetățean cu un statut demn într-o orînduire care se preocupă să-i pună la dispoziție cele necesare artei lui și se îngrijește să-i fie respectată personalitatea. Talentul, la noi, nu este lăsat la voia întîmplării, să se descurce talentul cum știe, și mai ales, cum poate. Descoperirea și afirmarea sînt părți constitutive ale politicii noastre culturale. Ar fi suficient să ne referim numai la mișcarea de amatori, care a dat rezultate remarcabile ori de cîte ori oameni cu dragoste de artă s-au străduit să incu-

rajeze și să promoveze pe cei mai înzestrați. Intreaga suflare românească a fost cuprinsă în Festivalul național „Cîntarea României”, o amplă acțiune de depistare a valorilor, de punere în evidență a potențialului nostru artistic. Desigur, uneori s-a mai recurs și la formalism. Esențial însă este faptul că marea majoritate a factorilor de răspundere știu că o artă durabilă — și noi asta visăm să facem — cu înalte virtuți patriotice, va contribui la vigoarea prin veacuri a poporului nostru. La Conferința pe țară a artiștilor plastici se vor discuta, cu siguranță, aceste aspecte atât de importante pentru înflorirea artei noastre socialiste. Care este un fenomen complex, într-o continuă mișcare, o oglindire din ce în ce mai profundă și cu mijloace estetice superioare, a realității ce ne înconjură. Avem mari datorii față de națiunea noastră, cum este de pildă cea a realizării de lucrări care să-i reprezinte pe marii eroi ai neamului. Ce s-a făcut este încă puțin. Trebuie, de asemenea, să facem mai mult pentru ca operele noastre să reflecte mai fidel tumultul epocii de azi.

Condiții pentru a ne împlini idealurile estetice și sociale avem. De aceea, judecata urmașilor va fi aspră dacă nu știm să profităm de ele, pentru binele acestui popor, pentru creșterea prestigiului său în lume.

VASILE ACIOBĂNIȚEI ■

Prin efortul unit al popoarelor, prin acțiunea responsabilă a tuturor statelor, un arzător ideal posibil de îndeplinit:

O LUME FĂRĂ ARME!

Cursa înarmărilor — o dureroasă povară pe umerii umanității

Când Albert Einstein a fost întrebat ce armă va fi utilizată în cel de-al treilea război mondial, el a răspuns: „Nu știu, dar singurul mijloc de a-l purta pe cel de-al patrulea ar fi secură de piatră”. Cuvintele rostite în urmă cu ani de marelui fizician, cu toată simplitatea expresiei, includ un serios avertisment adresat conștiinței lumii, tuturor statelor, conțin o reflecție gravă și lucidă asupra sensului spre care îndreaptă omenirea cea care încearcă să facă din forță, din puterea armei principiul suprem de existență. O evoluție care ar ignora învățămintele istoriei, care ar ignora dorința tot mai puternică și mai autentică de pace a popoarelor lumii s-ar opune însuși progresului umanității.

Se vorbește parcă mai mult decât niciodată de război, avem conștiința că umanitatea trăiește în acești ani un moment de răspinte pentru existența sa. Omenirea este îngrijorată și apăsată de conștiința vitezei cu care adepții înarmărilor militare înmagazinează pe Terra mijloace de distrugere în cantități incomensurabile. În acest moment când la O.N.U. are loc sesiunea specială consacrată dezarmării, când dezbaterile generale s-au încheiat, urmând acum faza elaborării documentului final, în fața tuturor cunoștințelor pe care le deținem acum cu privire la amenințarea ce se cheamă război, în fața tuturor argumentelor clare și puternice ce însoțesc pledoaria la scară mondială pentru excluderea acestui fenomen din viața popoarelor de către popoarele înseși, un apel la memoria umanității, la avertismentele pe care aceasta le include, pare mai actual ca oricând. Să rememoram deci imagini și fapte, trăiri și cuvinte care, definind o trăire personală de multe ori, ne îndeamnă în fapt să ne regăsim ca oameni.

Lecțiile trecutului ar trebui să constituie suficiente mobiluri pentru eliminarea confruntării armate din viața popoarelor. Istoria consemnează circa 14 000 de războaie care s-au soldat cu aproximativ 4 miliarde de victime omenești. Numai ultimele conflagrații mondiale au curmat 65 milioane de vieți. Între 1945 și 1975 au avut loc 119 războaie cu o durată totală de 35 de ani, purtate pe teritoriile a 69 de țări, cele mai multe aparținând „lumii a treia”, nota Development Dialogue (Dialogul dezvoltării) într-un număr special de-

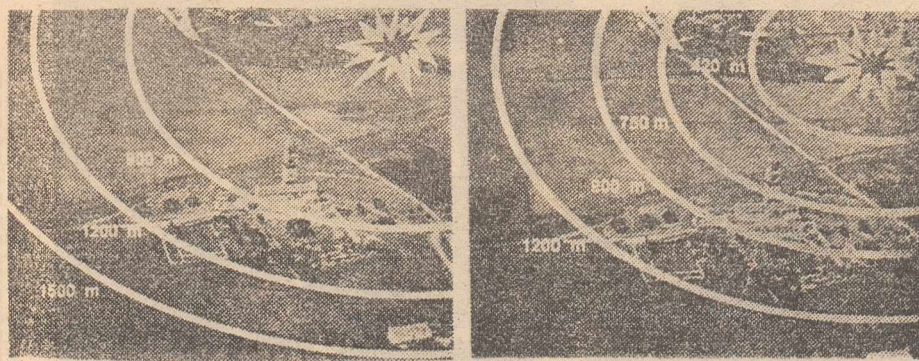
● Între 1960 și 1967, cheltuielile pentru înarmare au fost de peste 20 de ori mai mari decât ajutorul pentru dezvoltare. Țările care participă la ajutorul de dezvoltare alocă anual în acest scop 5 dolari pe locuitor în timp ce pentru înarmare sînt cheltuiți 95 de dolari.

● Cu sumele cheltuite în 1975 pentru înarmări s-ar fi putut construi 50 milioane de locuințe sau 1 000 de orașe de cite 200 000 de locuitori, ori 35 milioane de paturi de spital.

● Din fondurile mondiale destinate cercetărilor științifice peste 70 la sută sînt îndreptate astăzi spre sectoare militare.

● Un miliard de dolari echivalează cu o hidrocentrală; 600 milioane dolari ar putea fi folosite pentru construirea a o sută de spitale; pentru o școală sînt necesari 250 000 de dolari. Să comparăm aceste cifre cu suma de 400 miliarde de dolari, la cît s-au ridicat în 1977 cheltuielile pentru înarmare!

● Resursele deturnate din domeniul dezvoltării în cel al distrugerii sînt impresionante: pentru un proiectil de artilerie ghidat prin laser, numai proiectarea și realizarea prototipului necesită aproximativ 2 miliarde de dolari. Prețul unei puști este de 300 de dolari. O mitralieră costă 1 500 dolari; un tanc — 1 100 000 dolari; o rachetă balistică strategică — 2 000 000 dolari; un submarin cu propulsie nucleară purtător de rachete — 232 000 000 dolari.

Pe măsura perfecționării armei, crește și puterea sa distructivă. Două imagini sugestive pentru „calitatea armei”: în cazul bombei nucleare, efectele mortale se propagă diferențiat, în zona de impact comparativ cu efectele bombei N, bomba cu neutron.

dicat problematicii interdependentele dintre dezarmare și dezvoltare. Dar, dacă în condițiile unor războaie purtate cu mijloacele clasice de luptă pierderile umane au fost atât de ridicate, ruperile din timpul pasnic atât de însemnate, pauzele în istoria civilizației atât de considerabile, ce s-ar mai putea adăuga în fața datelor pe care le oferă studiile cu privire la potențialul distructiv actual?

La Hiroșima, se admite astăzi, au fost 260 000 de morți, 162 263 răniți și dispăruți. „O singură bombă, un singur avion: apocalipsul la îndemina oricui” remarcă ziarul francez „Le Figaro”, într-un articol scris de Pierre Gaxotte, membru al Academiei Franceze. Să comparăm aceste date cu cele furnizate de dr. Frank Barnaby, directorul Institutului internațional de cercetări asupra păcii de la Stockholm (S.I.P.R.I.). Conform surselor S.I.P.R.I. din vara anului 1977 existau cel puțin 12 500 focoare nucleare amplasate pe rachete balistice intercontinentale și bombardiere capabile să transporte încărcături strategice. Acestea li se adaugă zeci de mii de arme nucleare tactice. Un studiu publicat în revista „Recherche” arată că efectele imediate ale bombardamentului nuclear asupra celor 117 orașe ce constituie în Europa centrală și occidentală potențiale obiective ar provoca în rîndul populației civile pierderi de 12,5 milioane de oameni, ceea ce ar reprezenta circa 42 la sută din totalul populației lor. Ar fi necesari mulți ani pentru restabilirea condițiilor normale de viață din țările implicate în conflict și, în general, în întreaga Europă. Performanțele tehnice rapide pe care le ating noile arme depășesc aproape limitele imaginației comune. Dacă o armă nucleară lansată de la o distanță de 13 000 de kilometri își poate atinge în prezent ținta cu o aproximatie de 350 metri; pentru armele viitorului deceniu se prevede o creștere a preciziei pînă la 30 de metri! Se cunoaște, de pildă, faptul că un singur submarin Trident este echivalent, ca putere, cu toate armele utilizate în timpul celor două războaie mondiale? Fiecare dintre rachetele acestui submarin — 24, cu focoare multiple — va avea o rază de acțiune de 7 500 de kilometri inițial și de

11 000 de kilometri ulterior? Sau că, la sfîrșitul anului 1977 totalul stocului nuclear mondial era echivalent cu un milion de bombe de tipul celei aruncate la Hiroșima? Ori, poate este mai bine cunoscut faptul că lansarea unei bombe nucleare de o megatonă asupra unui oraș de peste un milion de locuitori ar avea, pe o rază de 8—10 kilometri, următoarele efecte: 270 000 de morți prin suflu și foc; 90 000 de pierderi de vieți umane prin căderi radioactive; 90 000 de răniți, 710 000 de invalizi, iar clădirile, rețelele de canalizare și distribuție a electricității ar fi avariate sau distruse în cea mai mare parte?

Toate aceste evoluții ale cursei înarmărilor conturează fizionomia unei realități dureroase care, fără să țină seama de lecțiile istoriei se definește printr-o demențială competiție a distrugerii, relevă înalta răspundere ce revine tuturor statelor, tuturor popoarelor în lupta pentru salvagardarea valorilor materiale și spirituale ale omenirii din fața pericolului unui război distrugător. Cu atât mai mult desprinsă de resorturile profund umane cu cît antrenează în acest joc de-a viața și de-a moartea imense cantități de materii prime prețioase, absoarbe un mare potențial energetic, inclusiv energie nucleară, tocmai în momentul în care omenirea este confruntată cu cea mai puternică criză a materiei prime și a energiei. Fără a mai vorbi de uriașa risipire a unui tezaur științific de elită, orientat nu spre binele, spre usurarea vieții omului, ci spre anihilarea ființei umane. S-a calculat astfel că, pe ansamblul economiei mondiale, fiecare dolar alocat înarmărilor se obține prin reducerea cu 42 de cenți a consumului personal, cu 29 de cenți a investițiilor și cu 13 cenți a cheltuielilor guvernamentale destinate scopurilor sociale. La actualul lor nivel — aproximativ 400 miliarde dolari anual — cheltuielile militare mondiale sînt de două ori mai mari decât produsul brut total realizat în țările cu un venit pe locuitor sub 300 dolari (țări în care locuiește peste 30 la sută din populația globului), și doar de 1,5 ori mai mic decât produsul brut total realizat în țările cu un venit pe locuitor sub 500 dolari anual.

reprezentînd aproximativ șase zecimi din omenire.

Că armamentele, de orice fel, sînt printre cei mai mari consumatori de combustibili — într-un context internațional în care utilizarea judicioasă a resurselor energetice reprezintă un obiectiv constant pentru economia oricărei țări — o dovedește cit se poate de clar următorul exemplu: Departamentul apărării al S.U.A. este cel mai mare consumator de energie pe plan național — utilizează anual echivalentul a 237 de milioane de barili de petrol, cantitate suficientă pentru asigurarea aprovizionării întregului parc auto destinat transportului urban din S.U.A. timp de 22 de ani.

O lume fără arme, deziderat ce se afirmă cu tot mai mare forță în conștiința și voința popoarelor, ar reprezenta, mai întîi, o lume a păcii și buneii înțelegeri între națiuni libere și egale, o lume care ar respira sănătos, eliberată de cosmarul războiului, o lume în care probleme acute astăzi — foamete, boli, neștiință de carte — n-ar mai exista, o lume în care gîndul și fapta s-ar pune fără limite în slujba omului, a fericirii și bunăstării lui. Dezarmarea ar crea condiții mai rapide dezvoltării economico-sociale a tuturor țărilor, fie ele dezvoltate, fie cu un grad mai mic de dezvoltare. Țări socialiste — vocația socialismului fiind în primul rînd pacea, asigurarea condițiilor internaționale prielnice dezvoltării nestingherite a construcției socialiste —, țări în curs de dezvoltare — angajate în susținute eforturi de emancipare economică — țări dezvoltate — care, prin eliberarea unor însemnate fonduri alocate în prezent înarmării ar putea să rezolve o serie de probleme economice și sociale dificile, cu care sînt confruntate periodic — întreaga umanitate ar avea de cîștigat imens prin trecerea imediată la măsuri concrete și eficiente de dezarmare. Este această convingerea vie, neștrămutată a poporului român, este această direcția în care acționează cu neobosită consecvență partidul și guvernul Republicii Socialiste România, este acesta un imperativ vital al prezentului căruia președintele nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îi consacră cu toată convingerea și pasiunea eforturi susținute.

Pornind de la interesele poporului român, ale păcii și progresului în întreaga lume, Partidul Comunist Român acționează cu fermitate pentru trecerea la îndeplinirea măsurilor de dezarmare, evidențiind etapele posibile ale cursului dezarmării — oprirea cursei înarmărilor, reducerea bugetelor militare, alocarea sumelor rămase disponibile pentru dezvoltarea economico-socială a popoarelor, pentru lichidarea subdezvoltării — România pornește de la convingerea că îndeplinirea dezarmării generale și, în primul rînd, a celei nucleare, constituie îndatoriri vitale ale tuturor popoarelor. De aceea este necesară intensificarea activității politice a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste. De felul în care fiecare popor va participa la lupta pentru îndeplinirea acestui deziderat primordial depinde succesul luptei.

DOINA IOVANEL

Pe frontul dezarmării, o prezentă exemplară

prin consecvență, dinamism, inițiativă:

POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI

Din ansamblul de măsuri cu aplicabilitate imediată și cu caracter tranzitoriu propuse de România la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării.

— să se convină de către toate statele participante înghetarea cheltuielilor militare, a efectivelor militare și armamentelor la nivelul anului 1978, odată cu angajamentul ca, ulterior, încă în anul 1979, să se treacă la reducerea treptată a acestora! Într-o primă etapă, pînă în 1985, reducerea ar trebui să fie de cel puțin 10—15 la sută față de nivelurile actuale și să cuprindă toate componentele forțelor armate — terestre, navale, aeriene — atât armamentele convenționale sau clasice, cît și cele nucleare;

— sumele economisite ca urmare a acestor măsuri să fie folosite în scopuri pașnice: o parte a acestor economii să fie alocată de fiecare stat pentru dezvoltarea propriei economii, pentru acțiuni sociale și ridicarea nivelului de trai al poporului său, cealaltă să fie depusă într-un fond al O.N.U. în vederea sprijinirii țărilor cu un venit pe locuitor de pînă la 500—600 dolari;

— stabilirea unor zone de securitate demilitarizate pe o adîncime de 15—20 km de la frontierele naționale, precum și asumarea angajamentului ferm al tuturor statelor privind notificarea mișcărilor de trupe și manevrelor militare de anvergură, renunțarea la manevre militare, în special multinaționale, în apropierea frontierelor altor state;

— reducerea, pînă în 1985, cu 10—15 la sută a trupelor și armamentelor străine aflate pe teritoriile altor state europene;

— trecerea la negocieri pentru desființarea concomitentă a N.A.T.O. și Tratatului de la Varșovia;

— încheierea unui acord prin care statele posesoare de arme nucleare să-și asume angajamentul de a nu folosi astfel de arme împotriva statelor nenucleare — aceasta fiind o cerință esențială a asigurării securității acestora;

— încetarea perfecționării armelor nucleare, oprirea producției de armament nuclear;

— asumarea de către statele participante la această sesiune a angajamentului solemn de a trece la negocierea unui acord de interzicere totală a armelor nucleare;

— elaborarea unui program concret de acțiune sub egida Agenției Internaționale pentru Energia Atomică privind conlucrarea și cooperarea internațională în domeniul folosirii energiei atomice pentru scopuri pașnice;

— crearea unor zone de pace și cooperare internațională, în care să nu se amplaseze armament nuclear. În acest context, guvernul român reiterează propunerea sa privind transformarea Balcanilor într-o zonă de bună vecinătate, pace și largă cooperare, fără arme nucleare;

— aplicarea ansamblului de măsuri vizînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare să se facă sub un control internațional corespunzător;

— Comitetul nr. 1 al Adunării Generale a O.N.U. să se ocupe în exclusivitate de problemele dezarmării.

Sînt acestea doar cîteva dintre propunerile concrete avansate de țara noastră pentru îndeplinirea unor pași reali în direcția rezolvării problemei dezarmării, România socialistă angajîndu-se cu toate eforturile pentru imprimarea unui curs viguros mișcării generale spre îndeplinirea dezarmării.

Necesitatea reglementării pe cale pașnică, prin tratative, a conflictelor și stărilor de încordare

Prevenirea conflictelor armate și încetarea în practică a folosirii mijloacelor pașnice de reglementare a diferendelor și neînțelegerilor dintre state constituie în zilele noastre unul din obiectivele prioritare ale omenirii. Înfăptuirea acestui obiectiv dobândește o importanță deosebită în condițiile actuale, cînd în lume continuă să existe numeroase probleme complexe nerezolvate, se mențin focare de conflicte, stări de încordare între state, care pot duce oricînd la ciocniri militare cu consecințe imprevizibile pentru pacea și securitatea internațională.

Agravarea stării de nesiguranță și instabilitate în relațiile internaționale sînt generate în prezent de criza economică mondială prelungită, care a dobîndit noi dimensiuni ca urmare a crizei petrolului, energiei și a crizei monetar-financiare, ca și de puternica intensificare a luptei dintre diferite state și grupuri de state pentru o nouă reimpărțire a lumii, a zonelor de influență, pentru cistigarea de noi poziții dominate. În promovarea acestei nefaste politici de forță și dictat, nesocotindu-se norme elementare de conviețuire internațională se recurge la mijloace și metode de mult repudiate: amestec în treburile interne ale popoarelor, inclusiv intervenție militară, învrăjbiră unui stat împotriva altuia, stimularea directă sau indirectă a stărilor de tensiune și chiar a conflictelor armate dintre diferite țări.

După cum se știe, în Orientul Mijlociu există de vreme îndelungată o prelungită stare de încordare, care menține în permanență pericolul izbucnirii unui nou conflict militar. În Africa, unde îndelungata dominație imperialistă, colonialistă a generat și a lăsat nesoluționate multe probleme complicate, au apărut în ultima vreme conflicte și tensiuni între diferite state, s-au intensificat acțiunile militare, agresive ale cercurilor rasiste, reacționare din Rhodesia și Africa de Sud împotriva Mozambicului și a altor țări vecine. Stări de încordare și chiar conflicte militare au apărut în ultima vreme și în alte zone ale lumii.

Toate aceste stări de lucruri creează grave pericole pentru dezvoltarea economico-socială independentă a popoarelor respective, pentru securitatea și pacea întregii omeniri; ele vin să confirme o dată în plus aprecierile partidului nostru, potrivit cărora cursul spre desființare se află încă la început, într-o fază inițială, că el nu a devenit ireversibil: rezultatele pozitive obținute în dezvoltarea acestui curs sînt contracarate, în unele zone ale lumii, de agravarea încordării, de ascuțirea contradicțiilor între state și apariția unor conflicte noi. În acest context — așa cum s-a subliniat la Conferința Națională a P.C.R. — a devenit tot mai acută răspunderea, cu adevărat istorică, a forțelor progresiste, anti-imperialiste, a tuturor popoarelor, chemate să acționeze pentru oprirea evoluției primejioase a evenimentelor, pentru zădărnicierea noii politici de reimpărțire a lumii, pentru asigurarea libertății popoarelor, pentru salvarea păcii.

Întreaga evoluție a relațiilor internaționale demonstrează că împlinirea acestor deziderate vitale ale tuturor popoarelor lumii impune abolirea deplină a vechii politici de dominație și asupra, lichidarea colonialismului și neocolonialismului, statornicirea unor noi relații democratice, de deplină egalitate în drepturi și respect reciproc între toate statele, făurirea unei noi ordini economice și politice mondiale. Un factor de mare însemnătate în această privință îl reprezintă, fără îndoială, reglementarea pașnică, pe calea tratativelor, a tuturor conflictelor și disensiunilor dintre state, a tuturor problemelor contraversate din viața internațională. Numai pe această cale se poate ajunge la eradicarea focarelor de război și încordare, se poate asigura o perspectivă ascendentă — în interesul tuturor popoarelor, al tuturor națiunilor — a raporturilor interstatale, a înțelegerii și conlucrării dintre state.

Dispune în prezent omenirea de mijloace necesare pentru a asigura o asemenea orientare în viața internațională? Există condiții obiective pentru utilizarea efectivă a mijloacelor pașnice, politice, de reglementare a conflictelor dintre state?

Firește, răspunsul nu poate fi decît afirmativ. Există astăzi în lume un nou raport de forțe, în care factorii ce acționează pentru înlăturarea războaielor din viața societății omeniești, pentru soluționarea pe calea pașnică, prin negocieri, a tuturor conflictelor dintre state, pentru cooperare și pace sînt din ce în ce mai puternici, iar înfrîngerea lor asupra evoluției relațiilor internaționale din ce în ce mai mare. „O analiză științifică materialist-dialectică și istorică a dezvoltării

contemporane mondiale — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. — atestă cu putere că forțele sociale progresiste sînt în ascensiune, că ele obțin noi și importante poziții predominante, devenind tot mai puternice și mai influente. Este cert că ele reprezintă forța în stare să lichideze cu desăvîrșire politica imperialistă, de reimpărțire a lumii în zone de influență și dominație, să determine oprirea cursei inarmărilor și soluționarea unor anomalii economice, sociale și politice care întrefîn și adîncesc criza, să impună promovarea în lume a unei politici noi, democratice, bazate pe echitate și dreptate socială, să asigure pacea pe planeta noastră“.

Inlăturarea violenței, a războaielor din viața societății omeniești și consacrarea mijloacelor pașnice de reglementare a diferendelor internaționale nu constituie un simplu deziderat subiectiv al unor state sau personalități politice ori oameni de știință, ci expresia unei necesități obiective, legitime, pentru asigurarea progresului general al omenirii.

În condițiile actuale, realizarea unei noi ordini internaționale, a unei lumi mai bune și mai drepte impune, ca factor cu valoare intrinsecă, excluderea violenței din viața internațională, în primul rînd a forme sale celei mai brutale — războiul și, pe cale de consecință consolidarea și dezvoltarea instrumentelor de menținerea păcii și securității popoarelor, de însănătoșire a climatului politic general, în rîndul cărora mijloacele pașnice de reglementare a diferendelor internaționale, tratativele ocupă un loc central.

Experiența atestă cu putere că niciodată în multimilenara istorie a omenirii violența, războaiele n-au constituit — și nu pot constitui — o soluție reală a diferendelor dintre state. Istoria secolului XX, dacă ar fi să ne referim numai la ea, furnizează suficiente date care demonstrează că războaiele, conflictele între state sînt în avantajul cercurilor imperialiste, reacționare, interesate în a învrăjbi și dezbină popoarele, în a le abate de la preocupările lor firești, de la concentrarea energiilor și potențialului lor în direcția sarcinilor constructive.

Războaiele, conflictele armate frînează progresul economic și social, sustrag din sfera activității productive uriașe capacități. Aceste consecințe sînt cu atât mai grave în cazul țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare, care au moștenit o serioasă înapoiere din perioada colonialistă.

Dar acesta este numai un aspect al problemei. Menținerea conflictelor și stărilor de încordare alimentează neîncrederea între state și — lucru deosebit de grav — creează un teren propice pentru amestecul din afară în treburile interne ale țărilor implicate, pentru promovarea politicii de reimpărțire a lumii în sfere de influență.

Practica internațională a dovedit nu

numai caracterul profund dăunător — pe multiple planuri — al conflictelor armate, dar și totala lor ineficacitate; de departe de a putea pune capăt unui litigiu sau diferend, ele generează probleme noi, stimulează încordarea, sporesc suspiciunile între națiuni și, în final, le depărtează de la rezolvarea reală a problemelor; dimpotrivă, cale pașnică, politică, de reglementare negociată a litigiilor apropiate popoarele, duce la soluționări trainice, întărește prietenia și contribuie la dezvoltarea colaborării multilaterale dintre națiuni. Soluționarea pașnică, prin negocieri, prin mijloace politice, se afirmă deci ca singura alternativă la încercările de rezolvare a problemelor litigioase prin intermediul forței, ca unica modalitate eficientă, aptă să asigure o soluționare efectivă și durabilă a problemelor în interesul popoarelor respective și al întregii omeniri.

Făurirea unor relații interstatale sănătoase, ferite de convulsii, excluderea forței și a amenințării cu forța din viața internațională, dezvoltarea economică și socială a popoarelor pe o cale democratică, pașnică, conferă tratativelor directe semnificația unei necesități obiective și o funcție de primă importanță. Datorită multiplelor posibilități pe care le oferă, precum și supleții lor, tratativele directe reprezintă un mijloc adecvat de aplanarea diferendelor, care corespunde în cea mai înaltă măsură exigențelor fundamentale ale dreptului internațional și, îndeosebi, principiilor suveranității și egalității în drepturi a statelor.

Importanța practicii tratativelor directe este sporită de faptul că aceasta pune față în față părțile aflate în conflict, le oferă posibilitatea de a-și expune nemijlocit pozițiile, excluzîndu-se intervenția elementelor străine diferendului; devin astfel posibile determinarea mai exactă a conținutului diferendului, înlăturarea mai rapidă a neînțelegerilor, evidențierea elementelor constructive menite să concure la elaborarea unei rezolvări. Facilitînd explorarea a noi terenuri de înțelegere, găsirea unor soluții reciproc acceptabile, tratativele directe dintre state conferă, totodată părților posibilitatea de a adopta o poziție mai suplă, mai maleabilă, evitînd rigiditatea în care erau determinate să se mențină de teamă că o eventuală poziție flexibilă ar putea fi interpretată drept slăbiciune. Renunțarea la intermediari, discuțiile directe între cei interesați constituie calea cea mai sigură pentru soluționarea problemelor, pentru asigurarea conlucrării pașnice, pentru o pace trainică în lume.

În efortul general de instaurare trainică a unui climat de pace și cooperare internațională, de înlăturare sau reprimare a oricărui act de forță sau agresiune, de statutare a mijloacelor pașnice de reglementare a diferendelor dintre state o componentă de esență o constituie factorul subiectiv, dorința sinceră a părților implicate de a înlătura neîncrederea reciprocă, de a ajunge la un compromis rezonabil, soliditatea față de interesele legitime ale părții adverse, efortul stăruitor pentru crearea și menținerea unui climat propice etc. Succesul tratativelor depinde, în

mare măsură, de răbdarea, perseverența, atmosfera în care sînt purtate, de grija ca posibilitățile de reglementare pașnică a problemelor controversate să nu fie niciodată epuizate. Tratativele pot fi cu adevărat rodnice, și, mai ales, echitabile dacă se bazează pe deplina egalitate în drepturi a statelor participante, pe respectarea strictă a suveranității și independenței acestora, pe avantajul reciproc și neamestecul în treburile lor interne.

Situînd în mod constant la temelie întregii sale activități internaționale principiile respectării suveranității și independenței naționale, egalității depline în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța România militează neobosit pentru întărirea legalității internaționale, înlăturarea surselor de încordare și a conflictelor dintre state, instaurarea unui climat de pace și cooperare în lume. „Ne pronunțăm cu hotărîre — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — pentru soluționarea tuturor problemelor litigioase pe calea tratativelor pașnice, pentru excluderea forței considerînd că este în interesul tuturor statelor să împiedice izbucnirea unor noi conflicte, să acționeze pentru a dezvolta relații de colaborare, de pace deoarece numai pe această cale își pot asigura progresul, bunăstarea, adevărata independență și suveranitate“.

Acționînd cu consecvență pentru încetarea în întreaga viață internațională, printre celelalte norme de justiție și morală, și a principiului reglementării pașnice a diferendelor internaționale, România a încheiat tratate, acorduri și alte documente juridico-diplomatice cu un mare număr de state de pe toate continentele, care afirmă dorința respectării stricte a acestui principiu. În acest context, o însemnătate deosebită dobîndesc declarațiile solemne comune încheiate de țara noastră cu o serie de state, documente care înscriu printre prevederile lor principiul reglementării pașnice a conflictelor dintre state.

După cum este cunoscut, România, pornind de la adevărul, demonstrat de viață, că prelungirea stării de încordare în Orientul Mijlociu menține pericolul agravării continue a situației, al izbucnirii unui conflict, s-a pronunțat în mod consecvent, încă de la început pentru soluționarea politică, pe cale pașnică, a problemelor litigioase din această zonă geografică.

În același timp, România militează pentru soluționarea, pe cale politică, a conflictelor și a problemelor litigioase dintre state, pentru asigurarea unei evoluții pașnice în toate celelalte zone ale lumii.

Reglementarea prin tratative a diferendelor dintre state, abordarea cu spirit de răspundere și luciditate a problemelor complexe ale lumii contemporane constituie singura cale ce corespunde intereselor reale ale omenirii, cauzci înțelegerii, păcii și prieteniei între popoare.

Dr. IONEL CLOȘCA

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Capul de locuitor

N-am citit nimic amănunțit — fie și tras de păr, în cazul de față n-ar fi fost chiar o greșeală — despre cel de-al patrulea congres mondial al oamenilor chei. Continui să citesc multe și mărunte despre cele mai îngrozitoare arme cu care oamenii vor să distrugă oameni — nuanță!, există arme care vor să facă o mare „curățenie“ numai printre oameni, lăsînd imobil și neînființate, citeodată inteligența produce arme atît de inteligente cît orice imbecilitate, ca semn de viață, îi este preferabilă — continui să citesc cele mai abracadabrante calcule militare pe cap de locuitor planetar, dar nimeni prin lume nu-și bate capul să ne spună ce-a fost la Neuchâtel, la cel de-al patrulea congres mondial (și încă mondial!) al cheilor. Nu spun că mor de curiozitate sau că am insomnii din această lipsă de informații, dar dacă am discuta numai despre ceea ce ne dă insomnii, am muri mult mai repede decît din curiozitate. Încît pot spune doar că sînt zile pe glob cînd tînjesc să știu ce-a fost la un congres al cheilor, sătul să tot aflu ce bombe se pot face, la tehnica de azi, chiar din tichii de mărgăritar...

Și ce frumos trebuie să fi fost în localitatea Neuchâtel din țara Elveției! Ca rezultate stricte — aflu că titlul de „cea mai frumoasă chelie integrală din lume“ a revenit unui contabil francez, din Alsacia, domnul Antoine Hergott. Titlul de „cea mai frumoasă chelie coronată“, adică posedînd încă ceva din podoaba capilară inițială, a fost decernat unui feroviar francez, un pensionar în vîrstă de 63 de ani, domnul

Albert Catel. Mai aflați — împreună cu mine — că toate craniile candidaților au fost măsurate cu un metru și îndelung examinate de un juriu a cărei competență n-a fost pusă niciodată în discuție. Ce moment lung de mister hazos, de haz misterios, de hazimetrie, trebuie să fi avut loc, în timp ce noi dormeam, bobocule... Cîtă seriozitate trebuie să se fi concentrat în acele calcule ale calviților! Cînd atîtea calcule — cum nu se poate mai serioase — țintesc a transforma lumea într-un pustiu curat, să mor dacă nu vîd în calculul unui fir de păr pe o chelie de bărbat, o clipă de sublim metafizic... Adăugați că tot la acest congres au fost admiși în „marea familie a cheilor“ — noi „scumpi frați întru calviție“. În cadrul unei scurte ceremonii de confirmare, fiecare nou membru a rostit un jurămint de solidaritate în fața unui ou de piatră pus pe o pernă cărămizie. Chiar dacă nu sînt „în problemă“, personal avînd încă o bogată podoabă capilară dar ale cărei fire albe, nu puține, știu, fir cu fir, cine mi le-a scos... — ceva obscur, din adîncul sufletului meu, mă face să cred că solidaritatea oamenilor chei nu-i o vorbă goală, chiar dacă la o adică nu se va dovedi esențială. Dar putem trăi numai „la o adică“?

Vă mărturisesc că atît de mult îmi place — în actualele condiții climatice de pe Terra — acest congres mondial că, de cite ori voi citi despre calculele care stabilesc cantitatea de trinitrotoluen pe cap de locuitor planetar, eu îmi voi aduce în fața ochilor, repede, fără să mă împart firul în patru, imaginea oului de piatră simbolizînd ce simbolizează, pentru a îndepărta, cu minim de haz dar mare și enigmatică speranță, capabilă să se agațe de orice, pericolele care stau pe craniile noastre. O, după atîta haz, ce minune serioasă e capul de locuitor al lumii, chiar cu chelia lui, oricît de bogat dezvoltată!

RADU COSAȘU

COEXISTENȚA PAȘNICĂ

o posibilitate reală, o necesitate stringentă

— Recent, s-a încheiat vizita președintelui României socialiste în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Rezultatele deosebit de fructuoase ale vizitei ilustrează încă o dată cu deosebită pregnanță valoarea inestimabilă a promovării unor noi raporturi între state, alături pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării pe plan bilateral, cât și pentru stabilirea și înțelegerea între popoare, demonstrând o dată mai mult că statele cu orinduire, potențial și niveluri de dezvoltare economică deosebite pot să conlucreze pașnic între ele dacă înțeleg să-și configureze relațiile într-un chip nou, în deplină consonanță cu structura și imperatiile majore ale lumii contemporane, argumentând în mod concret efectele pozitive ale coexistenței pașnice, ale colaborării și înțelegerii între toate națiunile lumii. Dealtfel, ca preluțind unde tovarășul Nicolae Ceaușescu a purtat solia de pace și prietenie a poporului român, și în Anglia s-a remarcat constanta problematică abordată, permanența termenilor care pun în valoare viabilitatea principiilor coexistenței pașnice. Care sînt împrejurările internaționale care impun această constantă?

— Viața, practica relațiilor internaționale pun în evidență nu numai necesitatea vitală, dar și necesitatea reală a promovării coexistenței pașnice. Este un fapt că dacă statele cu orinduire diferite pornesc de la dorința de colaborare, dacă își desfășoară întreaga politică în spiritul principiilor egalității în drepturi a statelor, respectului independenței și suveranității, neamestecului sub nici o formă în treburile interne ale altora, dacă în vederea aplanării diferendelor recurg la discuții în spiritul înțelegerii reciproce, atunci, în mod cert, ele pot să trăiască în pace și bună înțelegere, să dezvolte între ele relații bune în concordanță cu interesele vitale ale popoarelor și ale cauzei păcii în lume.

Făurirea unui nou sistem de relații dintre state constituie, în condițiile lumii de astăzi, o cerință obiectivă. Complexitatea și diversitatea comunității mondiale alcătuite din state socialiste, țări în curs de dezvoltare și state capitaliste dezvoltate, avînd sisteme economice și social-politice, niveluri de dezvoltare economică, tradiții și culturi diferite, contradicțiile existente, reclamă imperios găsirea unui limbaj comun pe planul relațiilor internaționale, în interesul păcii și progresului general. Fără o conlucrare rodnică între toate statele, problemele globale ce confruntă omenirea — cum sînt pericolul unui nou război mondial, nimicitor, subdezvoltarea sub toate aspectele ei, instabilitatea economiei mondiale, problemele resurselor energetice și de materii prime, ale protecției mediului înconjurător — nu numai că nu pot fi soluționate ci vor continua să se agraveze. O asemenea conlucrare nu este posibilă în alt cadru decît acela exprimat de soluțiile impuse de imperativul coexistenței pașnice, în cadrul unor raporturi bilaterale și multilaterale noi, democratice, corespunzătoare procesului ireversibil al dezvoltării libere și independente a națiunilor. Rațiunea impune înfăptuirea unor relații noi între state, întemeiate pe respectul personalității și aspirațiilor proprii fiecărui popor, care constituie chezașia făuririi unei lumi a păcii, echității și justiției. În această lume, pluralismul și particularitățile să se imbine în mod armonios cu urmărirea consecventă a năzuințelor comune tuturor popoarelor de a-și valorifica energiile lor creatoare în vederea progresului, bunăstării, îmbogățirii continue a patrimoniului comun de cultură și civilizație, înțelegerii reciproce și apropierii lor.

— Vă rog să caracterizați conținutul acestor noi relații între state.

— Conținutul noilor relații între state rezidă în stricta lor așezare pe principiile egalității depline în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la folosirea forței și amenințarea cu forța. Totodată, este o cerință imperios necesară ca dorința de dezvoltare a colaborării în toate domeniile vieții sociale și economice să fie prezentă la tot pasul în viața interna-

țională, dînd contur material hotărîrii de a acționa pe calea înfăptuirii coexistenței pașnice. „Esența acestui complex de principii — a sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — este în ultimă instanță respectarea dreptului sacru, inalienabil al fiecărui popor de a dispune liber și neînfrînat de propria soartă, de a urma calea dezvoltării social-politice care răspunde cel mai bine voinței și intereselor sale vitale, de a promova o politică externă în conformitate cu aspirațiile de pace ale omenirii, de a participa cu drepturi egale la viața comunității popoarelor lumii”.

Principiile se constituie într-un tot unitar, inseparabil, ele trebuind să fie aplicate în ansamblul lor, iar nu în mod fragmentar. Orice stîrbire a acestor unități conduce la încordări și conflicte, inclusiv conflicte armate. Respectarea și înfăptuirea în relațiile dintre toate statele și față de toate statele ale tuturor acestor reguli de conduită internațională reprezintă elementul definitoriu al noilor raporturi dintre state, care le deosebește în mod fundamental de vechile relații caracterizate prin disprețul față de normele de drept și justiție, prin „dreptul” celui mai puternic.

Experiența istorică demonstrează, în chipul cel mai elocvent posibil că un sistem de relații internaționale axate pe forță, hegemonie, inegalitate și subjugare generează războaie din ce în ce mai distrugătoare, împiedică pro-

geluri: subdezvoltarea, foametea, poluarea etc.

Agravarea neîncrederii între state și grupuri de state, accentuarea unor tendințe de a înlocui dialogul constructiv și pașnic prin competiții și confruntări, nu servesc decît scopurilor cercurilor ostile destinderii, de a adînci divizarea lumii în blocuri militare, contradicțiile între state și grupuri de state.

Interesele vitale ale coexistenței pașnice, ale comunității popoarelor cer să se acționeze cu toată fermitatea, prin unirea tuturor forțelor înaintate, ca să se pună capăt, pînă nu este prea tîrziu, fenomenelor negative ce se produc în viața internațională. Platforma eforturilor în această direcție constituie principiile noi de drept și relații internaționale.

— În cel fel reacționează comunitatea internațională față de aceste fenomene negative?

— Pentru formularea cit mai cuprinzătoare și în forme cit mai angajante a principiilor, care să garanteze stricta respectare a lor de către toate statele este necesar să se întreprindă în continuare multiple acțiuni, să existe dorința de a soluționa problemele pe calea înțelegerii, să se folosească întreaga gamă a mijloacelor existente și a căror eficiență s-a verificat și în practică: stimularea dialogului internațional, la toate nivelurile, a contactelor între personalități politice, parlamentari, oameni de afaceri,

plan bilateral și multilateral în scopul înrădăcinării lor în viața internațională. Pentru salvagardarea păcii, pentru imprimarea unui caracter ireversibil cursului destinderii trebuie să se formeze convingerea neștrămutată asupra necesității absolute de a se renunța definitiv la politica imperialistă și la practicile ei, de a se urmări realizarea neabătută a principiilor în practica de zi de zi a activității internaționale a tuturor statelor.

— În cel fel se întrevide posibilitatea realizării acestui deziderat?

— Deosebit de concludent pentru realismul și posibilitățile de realizare a unei politici externe menite să generalizeze noile principii în raporturile dintre state este modelul pe care îl oferă activitatea internațională a României socialiste. Acționînd într-un înalt spirit de răspundere față de propriul popor și față de destinele umanității, România socialistă oferă un permanent exemplu de acțiune neobosită, consacrată coexistenței pașnice, dezvoltînd relații, pe multiple planuri, cu toate statele, indiferent de orinduirea lor socială. Trăsătura definitorie a tuturor acțiunilor întreprinse pe plan extern de țara noastră și în primul rînd a contactelor la nivel înalt, a documentelor adoptate cu acest prilej — declarații solemne comune, declarații comune și altele — o constituie reafirmarea, precizarea și dezvoltarea principiilor noi ale relațiilor dintre state, un veritabil cod al noilor norme de relații internaționale inspirate din dezideratele coexistenței pașnice, o vastă rețea de angajamente reciproc acceptabile pentru participanți, consacrate conviețuirii pașnice. Astăzi ele sînt recunoscute ca modalități novatoare promovate de România în organizarea relațiilor interstatale. Numeroase instrumente constituind cadrul colaborării active, pașnice, cu toate statele lumii — tratate de prietenie și cooperare, tratate de cooperare economică și altele — așează la baza acestei colaborări principiile de drept și relații internaționale. România militază constant și în cadrul diplomației multilaterale pentru adoptarea unor documente care să servească la instaurarea unor noi relații și unei noi ordini internaționale. Pozițiile țării noastre, contribuțiile pe care le aduce la reglementarea pașnică a problemelor litigioase exprimate, de asemenea, convingerea, verificată în practică, că numai în cadrul principiilor de drept și justiție se pot găsi soluții viabile și trănice pentru aceste probleme. Prestigioasele rezultate ale politicii externe românești, relațiile sale multiple cu țările socialiste, cu țări în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, constituie o mărturie elocventă a realității implantării în raporturile României cu celelalte state a noilor reguli de conduită, a eficienței deosebite a așezării pe această bază a colaborării internaționale.

Succesele remarcabile ale politicii externe ale României socialiste, contribuțiile sale unanim recunoscute la cauza păcii și colaborării internaționale se datoresc activității concrete, neobosite, participării permanente a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și realizarea acestei politici. Pusă în slujba celor mai înalte idealuri ale omenirii, această activitate se bucură de cele mai înalte aprecieri pretutindeni în lume. Personalitatea președintelui României, ca om de stat de renume mondial, autoritatea pe care i-o conferă lupta perseverentă pentru reînnoirea relațiilor internaționale, modelul exemplar al posibilităților de a se făuri raporturi noi între state pe care îl oferă acțiunea sa, au ridicat pe culmi înalte, fără precedente în istoria poporului nostru, prestigiul internațional al României. Activitatea și contribuțiile de neprețuit ale tovarășului Nicolae Ceaușescu la promovarea unor noi raporturi între state intruchipează virtuți cardinale ale poporului nostru — rațiune, măsură, înțelepciune, simț al dreptății. Ele își dovedesc valențele lor general umane, indică drumul pentru apărarea și dezvoltarea cuceririlor și creațiilor celor mai valoroase ale omului, pentru clădirea unei lumi a păcii și conlucrării rodnice între toate popoarele.

NICOLAE CRISTACHE

Convorbire cu doctor docent ALEXANDRU BOLINTINEANU

gresul economic și social al marelui majorității a popoarelor. Înlăturarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste și a consecințelor ei profund negative pentru întreaga omenire prin crearea unor noi raporturi internaționale nu se realizează de la sine. Impunerea în relațiile internaționale dintre state a principiilor ce izvorăsc din necesitatea coexistenței pașnice presupune ca forțele progresului, antiimperialiste, popoarele, să-și intensifice lupta pentru afirmarea unei politici internaționale noi, pentru înlăturarea vechilor relații, anacronice și perimate într-o lume în care se manifestă tot mai puternic voința de libertate și egalitate a națiunilor, în care cuceririle științei și tehnicii puse în slujba oamenilor deschid perspective fără precedent pentru eradicarea sărăciei, foametei, analfabetismului și asigurarea unor condiții de trai și de muncă demne pentru toți.

— Care ar fi cealaltă alternativă?

— Practicile din viața internațională rezultînd din politica de forță și dominație, de reimpărțire a zonelor și sferelor de influență, marchează în ultima vreme o recrudescență a confruntărilor dintre state și grupuri de state, evidențînd cu putere gravele pericole pe care le prezintă perpetuarea vechii politici pentru pacea și dezvoltarea economică-socială a popoarelor, pentru destindere. Se creează astfel noi tensiuni internaționale, litigii teritoriale sînt folosite pentru imitații în treburile altor state, pentru presiuni politice și economice care generează momente dificile, primejdia declanșării unor confruntări militare.

Este, neîndoindnic, că alternativa la stabilirea unor relații noi între state, înscrise consecvent în cadrul principiilor coexistenței pașnice, o constituie împingerea popoarelor spre prăpastia unui război, care, în contextul intensificării cursei înarmărilor și acumulării de mijloace de distrugere în masă, ar avea consecințe incalculabile pentru destinele umanității.

Deosebirile dintre sistemele politice pot și trebuie a fi soluționate în cadrul întrecerii pentru construcția pașnică, care permite popoarelor să-și rezolve pe de o parte propriile lor probleme sociale, economice sau de altă natură și totodată să acționeze unite pentru înlăturarea grabnică a marilor fla-

savanți și oameni de cultură, între organizații obștești, între guverne, cercuri de afaceri, instituții etc.

Față de fenomenele negative, primejioase, ce au loc în viața internațională, de maximă însemnătate este dezvoltarea principiilor neintervenției în treburile altor state și nerecurgerii la forță și amenințarea cu forța. În dezbaterea O.N.U. se găsește un tratat universal pentru interzicerea recurgerii la forță și amenințarea cu forța. Accelerarea lucrărilor de elaborare a tratatului cu un conținut cit mai corespunzător și adoptarea lui s-ar insera pe linia imprimării unui caracter cit mai concret și imperativ principiului de a nu folosi forța și amenințarea cu forța, presiunilor și constrîngerilor de orice fel în relațiile internaționale, împotriva independenței politice și integrității teritoriale a altor state.

Pe plan european, potrivit propunerilor țării noastre, un rol deosebit în promovarea cursului destinderii l-ar avea încheierea unui tratat european privind renunțarea la folosirea forței și amenințarea cu forța, precum și tratate bilaterale corespunzătoare.

De asemenea, în aceeași ordine de idei, se impune codificarea regulilor privind procedurile de reglementare pașnică a diferendelor internaționale. Propunerile României în această privință făcute în cadrul Organizației Națiunilor Unite și care se bucură de o largă audiență urmăresc acest obiectiv. Pe plan european, alături Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, de la Helsinki, cit și reuniunea de la Belgrad au adoptat hotărîri în același domeniu privind continentul european.

Pentru dezvoltarea ansamblului principiilor în noi documente universale, angajante, ar trebui să se elaboreze, după cum a propus țara noastră, în cadrul O.N.U., un Cod care să statueze drepturile și obligațiile fundamentale ale statelor. Un asemenea cod ar înmănușea, definind cu toată precizia regulile noi care trebuie așezate la baza relațiilor dintre state, fără să se admită nici o abatere de la ele.

Firește, adoptarea de noi documente privind noile principii ale relațiilor dintre state trebuie însoțite de măsuri pentru garantarea înfăptuirii lor, de o puternică activitate diplomatică pe

Din presa străină:

Planétran — metroul supersonic

PROIECTUL UNUI TREN MAGNETIC, ALUNECÎND ÎNTR-UN CANAL ÎN VID ATINGÎND O VITEZĂ DE 22.500 km/h, RAPID ȘI NEPOLUANT PENTRU ATMOSFERĂ, DUCÎND LA O ÎNSEMNATĂ ECONOMIE DE ENERGIE ESTE UN PROIECT IMAGINAR? INGINERII DE LA RAND CORPORATION — S.U.A. — AU REALIZAT TOTUȘI PLANETRAN-UL CE POATE FACE LEGĂTURA ÎNTRE NEW YORK ȘI LOS ANGELES ÎN 35 DE MINUTE. PREȚUL CĂLĂTORIEI ESTE DE 21 DE DOLARI!

New York, Grand Central Station, punct feroviar principal. Pasagerii din împrejurimile marelui oraș iau ascensorul pentru a ajunge la al treilea subsol unde se găsește stația terminus a metroului supersonic — Planétran — care leagă coasta vestică a Statelor Unite de coasta estică.

Vagonul metalic în formă de obuz rotunjit la ambele capete are două intrări laterale, dar nu are ferestre; pasagerii se instalează într-un compartiment ce, asemenea unei bascule, poate oscila în față și în spate. Ușile se închid automat și sistemul de aer condiționat începe să funcționeze. Un curent electromagnetic este brăzdat la placa ce înlocuiește roțile și vagonul începe să se ridice la câțiva centimetri deasupra solului și se angajează ușor într-un prim canal, închis la ambele capete cu uși culisante. Pasagerii nu percep deloc șuieratul aerului inspirat de către o pompă cu vid care reduce presiunea în canal la un sfert din presiunea atmosferică. Vagonul se deplasează spre cel de al doilea canal unde presiunea scade la 1/16 din presiunea atmosferică, apoi în cel de al treilea canal, în cel de al patrulea unde presiunea (divizată prin patru) scade pînă la 1/250 din presiunea atmosferică la nivelul mării. Ușa celui de al patrulea canal glisează și vagonul pornește în călătoria sa între New York și Los Angeles — 3.950 km — printr-un „tub” în care presiunea este în jur de 1/1.000 din presiunea atmosferică la nivelul mării. Acest „vid” relativ corespunde presiunii atmosferice terestre la o altitudine în jur de 50 km.

În momentul acesta, considerat ca punct mort, nu există nici accelerație, nici decelerație și, la viteza amintită mai sus, trei sferturi din gravitația terestră este anulată, ceea ce are ca efect faptul că pasagerii se simt foarte ușori: un om de 70 kg nu cântărește mai mult de 17,5 kg!

Senzația este comparabilă cu aceea resimțită cînd un avion trece printr-un gol de aer sau execută un picaj. Pe măsură ce vehiculul încetinește, forța centrifugă se diminuează și pasagerii recapătă greutatea normală.

Proiectul trenului magnetic — Planétran — ar fi posibil să reprezinte proiectul mijlocului de transport cel mai rapid, economic și mai puțin poluant pentru secolul XXI. El a fost prezentat la Washington în cadrul unei reuniuni a Asociației americane pentru promovarea științei.

Este interesant de remarcat că la realizarea super-metroului nu este necesară nici o nouă tehnică sau științifică. Este vorba doar de investiții pentru studii geologice și pentru deschiderea tunelului intercontinental ce trebuie să aibă un sistem de compensare a tuturor manifestărilor seismice, intrucît la viteza Planétran-ului orice deviație a vagonului de pe traseu ar fi catastrofală. În momentul în care metroul va intra în exploatare, costul pe km/pasager va fi foarte scăzut: 1 dolar minutul, iar la viteza medie de 11.250 km/h, în jur de 0,55 cenți km, adică aproape de 10 ori mai puțin decît costul transportului feroviar actual și de 20 de ori mai puțin decît transportul aerian. O călătorie New York — Los Angeles va costa 21 dolari!

Un studiu asupra necesităților de transport în Statele Unite a permis să se definească rețelele cele mai rentabile pentru un asemenea transport. Astfel traseul New York — Los Angeles se va efectua în 36 minute și 30 secunde, cu o viteză maximă de 13.500 km/h și o viteză mijlocie de 6.750 km/h. Același parcurs, cu oprire la Dallas, se face în 54 minute, 30 secunde și cu o oprire suplimentară la Chicago într-o oră și 10 minute.

Acest sistem poate deveni intercontinental cu ajutorul unor tuneluri plasate pe

fundul oceanelor. Instalarea primului sistem Planétran între New York și Los Angeles va costa 250 milioane dolari, dintre care 185 pentru tuneluri, gări prevăzute cu canale și echipament pentru menținerea și realizarea vidului. Desigur că la prima vedere suma este enormă, dar dacă Henry Ford atunci cînd a început să fabrice automobile ar fi știut că rețeaua autorutieră din S.U.A. va costa 400 miliarde dolari... oare care ar fi fost viitorul automobilului?

Este de reținut însă că, după instalare, economia de energie va fi extraordinară și anume: un vid echivalent cu o miime din presiunea atmosferică este ușor de realizat și puțin costisitor; pierderile de energie prin frecare devin neglijabile; sistemul de susținere și propulsie este în întregime electromagnetic. În ceea ce privește consumul de energie, el este de 20 de ori mai eficient decît transportul aerian, deoarece se evită enorma cheltuire de energie necesară pentru ca avionul, de exemplu, să atingă altitudinea de croazieră. Un alt avantaj îl constituie faptul că sistemul Planétran nu are nici un efect asupra mediului ambiant; contrar supersonicilor și hipersonicilor de miime, aici nu există probleme de poluare atmosferică și nici efecte distrugătoare asupra păturii de ozon.

Cea mai mare dificultate tehnică care există rezidă în definirea traseului subteran conform studiilor geologice de teren, dar beneficiile ce se vor obține depășesc cu mult valoarea acestor dificultăți. Astfel, calculele făcute de Rand Corporation arată că un vagon Planétran de 200 pasageri (sau de transport de mărfuri) — pe minut este foarte rentabil și duce la o amortizare rapidă a investițiilor, intrucît costul energiei nu reprezintă decît aproximativ 1 la sută din venitul total realizat de o asemenea rețea.

Există și o dificultate de ordin politic, intrucît pînă în prezent nu există nici o legislație care să permită să se definească condițiile de exploatare a subsolului pentru transportul pe mari distanțe. Istoria a arătat că proiecte aparent simple, ca tunelul de sub Canalul Minecii, propus pentru prima dată pe timpul lui Napoleon, poate fi întîrziat... la calendele grecești, pentru rațiuni politice.

Și totuși, proiectul metroului supersonic nu este un vis al tehnicienilor. Omenirea nu-și mai poate permite să continue a polua cerul cu produse chimice, zgomote și căldură și nici să mutilizeze peisajele și pămînturile arabile pentru construirea de noi autostrăzi. Ea trebuie să facă ceva!

(După „Science et vie”)

MONDO UMANO ?

Computere corupte

Un desen: cu pistolul în mînă, un om, cu o mînă mai mult surprinsă decît fermă, somează un computer. Un alt desen: tipul obișnuit de șef al gangsterilor, cu vesnica țigară de foi în gură, cu gulerul ridicat și miinile ținute ostentativ în buzunare. Numai că fața e reprezentată de un ordinator. Încă un desen: un paznic ultrautilat și cu un deget pe trăgaciul unei puști mitraliere apără benzile de memorizare ale... computerelor. Și încă un desen: portretul unui deținut al cărui număr de pe „echipament” e scris în genul cifrelor ce apar pe ecranele ordinatoroanelor. Un alt desen: dintr-un computer ce poartă niște inițiale celebre în branșă se deschide o ușă, lăse o mînă care „ia” cu dezinvoltură ceva din buzunarul unui cetățean obișnuit. Sînt cîteva dintre ilustrațiile care au însoțit o poveste pe cit de stranie pe alit de adevărată. S-a spus chiar că faptele care stau la baza ei vor deveni obișnuite, banale în anul 2000 și că deci vrem, nu vrem, ea are un caracter vizionar.

★

Val Smith nu este, cum s-ar crede, un pseudonim sau un nume arhetipal gen „Washington D. Smith — bancher în Wall Street” — din cartea cu același titlu a lui Jules Moch. El există în carne și oase. E un bărbat roșcovan și slăbănog, licențiat în științe economice la o celebră universitate americană. În plus, a mai moștenit și o frumoasă proprietate, așa încît s-ar fi putut mulțumi s-o administreze bine și cu folos. Dar n-a făcut-o fiind tentat de oferta patronului unei mari bănci care, cunoscîndu-i talentul de manager, i-a oferit o slujbă bine plătită. Îndatoritor, plin de idei și inițiative, Smith i-a propus să se creeze o mică societate informațională al cărei principal client urma să fie banca respectivă. (După cum preciza revista franceză „Le Point” acest soi de relații e obișnuit în Statele Unite ca și în Europa occidentală.) Apoi, cum Smith a început să se preocupe serios de afaceri, să le studieze în amănunțime, a constatat că în ele domnea o neobișnuită dezordine. Întîmplător sau nu, în același timp, a început să-și urască patronul și n-a rezistat dorinței (sau tentației) de a se răzbuna. Formula la care a recurs a fost „foarte simplă sau chiar banală”, după cum o apreciau gangsterii de teapa lui. Să nu anticipăm prea mult însă!

Așa că lui Smith, inventiv din fire, nu i-a fost ușor să creeze societăți fictive care furnizau patronului său servicii imaginare, deschizînd totodată conturi pe numele lor în mai multe bănci. După care a construit un model ce simula funcționarea întreprinderii sale: știa tot timpul pînă unde mergea, se deda celor mai neobișnutele acrobații financiare grație modelului său pe care-l trecea frecvent prin ordinator și-l compara cu adevăratul model. Afacerea s-a prelungit. Și nu o zi, două luni sau trei trimestre. În cițiva ani, Val Smith reușise să strîngă un milion de dolari și nimeni nu-și dădea seama de ceva. Nu exista și nu plutea nici cea mai vagă bănuială. Smith a hotărît că îi ajunge ceea ce agonisise pînă atunci. Însă era satisfăcut pe jumătate. După cum considera el trebuia ca patronul să afle — în fine! — răzbunarea așa încît aceasta să fie completă. Smith a consultat un avocat pentru a afla cum să se denunțe el însuși dar să primască o pedeapsă ușoară. „Faceți astfel încît banca dumneavoastră să descopere singură escrocheria” — i-a răspuns omul legii cerîndu-i 50.000 de dolari pentru valoroasa consultație. Așa că Smith a început să comită erori dar abia după a cincea dintre ele directorul său a avut bănuieli și a izbucnit scandalul. Din nefericire pentru Smith avocatul său pregătise prost afacerea astfel încît a primit zece ani închisoare. Între timp, el își investise banii în proprietăți și avioane iar după cinci ani a fost eliberat pe cuvînt.

Este unul dintre primii protagoniști cunoscuți ai unui nou gen de afaceri apărute pe solul american și despre care un specialist în atari demascări scrie într-o carte recent apărută, că reprezintă adevărate „crime prin intermediul computerelor”. Un ultim și incitant exemplu: Camera de Comerț a S.U.A. estima că, în 1976, o sumă de 100 de milioane de dolari a fost deeturnată sau escrocată cu ajutorul neprecupețit și dezinteresat al ordinatoroanelor.

PETRE NICOLAE

le wagon atteint la vitesse de 22.500 km/h. Dans le compartiment à bascule, qui est alors perché à 80° environ de la verticale, du fait de l'annulation partielle de la gravité terrestre par la force centrifuge, le passager ressent son poids presque normal. Au microphone, une voix annonce que nous sommes presque au chemin entre New York et Los Angeles, et l'accélération va cesser.

continental, qui doit comporter un système de compensation de toute manifestation sismique, car aux vitesses prévues, toute déviation du wagon de son trajet (ou, plutôt, de sa trajectoire) serait catastrophique. Une fois le système en place, le coût du kilomètre-pasager serait très bas: 1 dollar la minute, soit à la vitesse moyenne de 11.250 km/h (ou 137,5 km/min) environ 0,55 centimes (ou 2,5 centimes) le kilomètre, c'est-à-dire près de dix fois moins que le coût du trans-

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ!

● Bella nu suportă să fie ignorată

Bella, maimuța cimpanzeu, croina filmului lui Marco Ferreri „Visul maimuței” — film la care a obținut „Premiul special al juriului” la Festivalul de la Cannes — este supărată, se pare, din cauza lipsei de atenție a criticilor și dorește să renunțe la cinema. Nu se cunoșc reacțiile maimuțelor dintre care s-a ridicat spre arta filmului Bella. Dar ea și Gina Lollobrigida, Bella, maimuța, doarește să se consacre artei fotografice, artă (oricît) mai statică. Și Bella nu e singura celebritate pretențioasă.

● Citi săraci sub lumina unui „star”

Jerry Hall, cel mai scump cover-girl din lume, are pretenții de star. Pentru a veni să pozeze în Franța ea cere 10.000 franci pe zi, călătorește doar cu „Concorde” și nu lucrează decît cu cei mai renumiți fotografi. Poate că pretențiile ei vor fi satisfă-

cute de viitoarea maestră a fotografiei, Bella. Citi săraci din lume ar putea trăi dintr-o singură fotografie făcută bine (de Bella) cover-girl-ului Jerry Hall. 10.000 franci pe zi înseamnă ceva!

● Viața cu mașina

Centurile de siguranță au salvat într-un an, în Germania federală, viața a 1.700 de conducători auto, alți 30.000 de conducători auto fiind salvați de la rănire, ne anunță agențiile de presă. Iată deci oameni care fac totul (și pun și centură!) pentru a-și salva viața. Asta doodată cu exercițiile (interesante fără îndoială) de

● Cascadorie cu mașina

Cascadorul William White (ce băiat bun!) s-a arătat gata să ia în mașină un prieten, eventual tot cascador, în timp ce el va sări cu mașina dintr-un avion aflat în plin zbor. Cascadorul a (înut să-și liniștească prietenul precizînd că autoturismul va fi echipat cu parașutmul va fi echipat cu parașute. Nu se cunoaște numele

prietenului. Unii își pun centuri, ca să se aperse, alții riscă de dragul riscului.

● Apartheidul condamnat iubirea la închisoare corecțională

Acum opt ani, doi tineri s-au cunoscut și s-au îndrăgostit unul de celălalt. Se numesc Erhard și Ruth și au cite 31 de ani. Ei se aseamănă pînă aici multor tineri ce pe acest pămînt care s-au iubit și se iubesc. Iubirea lui Erhard și Ruth însă este amenințată deoarece el este alb iar ea este mulatră și trăiește în Republica Sud-Africană. Instanța i-a condamnat la șase luni închisoare dar a dovedit o clementă foarte lăudabilă (ce să zicem!?) suspendînd pedeapsa. În cazul cînd cei doi tineri nu se vor mai vedea timp de trei ani de zile. Sentința judecătorului împotriva celor doi este un grav atentat la adresa iubirii, a umanității, este adevăratul delict ce trebuie condamnat. Ce instanță din lume poate condamna și

instrăina dreptul a doi tineri de a se iubi?

...Sigur, e o iubire, o iubire de pe pămînt și ea poate părea un fapt lipsit de semnificație, un fapt mic ce se poate pierde printre amănuntele planetei. Dar ce înseamnă buturuga mică, în acest galop al semnificațiilor, ne poate spune intîlnirea din aer dintre...

● Un uliu și un avion

Pilotul ce conducea un Starfighter, zburînd cu o viteză de 900 km pe oră, a fost lovit puternic la umăr și la față de un uliu, după ce pasărea a spart geamul avionului. Revenîndu-și din spaimă, pilotul a reușit să aterizeze cu bine pe cel mai apropiat aeroport.

Și ce e un uliu în raport cu un avion? Ce e o iubire în raport cu o instanță de judecată? Doar pilotul de pe Starfighter poate spune, amintîndu-și eventual ceea ce povestea imediat după intîlnirea cu uliul: am avut impresia că trage cineva cu mitraliera în mine.

...Și nu era decît un biet uliu.

I. GRECU

Mundialul și comportamentul

Pentru un european contactul cu lumea sud-americană rămâne plin de farmec. Rar am văzut atîta oameni în stare să se bucure deplin pentru atât de puțin. Pentru că e vorba de fotbal am să-mi limitez observațiile la domeniul sportiv.

Rămînd ca odată ajuns acasă să-mi pun ordine în gândire și să fac o sinteză a impresiilor încercate pe aceste meridiane. Este argentinianul în special, un entuziast necontrolat, repet necontrolat, un tip vesel prin excelență? Nu cred, trecătorul pe care-l văd lingă mine e preocupat, nu grăbit dar nici debordînd de bună-voie. Dacă ținem seama că sînt mulți spanioli aici putem să pricepem de ce pe Corricates sau pe strada cinematografulor Lavalle, lumea se adună în pilcuri, pilcuri și discută despre ce-a fost sau ce va fi (ce va mai fi) cu mondialul.

Am asistat la un spectacol de pantomima pe la orele 22,00 în plină lumină a străzii. Un bărbat orb, de 50 de ani, imita nebunia retransmiterii unui meci la microfon. Nu avea glasul de stentor al celui care o face pe postul național pe Beniamino Gigli, strigînd gooooll preț de trei minute, cu ochiul desigur pe cronometru pentru că și în materie de spicherie există recordmen, ca în orice domeniu nu, era un blind zicator de lucruri mu-calitate care spunea și el gol, cu glas duos, ca și cînd înscrierea unui punct în poarta adversarilor l-ar fi intristat. Impresia era de monotonie, de cantilenă, ca un plîns la mort și lumea se amuza teribil la această caricatură duioasă pe care orbul o făcea cu o plăcere ce nu mai putea scăpa. Prețul unei astfel de reprezentări care a ținut mai bine de o oră erau cei cîțiva pesosi aruncați într-un vas de tinichea.

Pe urmă grupul de spectatori se schimba și artistul, pentru că era un artist, reîncepea să imite pe radioreporterul care plîngea într-o limbă populară pe trufia rănită a celor învinși.

Mi-am amintit de cuvintele lui Borges cu care am discutat în două rînduri la el acasă, în strada Malpu, auzindu-l evocînd pe acei tragici șefi de cartiere care au inventat milonga care ar fi un fel de cîntece țigănești, ca ale lui Lorca, povestind o dragoste tragică, terminată cu o lovitură de cuțit la ficat sau moartea unui astfel de desperados la un colț de stradă în sezonul ploilor. Așadar ce însemna pentru argentinian trecerea fotbalului? Modul în care el răscumpără zilele urite, lipsa de bani sau grijele pe care le avem, cu voia sau fără voia noastră. E și o dorință de a juca teatru. El se simte implicat în soarta echipei naționale, el merge în grup și strigă Argentina, Argentina, desi Argentina nu a jucat grozav duminică, dar speră că miercuri se va bucura și mai tare pentru că Argentina va fi în sfîrșit în formă.

Pentru asta se pregătește acasă. E înarmat cu țingiri sunătoare și fiind nevoit de cit mai mult zgomot mai cumpără și un fluior sau o goarnă care muge ca vaca. Are cămașă alb-albastră și joben de carton tot în culorile naționale. Femeile își pun cordoane subtile cu aceleași culori în păr. E felul discret de a participa la fiestă. Dacă sînt tinere și frumoase se urcă pe capotele mașinilor ca să arate ca niște miss univers, rătăcite la Rôsarío sau la Córdoba, unde nu lipsesc sărbătorile pentru că mereu este nevoie de sărbători în aceste locuri. Acum trei sau patru zile a fost fiesta vinurilor și pe străzi au defilat cele mai chipeșe adolescente în uniforme de majorete: dar în seara cînd joacă Argentina ele sînt șampania acestor bucurii zgomotoase. Se cîntă, se dansează, trebuie să le sărută, pentru că altfel le-ai jigni. Și pe urmă vin zorile cu ploji lungi și cu socoțea tristă a punctelor care nu ajung. Nu-i nimic, mai e și miercuri o zi, poate atunci sansa și o altă sărbătoare și iar o să leșim pe stradă să uităm cartierele depărtate și să ocupăm centrul orașului pentru că asta înseamnă în fond sărbătorea celor ce se folosesc de fotbal sau de sărbătorea vinului pentru a se simți măcar cîteva ore stăpînii luminii care se revărsă nemiloasă din toate vitrinele, la care privesc fără invidie, vitrine ocupate de doamne de carton în blănuri adevărate costînd cit nu vor cîștiga ele, aceste fete, în toată viața lor. Dar sentimentul că ai trăit încă o noapte de vis, cum poate să-ți ofere un oraș sub hemoragia neonului care face asfaltul verde sau roșu, argintiu sau auriu, un riu de lapte și miere, și apoi zgomotul, darabanele care bat, cîntecele și uralele. Strada e a lor, a celor ce se hrănesc cu visuri, de cele mai multe ori. Există ceva trivial în asta? Nu, o îndușoare mare care mă cuprinde, mă simt prieten cu toți acești necunoscuți tineri și bătrîni care se uită la tine dacă te bucuri cu ei. Asta da, noapte, par a spune, la cu tine bucuria noastră, prietenia noastră. Să nu ne uita străine, am fost cîteva ore copii, am uitat totul, am ris și am glumit, am fost puțin nebuni dar ce frumos a trecut vremea, și acum e iarnă și e friguleț, dar nu are a face, mai poftim pe la noi, știm să te primim, sintem cu toții oameni. Azi au bătut alții, nu ai noștri, nu face nimic. Sint italieni, și unghiul Bepo a fost italian și a luat o argentiniană și noi sintem argentinieni dar nu am uitat de cei lăsați acolo. Haide să ridem puțin, să cîntăm, să speriem întunericul care atît de implacabil se lasă peste acest oraș și noi căutăm să desfacem vraja, să dăm strălucire nopții și să facem frumoasă viața... Ce spui, străine?

EUGEN BARBU

Noua campioană a țării se numește Steaua

„Campionatul n-a fost simplu, iar momentele de cumpănă n-au lipsit”

— Emerich Jenci, mi se mai întimplă să mă înșel, dar de data asta nu cred. Pare-se că nu ești prea vesel după acest al șaselea titlu național cîștigat cu Steaua, punînd la socoteală cele patru dobîndite ca jucător și, firește, pe cel de acum doi ani!

— Steaua a cîștigat din nou și pe merit, dar n-a izbutit cine știe ce ispravă apropiindu-și titlul în ultima etapă, ba încă la golaveraj. Dar păcate, echipa nu s-a ridicat la nivelul condițiilor fără cursur asigurare de conducerea ministerului, de club, de secția de fotbal.

— Din ce cauze? Să fie de vină antrenorii?

— Avem și noi, desigur, o parte de vină că formația nu s-a detașat mai ușor, dar faptul că, pînă la urmă, Steaua a învins demonstrează, cred eu, că echipa a fost bine pregătită, cel puțin din punct de vedere fizic și tactic. Această ultimă izbîndă, pe care o iubesc cu atît mai mult cu cît a fost realizată în ultimul minut al ultimei partide, mi se pare un răspuns grăitor dat aceluia care, din nebagare de seamă sau din altceva, au tot bătut monedă pe „carburantul Teacă”, pe „benzina Piticului” și alte chestii asemănătoare. E greu de crezut că Steaua a devenit campioană fiind prost pregătită!

— Mă întorc și zie din ce cauze, Emerich Jenci?

— Se apreciază că Steaua are cel mai bun lot de jucători. De acord. Numai că Steaua nu are lotul cel mai competitiv și am să explic. În primul rînd, mulți dintre fotbalistii noștri posedă un gabarit redus, Zamfir, Troi și Dumitru, ca să dau trei nume, măsuri în jur de un metru șaptezeci. Apoi, ei nu sînt, nu cei enunerați, sau, mai bine zis, nu numai ei, prea bătaioși. S-ar mai adăuga o labilitate psihică și unele defecțiuni legate de coeziunea sufletească a echipei. Să nu se înțeleagă că, la Steaua, sînt numai jucători de duzină care nu fac altceva toată ziua decît să se certe! Nici vorbă de așa ceva. Dar ar fi fost normal, gîndesc, ca garnitura care-i cuprinde, între alții, pe Dumitru, pe Iordănescu, pe Vigu, pe Zamfir, pe Troi, pe ceilalți, să cîștige campionatul la pas. Nu s-a întimplat asta din cauzele rînduite mai sus, iar victoria finală aș explica-o tocmai prin tehnicitatea superioară a unora din componenții lotului, ca și prin încrederea și ambiția cu care a fost urmărit scopul final. Campionatul n-a fost simplu, iar momentele de cumpănă n-au lipsit. Cu toate acestea, noi am crezut tot timpul în cîștigarea titlului și am acționat ca atare.

— De fapt, pasul hotărîtor a fost făcut la Arad, cînd Steaua a întors rezultatul de la 0-1 la 2-1. Unii zie că...

— Știu unde vrei să bați! Steaua n-a fost, nu este și, cu siguranță, nu va fi o echipă care să se preteze la aranjamente de culise, o echipă care să apeleze la bunăvoința altor grupări. Dacă parcurgi istoria clubului nostru, de care, între altele fie zis, se leagă întreaga mea biografie, ai să te lămurești că e așa și nu altfel.

— Am s-o parcurs. În altă ordine de idei, ce bătaie de cap a avut, în sezonul încheiat, antrenorul echipei campioane?

— Jocul în apărare ne-a creat destule dificultăți. Sigur că Sames, ca și Dumitru, dealtfel, au lipsit multă vreme fiind accidentați, dar apărarea a primit nepermis de multe goluri, patruzeci și nouă! La o echipă de talia și pretențiile Stelei, acest număr de goluri apare imens. În această direcție va trebui să lucrăm cu mai multă atenție și cu mai multă seriozitate, mai ales că ne așteaptă confruntările din cupa campionilor europeni, care numai ușoare nu vor fi.

— Apropos, cu cine ți-ar plăcea să cadă Steaua la tragerea la sorți?

— Tragerea va fi, se știe, dirijată, în sensul că Steaua, cotate drept o formație fără palmares internațional strălucitor, va

Ce păcat că Dumitru, acest jucător de mare clasă, nu gîndește și nu acționează ca Vigu!

Fotografii de EM. TÂNJALĂ

trebuind să cauți și să găsești soluții ca să-i refaci rapid, în trei zile, din punct de vedere psihic. Cîștigă naționala, ei vin veseli și puși pe glume, fiind nevoite de o acțiune în sens invers. Asta e, ca să zie așa, viața de antrenor!

— Care sînt, Emerich Jenci, excepțiile de rigoare?

— Vigu, înaintea tuturor. Serios. Chibzuit. Tenace. Echilibrat. Dacă ar gîndi și acționa în teren ca Vigu, Dumitru ar putea lesne să joace în orice echipă din lume.

— Ce-i cu Dumitru?

— E bolnav, nu e bolnav? — Cred că da. După cite știu, afecțiunea stomacală de care suferă, gastrită sau ulcer, urmează să fie tratată de doctorul Ioan Pușcaș, la Șimleu Silvaniei. Altfel, el rămîne un fotbalist de clasă, de de al cărui randament, în condițiile date, mă declar mulțumit.

— Există și cazuri contrare?

— Firește. Troi, Anghelini și Zamfir au jucat adesea sub valoarea lor. A fost nevoie ca mai tinerii Stoica, Agiu, Zahiu și Marcel Răducanu să compenseze lipsa de formă sau de dispoziție a celor de mai sus.

— Oricum, ca să citez un clasic, totul e bine cînd se termină cu bine, așa că nu cred că ai motive să te plîngi! O victorie e cu atît mai frumoasă cu cît nu ajungi la ea cît ai bate din palme. Aceasta fiind zise, înainte de a încheia, e de datoria mea să te felicitez în numele cititorilor, pentru noul titlu și să te întreb, tot în numele lor, dacă e adevărat că ai de gînd să pleci din toamnă la Arad, să antrenezi pe U.T.A.?

— Zvonuri. Voi pleca de la Steaua în clipa cînd nu va mai fi nevoie de serviciile mele.

OVIDIU IOANIȚOIA

juca vrînd-nevrînd cu o adversară de prima mînă. Asta e și bine, e și rău.

— Cunosc expresia. Mai bine să zie de pe un cal de rasă decît de pe o mîrtoagă! E exact?

— Nu e vorba despre asta. Indiferent cu cine vom avea de jucat, vom aborda cupa campionilor nu spre a ne afla în treabă, ci cu gîndul calificării.

— Să zicem că sorții vor scoate în calea campioanei noastre pe Liverpool sau pe Juventus. Poate Steaua, cu capacitatea de la ora de față, să elimine o asemenea echipă?

— Poate, de ce să nu poată? Din acest punct de vedere, credem că și federația ar trebui să ne ajute.

— Anume?

— Federația ar putea să intervină în direcția întăririi lotului. Lotul este, repet, competitiv sub aspect valoric; Dumitru, Iordănescu, alți cîțiva ar putea juca, după mine, în orice garnitură din Europa, dar ei rămîne în defect în privința angajamentului la efort, a dăruirii. Temperamental, unii dintre fotbalistii noștri sînt mai moi, de aceea echipa arată uneori ca o echipă de salon. Aici ar trebui schimbat ceva, prin includerea în lot a unor jucători mai arțăgoși, mai răi, firește în bunul înțeles al cuvîntului. În plus, federația ar trebui să ne ajute prin organizarea unui turneu de prestigiu, în cursul căruia să ne confruntăm cu garnituri redutabile, nu în Maroc, în Kuwait sau în Liban!

— Dar unde?

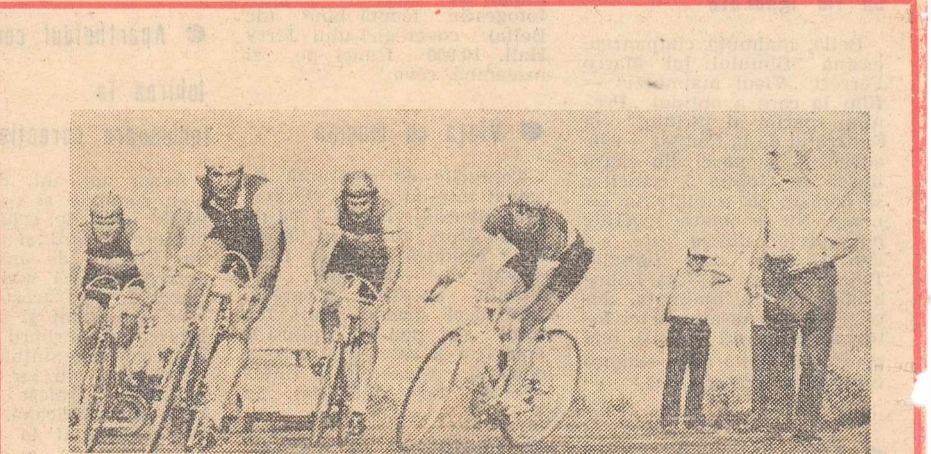
— În R.F.G., bunăoară. În Polonia, în Spania, în U.R.S.S., adică în țări cu fotbal de angajament, cu jucători mai tari pe picioare, mai bătaioși. Steaua, ca întreg fotbalul nostru, dealtfel, acuză lipsa unor asemenea contacte regulate. Numai cu ce se acumulează la nivel de echipă națională e, consider, mai greu de progresat.

— Pentru că tot veni vorba, te-au incurcat dese convocări ale jucătorilor la acțiunile lotului reprezentativ?

— Da, numai că într-o măsură mai mică decît în alți ani. Din păcate, reveniți de la lotul național, fotbalistii noștri tratează, cu excepțiile de rigoare, pregătirea de la club ca pe un concediu. Pierde naționala, ei vin triști și complexați,

Anghel Iordănescu, unul din fotbalistii de bază ai noii campioane și al echipei reprezentative, a fost de negăsit în zilele următoare cuceririi titlului. Aflat înaintea ultimelor examene ale anului al cincilea al Facultății de economia industriei, construcțiilor și transporturilor de la A.S.E., Iordănescu s-a retras în casă, cu telefonul închis, pregătind sesiunea. Există un motiv în plus să fie căutat, nu doar spre a-i fi adresate felicitări legate de victoria echipei sale, ci spre a i se ura cele de cuvînt în noua sa calitate de... tată! În ziua următoare terminării campionatului, soția sa naștea, la Maternitatea „Giulești”, un băiețel de aproape patru kilograme! El va primi, ne-a informat proaspătul tată, numele de Marius. În aceste condiții, n-am izbutit să aflăm de la internaționalul stelist decît că „după meciul cu Dinamo am fost sigur că nu vom scăpa titlul!” Interviu ne-a fost promis după primele victorii ale Stelei în cupa campionilor europeni!

Marti după amiază, pe un tronson al autostrăzii București-Pitești, în condițiile unei excelente organizări, s-a desfășurat una dintre cele mai spectaculoase concurențe ale campionatului național de ciclism, anume proba de 100 de kilometri contra timp, pe echipe. Au luat startul 8 formații, din București și din provincie, ordinea primelor trei clasate fiind aceeași cu cea din campionatul trecut. A învins, conform așteptărilor, Dinamo (Teodor, Romașcanu, Valentin, Sirbu), garnitură alcătuită din membrii lotului olimpic aflați în febra pregătirilor pentru Balcaniada, urmată de Olimpia (Cernea, Drăgan, Totoră, Tănase), grupare care cîștigă teren prin ambiție și seriozitate în ciclismul nostru, locul al treilea revenind rutierilor de la Steaua (Nica, Cojocaru, Ionel, Paraschiv). Imaginea de mai sus, realizată de fotoreporterul Elena Ghera, se vrea o pledoarie pentru frumusețea și bărbăția ciclismului, disciplină sportivă ce se îndepărtează tot mai mult, din păcate, de atenția marelui public.

Tineri caricaturiști în expoziții bucureștene

Recent în Capitală — în cadrul celei de a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României” — s-a deschis expoziția de caricaturi a tînărului grafician Nicolae Mirodone.

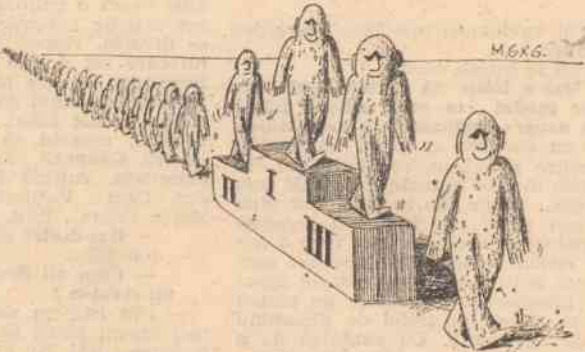
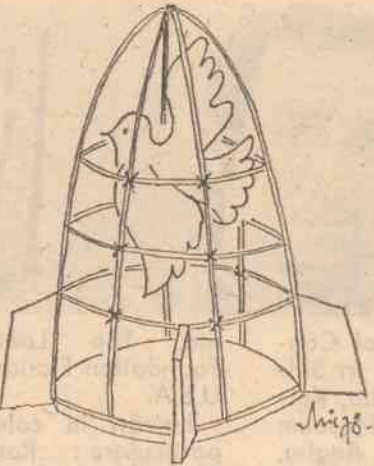
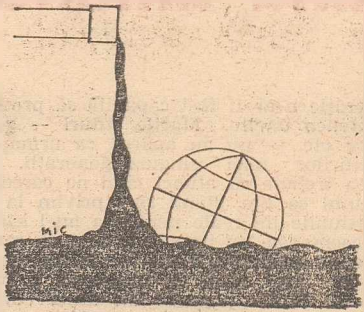
Expoziția deschisă în holul Teatrului satiric „C. Tănase” reunește peste 30 de lucrări ale genului, reprezentînd un debut al lui N. Mirodone în București și o continuitate a organizatorilor teatrului satiric care își propun ca periodic să aibă loc în holul teatrului asemenea expoziții.

Revenind la caricaturile lui Mirodone putem spune că preocupat de problemele majore care ne frîmintă, artistul neglijează situațiile pe care le întîlnim zilnic, considerîndu-le normale. Acest lucru nu scade din calitatea expoziției, ci o situează ca o manifestare de toată lauda. Folosind colajul, petele de alb-negru și folosind o singură idee, aceea a globului pămîntesc. Mirodone găsește 30 de situații, 30 de semnale care preocupă acest veac XX. Acest ciclu compact și omogen nu te face să fii vesel, nu te face să rîzi, iar desenele lui Mirodone te urmăresc și nu le poți uita cu ușurință. Mai curînd, cum remarcă și criticul de artă Virgil Mocanu și caricaturistul Octavian Andronic, caricatură lui Mirodone iese din cîmpul gratuitului și al jocului amuzant al temelor ieftine și neimportante, transformînd întreaga expoziție într-un manifest. Expoziția „Semnale XX”, deschisă în holul Teatrului satiric „C. Tănase”, reprezintă de fapt un act al fiecărui spectacol care are loc zilnic aici.

★ O altă expoziție deschisă recent a avut loc în holul Liceului „Nicolae Bălcescu” din Capitală. Elevul Mircea Gheorghe, care nu demult a debutat în revista „Flacăra”, afișează 30 de caricaturi fără cuvinte fiind un debut al autorului și un debut de acest gen la Liceul „N. Bălcescu”. Primită cu interes de cadrele didactice și de elevi expoziția lui Mircea Gheorghe s-a bucurat de un mare succes. Tînărul caricaturist și-a susținut în fața tuturor examenul de „bacalaureat” în caricatură.

SORIN POSTOLACHE

NICOLAE MIRODONE

MIRCEA GHEORGHE

Grigoraș Dinicu: Memorii

● Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

● Pentru a doua oară, Grigoraș Dinicu și formația sa traversează Polonia. Acum însă rînilor celui de-al doilea război mondial începuseră să-i apese pe sensibilitățile noastre muzicieni. Cu imaginea tristă a lipsurilor materiale, a nesfîrșitelor coloane de refugiați și răniți, Grigoraș Dinicu s-a îndreptat spre Viena pentru o serie de concerte. Drumul a trecut însă prin Polonia, răvășită de hitlerism. Ororile armatelor cotoptoare, coloanele de evrei supuși exterminării l-au impresionat și dintr-o dată Grigoraș Dinicu, conștientul însemnărilor sale și ale fiului său poartă amprenta umanismului specific lăutarilor noștri. Sînt pagini încărcate de durere, nu lipsite de unele „explozii” de condamnare vehementă a mașinii de război hitleriste. În ciuda firii sale ponderate, rezervate, Grigoraș Dinicu nu poate accepta înjosirea omului de către om și cu atât mai mult politica nefastă a războaielor de exterminare.

VIREL COSMA

Sub semnul suferințelor războiului

Anul 1941 trecuse cu greu. Bucureștii simțise tot mai apăsătoare ororile războiului.

Preparativele pentru plecarea spre Viena au fost scurte. În afară de alimentele necesare pentru 10 zile, cât avea să dureze drumul *allez-retour* și sederea noastră la Viena și Bratislava, în rest nu ne-am luat decît cite două schimburi.

Dar să las puțin deoparte ceea ce se crease în jurul plecării noastre și să mărturisesc ceea ce simțeam noi la plecarea trenului din Gara de Nord.

Aveam 3 geamănane pe seama mea de care trebuia să îngrijesc, fiindcă ele conțineau alimentele (două) și schimburile lui Grigoraș Dinicu și ale mele. Nu mică mi-a fost surpriza cînd, înainte să venim spre vagonul rezervat nouă și echipei de călători condusă de domnul căpitan Chinie Sebastian, am văzut pe fiecare dintre colegii noștri din orchestră, cu pachete mari în mînă. Întrebîndu-i ce au în pachete, îmi răspuseră:

— Ce Dumnezeu, nu știi că peste granițe nu vom găsi nimic să cumpărăm, dar ne mirăm că tocmai tu nu știi că acolo cu o bucată de piine sau alt aliment, poți procura orice dorești.

Eu avusesem cu Grigoraș Dinicu o conversație asupra subiectului acesta, însă tata îmi spusese categoric:

— Vom putea procura orice, mai cu seamă că noi vom fi invitații consulatului nostru și ne vom putea procura orice dorim, fără bătaie de cap.

Cînd trenul porni spre ținta noastră, cu un ocol de o zi și o noapte (din cauză că, în loc să trecem prin Budapesta, trebuia să trecem prin Polonia) începurăm să discutăm ce vom vizita la Viena. Din auzite știam că Viena, patria lui Johann Strauss, era, afară de cea mai veselă capitală din Europa, și unul din centrele lumii cu care arta și știința se mindreau.

Eu aveam ca parteneri de drum și de discuții pe Rodica Bujor, care mergea cu noi ca exponentă a muzicii populare, și pe domnul director Valeriu Măgureanu, care cunoștea Viena și începuse să ne povestească despre ceea ce credea domnia sa mai interesant să vedem cînd vom

ajunge. Însă fără să vrem, discuția care se formase pe grupe, lată că deveni o discuție generală. Cînd începu să fie atinsă problema războiului, toti ne punem întrebarea: vom fi bombardati la Viena sau nu? Ipoteze și diferite subiecte pe care nu le cunoșteam decît foarte vag, totuși ni le puneam. Și cu ce teamă ne întrebam, ce vom păți dacă anglo-americanii vor ataca Franța și vor bombardarea regiunile pe unde noi voiajăm acum spre Viena?

Drumul parcurs pînă la granița Poloniei îl făcurăm glumind, discutînd și evocînd amintiri de pe unde am mai fost fiecare. De exemplu, Grigore, seful călăsarilor, ne povestea, arătîndu-ne batoanele ce le întrebuintau la joc, cum purtau pecetiile (tinte) oferite de statele și orașele ce le vizitase (și traversase multe țări și orașe). Noi le povesteam despre Paris și New York, unde sperau și ei să se producă în curînd.

Dar căderea nopții și oboseala drumului parcurs pînă atunci ne-au făcut pe fiecare să ne găsim cite un locșor unde să ne culcăm. Cînd se lumină de ziua, trenul se opri în mijlocul cîmpului fără nici un rost pentru noi. Și expresia „au apărut ca din pămînt”, deveni reală fiindcă vreo 15-20 de copii de diferite înălțimi, cu miinile întinse spre ferestrele vagonelor la care noi, călătorii, apărusem, ne implorau: *Mein Herr, bitte, geben Sie mir Brot* (Domnul meu, vă rog dați-ne piine). Ne este foame, sîntem din colonie. Sîntem evrei.) Rodica Bujor căută la rezeșală prin geanta sa și găsi un pachet de ciocolată, începu să-l împartă copiilor celor mai mici, însă cei mai mari se repeziră luîndu-le ciocolata, scuizîndu-se că ei nu știu ce aliment bun și consistent este ciocolata. Lacomii, fără să o mai guste, o înghiteau parcă, continuînd să ne ceară de mincare. Rodica Bujor totuși dorea să dea unci copilite nițică ciocolată și făcu imprudenta de mai înainte, aruncînd bucăți de ciocolată spre copiii aceia. De aci însă, între copii se produse o învîlmășeală care degeneră în bătaie Noroc că nu am văzut acest spectacol pînă la sfîrșit, fiindcă trenul porni tot așa pe neașteptate precum se orise.

Plimbîndu-ne prin oraș, ceea ce ne-a impresionat în mod deosebit au fost coloanele evreilor (ce purtau o stea a lui Israel pe piept în partea stîngă, definitivîndu-le astfel religia și rasa), ce erau conduse sau aduse de la munca forțată. Alțeva nu am văzut, fiindcă magazinele nu mai aveau nici rafturi, nici mărfuri, iar locuitorii polonezi cum au simțit că sîntem străini, începură să se tîină după noi cerîndu-ne bani și piine. Grigoraș Dinicu însă ne spuse:

— Nu dați deocamdată nimic, fiindcă vom fi după aceea oboseți de cererile acestor oameni care nu au făcut nici un rău decît că s-au apărut.

Ne-a fost foarte greu să trecem printre rîndurile oamenilor cînd ne-am întors la gară, fiindcă cei doi ce-i lăsasem să ne păzească proviziile noastre, făcuseră imprudenta să dea unui om să guste din mîncarea lor. O multime neabătută ne înconjurase vagonul. Și acest „dicton” al războiului: *Mein Herr, geben Sie mir Brot* (domnule, dați-mi piine) ne răsuna multă vreme în mînte. Și acum îmi vine după ani de zile în mînte filmul acestui voiaj de trecere prin Polonia, care a fost cotoptă de puterea furiei lui Hitler. Seara ne-am continuat drumul spre Viena.

(va urma)

partimentele lor de lucru, vîzură în anticamera comandantului pe vestitul sportiv surizător, așteptînd să intre la raport, unde fusese chemat. Majoritatea tinu să-i strîngă neapărat mîna fostului boxer, pentru cuvintele de apreciere care se spusese la adresa lui. Covaliu mai aștepta puțin, colonelul își făcu rînduială în gînduri și chemă la dînsul în birou, după ce deschise fereastra să se aerisească încăperea, unde se fumase prea mult. Cescutele și scrumierele fusese și ele trecute în biroul secretarei. În sfîrșit, colonelul îl invită.

— Poftește, tinere ofiter. Mai adă-ne vesti despre felul cum te descurci.

Moartea boxerului

— Cum pot să eu, tovarășe colonel: în orice caz, mă bucur că nu aveți prea multe necazuri cu mine, spuse Covaliu.

— Cum ai reușit să-i faci pe toți să te laude, inclusiv pe mine?!

— Nu știu, zimbî fostul boxer. Cred că nu e nici un secret, mai ales dacă-ți place ceea ce faci.

— Se vede că-ți place. Ai avut și ai soluții originale, dar care se încadrează în regulamentul și asta e cu atât mai meritoriu. Spune-mi, tu anul acesta ai avut concediu?

— Încă nu, dar nu mă grăbesc. Toți ai mei sînt în oras, nu trebuie să mă dplasez să-i întîlnesc, în orele libere îi am mercuru lingă mine, așa că nu prea tinjesc după un concediu.

— Nici astă vară nu te-ai prea plîns, replică comandantului.

Sună telefonul. Colonelul Constantin Ionescu ceru să se păstreze puțină liniște.

În receptor se auzi o voce cam îndepărtată, vocea unei femei care nu vru să-și divulge numele, dar ceruse centralistei să-i dea legătura cu comandantul. Aceasta se conformă și acum se desfășura pe fir următoarea convorbire.

— Cine sîntei? Mie îmi puteți spune? întrebă comandantul.

— Nu, răspuse glasul femeii. Nici dumneavoastră nu vă spun numele pentru că ar însemna să mă expun la răzburarea omului despre care vă înștiințez.

— Nu mai sîntei în raporturi bune cu omul acela? întrebă colonelul Ionescu.

— Din contră, nu mai pot scăpa de el, mă ține tot timpul alături, ca să nu mă piardă, dar îl știu capabil de orice. Cineva dintre subalternii dv. este foarte serios amenințat. Cred că omul al cărui nume vi l-am pomenit și vă rog să-l păstrați pentru dv., nu va avea liniște pînă nu-și pune planul în aplicare. Și eu mă îngrozesc cit de hotărît este.

— Dudaie, de unde vorbiți dv.? întrebă din nou colonelul.

— Dintr-un oraș străin, de la un telefon cu prefix. Nu vă spun nici lucrul acesta. Cel asupra cărui se va abate lovitură va fi sublocotenentul Covaliu. Cu aceasta am încheiat. Vă rog să mă iertați de deranj. Să trăiți.

În plînia telefonului se auzi declicul și piuitul specific al convorbirii interurbane.

Mascînd liniștea, dar profund frîmțat de cele auzite, colonelul Ionescu Constantin dădea totuși semne de nervozitate și în glas l se strecură o oarecare tulburare. Sună alături și secretara viri capul pe ușă.

— Te rog să-mi mai faci o cafea. Dă telefon sublocotenentului Covaliu, caută-l pe unde știi și trimite-l la mine.

Apoi se adresă celor din jur:

— Unde am rămas?

— Acolo unde se vorbea de ajutorul dat de sectoriști muncii noastre, spune un căpitan smead, cu ochii deschiși la culoare și sprincene decolorate, unul din cei care fusese detașat pentru perioada de vară pe litoral.

Cînd se termină ședința și șefii se grăbiră către com-

— Nici astă vară, pentru că am găsit „litoralul Dunării” și are și el destul farmec.

— Mai ales dacă cineva l-l sporește cu farmecul său...!

— Știu la cine faceți aluzia și nu mă mira că-mi amintite.

— E foarte draguță și n-as vedea ce m-ar retine să-ți urez într-un ceas bun și, n-as vedea ce m-ar retine, să-ți cer îngăduința ca să particip măcar la cununia civilă pe care sper că o vei încheia curînd.

— Mama, ca să fii sincer, este în al nouălea cer.

Se făcu tăcere, după ce-și aprinse țigara și trase citeva fumuri, colonelul își mai potrivea cu țigul său obișnuit ochelarii pe nas și-l privi cu luare aminte pe subaltern. Acesta îi prinse căutătura îngrijorată și avu o ușoară stringere de inimă, după care l se adresă:

— Va să zică nu pentru a ști cam în ce punct mă aflu cu viața mea particulară și cu întemeierea familiei m-ai chemat, nu-i așa?

— Nu, și pentru asta, dar și pentru altceva...

— Aștept, zise ofiterul.

— Uite ce e, dragul meu, am primit o sesizare nu tocmai plăcută. Nu-i vorba de activitatea ta, ci e vorba de viața ta. Trebuie să pătrundem pînă acolo încît să știm cine anume îți poartă atît de multă pică, încît însăși concubina lui îngrozită îmi semnaleză că vrea să-ți facă rău. Eu nu exagerez, dar ea s-ar putea să fi mărturisit adevărul. Surprize sînt posibile totdeauna în munca noastră. În cazul nostru se pare că omul care te pizmulește, din ce motive încă nu am aflat, este flotant. Stirea este foarte caldă încă, o vom talmăci cum se cuvine și vom lua măsuri.

Se lăsă tăcere. În forul lui interior, tînărul ofiter de milite era cit se poate de calm. N-avea motive să intre în panică, el știuse că de îndată ce a îmbrăcat haina omului legii, nu va fi exclus, ca din partea unora din cei urmăriti să se producă și un pericol iminent. Iată-l că s-a ivit.

(va urma)

EUGEN TEODORU

Trăim timpul unei arte profund umane, revoluționare

— Arătați-mi palmele !
 — ? !
 — Mulțumesc. Sint exact așa cum trebuie să fie palmele unui sculptor : bătătorice, cu degete noduroase și puternice. N-aveți miini frumoase, Ovidiu Maitec !
 — Ei și ?
 — Ați făurit cu aceste miini o lume populată cu obiecte dintre care unele, atunci când le vezi, îți se pare că le știi dintotdeauna, iar altele te neliniștesc, îți pun întrebări, te invită stăruitor să te gîndești la ele și să le afli identitatea. Unele par create de un meșter popular pe cînd altele de imaginația îndrăzneată a unui artist la curent cu cele mai noi curente artistice. Insuși atelierul dumneavoastră cuprinde embleme ale civilizației vechi — bărzi, un banc de lucru din lemn, ciocane și dălți de diferite mărimi, o nicevală, o menhină alături de unelte indiscutabil născocite de timpul nostru : ferăstrău electric, polizor electric, diverse scule de luat forme... Ce ziceți : lumea pe care ne-o propuneți e ușor inteligibilă ? Vă rog să aveți curajul să-mi dați un răspuns sincer și nu unul convențional.
 — Nu-mi trebuie nici un curaj de a declara răspicat că sint un artist dificil.
 — Și de neînțeles ?
 — Nu. Sint dificil mai ales pentru esteti. Ei vin și mă întrecăbă cu un ton atotștiutor : Ce-s astea ? Și-mi reproșează uneori că maltratez lemnul.
 — Ce le răspundeți ?
 — Că așa putea face din el o mobilă care să le satisfacă gustul mic-burghez. De pildă, o masă cu picioare terminate în labe de leu, cu ghearele bine puse în relief. Dar ar însemna să mă reneg și să reneg timpul în care trăiesc. Ar însemna să uit că am trăit o revoluție și că arta mea este revoluționară în măsura în care ea însăși se preocupă să înnoiască și să se înnoiască.
 — Cu cine n-aveți totuși probleme ?
 — Cu cei mai mulți. Cu muncitorul pentru că mă surprinde în lumea muncii care-i este proprie. Ce poate fi mai inteligibil pentru el decît un atelier cu scule în care se nasc din lemn tot felul de obiecte ? Mă înțeleg bine și cu copilul. El descoperă la mine propria sa lume guvernată de fantezie, de joacă, de surpriză și încîntare. Iar studentul de la politehnică înțîneste în lucrările mele logică, raționalitate, disciplină a gîndirii.
 — Ce lemn folosiți ?
 — Nuc vechi. Il selecționez cu aceeași grijă ca și meșterii lufieri. Pot însă să te întreb ceva ?
 — Mai tîrziu. Totuși, oricît de multă imaginație ați avea, puteți pretinde că lucrările dumneavoastră nu au nici o legătură cu realitatea ?
 — Eu vorbesc fără îndoială despre lumea existentă. Nici nu s-ar putea altfel. Dar n-am vrut și nici n-o să vreau vreodată să-i redau exact în lucrările mele înfățișările pe care ea deja le are. Puteam, de exemplu, ca pe acest cavaler să-l confecționez cu armură, coif și lance, întocmai cum a fost el în realitate. Însă ce așa fi spus eu semenilor mei astfel ? În viziunea mea cavalerul nu are nici una din podoabele exterioare după care să-l recunoști. Am preferat să-i scrutez sufletul decît să-i lucrez cu migală învelișul lipsit, de fapt, de o semnificație majoră. I-am atribuit astfel un sens mai general. Dealtfel, mă enervează arta sta-fidită, încremenită în tot soiul de canoane, cu iz de mucogal, mincinoasă deoarece e ilustrativistă, leneșă, lipsită de năzuința de a revela esența omului de azi, complăcîndu-se să rămînă la suprafața lucrurilor, neîndrăznînd să meargă mai departe din frică sau comoditate. Scrie acolo că eu nu numesc asta artă.
 — Nu-mi spuneți, vă rog, ce să scriu. Însă așa vrea să vă știu la fel de infierbîntat vorbind despre acele lucrări în care fantezia creează, dorința de înnoire nu sint decît impos-tură.
 — Din păcate există și asemenea fenomene.
 — Cum recunoașteți dumneavoastră valoarea ?
 — Prin informație la zi, prin experiență, bun-simț...
 — Există căi de acces care ușurează pătrunderea în universul dumneavoastră artistic ?
 — La baza „lumii mele“ stau trei elemente : balamaua (articulația) — care semnifică legătura, cumpăna (balanța) — indiciu al unui echilibru și perforările prin care urmăresc să creez o cadență în material, să-l dezvăliu structura și să-l eliberez de o parte din povară, să introduc în el lumina.
 — Perforările acestea nu reprezintă

și o teamă de opera perfectă ?
 — Poate. Nu m-am gîndit.
 — Dar de obiectele pe care le-ați creat v-a fost vreodată teamă ?
 — Pe măsură ce le creez mă împrieteneșc cu ele. Teamă nu mi-e decît că ar putea să fie decorative sau ilustrativiste.
 — Pînă acum puteți fi fără grijă.
 — Fără voia mea lucrările mele s-au grupat pe două direcții : una luminoasă, deschisă, tipică întregii noastre arte, tipică spiritualității românești, structurii sufleteste a poporului. Cred uneori că sintem o oază, un tezaur de spiritualitate păstrat din vechime, în ciuda conjuncturilor istorice. Am avut șansa să călătoreșc mult. Am cunoscut mari centre culturale : aztece, elene, indiene, egiptene. Ele mi-au arătat mai exact de unde am apărut și cine sintem, cît de originală e arta noastră. Am înțeles mai bine seninătatea, echilibrul — nu în înțelesul clasic — care și-au pus amprenta asupra lucrărilor mele și ale colegilor mei.
 — Dar unele dintre ele sint mai dramatice.
 — Da. Hимера, Poarta... Au mai mult mister.
 — N-aș crede că numai ce e senin ne aparține. Cred că ne-am cam obișnuit să rostim fraza asta.

● Sculptorul Ovidiu Maitec s-a născut în 1925, 13 decembrie, la Arad.
 A fost prezent cu lucrări în expoziții organizate la București, Viena, Budapeșta, Praga, Berlin, Atena, Ankara, Belgrad, Helsinki, Roma, Varșovia, Moscova, Paris, Londra etc.
 Lucrări în colecții publice : Muzeul de artă — București, Swedish art Museum — Norköping, The Po-

wer Gallery of Contemporary art in Sidney — Australia, Kettle's Yard Museum Cambridge — Anglia, Bauhnst Gallery Köln — R. F. Germania, The Lannan Foundation Florida — U.S.A.
 Lucrări în colecții particulare : România, Franța, Suedia, Anglia, S.U.A. etc.

— Paciurea, dacă ar fi trăit în nord, ar fi fost ridicat în slăvi de generația sa. Tocmai pentru că avea acest dramatism. Nouă însă ne spune mai mult apolinicul Brâncuși. Cu toate că și la el Cumințenia pămîntului este altceva.
 — Imi permite să observ că Paciurea începe abia acum să-și trăiască momentul său.
 — Seninătatea despre care vorbeam a fost poate salvarea noastră într-o istorie care nu ne-a cruțat.
 — Și care ne-a silit să optăm pentru lemn ca material pentru marile noastre monumente din trecut.
 — Am asistat, în timpul unei vizite în Maramureș împreună cu un prieten englez, la clipa în care acesta, emoționat pînă la lacrimi, a comparat bisericile de acolo cu catedralele gotice din Apus. Cu durerea că împrejurările istorice au limitat aceste splendori la dimensiunile pe care le știm și la acest material. Destul de poporanist și sentimental ruralist ne atribuim uneori cultul pentru lemn, socotindu-ne oameni trăiți în frăție cu codrul. Și noi și străinii mai facem însă confuzii în ceea ce privește arta lemnului. Închipuindu-ne că orice creștătură pe o bucată de lemn înscamnă deja artă. Și uitînd tocmai de reprezentările ei majore și pline de gravitate, structurate în milenii. Aș cita un excepțional muzeu pe care l-am văzut la Sighetu Marmăției, unde piesele din arhitectura noastră populară, din lumea obiectelor casnice țărănești, al elementelor decorative se află păstrate sub semnul grandiosului, al lucrului intrat în cultura, tradiția poporului român, greu de demonstrat, dar într-o sinteză mai importantă decît am văzut-o pe multe meleaguri. Iau, de pildă, în mină barda asta...
 — Cu atenție, vă rog !
 — Nu sint perfecte numai elementele decorative care se află pe ea. Ea în totu e perfectă. Or, tocmai întregul nu-l observă citeodată etnografia noastră. Doar o

generație n-ar fi fost capabilă să producă asemenea unelte. Marile stiluri — gotic, baroc etc. — nu au apărut ca urmare a eforturilor unei singure generații. De aceea trebuie ca atunci cînd ne cercetăm trecutul să fim atenți să-l privim la dimensiunile lui reale pentru a nu-l sărăci. De asemenea, nu trebuie în nici un caz să devenim exclusiviști. Să ne închipuim că numai noi știm ce înscamnă a lucra lemnul. Multe popoare au acest cult al lemnului : finlandezii, suedezii, rușii... Însă la noi, legătura cu istoria noastră, nu de puține ori vitregă, ne-a dat o originalitate și, de ce nu, o superioritate pe care trebuie să le evidențiem.
 — Cum vedeți legătura artei cu istoria ?
 — Pînă în pragul epocii contemporane ele se întrepătrundeau atît de mult încît aproape că nu avea sens să le despartim în entități. Lumea de azi este însă mai răvășită, într-o continuă schimbare, transformare. Au loc procese revoluționare — sociale, științifice — într-un ritm de-a dreptul sufoant. Legătura artei cu istoria devine în acest caz mai subtilă. Artiști care în aparență par a fi desprînși de ceea ce este în jurul lor sint, totuși, identificați cu cele mai adînci straturi ale realității, fiind o expresie a frămîntărilor

ale artiștilor plastici, cu șeful statului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a întrebât direct de fiecare dată dacă avem deplină libertate de manifestare, dacă nu ni se pun obstacole în activitatea noastră. Ne-a mai spus că, de pildă, în poezie, dînsul iubește creația lui Alecsandri, Coșbuc, Eminescu dar asta nu înscamnă că dorește să-și impună gusturile și că fiecare este liber să-și aleagă autorii pe care îi simte mai aproape. Pentru noi este o mare satisfacție să știm cu cîtă grijă sintem înconjuțați de președintele țării. Cîți șefi de state își găsesc timp pentru a discuta cu artiștii ? Îți spun eu : nu mulți. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut însă cu noi numeroase discuții și a găsit răgazul să ne asculte și să ne îndrume.
 — Socotiți că artiștii noștri și-au făcut pe deplin datoria ?
 — Nicidcum.
 — O astfel de datorie ?
 — Decorarea Teatrului Național.
 — Ce credeți că s-a făcut totuși ?
 — S-au depus eforturi — pe mai mult planuri — pentru realizarea unor figuri importante din istoria poporului român. La Conferința pe țară a artiștilor plastici se va discuta cu siguranță la modul cel mai apăsător dacă tot ce s-a înfăptuit sint reușite mari și dacă acei care le-au executat sint artiști de valoare. Se va mai discuta, cu siguranță, și dacă generația în plină vigoare, în plină forță artistică — vorbesc de cei între 30 și 50 de ani — virfurile unanim recunoscute, au un aport deosebit în acest sens. Impresia mea e că nu au. Și trebuie văzut cu toată seriozitatea de ce.
 — Alceva ce ați vrea să se mai discute ?
 — Despre modul în care se realizează în școală pregătirea pentru dobîndirea unei culturi în domeniul artelor plastice. În școală, dacă nu ai tu curiozitate, dacă nu înțîneste niște profesori cu tragere de inimă, nu afli decît despre Grigorescu, Andreescu și eventual Brâncuși. Este o situație intolerabilă.
 — Cred că exagerați. Poate pentru că sinteți prea bătaios din fire ?
 — Nu-mi place să folosesc cuvinte mari.
 — Folosiți atunci cuvinte mai scurte.
 — Nu sint bătaios. Dar uneori se adună norii și se lasă cu furtună.
 — Vă socotiți împlinit ca artist ?
 — Mi-am structurat o lume a mea care poate fi recunoscută ca atare.
 — Visați ca lucrările dumneavoastră să populeze spațiul prin care trecem ?
 — Cavalorul, Radarul, Colivia, Aripile...
 — De ce nu ?
 — Ce sculptori români de azi vă plac ?
 — Cred — și susțin pînă în pinzele albe — că o cultură are loc pentru orice act artistic autentic. Mișcarea plastică — diversă, respectînd indicațiile partidului care cer o artă lipsită de riscul uniformizării — este bine conturată. George Apostu este unul dintre acei care au răscollit cel mai bine, mai cu forță tradiția noastră, reușind să se exprime autentic. Iliescu Călinești, Tiron Napoleon, Horia Flămîndu, Adrian Popovici, Vasile Gorduz, Paul Vasilescu, Mircea Spătaru, Maria Cocea... Sint mulți.
 — Dar dintre maeștri ?
 — Ion Jalea.
 — Cum ați descoperit lumea pe care ați creat-o ?
 — Din fire nu sint un teribilist. Însă nici nu-mi place să cînt melodii pe care le cunosc toți. Nu mai știu cum am ajuns să înfățișez această lume. Însă știu că ea mă exprimă. Și oricît de nouă ar fi ea, atunci cînd am fost în străinătate și mi-au văzut lucrările oameni care ne-au vizitat țara, ei au știut de unde vin. Le-au recunoscut ca aparținînd acestui loc.
 — E vorba deci despre specific. Ce știți despre el ?
 — N-aș putea să-l definesc.
 — Sinteți un răsărit al vieții ?
 — Nu.
 — Ce sculptori străini vă interesează ?
 — Moore, pe care l-aș pune în balanță cu Brâncuși al nostru, Marino Marini, César, Calder.
 — N-aveți senzația că uneori vă repetăți ?
 — N-am niciodată senzația că mă repet.
 — Ați colindat multe țări. Ce v-a impresionat cel mai mult ?
 — Teribila luptă pentru existență.
 — Văd că discuția noastră a început să lincezează.
 — Atunci pot să te întreb în sfîrșit ceva ?
 — Nu.

GEORGE ARION

FLACARA. Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare ; publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nișescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenoclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Don Birlădeanu, Cornel Catană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Citorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU